

TARTALOM

Az OMBKE 103. Küldöttgyűlése (beszámoló, kitüntetettek köszöntése)	2
<i>103rd Delegate Assembly of OMBKE</i>	
15. Európai Bányász-Kohász Találkozó, Kassa	31
<i>15th European Miners' and Metallurgists' Day</i>	
Holoda Attila: Palagázról közérthetően – nem csak környezetvédőknek	35
<i>Shale gas story and myths for non-professionals</i>	
Liptay Péter: Megemlékezés gróf széki Teleki Gézáról, az OMBKE alapító elnökéről	44
<i>Remembrance of count Géza Teleki of Szék the founder president of OMBKE</i>	
Dr. Fancsik Tamás: A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet tevékenysége	46
<i>Activity of Geological and Geophysical Institute of Hungary</i>	
Csath Béla: 50 éves a Péch Antal-érmérem	48
<i>The Péch Antal Medal was founded 50 years ago</i>	
Réthy Károly: Borpatak évezredes bányászata	49
<i>Thousand years of mining at Borpatak</i>	
Egyesületi hírek	53
Hírek	34, 47, 52, 59
Az OMBKE 2013. május 24-étől érvényes alapszabálya	64

Bányászati és Kohászati Lapok BÁNYÁSZAT

Szerkesztőség postacím: 8301 Tapolca – Pf. 17. E-mail: bkl.banyaszat@t-online.hu

Felelős szerkesztő: Podányi Tibor (tel.: 06-30-2955-718). **A szerkesztőbizottság tagjai:** Bagdy István (szerkesztő), dr. Csaba József (olvasószerkesztő), Kovács Béla (szerkesztő), dr. Gagyí Pálffy András (szerkesztő), Bariczáné Szabó Szilvia, Bircher Erzsébet, dr. Biró József, dr. Dovrtel Gusztáv, Erdélyi Attila, dr. Földessy János, Győrfi Géza, dr. Horn János, Jankovics Bálint, Kárpáti Erika, dr. Ladányi Gábor, Livo László, Lois László, Mara Márta-Éva, dr. Mizser János, Sóki Imre, dr. Szabó Imre, Vajda István, dr. Vojuczki Péter

HU ISSN 0522-3512

Bányászati és Kohászati Lapok KOHÁSZAT

Szerkesztőség: 1051 Budapest, Október 6. u. 7. III. em. Tel.: 06-1-201-7337 **Levélcím:** 1371 Budapest, Pf. 433, e-mail: bkl.kohaszat@gmail.com

Felelős szerkesztő: Balázs Tamás. **A szerkesztőség tagjai:** dr. Buzáné dr. Dénes Margit, dr. Klug Ottó, dr. Kórodi István, dr. Lengyelné Kiss Katalin, Schudich Anna, Szende György, dr. Takács István, dr. Tardy Pál, dr. Török Tamás

HU ISSN 0005-5670

Bányászati és Kohászati Lapok KŐOLAJ ÉS FÖLDGÁZ – Hungarian Journal of Mining and Metallurgy OIL AND GAS

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Csalogány u. 3/B **Postacím:** 1255 Budapest 15, Pf. 18. Telefon: 06-1-201-8083 e-mail: montanpress@t-online.hu

Felelős szerkesztő: Dallos Ferencné. **Szerkesztőbizottság:** dr. Csákó Dénes, dr. Fecser Péter, id. Ősz Árpád

Címlap: Selmecbányai Kálvária-templom

HU ISSN 0572-6034

A lapszámot összeállította: Podányi Tibor

Kiadja: az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, 1051 Budapest, Október 6. u. 7. Telefon: 06-1-201-7337

Felelős kiadó: dr. Nagy Lajos elnök

Nyomdai előkészítés: Vorákné Szecsei Mónika

Nyomdai munkák: Press+Print Lapkiadó és Nyomdaipari Kft. Kiskunlacháza

Megjelenik: 2013. szeptember 16.

Belső terjesztésre, kereskedelmi forgalomba nem kerül.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület

103. Küldöttgyűlése

(Budapest, 2013. május 24.)

Az OMBKE a 103. Küldöttgyűlését Budapesten, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet dísztermében (Stefánia út) 2013. május 24-én, 10 órai kezdéssel tartotta a választmány által meghirdetett, az OMBKE honlapján és az írásos meghívóban közzétett napirenddel. A *Lechner Ödön* által tervezett patinás szecessziós épület feldíszített dísztermét teljesen megtöltötte a Küldöttgyűlésen megjelent több mint kétszáz résztvevő.

Az elnökségben helyet foglaltak: *dr. Nagy Lajos* elnök, *dr. Lengyel Károly* főtítkárs, *Kőrösi Tamás* főtítkárhelyettes, *dr. Gagy Pálffy András* ügyvezető igazgató, *Jászai Sándor*, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) elnöke, *dr. Fancsik Tamás*, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet (MFGI) igazgatója, *dr. Tihanyi László*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karának dékánja, *Rabi Ferenc*, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) elnöke, *dr. Sohajda József*, a Magyar Őntészeti Szövetség elnöke és *dr. Wánek Ferenc*, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Egyesület (EMT) szakosztályelnöke.

Nemzeti Himnuszunk eléneklése után *dr. Nagy Lajos* elnök megnyitotta a 103. Küldöttgyűlést és köszöntötte

tagjai: *Tóthné Medvei Zsuzsanna*, *Holoda Gergely*, *Majercsák László*; a *Határozatszövegező Bizottság* elnöke: *Bocz András*, tagjai: *Udvardi Géza*, *Csonka László*, *dr. Fegyverneki György*, *dr. Mende Tamás*, *dr. Izsó István*; jegyzőkönyvvezető: *Dallos Ferencné*; jegyzőkönyv-hitelesítők: *Molnár István*, *Izing Ferenc*.

A Küldöttgyűlés az írásban előre megküldött napirendet ugyancsak egyhangú szavazással fogadta el.

Napirend:

- Megnyitó, köszöntések
- A Választmány beszámolója, közhasznúsági jelentés
- Az Ellenőrző Bizottság beszámolója
- Megemlékezés gróf széki Teleki Gézáról, az OMBKE alapító elnökéről
- A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet tevékenysége
- Tiszteleti tagok választása
- Az Alapszabály Bizottság javaslata
- Hozzászólások, indítványok
- Kitüntetések átadása
- Határozatok
- Zárszó

Dr. Nagy Lajos: „Tisztelt Küldöttgyűlés! Hagyományainkhoz híven a küldöttgyűléseinken szomorú kötelezettségünknek teszünk eleget, amikor a harangjátékokat hallgatva megemlékezünk az előző küldöttgyűlés óta eltávozott tagtársainkról. Minden név, amely el fog hangozni, valamely jelenlévő tagtársunk barátja, munkatársa, egyetemi társa volt, vagy egyszerűen a közös munka emlékét ébreszti. Kérem, hogy felállva tisztelegve mondjunk búcsúként utolsó Jó szerencsét! az elmúlt évben elhunyt tagtársainknak!”

A Küldöttgyűlés elnöksége

balról jobbra: *dr. Sohajda József*, *Kőrösi Tamás*, *dr. Gagy Pálffy András*, *dr. Lengyel Károly*, *dr. Nagy Lajos*, *Jászai Sándor*, *Rabi Ferenc*, *dr. Tihanyi László*, *dr. Wánek Ferenc*

résztvevőit: az egyesület tagságának küldötteit, ezen belül tiszteleti tagjainkat, pártoló tagjainkat, meghívott vendégeinket, a hatóságok képviselőit, a partner társadalmi szervezetek képviselőit. Külön köszöntötte az elnökségben helyet foglaló *Jászai Sándort*, *dr. Fancsik Tamást*, *Rabi Ferencet*, *dr. Tihanyi Lászlót*, *dr. Sohajda Józsefet*, *dr. Wánek Ferencet*, valamint *dr. Baksa Csabát*, a Magyarhoni Földtani Társulat elnökét.

Dr. Nagy Lajos megállapította, hogy a *Küldöttgyűlés* határozatképes, mivel a szavazati joggal bíró 181 küldöttből 93 fő regisztrált. Az elnök előterjesztésére a Küldöttgyűlés nyílt szavazással, egyhangúlag (ellenszavazat és tartózkodás nélkül) elfogadta a tisztségviselőket. A Szavazatszámoló Bizottság elnöke: *Hajnáczy Tamás*,

Tiszteletadás az elhunytaknak

A 102. Küldöttgyűlés óta elhunyt tagtársaink:

Angyal István okl. bányamérnök
 Dr. Balázs Ádám okl. vegyész mérnök
 Bánfalvy László földmérő
 Dr. Bárdossy György okl. geológus, akadémikus
 Dr. Berecz Endre okl. vegyész mérnök, egyetemi tanár
 Dr. Bokros Albert politológus
 Bolyky Zoltán okl. bányamérnök
 Bruzsa Ferenc okl. bányagépészmérnök
 Csatár Kálmán László okl. bányamérnök
 Cseh Sándor okl. gépészmérnök
 Cséke Tamás Tivadar okl. bányamérnök
 Darabos István okl. villamosmérnök
 Dr. Dénes Éva okl. vegyész mérnök
 Dr. Dutkó Lajos okl. kohómérnök
 Enyingi Kálmán okl. kohómérnök
 Dr. Fuchs Erik okl. kohómérnök, egyetemi tanár
 Ferling György okl. villamosmérnök
 Gáspár Jenő okl. kohómérnök
 Gaál Sándor okl. bányamérnök
 Gerentsér Imre okl. bányamérnök
 Gergő György okl. bányamérnök
 Gurin Ferenc bányatechnikus
 Györkös János okl. kohómérnök
 Horváth Miklós bányatechnikus
 Jenet Mihály okl. bányamérnök, okl. közgazdász-
 mérnök
 Józsa Pál okl. bányamérnök
 Dr. Juhász András okl. bányageológus, c. egyetemi
 docens
 Dr. Karácsony László okl. bányagépészmérnök
 Kovács Dezső okl. kohómérnök és gazdasági mérnök
 Kovács János Árpád okl. bányagépészmérnök
 Kozma Lajos bányatechnikus
 Kóhalmy Gábor okl. bányamérnök
 Kulcsár Sándor technikus
 Locker József okl. villamosmérnök
 Magyar József okl. olajmérnök
 Majoros István okl. bányaművelő mérnök

Marosváry László okl. kohómérnök
 Medvesi István okl. bányamérnök
 Megyeri György okl. bányamérnök
 Mokri Pál okl. kohómérnök
 vitéz Molnár László nyg. alezredes, okl. bányamérnök,
 tiszteleti tag
 Nagy Antal gépésztechnikus
 Nagy Sándor okl. gépészmérnök
 Örvényesi Ferenc okl. bányamérnök
 Pálffy Gábor okl. bányamérnök, tiszteleti tag
 Piedl Endre okl. bányamérnök
 Dr. Pöstényi Balázs okl. gépészmérnök
 Dr. Prohászka János okl. gépészmérnök, egyetemi
 tanár, akadémikus
 Rédei András okl. kohómérnök
 Dr. Soltész István okl. kohómérnök, tiszteleti tag,
 OMBKE exelnök, volt kohó- és gépipari miniszter
 Szaniszló Ágnes okl. kohómérnök
 Szántai Lajos öntésztechnikus
 Dr. Szécsi Károly okl. kohómérnök
 Dr. Sziklavári Károly okl. vaskohómérnök, egyetemi
 docens
 Szita Lajos okl. kémia-, fizikatanár
 Szőcs Elemér okl. bányamérnök
 Tényeri József okl. bányamérnök
 Theobald János okl. kohómérnök
 Tisch Ferenc bányatechnikus
 Dr. Trethon Ferenc okl. közgazdász, volt munkaügyi
 miniszter
 Varga Gábor egyetemi hallgató
 Vata László okl. kohómérnök, főiskolai docens
 Viszoczky György okl. villamos-üzemmérnök
 Vitézy Pál okl. kohómérnök
 Villányi Ernő földmérő üzemmérnök
 Wodelák Béla okl. kohómérnök
 Zabányi Alajos okl. bányamérnök
 Zázrivecz László okl. bányagépészmérnök

Az elhunytak névsorát dr. Gagyí Pálffy András olvas-
 ta fel a harangjáték elhangzása közben, majd megszólalt
 a klopacska.

Dr. Nagy Lajos megnyitója: „Tisztelt Hölgyeim és
 Uraim! Kedves Barátain! Az elmúlt év, az elmúlt közgyű-
 léstől eltelt időszak mindenképpen fontos, eseményekben,
 rendezvényekben gazdag éve volt egyesületünknek. Több
 olyan évfordulót ünnepeltünk, amelyek szakmánk alapjai-
 hoz, bölcsőjéhez kötődnek.

2012-ben ünnepelte egyesületünk alapításának 120.
 évfordulóját. A Selmecbányán, június 21-22-én tartott ün-
 nepünket megtisztelték a szlovák bányász hagyományörző
 egyesületek vezetői, Selmecbánya polgármester asszonya,
 az Európai Bányászati- és Kohászati Egyesületek Szövetsé-
 gének elnöksége. Közös helyezettünk el koszorúkat az
 Akadémia falán lévő emléktábláknál, és a Selmecbányai
 Hagyományörző Egyesület férfi énekkara a mi bányászda-
 laink eléneklésével tette még kedvesebbé, bensőségebbé

ünnepünket. Az ünnepséget a 90 éves dorogi helyi szervezet
 által megrendezett szakestély zárta, ahol megemlékezések,
 szakmánk helyzetével foglalkozó hozzászólások is elhang-
 zottak, de a szakestély egyesületünk másik fontos feladatá-
 ról, a barátságról, a hagyományápolásról és a vidámságról
 is szólt. Az ünnepséget összekötöttük egy hulladékgazdál-
 kodási konferenciával, amelyen nagyon színvonalas elő-
 adások hangzottak el. Innen is szeretném megköszönni a
 rendezvénysorozaton részt vevő tagtársainknak a fegyel-
 mezett, az ünnep szellemiségéhez teljes mértékben igazodó
 viselkedést, hisz' ez az emelkedettség is még meghittebbé,
 bensőségebbé tette az évfordulót.

Egyesületünk eme neves, 120 évhez köthető ünnepsége
 után feltétlen szólnom kell a bányászat és kohászat helyze-
 téről, az ezzel kapcsolatban az egyesületen belül, a választ-
 mányban kialakult gondolatokról. Sokszor és sokan el-
 mondták az utóbbi időben, hogy Magyarország ásványi
 kincsekben közepesen ellátott ország. Ásványvagyonunk

kiaknázása nem csak a szakmáink, hanem az egész társadalom érdeke, hisz' ezek a nyersanyagok a gazdaság számára, és a gazdaságon keresztül a társadalmi jólét megteremtéséhez nélkülözhetetlenek. Ahhoz azonban, hogy a meglévő ásványkincseinket újra a kitermelés helyzetébe tudjuk hozni, elengedhetetlen a kormányzati szerepvállalás. A bányászat azon iparágak közé tartozik, ahol a befektetett tőke megtérülése hosszú, kedvező esetben is 10-15 év, sokszor még több. Azt hiszem nem várható el egy pénzügyi befektetőtől, hogy amikor a világ számos pontján, de itt Magyarországon is számtalan, sokkal gyorsabban megtérülő befektetést találhat magának, pont a bányászat legyen az, ahová a pénzét teszi. Mindenképpen az szükséges, hogy szakmai befektetők jöjjenek a magyar bányászatba, az ő segítségükkel látjuk lehetségesnek szakmánk újbóli talpra állítását. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy a kormányzat kívánatosá tegye a magyar bányászatot. Miután hosszú távú befektetésről van szó, szükséges, hogy kiszámítható gazdasági, jogi környezetet teremtsen meg, és garantálja is ezt. Ezért mindenképpen nélkülözhetetlennek tartjuk a kormány jelenlétét, garanciavállalását. Szakmai oldalról is úgy ítéljük meg, hogy a kormány lehet az a garanciát felügyelő szerv, aki a bányászati privatizáció vagy a befektetések kapcsán részvételével ki tudja kényszeríteni a befektetőtől a vállalt kötelezettségeit. Ha visszatekintünk az elmúlt húszegyházy évre, a privatizáció során talán ennek a szerződésben rögzített feltételnek a számonkérése volt az, ami elmaradt, és ami nagyon sok ágazathoz hasonlóan a bányász-kohász szakmát is ilyen helyzetbe hozta. Úgy látom, hogy erre az állami szerepvállalásra kaptunk az elmúlt időszakban jeleket. Mindenképpen jelzésértékűnek tekinthetjük, hogy a bányászatot miniszterelnöki megbízotti szinten már a kormány közvetlen közelében képviseli egy bányász tagtársunk. Nagyon szép reményekkel várunk a helyettes államtitkárság létrehozását, ezen reményeink szinte pár hónapon belül szétfoszlottak, és azóta is ez a helyettes államtitkárság személyek nélkül, feladat nélkül áll, ha egyáltalán létezik. Úgy ítéljük meg, hogy mindenképpen fontos volna minisztériumon belül ilyen szinten képviseltetni a magyar bányászat dolgait, érdekeit.

Ma a bányász szakma gyengéjének tartjuk, hogy nem rendelkezik egy olyan jellegű étlappal, menüvel, amiben a földtani vagyonon túlmenően már konkrét lelőhelyekre lebontva a kitermelhető ásványvagyon nagyságán túl, a kitermeléshez szükséges beruházások költsége, a működtetéshez szükséges költségek legalább jó közelítéssel ki lennének számolva. Ha azt várjuk, hogy a bányászat újra elinduljon, pénzt hozzanak a szakmai befektetők, be kell tudni mutatnunk, hogy mit kapnak cserébe. Úgy gondolom, hogy ezt a feladatot természetesen nem egyesületi szinten, valamilyen kormányzati hivatal szintjén a közelfjövőben el kell végezni, és folyamatosan, a körülmények változása szerint fel kell frissíteni.

A fenti munkát természetesen egyesületünk is a saját lehetőségeivel megpróbálja segíteni. A Magyar Bányásztelepülések Országos Szövetségének rudabányai elnökségi ülésén felkérték egyesületünket, hogy álljon egy olyan munkacsoport élére, amely elkészíti a bányászat lehetőségeiről egy felfrissített anyagot a politikai döntést hozók számára.

Örömmel mondhatom, hogy 11, a bányászatban tevékenykedő civil egyesület, szervezet jelent meg a hívószavunkra, és ma ott tartunk, hogy az egyes részterületekről előkészített anyagok elkészültek. Ezekből most már egy közérthető egységes egészet kell elkészíteni, hisz' olyan döntéshozók számára készítjük – készítettük eddig is –, akik alapvetően nem szakemberek, és persze szerencsés volna, ha az elkészült anyag a társadalom számára is publikálható lenne. Ebben az anyagban megpróbáltuk átfogóan bemutatni a lehetőségeket a szénbányásztól a tiszta szén technológiáig, az uránbányásztól, a recski rézérc-kitermeléstől a kő-, kavics- és homokbányászatig.

A Küldöttgyűlés résztvevői

Szeretném tájékoztatni a tisztelt Küldöttgyűlést, hogy mikor tavaly december 6-án részt vettünk a lengyel bányászati és kohászati egyesület alapításának 120 éves évfordulóján rendezett ünnepségen, lengyel barátainktól elhangzott egy olyan indítvány, hogy jó volna – a politika mintájára – a bányászatban is létrehozni az ún. visegrádi négyek társaságát. Örömmel számolhatok be arról, hogy múlt hét keddjén és szerdáján, a csehországi Stare Mesto-ban – valamikor grafitbánya működött ott – sor került az első közös összejövetelre is, melynek aktív szervezője és létrehozója Selmezbányáról Szombati Erik barátunk volt. Itt körvonalozódott, hogy mi is lehet a feladata egy ilyen bányász-kohász V-4-nek. Mindenképpen fel kell vállalni az egyesületek egyik alaptevékenységének számító bányászati hagyományörzés feladatait, ami fizikálisan akár az ipartörténeti emlékek védelmét is jelentheti. De fontosabb, hogy hozzá kell fogni minden országon belül egy olyan munka elvégzéséhez, amelyben fel kell mérni a bányászatot gátoló országos, tehát az adott országban, avagy Brüsszel által megalkotott törvényeket. Meg kell nézni, mi az, ami szakmailag indokolatlan – és itt a szakmai alatt nem csak a bányász szakmára gondolok, hisz' tudjuk, hogy hátrányba kerülünk, amikor más, az érdekeit jobban érvényesítő hatóságokkal, törvényekkel kerülünk szembe. Pont ez ennek a bányász-kohász V-4-nek a lényege, hogy egy bányászatában és nagyságában is erős Lengyelország mögé felsorakozva, egyenlő partnerként kidolgozzuk a Brüsszellel szembeni bányászati elvárásokat. Ez a négy ország a későbbiekben kiegészülhet akár Szlovéniával, Romániával, Horvátországgal is.

2012 másik nagyon jelentős évfordulója számunkra a Selmezbányai Akadémia alapításának 250 éves évfordulója volt. Október 11-én, Selmezbányán egyesületünk 50

fővel képviseltette magát az Akadémia Napokon, és ennek az ünnepségnek a folytatásaként, de már itthon a december 11-én, Miskolcon rendezett ünnepségen kb. 200 tagtársunk vett részt. Ezen került átadásra egyesületünk részéről egy egyesületi és egy nemzeti lobogó az egyetem rektorának, hogy az a rektori tanácsstermet díszítse.

Az idén egy kihelyezett választmányi ülést is tartottunk a Miskolci Egyetemen. Kihasználtuk a lehetőséget, és a választmányi ülést összekapcsoltuk egy mini konferenciával, melynek a lényege az volt, hogy az iparban dolgozók és az egyetemen oktatók beszéljenek őszintén az egyetem helyzetéről – természetesen elsősorban a minket érintő két kar helyzetéről –, az oktatás irányáról, illetve hogy meghatározásra kerüljön az ipar részéről is, hogy milyennek szeretné látni a diplomával kikerülő mérnököket, milyen elvárásokat, igényeket támasztunk az oktatás felé. A konferencia visszhangja – nyugodtan mondhatom: sikere – alapján mindenképpen érdemes egyesületi szinten elgondolkozni azon, hogy egy nagyobb léptékű, szélesebb területet átfogó, a bányászati-kohászati oktatással, képzéssel foglalkozó konferencia szervezésébe a jövő évben belefogjon az egyesület. Nem mondok újat, hogy a magyar bányászat szakemberképzése – az összes gondja, problémája ellenére – felsőfokon megoldott. De ha a megelőző lépcsőfokokat nézzük, a középfokú és a szakmunkás képzést, az a bányászat visszafejlesztésével párhuzamosan gyakorlatilag megszűnt Magyarországon. Sokszor beszélünk a bányászat újbóli feltámasztásáról, de ha kellő időben nem foglalkozunk a szakemberek képzésével, előállhat az a furcsa helyzet, hogy bányát kellene nyitni, de nem lesz kivel. Úgy gondolom, a szakmának – ezen belül természetesen az egyesületünknek is – kiemelt feladata kell legyen az elkövetkezendő időszakban is, hogy a bányászati képzés helyzetét vizsgálja, megtalálja a lehetőségeket a képzés beindítására.

Engedjétek meg, hogy a szakmai rész végén röviden szóljak a kohászat, illetve az öntészet területéről is. Az elmúlt hetekben, hónapokban kiemelt figyelmet kaptak egyesületünkben is – de szakmán belül, sőt remélem az országban is – a Dunaferr-nél zajló események, amelyek kétségtelenül a kohászat alapjait gyengítenek Dunaújvárosban. Egyesületünk ezzel kapcsolatban az MTI-n keresztül egy szakmai kommuniké kiadásával foglalt állást. Hangsúlyoznám, kifejezetten szakmai alapon hívtuk fel a közvélemény és természetesen a kormányzat figyelmét is, hogy a lehetőségeihez képest mindent tegyen meg azért, hogy Dunaújvárosban a kohászat legalább a jelenlegi szinten tovább tudjon működni, és tudja az ott dolgozók és családtagjaik megélhetését biztosítani. Mint átlag magyar polgár – és mint az egyesület tagja talán egy kicsit közelebről is – azt látom, hogy az öntész szakma jól működik Magyarországon. Természetesen az egyes cégek között működésben, nyereségességben, szakmaiságban jelentős különbségek lehetnek, de összességében a szakma jókor és jól felkészülve csatlakozni tudott a magyarországi autógyártáshoz, és az ahhoz szükséges öntvények elkészítéséhez. Ez a most már több mint 10 éves útra visszatekinthető munka és piaci, üzleti kapcsolat az öntészetet mindenképpen pozitív módon jeleníti meg. Úgy gondolom, hogy az öntész barátainknak sikerült időben megfelelő irányt váltani, és ma már egyre

gyakrabban hallunk az öntőipar oldaláról nagyon komoly beruházások elindításáról, rég nem a szinten tartásról van szó, hanem az öntészet növekedéséről beszélhetünk.

Tisztelt Küldöttgyűlés! Szándékosan nem beszéltem a fontos rendezvényeinkről, hiszen főtitkár úr a beszámolóját kiegészítve erről részletesen szólni fog. Annyit azért szeretnék elmondani, hogy az az alapfilozófiám – és ezt tegnap is vallottam, holnap is vallani fogom –, hogy egy egyesületet, annak munkásságát, sikerét vagy sikertelenségét soha nem az egyesület választmánya, vezetőtestülete által végzett munka fémjelzi. Egy egyesület akkor tud igazán jól működni, a szakma számára sokszor maradandót alkotni, ha a tagjai ennek megfelelően tevékenykednek és dolgoznak. Számomra is szinte hihetetlen volt, hogy az elmúlt évben egyesületünknek több mint 150 rendezvénye volt – ha belegondolunk, minden második vagy harmadik napra jutott egy egyesületi rendezvény. Természetesen ezek a rendezvények nagyon sokrétűek voltak; megjelenítésre került a bányász hagyományok ápolása, a bányász barátság, de nagyon sok és értékes szakmai előadás is elhangzott. Úgy gondolom, hogy amikor az egyesület tagsága, a helyi szervezetek ilyen aktívak, ennyire magukénak érzik a szakmájukat, magukénak érzik az egyesületet és nap mint nap összefognak, találkoznak, akkor arról az egyesületről illik innen is azt mondani, hogy hál' istennek jól működik, él és megvan. Természetesen ahhoz, hogy ezt az egyesületi munkát folyamatosan fenn tudjuk tartani, erős szakmai háttérre van szükség, hiszen csak az tudja biztosítani a működtetéshez, a rendezvényekhez szükséges anyagi forrásokat. Nem dúskálunk az anyagi javakban, évek óta nagyon visszafogott az egyesületünk gazdálkodása. Az egyesületi rendezvények, a helyi szervezetek támogatása minimálisra szorult, zömmel a résztvevők adják össze a rendezvényekhez szükséges anyagi javakat, és ez a szememben – és remélem mindnyájunk szemében – tovább növeli ennek a 150 rendezvénynek az értékét.

Azt kívánom egyesületünk valamennyi tagjának – beleértve saját magamat is –, valamennyi helyi szervezetének, hogy sikerüljön a szakmaiságunkat, ezen keresztül szakmánkat újra lényegesen jobb pozícióba hozni. Ez a jobb pozíció jelentsen az egyesület számára jobb anyagi háttérrel, amin keresztül – ha az egyesületünk tagjai megtartják ezt a lelkesedést, kötődést az egyesületünkhöz – az egyesületi munkánk színvonalát tovább tudjuk javítani. Végetzetül hadd kívánjak ehhez mindenkinek jó erőt, egészséget és Jó szerencsét!”

Az elnöki bevezetőt követően köszöntésekre került sor: **Jászai Sándor**, az MBFH elnöke Nagy Lajos szavaira is reagálva az mondta, hogy bár a magyar bányászat fellendítésének feltételrendszere ismert, végleges megoldás még nem történt. Utalt az „Ásványi Anyagok Európában” című, az Európa Tanács által már 2007-ben kezdeményezett rendezvénysorozat előző nap ugyanezen a helyszínen tartott eseményére, melyen ismét csak a szakma (geológusok, bányászok) voltak jelen, „de sem a földrajztanárok a középiskolákból, általános iskolákból, sem a professzionális vagy civil környezetvédők”, pedig a köztudat formálása lenne szükséges a bányászati ágazat esélyegyenlőségéhez. Részletesen kitér a hivatal

és az egyesület közötti – írásban is rögzített –, a bányászati iparág működésének támogatását célzó együttműködésre. Mint mondta, a munkavédelmi, bányamérői együttműködésekén túl „a hivatal és az egyesület rendszeresen egyezteteti álláspontját és véleményét a bányászati stratégiai elképzelésekről, származzon ez bármelyik féltől. Az egységes és előremutató véleményre szakmánkban

nagy szükség van, mert úgy tűnik, a fogadókészség és támogatás is megvan ahhoz, hogy a hazai bányászati lehetőségeket ismét megvizsgáljuk, és hosszú távú célok elérése érdekében kormányzati szintű intézkedésekre tegyünk javaslatot. Megemlítem, hogy az ezekkel kapcsolatos vagy az ezekre irányuló készletgazdálkodási és hasznosítási cselekvési terv elfogadás előtt áll. A cselekvési terv egyik része tartalmazni fogja a hazai ásványvagyon-potenciál újraértékelését és a bányászat számára elérendő rövid és hosszú távú célokat, valamint az ehhez tartozó intézkedéseket.

Az MBFH ma már egy olyan bányászati és földtani feladatokat ellátó intézményrendszer meghatározó szereplője, amelyben a hatósági feladatain túlmenően – a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet szakmai támogatásával – a hazai ásványi nyersanyag mennyiségének és minőségének újraértékelését, és azok kitermeléséhez nélkülözhetetlen modern technológia alkalmazását komplex módon képes értelmezni, és a szükséges engedélyezési eljárásokat ennek megfelelően le tudja folytatni.”

Végül annak a véleményének adott hangot, hogy „sikerős bányászati projektekkal lehet a társadalmat meggyőzni arról, hogy a bányászatnak van és lesz is jövője”.

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke a 100 éves bányászszakszervezet nevében köszöntötte a

103. Küldöttgyűlést. Azt a reményét fejezte ki, hogy a magyar ásványi vagyon hasznosítására, a még meglévő tudásra támaszkodva újra lesznek Magyarországon kiszámítható viszonyok között és kiszámítható eredményekre támaszkodó vállalkozások, amelyek munkahelyeket is biztosítanak. Mint mondta, kutatás, fejlesztés, innováció is

csak ott van, ahol működő vállalkozások vannak. Megemlékezett arról, hogy a 100 éves halimbai bauxitbányászat 50 éves nagyipari termelés után áprilisban az utolsó bánya bezárásával befejeződött.

Majd így folytatta: „szeretném felhívni egy kezdeményezésre a figyelmüket. A Lengyel Szolidaritás Szakszervezettel és más érintett országok szakszervezeteivel is elemeztük azt a helyzetet, amit az európai éghajlat- és klímacsomag jelentett, és több irányból is megvizsgálva a folyamatokat meggyőződésünk, hogy ezt a klímacsomagot és a szén-dioxid kereskedelemre vonatkozó szabályokat fel kell függeszteni.” Mint mondta, ezek rontották a vállalkozások versenyképességét,

és több nemzetállam a válságos időszakban a kvóta bevételekből kívánva csökkenteni a költségvetési hiányt, további lehetőségeket vesz el vállalataitól.

Kifejezte a szolidaritását – a vasas szakszervezet nevében is – a dunaújvárosi kohászokkal, remélve, hogy a mangánbányászoknak is megmarad a piaca. Végül a BDSZ és az OMBKE további jó együttműködésében bízva zárta beszédét.

Dr. Tihanyi László, a Miskolci Egyetem Műszaki

Földtudományi Karának dékánja utalt arra, hogy az egyesület és az Alma Mater szoros kapcsolata az OMBKE alapításáig nyúlik vissza. Külön köszönte az együttműködést két rendezvény kapcsán. A Selmeci Bányászati Intézet akadémiai rangra emelésének 250 éves évfordulóján, tavaly december 11-én a Miskolci Egyetem két történelmi kara régi adósságát törlesztette azzal, hogy

Mária Terézia-emlékhelyet létesített az egyetemen. Az avatáson, ahol a Habsburg családot György főherceg képviselte, nagyon sok OMBKE-tag vett részt. Az emlékmű központi része az 1751-ben vagy '52-ben készített tanulmányi emlékéremről vett Mária Terézia-mellkép.

A másik rendezvény a közelmúltban megrendezett „kihelyezett OMBKE ülés” volt a Miskolci Egyetemen, ahol elsősorban a felsőoktatással kapcsolatos kérdések kerültek napirendre. Nagyon fontos volt láttatni – bizonyára tisztelt tagtársak, a küldöttek is látják –, hogy a felsőoktatás most nehéz hónapokat, éveket él át. Látható, hogy jelentős racionalizálásra van szükség, mert sokkal több a képzési hely a magyar felsőoktatásban, mint ahány diák van. Szerencsére a történelmi karoknál a hallgatói létszám nem csökkent drasztikusan, ami azt jelzi, hogy még mindig van érdeklődés a fiatalok körében a bányászat iránt. Ez egy üzenet a társadalom részéről mindannyiunk számára, hogy nem írtak le bennünket.

Tihanyi László kifejezte abbéli reményét, hogy „részben a bányászattal, részben a klímavédelemmel kapcsolatban valamiféle kompromisszum meg fog születni, és tovább tudunk haladni és tovább tudunk munkálkodni a nemzet érdekében”.

A köszöntők után **dr. Lengyel Károly** főtktár tett szóbeli kiegészítést az írásban előre megküldött részletes beszámolóhoz.

Dr. Lengyel Károly utalt a kiadott beszámolóra, a BKL lapok híradásaira és az elnöki megnyitóban elhangzottakra, ezért csak rövid kiegészítéseket kívánt tenni: „Már második vagy harmadik éve örömmel számolhatok be arról, hogy létszámunk, ha csekély mértékben is, de nőtt. 2012-ben 106 belépőnk volt, közülük 62 egyetemi vagy főiskolai hallgató, akik, ahogy ma is tapasztalhatuk, egyre inkább gyakori szereplői az egyesületi eseményeknek, sőt sokszor azok szervezésében is részt vesznek. Életútjuk nyomán követése, egyesületi szempontból történő elkallódásuk megakadályozása elemi érdekünk. Ebben

alapvetően az Egyetemi Osztályra, az Ifjúsági Bizottságra és természetesen a fogadó helyi szervezetekre számítunk. ... Mára tagságunk több mint fele nyugdíjas lett, közel 20%-uk 75 évesnél idősebb, ennek fényében van különös jelentősége a fiatalokkal való foglalkozásnak. Minden évben elmondom, remélem még sokáig, hogy legidősebb tagunk, Szomolányi Tibor idén betöltötte 101. életévét. (Nagy taps!) Legrégebben, 69 év óta tagunk dr. Horváth László József okleveles bányamérnök és dr. Szőke László okleveles kohómérnök. Jó egészséget kívánva köszöntöm őket, az Önök nevében is!

Jelenthetem a Küldöttgyűlésnek, hogy 2012-ben több mint 150 rendezvényről van tudomásunk, de közel sem teljes ez a lista. Ez a lista tükrözi, hogy egyesületünk mind szakmai területen, mind a hagyományápolás területén igen gazdag, eseménydús évet zárt, valamint azt is reprezentálja, hogy tagjaink széles köre nem csak résztvevőként, hanem szervezőként is odaadóan tevékenykedett. A 150 rendezvényből mindössze 8 volt részvételi díjas. ... A nem részvételi díjas rendezvények költségét szponzori támogatásokból, pályázati pénzekből és egyéb forrásokból biztosították a szervezők. Ez jelzi támogatóink segíteni akarását és természetesen konkrét segítségét is, amit a tagság és a választmány nevében ezúton is köszönök.

A főtitkár külön kiemelte a következő rendezvényeket: Clean Steel Nemzetközi Vaskohászati Konferencia, 2. Közép- és Kelet-Európai Nemzetközi Olaj- és Gázipari Konferencia és Kiállítás, a Selmechányai Akadémián és a Miskolci Egyetemen tartott konferenciák, Szalamander, központi bányásznap ünnepség, Szent Borbála-napi rendezvények, az Öntészeti Szakosztály megalakulásának 60. évfordulója, Fazola Napok, Borovszky-év, megemlékezés az ipari méretű szénhidrogén-kitermelés megindításáról.

A szakképzéssel kapcsolatban elmondta, hogy hosszú évek munkájának eredményeként Győrben elindult egy olyan középiskolai osztály, amelyik tananyagának szakmai része 75%-ban öntészeti. Azért Győrben, mert ott van két olyan öntöde, melyeknek elemi érdeke a szakmai utánpótlás. Azt is elmondta, hogy az elmúlt évben az Országos Képzési Jegyzéket újra átírták, és szakembereink közreműködésével sikerült biztosítani, hogy az alapfokú kohász (öntész, olvasztár) és a bányászati szakmák képzési lehetősége megmaradt.

Az erdélyi és a felvidéki nemzetközi kapcsolatokat továbbra is ápoljuk, rendszeresen részt veszünk az otta-

ni rendezvényeken. A legutóbbi küldöttgyűlés óta megújítottuk együttműködési szerződéseinket az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Egyesülettel és a Szlovák Bányászati Egyesülettel.

A Bányászati és Kohászati Lapokkal kapcsolatban elmondta, hogy a 146. évfolyamát megért lap milyen fontos összekötő kapocs a tagság és az egyesület között. 2013-tól lapunk lektorált szaklapnak minősül, ami a meglévő szakmai színvonal megőrzése mellett dokumentálási kötelezettséggel is jár. Kiemelte, hogy „a lapok megjelenítése nem lenne lehetséges szponzoraink önzetlen támogatása nélkül. A Kohászat önálló lapszámainak megjelenítését a FÉMALK Zrt., míg a Kőolaj és Földgázét a MOL Nyrt. kiemelkedő módon támogatta. De kaptunk támogatást egyetemünk mindkét történelmi karától egy-egy lapszám megjelenítésére. Erről a helyről is megköszönök minden egyes forintot, melyet e nemes cél érdekében kaptunk, és remélem, hogy kapunk a jövőben is”.

A főtitkár elmondta, hogy egyesületünk új székhelyét a Fővárosi Törvényszék bejegyezte. Az Október 6. utcai iroda kulturált helyet biztosít relíkviainknak, a titkárság zavartalan működésének és szervezeti ülések, valamint kisebb létszámú rendezvények megtartásának.

Megemlítette, hogy a Péch Antal-emlékérem adományozásáról éppen 50 évvel ezelőtt határoztak elődeink. Majd így folytatta:

„Szakmai múzeumaink ügyében sajnos nem tudok jó hírekről beszámolni. Igyekeztünk tudatosítani az illetékesekkel, részben a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum főigazgatójával, másrészt Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszterrel, hogy ezeknek a múzeumoknak a falai között pótolhatatlan és páratlan tárgyakat és dokumentumokat őriznek, amelyek méltán tartanak igényt nagyobb létszámú közönség figyelmére. Annak ellenére, hogy több múzeumunkat jelentős költséggel, állami pénzen felújították az elmúlt években, egy részüket visszaminősítették kiállítóhelyé, ami csak heti 3 nap, napi 4 óra időtartamban teszi kötelezővé a nyitva tartást. Ez szinte ellehetetleníti a normális működést, és akadálya annak, hogy a nagyközönség és a turisták számára normális módon elérhető legyenek a kiállítások. A múzeumok vezetői hiába pályáznak eredménnyel, napi gondokkal küzdenek a működtetést illetően, mert az óriási mértékű elvonást nem lehet pótolni, és a pályázati pénzek nem fordíthatók működésre. Ezért kérünk mindenkit, hogy az egyesületi rendezvények múzeumi helyszínekre való szervezésével is segítsük munkájukat. Terveink szerint a folytatásban a kulturális tárca illetékeseitől kérünk találkozót.”

Beszámolójának végén kiemelte, hogy az egyesület 2012-re szóló gazdasági terve igen feszes, de megalapozott volt, a mintegy 100 M Ft-os bevétel mellett szerény nyereséget, mintegy 0,5 M Ft-ot ért el, köszönhetően az odafigyelő és gondos gazdálkodásnak. A pozitív gazdasági eredményhez összességében egyéni és pártoló tagok összefogása járult hozzá. Egyéni tagdíjakból 15,5 M Ft, az SZJA 1%-ának felajánlásából pedig 1,5 M Ft érkezett. Azt is elmondta, hogy a szigorodó feltételek ellenére is sikerült az állami költségvetésből 2,9 M Ft pályázati támogatást elnyerni. Ezek alapján határozati javaslatként

terjesztette elő, hogy a Küldöttgyűlés fogadja el a 2012. évi beszámolót és annak közhasznúsági mellékletét.

Végül felhívta a jelenlévők figyelmét a „Metercia” emlékérem megrendelhetőségére.*

A főtítkár szóbeli jelentését követően az Ellenőrző Bizottság nevében Szombatfalvy Rudolf, a bizottság elnöke tett jelentést.

Szombatfalvy Rudolf: „Elnök úr! Tisztelt Küldöttgyűlés! Az Ellenőrző Bizottság jelentését a meghívóval együtt kiküldtük minden küldöttnak, így azt megismételni nem kívánám. Fontosnak tartom kiemelni azonban a következőket.

Az Ellenőrző Bizottság ez év áprilisi ülésén megtárgyalta, jóváhagyta és a választmány felé elfogadásra ajánlotta az egyesület

2012. évi gazdálkodását, mérlegbeszámolóját és közhasznúsági mellékletét, ugyanezt megismétli az Ellenőrző Bizottság a Küldöttgyűlés felé is. Az Ellenőrző Bizottság vizsgálta az egyesület alapszabály szerinti működését, azt alapszabály szerintinek minősítette, megállapította, hogy a közgyűlési és választmányi határozatok végrehajtásra kerültek, azokról a beszámoló rendszeresen megtörténik.

Az Ellenőrző Bizottság javasolja a Küldöttgyűlés részére az Alapszabály módosításának elfogadását.

Három dolgot szeretnék kiemelni az Ellenőrző Bizottság további ajánlásai közül. Az első, amit nagyon lényegesnek tartok: az egyesület bevételeinek közel 10%-át biztosította két szponzor – név szerint a FÉMALK Zrt. és a MOL Nyrt. Nem kisebbítve a többi szponzor érdemét, javasoljuk ezen kiemelt támogatók megbecsülését valamilyen formában. Másodikként kiemelten javasoljuk továbbra is a pályázati lehetőségekkel való élést. Tudjuk, hogy ez nagyon nehéz, de az egyesület további működéséhez az egyik forrás lehet a pályázatok igénybevétele. Harmadik, hogy szintén az egyesület további életéhez nem lehet elfeledkezni az ifjúság bevonásáról, az ifjúság szakmai oktatásának segítéséről és a hallgatók, diákok bevonásáról az egyesületi életbe. Az Ellenőrző Bizottság szeretné megköszönni az egyesület

minden egyes tagjának, a helyi szervezeteknek, az egyesület támogatóinak és az egyesület vezetésének a 2012. év megvalósításához adott támogatást, munkát, és ugyanezt kérjük a következő években is. Köszönöm, hogy meghallgattak. Jó szerencsét!”

Az EB jelentését követően Liptai Péter tartott megemlékezést gróf széki Teleki Gézáról, egyesületünk alapító elnökéről

születésének 170. és halálának 100. évfordulója alkalmával. (A megemlékezést lapunk 44-45. oldalain közöljük. – Szerk.)

Dr. Fancsik Tamás, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Igazgatója, a Magyar Geofizikai Egyesület Elnöke köszöntve a küldöttgyűlést a házigazda intézet tevékenységét ismertette. (Az ismertetőt lapunk 46-47. oldalain teljes terjedelmében közöljük. – Szerk.)

Miután **dr. Nagy Lajos** megköszönte dr. Fancsik Tamás előadását, köszöntötte a jelenlévő Götz Tibor tiszteleti tagot abból az alkalomból, hogy Orosházán betöltött eredményes olajbányászati múltja és a közéletben végzett maradandó tevékenysége elismeréseképpen a várostól díszpolgári címet kapott. **Götz Tibor** a gratulációt megköszönő reflexiójában elmondta, hogy büszke a címre, mert tizenharmadikként olyanok társaságába került, mint pl. Kossuth Lajos vagy gr. Apponyi Albert.

Dr. Nagy Lajos felkérte **Kőrösi Tamás** főtítkárhelyettest, hogy ismertesse a választmány javaslatát a tiszteleti tagokra.

Kőrösi Tamás: „Tisztelt Küldöttgyűlés! Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület választmánya javasolja a Küldöttgyűlésnek, hogy az egyesület céljaiért, hagyományainak ápolásáért, a bányászat és kohászat, valamint a bányászati és kohászati tudományok fejlesztéséért végzett munkájuk elismeréseként, mellyel kivívták a tagság megbecsülését, a következő tagtársakat az egyesület tiszteleti tagjává válassza meg:

Huszár László okl. bányamérnök, a Bányászati Szakosztály titkára,

Marczisz Gáborné dr. Állami Díjas kohómérnök, a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés igazgatója, korábban az Ózdi Vaskohászat igazgatója, az Ellenőrző Bizottság tagja,

Dr. Waneke Ferenc okl. geológus, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Egyesület szakosztályvezetője.

A jelöltek részletes méltatását a küldöttek részére eljuttatott írásos beszámoló tartalmazza.”

A Küldöttgyűlés nyílt szavazással egyhangúlag elfogadta a választmány javaslatát, és a fentieket az OMBKE tiszteleti tagjaivá megválasztotta.

Dr. Nagy Lajos a Küldöttgyűlés nevében átadta a megválasztott személyeknek a tiszteleti tagságot igazoló oklevelet és az egyesület jelvényét ábrázoló arany pecsétgyűrűt. (Új tiszteleti tagjaink köszöntése és bemutatása a többi kitüntetéssel együtt a lap 16. oldalán kezdődően található. – Szerk.)

Az új tiszteleti tagok nevében **dr. Waneke Ferenc** szólt: „Nagyon nagy megtiszteltetésnek tartom ezt a díjat, és úgy érzem, nem csak nekem szól, hanem annak a közösségnek is, amelynek a nevében itt vagyok, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaságnak, akik politikai határon túl, de történelmi és természeti határokon belül vagyunk – nem szeretem a szót, de ezt fogom használni én is – kisebb-

* Rozsnyón található egy 1513-ban készült oltárkép (táblafestmény), mely műszaki és egyházi kordokumentációnak is tekinthető, mert vallásos főtemája mellett hű képet nyújt az adott kor bányászatáról és az ércek megmunkálásáról. A dokumentatív értékű alkotást „Szent Anna harmadmagával” vagy ennek rövidített latinos változatával „Metercia” néven említi mind a művészettörténeti, mind a bányásztörténeti szakirodalom. Rozsnyón 2013. szeptember 13-án konferenciát szerveznek a rozsnyói Metercia készítésének 500. évfordulója alkalmából. Az ennek tiszteletére megjelenő érmet csak előzetes igénylés alapján lehet megvásárolni; az ára bronz kivitelben 10 euró, aranyozott kivitelben 25 euró. Az érdeklődők jelentkezhetnek az OMBKE titkárságán.

ségben. Nyilván, hogy nekünk a lehetőségeink és a szervezeti lehetőségeink is már eleve egészen másak, mint itt az anyaországban. Nem tudunk igazából gazdasági kérdésekhez az országban szólni, hisz nem hiszem, hogy valaki is valaha a mi kisebbségben lévő közösségünket ilyen tekintetben megszólítaná, megkérdezné. De feladatunknak tartjuk a szakmaiság és a szakmai anyanyelv

megőrzését, és ebben nagyon-nagyon szépen köszönjük az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek a hozzáállását és segítségét a munkánkban és törekvéseinkben. Még egyszer köszönöm ezt a rendkívüli kitüntetést. Nagyon megtisztelve érzem magamat. Köszönöm szépen.”

A tiszteleti tagok megválasztását követő szünet után a Küldöttgyűlés az alapszabály módosítását tárgyalta meg.

Dr. Nagy Lajos ismertette, hogy a Választmány több ülésén is tárgyalta az Alapszabály Bizottság javaslatait az új civil törvényből fakadó követelmények átvezetésére a közhasznú minősítés megőrzése érdekében, és most javasolja a Küldöttgyűlésnek az alapszabály módosítását. A javasolt módosításokat a küldöttek írásban megkapták és az egyesület internetes honlapján is olvasható volt, tehát részletes indoklásra nem kerül sor. Ezután felkérte dr. Esztó Pétert, az Alapszabály Bizottság elnökét, hogy a módosítással kapcsolatos szóbeli kiegészítést tegye meg.

Esztó Péter: „Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Elnökség! Tisztelt Küldöttgyűlés! Az Alapszabály Bizottság elnökeként kötelezettségem, hogy a választmány felhatalmazásával előterjeszem azt az alapszabály-módosítási indítványt, amely ebben az évben sem a „l'art pour l'art módosítani kell vagy módosítani kívánjuk” jegyében történt, hanem jelentős mértékben az új civil törvényből fakadó jogszabályi kötelezettségek miatt, hogy az Alapszabályt ahhoz igazítsuk – megőrizve a régi értékeit. Ezen túl két nem jogszabályon nyugvó változtatás, módosítás is érinti az Alapszabályt. Az egyik az a javaslat, hogy a soron következő tisztújításra ne idén, hanem 2014-ben kerüljön sor. Ez a 4 éves ciklus meggyőződésünk szerint jól szolgálja a folytonosságot és a feladatok hatékonyabb befejezését, illetve a tervezését. A másik, amelyet a választmány szintén megtárgyalt és elfogadott, annak a néhány módosításnak a támogatása, amely hangsúlyozza az egyesület tradíciókon nyugvó országos identitását, illetve néhány egyszerűsítést, pontosítást ad. Mint elnök úr jelezte, a módosítást a küldöttek megkapták. A közzétett követően észlelt néhány betűlírást kijavítottuk. Ezért tisztelettel kérem a Küldöttgyűlést, hogy ilyen bevezetést és ismertetést követően szíveskedjenek dönteni az Alapszabály módosításáról. Köszönöm a figyelmet.”

Csath Béla tiszteleti tag felhívta a figyelmet, hogy az Alapszabály 2. számú mellékletében a Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály helyi szervezetei idejétmúltan vannak felsorolva (a szilárdásvány-kutatási szervezet megszűnt), azt pontosítani kell. A szakosztály helyi szervezetei a következők: budapesti, dunántúli, alföl-

di, vízfűrási. **Dr. Nagy Lajos** javasolta az észrevétel alapján a mellékletet javítani úgy, hogy a szervezeti felépítés a mai helyzetnek megfelelően kerüljön a 2. mellékletbe. **Dr. Esztó Péter** ezzel egyetértett, **dr. Gagy Pálffy András** felhívta a figyelmet, hogy a mellékletek is az alapszabály részét képezik, tehát javasolta, hogy az észrevételek figyelembevételével a mellékletek javításával együtt fogadja el a Küldöttgyűlés az alapszabályt. **Katkó Károly** az Öntészeti Szakosztály helyi szervezeteinek pontosítását kérte: apci, budapesti, csepeli, diósgyőri, észak-dunántúli regionális, székesfehérvári, sátoraljaújhelyi és szegedi (az orosházi szervezet megszűnt).

A Küldöttgyűlés az előterjesztésnek megfelelően, az elhangzott korrekciók figyelembevételével nyílt szavazással egyhangúlag elfogadta a módosított alapszabályt.

Dr. Esztó Péter javasolta a Küldöttgyűlésnek, hogy az így elfogadott alapszabály alapján a soron következő tisztújítás időpontja a legközelebbi, 104-es sorszámmal jelzett küldöttgyűlés legyen, melyre 2014 tavaszán kerüljön sor.

Vita után a Küldöttgyűlés egyhangúan, ellenszavazat és tartózkodás nélkül úgy határozott, hogy a soron következő, egyúttal tisztújító küldöttgyűlés 2014 tavaszán lesz.

Ezután hozzászólásokra került sor.

Dr. Baksa Csaba, az MHFT elnöke köszöntőjében emlékezett a megkötött együttműködési szerződésre, és azt mondta, hogy ma „ismét tanújelét adhatjuk a három testvérszakma stratégiai együttműködésének, ahogy azt Fancsik igazgató úr is már említette az előadásában, és remélem, hogy ez hosszú évtizedekre meg fogja alapozni a szakmánk egymásnak vállalva való közös fellépését mindenfajta olyan társadalmi megmozduláson, eseményen, ami szakmánk presztízsének a helyreállítását fogja szolgálni.” Egyúttal felhívta a figyelmet a Földtani Társulat által Veszprémben július 4-6. között szervezett Vándorgyűlésre, és meghívta rá a jelenlévőket.

Nagy Ferenc okl. bányatechnikus, aki 30 éves földalatti és 25 év bányamentő szolgálatot teljesített aktív korában, arról beszélt, hogy a mecseki szénbányák bezárásakor sok ember maradt munka nélkül, és sokan rokkantnyugdíjasok lettek. A rokkantságukat pedig 12 év múlva csökkentették. A bányász szolidaritás, az országos tiltakozások, megmozdulások eredménye 1 év alatt az lett, hogy átgondolta a kormány, és most már tesznek valamit annak érdekében, hogy visszaadják a bányászoknak azt, amit elvettek tőlük, de közben sok ember szenvedett feleslegesen és méltatlanul.

Clement Lajos tiszteleti tag megemlékezett nemrégiben elhunyt Bárdossy György és Trethon Ferenc tagtársaink szakmai és szociális eredményeiről, példázva, hogy mindig lehet cselekedni. Ugancsak szólt szakmaink fejlődéséről, átalakulásáról, a kutatók eredményeiről, melyek a szakmák továbbélését jelentik. És bár ipari vállalataink fogyatkozásával egyesületi létszámunk is csökken és elöregszik, az egyesületi életben is meg kell találni azokat a módozatokat, amikkel a korábbi színvonalat meg lehet tartani. Például hozta az összefogást az egyes szakmák között a salgótarjáni, a mosonmagyaróvári és a székesfehérvári területeken, az ottani személyek teljesítményét.

Mint mondta: „*Nem szabad, hogy a mennyiségi csökkenés mellett a minőségi munkánkban hanyatlás következzen be. A régi, tradicionális hagyományainkra igenis az egész országnak és a jövő szakmájának is szüksége van. A miskolci ünnepi megemlékezésünkön Besenyei rektor úr mondta azt, hogy a Miskolcon végzett közgazdászok többet tudnak, mint az ország más területén végzett közgazdászok, mert ők ismerik a selmeci hagyományokat, ami az egyetemükön működik.*” De nem szabad a hagyományaink, szakestélyeink minőségéből, színvonalából sem engednünk. És legyünk igényesek megmutatkozásainkban is, mint pl. a Selmeci Szalamander, ahol a szlovák nézők is zúgó tapssal fogadták magyar éneklésünket, zárt, rendezett felvonulásunkat. „*Ebből nem szabad engedni, mert hogyha ezekben is hanyatlás van, akkor tulajdonképpen a rajtunk múló dolgokat nem tesszük meg. Egy jó alkalom kínálkozik a mostani kassai Knappentagnál. Azt kérem, hogy legyen olyan előkészítés, mint korábban volt, mert minden a jó előkészítésen múlik, és tulajdonképpen a nagy felelősség a helyi csoportokon van, mert a helyi csoportoknak a tevékenysége határozza meg az egész egyesületnek a tevékenységét.*”

Dr. Pataki Attila okl. bányageológus-mérnök javasolta, hogy Nagy Ferenc hozzászólását külön kezelve az elnök úr aláírásával juttassuk el az illetékeseknek mindazokra a helyekre, ahol ez nyitott fülekre találhat.

Bársony László okl. bányamérnök hozzászólásában arról adott hírt, hogy Tatabányán a bányász tudást, hagyományokat olyan módon őrzik, adják tovább, hogy már évek óta bányászattörténeti vetélkedőket szerveznek iskolásoknak. Idén az általános iskola alsó tagozatának a döntőjében 107, a felső tagozatában 75 gyerek vett részt, tavaly a középiskolásoknál szintén 75-en voltak. Ez évente legalább 1000 gyereket jelent!

Sziji Zoltán okl. kohómérnök a szakoktatással kapcsolatban azt javasolta, hogy egy egyesületi bizottság kövesse figyelemmel a folyó szakmai oktatásokat, hogy azok megfelelő utánpótlást biztosítsanak az iparnak, ill. tegyen szükség esetén ajánlásokat.

A hozzászólásokat követően kiemelkedő egyesületi munkáért egyesületi kitüntetések átadására került sor. Az Érembizottság nevében **Kelemen József** szólította a kitüntetetteket, akiknek a kitüntetéseket **dr. Nagy Lajos** elnök adta át. (*A kitüntetettek köszöntése és bemutatása a lap 16. oldalán kezdődően található. – Szerk.*)

A kitüntetések átadása után **Bocz András**, a Határozatszövegező Bizottság elnöke olvasta fel a **határozati javaslatokat**:

1. A Küldöttgyűlés elfogadta az Alapszabály Bizottság elnökének és a választmányának az Alapszabály módosítására vonatkozó javaslatát.
2. A Küldöttgyűlés elfogadta az Alapszabály Bizottság és a Választmány javaslatát arra, hogy a soron következő tisztújításra 2014 tavaszán, a 104. küldöttgyűlésen kerüljön sor.
3. A Küldöttgyűlés elfogadja és jóváhagyja a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvényben meghatározott beszámolót, az éves költségvetést, a mérleget és a közhasznúsági mellékletet az OMBKE 2012. évi működéséről.

4. A Küldöttgyűlés elfogadja és jóváhagyja az Ellenőrző Bizottság beszámolóját az OMBKE 2012. évi működéséről.
5. A Küldöttgyűlés továbbra is szükségesnek tartja az egyesület vezetőségének azon kezdeményezéseit, amelyek arra irányulnak, hogy felhívják az ország gazdasági és politikai vezetésének figyelmét a bányászati és kohászati tevékenység nemzetgazdasági jelentőségére és a hazai lehetőségekre, a szükségesnek tartott intézkedésekre. A küldöttgyűlés támogatja mindazon együttműködéseket, melyekkel – más civil szervezetekkel összefogva – az előbbi célok elérése hatékonyabbá válhat.
6. A Küldöttgyűlés felhívja a hazai gazdasági és politikai vezetés figyelmét, hogy halaszthatatlan egy nemzeti ásványvagyon-politika kidolgozása és jóváhagyása.
7. A Küldöttgyűlés üdvözlí, hogy az OMBKE részt vesz a visegrádi országok bányászati és kohászati egyesületeit alkotó szövetségben, azzal a céllal, hogy ráirányítsák mind a hazai, mind a európai politikusok figyelmét a bányászat és a kohászat gazdasági jelentőségére, az ipari emlékek, hagyományok ápolására. Támogatja ezen együttműködés kibővítését további európai országok bányászati, kohászati egyesületeivel.
8. A Küldöttgyűlés szükségesnek tartja figyelemmel kíséreni az ISD Dunaferr Vállalatcsoportban működő vaskohászati vertikum sorsát, és támogatja, hogy ha szükséges, akkor az egyesület szakmai állásfoglalása is hívja fel a figyelmet a javasolható teendőkre.
9. Az egyesület hatékonyan vegyen részt az alap-, közép- és felsőoktatás, különösen az egyetem és az ipar közötti kapcsolatok erősítésében, a szakmáinkhoz tartozó felsőoktatás és kutatás fenntartása, fejlesztése és személyi feltételeinek biztosítása érdekében.
10. Az egyesület méltó módon emlékezzék meg arról, hogy ez évben lesz 25 éve annak, hogy több évtizedes hallgatás és tiltás után az OMBKE kezdeményezéseire és szervezésével a Szent Borbála-megemlékezések újra a szakma országos és immár hivatalos rendezvényei lettek.
11. Az egyesület vezetősége vizsgálja meg, hogy a 2012. évi kiemelkedő támogatók elismerésének milyen további lehetőségei vannak.
12. Az egyesület vezetősége intézkedjen, hogy Nagy Ferenc tagtársunk hozzászólását az illetékesek (Emberi Erőforrások Minisztériuma, Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, BDSZ stb.) széles körben megismerhessék.

A Küldöttgyűlés a javasolt határozatokat nyílt szavazással I ellenszavazattal, tartózkodás nélkül elfogadta.

Az ülés bezárása előtt **dr. Gagyi Pálffy András** ügyvezető igazgató adott tájékoztatást a június 7-én és 8-án tartandó Európai Bányász-Kohász Találkozóóról.

Az ülés végén **dr. Nagy Lajos** elnök megköszönte a jelenlévőknek az aktív részvételét, sok munkasikert, egyesületi sikert, jó egészséget és jó szerencsét kívánt.

A 103. Küldöttgyűlés a bányász-, kohász- és erdész-himnuszok eléneklésével zárult.

A Küldöttgyűlés jegyzőkönyve alapján összeállította PT

Beszámoló és közhasznúsági jelentés az OMBKE 2012. évi tevékenységéről

Az OMBKE 2012-ben is a közhasznú társadalmi szervezeteiről szóló törvény és az egyesület alapszabályában megfogalmazott előírások szerint működött. Az egyesület célkitűzéseiben előírt rendezvények megvalósultak, és szakmai céljaink teljesültek. A gazdálkodás pénzügyi eredménye pozitív volt.

A választmány tevékenysége

A választmány a 102. Küldöttgyűlés óta négyszer ülésezett és 15 határozatot hozott. A napirendre került főbb témák:

- a hazai bányászat és a kohászat helyzete és fejlesztésének főbb kérdései,
- a bányászati és kohászati felsőfokú oktatás helyzete,
- a bányászattal foglalkozó civil szervezetek együttműködése,
- az MBFH (Magyar Bányászati és Földtani Hivatal) és az OMBKE közötti együttműködési szerződés,
- ipari örökségeink védelme,
- szakmai múzeumaink helyzete,
- az OMBKE alapításának 120. évfordulója,
- a Selmecbányai Akadémia alapításának 250. évfordulója,
- a 102. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásából adódó teendők,
- az alapszabály módosításának kérdései,
- javaslat a tisztújítási ciklus időtartamának módosítására,
- éves rendezvénytárgyaló,
- szaklapjaink lektorált szaklappá való minősítésének kezdeményezése,
- az OMBKE gazdálkodása és éves terve,
- közhasznúsági jelentés,
- a 2013. évi egyéni tagdíjak megállapítása,
- kitüntetések adományozása,
- felkészülés a 15. Európai Bányász-Kohász Találkozóra,
- felkészülés a 103. Küldöttgyűlésre.

A választmány munkájáról és a határozatokról a Bányászati és Kohászati Lapok rendszeresen beszámoltak. A meghozott határozatok mind a lapokban, mind az OMBKE honlapján megjelentek.

Választmányi bizottságok

A választmány munkáját segítették a választmányi bizottságok.

Az Alapszabály Bizottság megtárgyalta az alapszabály módosítására beérkezett javaslatokat, és a civil szervezetek működésére vonatkozó új jogszabályok figyelembevételével előterjesztette az alapszabály módosításának szövegtervezetét.

Az Érembizottság az éves kitüntetési keretszámokra és a szakosztályi javaslatok értékelésével személyi kintüntetésekre tett javaslatokat.

A Történeti Bizottság rendszeresen tartott ülésein széles körben tárgyalta a szakmatörténeti kérdéseket. Az ipartörténeti emlékeink védelmével kapcsolatos ügyekről és a szakmai múzeumaink helyzetéről tájékoztatta a választmányt.

A Fenntartható Fejlődés Bizottság, az Iparpolitikai Bizottság és a Környezetvédelmi Bizottság közreműködésével készül a hazai bányászat lehetőségeit bemutató lobby anyag, melyet a közeljövőben küldünk meg a gazdasági és politikai vezetőknek.

Az Ifjúsági Bizottság az egyetemi és főiskolai hallgatók körében igyekezett az egyesületbe tagokat toborozni, és segített az egyesületi rendezvények szervezésében.

Az Etikai Bizottság számára nem adódott feladat.

A tagság létszámának alakulása

Az egyesület taglétszámának alakulását szakosztályonként az alábbi táblázat tartalmazza.

Szakosztály, Osztály	2012. jan. 1. fő	2013. jan. 1. fő
Bányászati	1 305	1 284
Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati	340	335
Vaskohászati	447	452
Fémkohászati	303	306
Öntészeti	264	265
Egyetemi	388	435
Összesen	3047	3077

Az év során a tagság létszáma 30 fővel növekedett, mely elsősorban az Egyetemi Osztály taglétszámának 47 fős növekedésének tudható be. Az elmúlt évben 106 fő lépett be az egyesületbe, akik közül 62 fő egyetemi, illetve főiskolai hallgató volt. Az Egyetemi Osztályban és a dunai városi helyi szervezetben a fiatalok a bányász-kohász hagyományok elsajátításával és ápolásával elmaradhatatlan szereplői az egyesület hazai és külföldi rendezvényeinek, melyek szervezésében is rendszeresen közreműködnek.

Tagságunk több mint fele nyugdíjas, 19%-a 75 évesnél idősebb. Legidősebb tagunk, *Szomolányi Tibor* gépészmérnök október 21-én töltötte be 101. életévét. Egyesületünk történelmében ő a valaha élt legidősebb tagunk. Kívánunk neki jó egészséget!

Az egyesület legrégibbi tagjai *dr. Horváth László József* okl. bányamérnök és *dr. Szőke László* okl. kohómérnök, tiszteleti tag. Mindketten 69 éve, 1944-ben léptek be az egyesületbe. A 103. Küldöttgyűlés alkalmával köszöntjük őket, és kívánunk nekik is jó egészséget!

Rendezvények

Egyesületünk 2012-ben számos központi és helyi rendezvényt szervezett, melyen a szakmáink iránt érdeklődők széles köre vehetett és vett részt annál is inkább, mert a mintegy 150 rendezvényből összesen nyolc rendezvény volt részvételi díjas.

A helyi szervezetekben változatos, több helyen magas színvonalú, tartalmas egyesületi élet folyt: szakmai napokat, Bányásznapot, Szent Borbála-napot, konferenciát, továbbképző előadásokat, hagyományápoló szakestélyt, baráti találkozót, nyugdíjas találkozót, szakmai kirándulást szerveztek.

A számtalan rendezvény közül a következőkben csak néhány jelentősebbet sorolunk fel tételesen.

Nemzetközi rendezvények

A 2012. év kiemelkedő szakmai eseménye volt a május 14-16-án Budapesten nagy sikerrel megrendezett Clean Steel Nemzetközi Vaskohászati Konferencia, melyen 30 országból 150 fő vett részt.

Sibenikben került sor a 2. Közép- és Kelet-európai Nemzetközi Olaj- és Gázipari Konferenciára és Kiállításra.

2012. március 29. és április 1. között immár tizennegedszer rendezte meg az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság az OMBKE közreműködésével a Bányászati, Kohászati, Földtani Konferenciát Aradon, melyen nyolcvanötven képviselték egyesületünket. A konferencia alkalmából szakmai kirándulást szerveztünk a Bánáth és Dél-Erdélybe.

Június 21-én ünnepélyen emlékeztünk meg a Selmechányi Akadémián az OMBKE megalakulásának 120. évfordulójáról. A hely szelleméhez méltó ünnepségen és az azt követő szakestélyen mintegy százan voltunk. Az ünnepi megemlékezésen részt vett Selmechánya polgármestere, a szlovák bányászati egyesületek vezetői és az Európai Bányászati és Kohászati Egyesületek Szövetsége elnökségének tagjai is. Közös koszorúztuk meg az akadémia falán lévő emléktáblákat. Az ünnepséget a 90 éves dorogi helyi szervezet szervezésében szakestély követte, melyen dr. Nagy Lajos elnök Péch Antal-serlegbeszédben méltatta szakmáinkat és selmeci hagyományaink összetartó erejét.

A jubileumi megemlékezéshez kapcsolódva június 21-22-én 80 fő részvételével nagy érdeklődés mellett tartottuk meg a „Hulladékgazdálkodás a bányászatban és a kohászatban” tárgyú konferenciát.

Június 23-án az OMBKE delegációja részt vett a Szlovák Bányászati Egyesület 20 éves évfordulóján, valamint a szlovák bányavárosok Selmechányán tartott 5. találkozóján, ahol a szlovák gazdasági miniszter „Hagyományápolásért” kitüntetést adományozott dr. Nagy Lajos elnöknek és dr. Gagyí Pálffy András ügyvezető igazgatónak.

Június 22-24-én a Borsodi Csoport részt vett a Freiberg alapításának 850. évfordulóján szervezett ünnepségen.

Június 25-27-én részt vettünk a Miskolcon megtartott Nemzetközi Külfajti Szimpóziumon.

A szeptember 7-én megtartott Selmechányi Szalamber ünnepségen a korábbi évekhez hasonlóan közel 400 fővel vettünk részt. A felvonulás előtt hagyományainknak megfelelően megkoszorúztuk a világ legrégebbi műszaki főiskolája professzorainak sírjait, és a valaha Selmechánya főterén állt és az egyesületünk választmányi tagjainak egyéni adományaiból rendbe hozott '48-as Honvéd-szobrot.

Október 11-12-én 50 fővel képviseltettük magunkat Selmechányán az Akadémiai Napokon, ahol megemlékeztünk az akadémia megalapításának 250. évfordulójáról. A Szt. Katalin-templomban részt vettünk a selmechányi iskolák, az utódegyetemek és -karok rektorainak, dékánjainak és diákjainak nyilvános ünnepségén, a díszfelvonuláson és az emléktáblavavatáson a hajdani Bányászati és Erdészeti Akadémia épületeinél, majd a Vivat Akadémia ünnepségen.

December 6-án az OMBKE delegációja Katowicében részt vett a Lengyel Bányászati és Kohászati Egyesület megalakulásának 120 éves évfordulója alkalmával rendezett ünnepségen, ahol javaslat született arról, hogy célszerű lenne, ha a „visegrádi négyek” országai bányászati egyesületei egyeztetnék a bányászattal és a bányászati hagyományörzéssel kapcsolatos felvetéseiket, és közösen kísérelnék meg lobbizni az Európai Unió felé.

Főbb hazai rendezvények

Az OMBKE társrendezőként augusztus 30-án részt vett az Omya Hungária Kft. által szervezett központi bányásznap ünnepségen Egerben, melynek szónoka Németh Lászlóné, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium minisztere volt. Az ünnepségen mintegy 400 fő vett részt.

Az OMBKE 2012-ben is részt vett a Szent Borbála-napi központi ünnepségen, ahol négy bányász és négy kohász tagunk kapott Borbála-érem miniszteri kitüntetést. A központi ünnepségen résztvevő mintegy kétszáz fő kivetítőn láthatta és hallhatta dr. Fónagy János államtitkár parlamenti beszédét, melyben Szent Borbála napján megemlékezett a magyar bányászokról és kohászokról, a Selmechányi Akadémia megalapításának 250. évfordulójáról, az OMBKE megalapításának 120. évfordulójáról és a bányász-kohász hagyományörzésről.

Az OMBKE által kezdeményezett Szent Borbála-nap igazi bensőséges hangulatát, a szakmáinkban tevékenykedő szakemberek összetartozásának érzését az egyesület helyi szervezetei által szervezett ünnepségek adták vissza igazán. Helyi szervezeteink, egyesületi tagjaink Szent Borbála-napi megemlékezést tartottak Budapesten a Szent Gellért-sziklatemplomban, Miskolcon, Pécsen, Tapolcán, Detken, Komlón, Rózsaszentmártonban, Dunaiújvárosban, Tatabányán, Dorogon, Salgótarjánban, Márkushegyen, Sárísaon, Leányváron, Szegeden, Füzesgyarmaton és Nagykanizsán.

December 11-én tagjaink közül közel kétszázan vettünk részt a Miskolci Egyetemen a Selmechányi Akadémia megalapításának 250 éves évfordulója alkalmával megrendezett ünnepségen. Az ünnepség alkalmával az OMBKE nevében dr. Nagy Lajos elnök egyesületi, egyetemi és nemzeti zászlót adott át az egyetem rektorának, hogy az a rektori tanácsot díszítse. Az ünnepi eseményről a Bányászati és Kohászati Lapok „közös száma” részletes tájékoztatást adott.

Szeptember 22-én ünnepség keretében emlékeztünk meg Budapesten az Öntödei Múzeumban az Öntészeti Szakosztály megalakulásának 60. évfordulójáról. Az évforduló alkalmával az Öntészeti Szakosztály történetét ismertető BKL Kohászat különszám jelent meg.

2012. november 22-23-án a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal közreműködésével és a Nemzeti Munkaügyi Hivatal támogatásával a bányászati vezetők részére 80 fő részvételével megrendeztük Visegrádon a hagyományos Országos Munkavédelmi Konferenciát és Fórumot, ahol kiváló munkavédelmi tevékenységéért két munkavédelmi szakember az OMBKE, MBFH és a BDSZ által alapított kitüntetését vehette át.

Június 29-30-án a Fémkohászati és az Öntészeti Szakosztály mosonmagyaróvári helyi szervezete nagy sikerrel, mintegy 110 fő részvételével rendezte meg a XIX. Szigetközi Napokat.

2012. szeptember 15-16-án került sor a már hagyományos Fazola Napok megrendezésére Miskolcon. A rendezvény keretében a Miskolci Akadémiai Bizottság székházában került sor az Egyetemi Osztály által szervezett „Környezet és Energia” konferenciára. A helyi szervezetek jó hangulatú szakestélyt tartottak.

A Fémkohászati Szakosztály a Miskolci Egyetemen novemberben tartotta meg a hagyományos Fémkohászati Napját.

Április 7-én a 118 éves „Jó szerencsét!” köszöntés alkalmából emlékülést tartottak Várpalotán a Jó szerencsét Művelődési Központban.

Június 13-15-én a Bányamérő Szakcsoport Székesfehérvárott rendezte meg az 51. Bányamérő Továbbképző és Tapszlatcserét, melyen megemlékeztek a székesfehérvári földmérő képzés megindításának 50. évfordulójáról.

Augusztus 31-én Bázakerettyén emlékeztünk meg a 75 éves magyar olajiparról.

A Vaskohászati Szakosztály a hagyományokhoz híven 2012 decemberében megtartotta a Luca-napi rendezvényét.

A Fémkohászati Szakosztály március 15-e emlékére hagyományörző szakmai napot és ünnepi vezetőségi ülést tartott.

A korábbi évekhez hasonlóan februárban megrendeztük Lillafüreden a hagyományos bálunkat, mely mára gyakorlatilag az egyesület bálja lett.

2012 decemberében megtartottuk a tiszteleti tagok és seniorok hagyományos évzáró találkozóját Budapesten.

2012. április 27-én Bükkszéken emlékeztünk meg a magyarországi ipari méretű szénhidrogén-termelés megindításának 75. évfordulójáról

2012-ben Dunaújvárosban rendezvényt sorozat volt Borovszky Ambrus tiszteletére a DUNAFERR Zrt. támogatásával (március 29., június 7., október 11., november 15.). Az emlékévként alkalmával Borovszky Ambrusról megemlékező életrajzi kiadvány is megjelent.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium megbízásából október 25-én az OMBKE nagy érdeklődés mellett széleskörű egész napos szakmai vitát szervezett a nyersanyag-gazdálkodás cselekvési terv kormány-előterjesztéséről a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet dísztermében, melyen részt vett dr. Holoda Attila államtitkár, Bencsik János országgyűlési képviselő és Kasó Attila, a miniszterelnök bányászati tanácsadója.

A helyi szervezetek által szervezett számos szakmai rendezvény közül a teljesség igénye nélkül sorolunk fel néhányat:

- 75 éves az oroszlanói medence szénbányászata (Márkus-hegy)
- 75 éve üzemel a budafai olajmező (Budafa)
- 50 éves a hajdúszoboszlói földgázbányászat (Hajdúszoboszló)
- Salgótarjáni Ipartörténeti Emléknapp (Zagyvaróna)
- Hőkezelő konferencia (Balatonfüred)
- Kohász Klub összejövetelek a Kohászati Múzeumban (Miskolc)
- Tanösvényavatás (Csucsom)
- Szakmai nap a borsodi térség szénbányászatának jövőjéről (Miskolc)
- A köszén ásványvagyon újraértékelésének és hasznosításának irányai (Budapest)
- A hazai bányászat szabályai, aktuális kérdései – Szakmai nap (Budapest)
- Nemzetközi Klímapolitikai Együttműködés – Szakmai nap (Budapest)
- Kőbányászati előkészítési technológiák számítógépes tervezése (Budapest)
- Erőműépítés Európában – Szakmai nap (Budapest)
- Bányászati Szakigazgatási Konferencia (Zalakaros)
- Széntermelési lehetőségek Dorogon – Szakmai nap (Dorog)
- Hell József Károly Múzeum avatása (Dorog)
- Fejlesztési irányok az öntvénygyártásban (Gyöngyös)
- A visontai külfejtés jelene és jövője (Gyöngyös)
- A Mátrai Erőmű Zrt. területén lévő ipari park létesítményei (Gyöngyös)
- Zászlóavató szakestély (Komló)
- Nemzeti Radioaktív hulladék Tároló bányászati és technológiai eredményei (Pécs)
- Márkushegy ma – Márkushegy holnap (Márkushegy)
- Halimba mélysínt földtana és bányászata (Tapolca)
- A vörösiszapról másképp (Tapolca)
- Új bánya Bakonyoszló térségében (Tapolca)
- Selmei nóták tanítása (Dunaújváros)
- Biogáz üzem Tatabányán (Tatabánya)
- A Vért Zrt. biomassza-felhasználása (Bokod)
- Szennyvíztisztító telepek rekonstrukciója (Tatabánya)
- A szénelapú DUDARIT műtrágya alkalmazása és eredményei a Badacsonyi Állami Gazdaságban (Badacsony)
- 45. Bányagépészeti és Bányavillamosági Konferencia (Balatongyörök)
- Biztonságos vörösiszap-tárolási technológia (Ajka)
- Timföld termékfejlesztés (Ajka)
- Sajtólatási tuskó öntésénél használt melegfejes szerszámok bemutatása (Székesfehérvár)
- Hulladékok utóélete (Székesfehérvár)
- Emlékezés dr. Vámos Endrére (Zalaegerszeg)
- Kiállítások és szoborkoszorúzások a MOIM-ban (Zalaegerszeg)
- Csígy József emléktáblájának avatása Cserkeszőlőn

– Budapesti Olajbányászok Köre szakmai napjai (KFVSz-szel közösen)

A KfV Szakosztály, a MOL Nyrt. és a MOIM által 2011-ben huszadik alkalommal kiírt történeti pályázatra 19 pályamű érkezett be. Ünnepélyes eredményhirdetésére 2012. december 11-én került sor a MOL székházában.

Bányászati és Kohászati Lapok

Az egyesület lapja az idén 146. évfolyamát megért Bányászati és Kohászati Lapok. A tagság nagy része a szaklapon keresztül kapcsolódik az egyesülethez. A kiadói jogok és felelősség érvényesítését, továbbá a lapok egységes arculatának megteremtését és a kiadás koordinálását a választmány által megbízott Kiadói Bizottság végzi, melyet a mindenkori főtárhelyettes vezet.

Az egyesület kérésére 2013-tól kezdődően a Bányászati és Kohászati Lapok mindhárom szaklapja felkerült a Magyar Tudományos Akadémia „lektorált szaklap”-jainak listájára. Ez a körülmény a felelős szerkesztők és a szerkesztő bizottságok számára fokozottabb feladatot ró a tekintetben, hogy nem tehetnek engedményt a megjelenő szövegek minőségét illetően, illetve dokumentálni kell a lektorálás tényét és eredményét.

A Bányászati és Kohászati Lapok mindhárom szaklapja 2012-ben a szokásos rend szerint jelent meg: a Bányászat 4, a Kohászat 4, a Kőolaj és Földgáz 5 önálló számmal és 2 közös számmal jelent meg 1056 oldalon, összesen 21360 példányban.

A BKL Kohászat önálló lapszámának megjelentetését a FÉMALK Zrt., a BKL Kőolaj és Földgáz megjelentetését a MOL Nyrt. támogatta. A BKL Bányászat és a BKL Kohászat egy-egy célszáma a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara, illetve a Műszaki Anyagtudományi Kara támogatásával jelent meg. A BKL Kőolaj és Földgáz 2012/7. számának költségeit az Olaj- és Gázipari Konferencia bevételeiből a Montanpress Kft. fedezte. Az Öntészeti Szakosztály megalakulásának 60. évfordulója alkalmával az öntészeti vállalkozások támogatásával a szakosztály életének utolsó tíz évét bemutató jubileumi különszám is megjelent.

Az OMBKE saját internetes honlapot működtet (www.ombkenet.hu), melynek segítségével az egyesület fontosabb hírei, eseményei viszonylagos frissességgel elektronikus formában is nyomon követhetők. A BKL számai 2004-től felkerültek a honlapra, és így a nemzetközileg ismert keresőprogramokkal is megtalálhatók az egyes szakmai cikkek. Ugyancsak hozzáférhetünk elektronikus formában az 1951-ig megjelent lapok tartalmához.

Együttműködések

Az OMBKE együttműködési szerződést kötött a Magyar Bányászati Szövetséggel.

Együttműködési megállapodás jött létre a Bányászati Szakosztály, valamint a Magyar Mérnöki Kamara Szilárdásvány-bányászati Tagozata között.

Megújította együttműködési szerződését az OMBKE és a Szlovák Bányászati Egyesületek Szövetsége.

A Magyar Bányásztelepülések Országos Szövetségével együtt kezdeményeztük a bányászathoz kapcsolódó 11 civil szervezet együttműködését. Ezen „lobbi szövetség” október 3-án tartott alakuló ülésén elindították egy olyan közérthető szakmai anyag összeállítását, melynek célja bemutatni a hazai bányászat lehetőségeit. A részt vevő civil szervezetek együttműködési szerződést kötnek.

Az egyesület székhelye

Az egyesület új székhelyét (1051 Budapest, Október 6. u. 7.) a Fővárosi Törvényszék bejegyezte. Ez az egyesület számlázási címe is. Az elmúlt év igazolta, hogy az egyesület új elhelyezése méltó környezetet nyújt a 120 éves egyesületünknek: kulturált lehetőséget teremt a különféle tárgyalások és baráti találkozók megtartására is. A vidéki tagtársak megbeszéléseket szervezhetnek ide.

Az OMBKE 2012. évi gazdálkodása

Az OMBKE 2012. évre szóló pénzügyi tervében alapvető követelmény volt, hogy az egyesület céljai úgy valósuljanak meg, hogy a költségek ne haladják meg a reálisan tervezhető forrásokat. Az előző évhez hasonlóan erőfeszítéseket kellett tenni a korábbi pártoló tagok támogatásának megnyerésére és új pártoló tagok bevonására. Nyereséget eredményező konferenciák szervezésével is növelni kellett a bevételeket. A kitűzött cél teljesítésével a bevételek és költségek egyensúlyban voltak, melynek eredményeképpen a mérleg szerinti tárgyévi eredmény 455 E Ft volt. A gazdálkodási egyensúly biztosításában igen nagy szerepet játszottak a szakosztályok, illetve az egyesület vezetői, akiknek sikerült a pártoló cégeknél támogatást elérni. Ugyanakkor az egyesület szervezeti egységei is nagyfokú takarékosság mellett folytatták tevékenységüket.

A számviteli beszámolót, a mérleget és a közhasznúsági mellékletet a független könyvvizsgáló elfogadta és elfogadásra javasolta. Az Ellenőrző Bizottság észrevételeinek rögzítése mellett ugyancsak elfogadásra javasolta a 2012. évi költségvetést, a beszámolót, a mérleget és a közhasznúsági mellékletet. A választmány 2013. április 19-i ülésén ezt egyhangú szavazással elfogadta.

A bevételek és kiadások a következőkben összegezhetők:

BEVÉTELEK	2011. tény E Ft	2012. tény E Ft
Egyéni tagdíj	12 051	15 531
Jogi tagdíj	14 225	13 755
Egyéb támogatás	6 210	11 430
SZJA 1%	2 056	1 471
Pályázat	2 063	2 917
Ingatlan-bérbeadás	2 956	1 100
Rendezvények	48 818	48 202
Pénzügyi műveletek	2 091	1 307
Egyéb tevékenységek	9 930	3 337
Bevétel összesen	100 400	99 050
KIADÁSOK		
Szakosztályok közvetlen kltg.	2 486	2 947
BKL	16 608	17 247
Rendezvények	45 386	46 088
Közös költségek	9 522	10 018
Titkárság költségei	18 723	18 444
Egyéb tevékenységek	4 375	981
Egyéb	2 715	2 358
Értékcsökkenés	499	512
Kiadások összesen	100 314	98 595
Tárgyévi eredmény	86	455

A gazdálkodás egyes tételeit a következőkben részletezzük:

a.) Egyéni tagdíj

Az OMBKE Választmánya a 2012. évre vonatkozó egyéni tagdíjakat az előző évhez képest megemelte. Az egyéni tagdíjakból így 3480 E Ft többletbevétel folyt be. Tagdíját 2012-ben 283 fő nem rendezte, közülük 102 fő az Egyetemi Osztály tag-

ja. A tagdíjfizetési fegyelem jellemzően a nyugdíjas tagjaink körében a legjobb.

2013 első felében a szakosztályoknak és a helyi szervezeteknek felül kell vizsgálniuk a tagdíjat tartósan nem fizetők esetében a nem fizetés okait, és ez alapján dönteniük kell a tagsági viszony fenntartásáról, illetve a lapok postázásának folytatásáról. Külön feladatot jelent az egyetemről elkerült diákokkal való kapcsolatfelvétel.

b.) Jogi tagdíj, adomány és támogatások

A pártoló és jogi tagdíjakból, adományokból származó bevétel a tervezetthez képest 1105 E Ft-tal kevesebb lett, elsősorban az energetikai cégek támogatásának csökkenése következtében.

Számos vállalkozás a jogi tagdíjakon és adományokon túlmenően további jelentős támogatásokat nyújtott rendezvényeink költségeihez és a lapok megjelentetéséhez. Az egyéb támogatások összege 2011. évhez képest 5220 E Ft-tal nőtt, mely elsősorban a dr. Sándor József (FÉMALK Zrt.) által felajánlott láptámogatásnak tudható be.

A kapott egyéb céltámogatások a következők voltak:

MOL Nyrt. láptámogatás	6 000 E Ft
FÉMALK Zrt. láptámogatás	4 800 E Ft
Földgázszállító Zrt. közgyűlési támogatás	600 E Ft
Oroszlányi Önkormányzat	30 E Ft
Összesen:	11 430 E Ft

Nagy segítséget jelentett, hogy az Omya Hungaria Kft. közreműködött az egyesület irodájának költöztetésében.

Rendezvények szervezési költségeihez kapott támogatások a következők voltak:

MOL Nyrt.	3 000 E Ft
ISD DUNAFERR Zrt.	3 500 E Ft
E.ON Storage Zrt.	600 E Ft
Mecsekérc Zrt.	1 150 E Ft
Öntészeti vállalkozások	660 E Ft
Összesen	8 910 E Ft

c.) SZJA 1%-a

A személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásából egyesületünk 1471 E Ft-ban részesült. A személyi jövedelemadóból befolyt felajánlások észrevehető csökkenése elsősorban a személyi jövedelemadó általános csökkenésének, másrészt a nyugdíjazásoknak tudható be.

Ezúton is megköszönjük azon tagjainknak a felajánlását, akik egyesületünket jelölték meg kedvezményezettként az adójuk 1%-ának felajánlása során.

d.) Pályázatok

A megszigorított pályázati lehetőségek mellett 2012-ben három pályázatunk volt eredményes, melyeket rendezvények megtartásának támogatására nyújtottunk be azzal a tudott feltétellel, hogy a támogatás terhére nem számolhatók el az egyesület működési költségei és a támogatás nem használható fel üzletszerű tevékenységre, vagyis a támogatott tevékenység nem eredményezhet nyereséget.

Sajnos a pályázatokkal kapcsolatos döntésekről, illetve a támogatás kifizetési feltételeiről szóló végleges előírásokról a költségvetési szervek csak a rendezvények megtörténte után adtak információt és a támogatási szerződések aláírására is csak utólag került sor, ezért az odaítélt 3 705 E Ft-ból 787 E Ft-ot már nem tudtunk igénybe venni. Az igénybe vett pályázati támogatások a következők voltak:

Nemzeti Együttműködési Alap: (A selmecbányai rendezvényre)	925 E Ft
Nemzeti Munkaügyi Hivatal: (Munkavédelmi Konferenciára)	1 492 E Ft
Miskolci Önkormányzat: (Fazola Napokra)	500 E Ft
Összesen:	2 917 E Ft

e.) Egyéb

Az egyesület tulajdonában lévő Múzeum krt-i ingatlan bérlője felmondta a szerződését. Ez idáig nem sikerült új bérlőt találni.

A pénzügyi műveletek eredményét növelte a nemzetközi konferencia forgalma.

A pozitív egyesületi pénzügyi eredmény a korábbi évekhez hasonlóan csak a szakosztályok közötti szolidaritás megőrzésével, az egységes egyesületi szellem megtartásával volt lehetséges.

Az OMBKE 2012. évi költségvetését bemutató mérleget, a közhasznúsági mellékletet, a könyvvizsgáló és az Ellenőrző Bizottság jelentését a 103. Küldöttgyűlés dokumentumai tartalmazzák.

A 102. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtása

A Küldöttgyűlés egyhangúan jóváhagyta az Alapszabály Bizottság javaslata alapján a Választmány által előterjesztett módosításokat tartalmazó Alapszabályát. Egyúttal felkéri a Választmányt, hogy elemezze a civil szervezetekre vonatkozó új jogszabályi hátteret, a soron következő Küldöttgyűlésre terjessze elő azokat a módosításokat, amelyek az OMBKE közhasznú minőségét továbbra is biztosítják. A jelenleg elfogadott módosításokat egységes szerkezetbe foglalva tegye fel a honlapra.

Az Alapszabály Bizottság és a Választmány több ízben is tárgyalta azokat a módosítási javaslatokat, melyek szükségszerűvé váltak a civil szervezetekre vonatkozó törvényi rendelkezések átvezetése miatt. A módosítási javaslatokat az egyesület honlapján közzé tettük. A végleges szövegváltozatot a Választmány a 103. Küldöttgyűlésnek elfogadásra javasolja.

A Küldöttgyűlés egyhangúan, ellenszavazat és tartózkodás nélkül akként határozott, hogy az egyesület 2012. évi tevékenységét továbbra is a selmeci örökség szellemében végezze, amelynek kiemelt eseménye az OMBKE megalakulásának 120 éves évfordulója és Alma Materünk, a Selmecbányai Akadémia alapításának 250 éves évfordulója.

Az egyesület méltó módon megünnepelte Selmecbányán az OMBKE alapításának 120 éves és a Selmecbányai

Akadémia alapításának 250 éves évfordulóját. Tagtársaink jelentős számban vettek részt az Akadémia alapítását megünneplő egyetemi rendezvényen is Miskolcon. A selmeci örökség ápolásának bizonyítéka részvételünk a hagyományos Szalamander felvonuláson, valamint fiataljaink rendszeres látogatása Selmecbányán.

A Küldöttgyűlés üdvözlö az egyesület vezetésének azokat a kezdeményezéseit, amelyek arra irányulnak, hogy felhívja az ország gazdasági és politikai vezetésének, illetve a közvélemény széles körének a figyelmét a bányászati és kohászati tevékenységgel szembeni eddigi téves megítélésre és az ágazat nemzetgazdasági jelentőségére. Ezt az egyesületi munkát továbbra is folytatni kell, és azt kiemelt fontosságúnak kell tekinteni.

Az OMBKE megkereste a bányászatban érdekelt civil szervezeteket, és megállapodott velük abban, hogy szakmai ismertető anyag készítésével közösen hívják fel a figyelmet a hazai bányászat lehetőségeire.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium felkérésére szakmai vitát szerveztünk az ásványi nyersanyagokkal kapcsolatos cselekvési terv kormány-előterjesztéséről.

A Küldöttgyűlés különösen fontosnak tartja a magyar nemzeti örökség szerves részét képező, a Kárpát-medence és ezen belül a magyar bányászati és kohászati emlékek megőrzését szolgáló ipari műemlékek, szakmai múzeumok és kiállítóhelyek fenntartását, fejlesztését és színvonalas bemutatását a lakosság részére. Ennek támogatása érdekében a Küldöttgyűlés felkéri az egyesület vezetését, hogy keresse meg az illetékes politikai és kormányzati szereplőket.

Az OMBKE vezetése múzeumigazgatók és más műszaki egyesületek véleményét is meghallgatva írásban és szóban is megkereste a Nemzeti Fejlesztési Minisztert, és tájékoztatást adott a szakmai múzeumaink helyzetéről.

Tárgyalást kezdeményeztünk a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum főigazgatójával, melynek során vázoltuk azokat a lehetőségeket, amelyekkel az egyesület és szakosztályai anyagi és erkölcsi támogatást nyújthatnak a múzeum fiáléinak.

Budapest, 2013. május 1.

Dr. Lengyel Károly főtitkár

Az OMBKE Ellenőrző Bizottságának jelentése a 103. Küldöttgyűlés számára

Az Ellenőrző Bizottság 2013. április 12-i ülésén megtárgyalta az egyesület 2012. évi gazdálkodásáról szóló beszámolót, a 2012. évi mérleget, a 2012. évi közhasznúsági mellékletet. Ezeket a Választmány felé elfogadásra javasolja.

Az Ellenőrző Bizottság vizsgálta az egyesület Alapszabály szerinti működését, és azt megfelelőnek minősíti. A küldöttgyűlési és választmányi határozatok végrehajtásra kerültek, ill. kerülnek, azokról a beszámolás folyamatosan megtörténik.

Az Ellenőrző Bizottság az alábbi ajánlásokat teszi a Választmány, ill. a Küldöttgyűlés részére:

1. A romló gazdasági helyzetben sikerült fenntartani az egyesület működőképességét. Javasoljuk kiemelni az egyesület támogatói közül a Fémalk Zrt. és a MOL Zrt. által biztosított anyagi hozzájárulást. Ez természetesen nem kizárhatja az összes többi támogatást nyújtó cég szerepét.
2. Előrelépés történt – az utóbbi 2 évben – az egyesület keretében bonyolított rendezvények és azok nyereségtartalmának megjelenése vonatkozásában. Tekintettel arra, hogy a gazdasági környezet javulására 2013-ban alig van esély, fontosnak tartjuk a rendezvények visszahozásának folytatását, új rendezvények (az egyesületen kívül bonyolított rendezvények pótlására) indítását.

3. Tagdíj vonatkozásában a 2012. január 1-jével bevezetett megemelt tagdíj plusz tagbevételt hozott, de romlott a tagdíjfizetési morál. A tagsági díjat nem fizetők esetében a tagság fenntartásánál nagyobb tolerancia szükséges, elsődleges szankcióként a BKL postázásának szüneteltetését célszerű alkalmazni.
4. A jogi tagdíj vonatkozásában bekövetkezett csökkenés véleményünk szerint tartósan fenn fog állni. Éppen ezért szükséges a legalsó szinttől (helyi szervezetek) a szakosztályok szintjén keresztül az egyesület vezetésének bevonása a pártoló tagok megtartásába, új pártoló tagok megnyerésére (energetikai cégek, cementgyárak). Célszerű a pártoló tagvállalatok képviselőinek az eddiginél hatékonyabb bevonása az egyesület gazdálkodásába (pl. pártoló tagok tanácsa, képviselőjük állandó meghívása a választmányi ülésre, tájékoztatás a pártoló tagdíjak felhasználásáról).
5. Mivel – reálisan – nem lehet kalkulálni az SZJA 1%-ának növekedésével – sőt, inkább további csökkenés várható –, meg kell vizsgálnunk és intézkedést javasolni a kieső bevételek pótlására (pályázat, egyéb tevékenység, bérbeadás).

6. Ahogy az anyag is tartalmazza, annak ellenére, hogy az elnyert pályázatok egy részét nem tudtuk igénybe venni, jelentős többletet hozott a pályázatok területe. Egyesületen belül célszerű megvizsgálni felelős pályázatfigyelő (pályázatiíró) személyeknek a kijelölését és a sikeres pályázatok esetén esetleges anyagi érdekeltség kitűzését.
A jelenlegi helyzetben különösen fájó, hogy a Múzeum körüli ingatlan hasznosítása nincs megoldva, főleg amiatt, mert ugyanakkor költség felmerül vele kapcsolatban (rezsi stb.).
7. Továbbra is kiemelt figyelmet szükséges fordítani az egyesület utánpótlását jelentő fiatalokra, akik szakmáink tovább-

élését, az egyesület jövőjét biztosíthatják (felsőfokú, középfokú képzés, szakmunkás utánpótlás).

8. Az Ellenőrző Bizottság javasolja az egyesület Alapszabályának módosítását elfogadásra.

Egyben az Ellenőrző Bizottság köszönetét fejezi ki minden egyes egyesületi tagnak, aktívának, vezetőnek a 2012. évi működés eredményes megvalósításának segítségével!

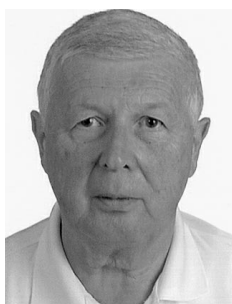
Székesfehérvár, 2013. április 12.

*Szombatfalvy Rudolf sk.
az Ellenőrző Bizottság elnöke*

A 103. Küldöttgyűlés kitüntetettjei

Az OMBKE pártoló tagjainak kitüntetése

Az egyesület tartós anyagi és erkölcsi támogatásának elismeréseképpen **OMBKE Plakett kitüntetésben részesült:**

Szombatfalvy Rudolf
ügyvezető
ALBA METALL 1991 Kft.

Kálmán László
elnök
INOTAL Zrt.

A Küldöttgyűlés – az egyesületi munka keretében az egyesület céljaiért, hagyományainak ápolásáért, a bányászat és kohászat, valamint a bányászati és kohászati tudományok fejlesztéséért végzett munkájuk elismeréseként, mellyel kivívták a tagság megbecsülését –

az egyesület **TISZTELETI TAGJÁVÁ** megválasztotta:

Huszár László
okl. bányamérnök, mérnök
közgazdász, adótanácsadó
Várpalotán, 1949-ben született, középiskolai tanulmányait a Szabó József Geológiai Technikumban végezte Budapesten. Bányamérnöki oklevelét 1974-ben a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki

Kar, bányaművelési szakán, mérnök közgazdász oklevelét 1980-ban a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem mérnök-közgazdász tagozatának ipar szakán, adótanácsadó képesítését 1992-ben szerezte.

Szakmai munkáját a Fejér Megyei Bauxitbányánál

kezdte 1974-ben, ahol tíz éven át különböző beosztásokban dolgozott: mint bányamester, üzemvezető-helyettes, később a közgazdasági osztályon csoportvezető. 1984-től 1995-ig a magyar bauxit, timföld, alumínium vertikum központjában, a Magyar Alumíniumipari Trösztnél, későbbi nevén HUNGALU Rt. Beruházási Főosztályán bányászati létesítményi főmérnök, majd pedig a Bányászati Igazgatóságon bányászati területi főmérnök, 1995-1997 között pedig az Rt. Pénzügyi Kontrolling Igazgatóságán igazgatóhelyettes.

1997-től a Magyar Aszfalt Kft. bányászati területénél helyezkedett el, amely a későbbi átalakulást követően Kő- és Kavicsbányászati Kft. néven üzemel, ahol 2000-2008-ig a kft. cégvezetője, 2009-től 2012-ig, nyugdíjazásáig a cég ügyvezetője. Jelentős munkát végzett a hazai kő- és kavicsbányászat termékösztételének és gazdaságosságának javítása területén. Szakmai tevékenysége elismeréseként 2012-ben miniszteri elismerő oklevelet kapott.

Az OMBKE-nek 1971-től tagja. 2000-2004 között a Bányászati Szakosztály alelnöke, majd 2004-től a szakosztály titkára. A hazai bányászati emlékhelyek feltérképezésében, nyilvántartásában vezető, szervező feladatot végzett. Az egyesületben végzett kiemelkedő szakmai tevékenységéért Szent Borbála-érem (2003), Szentkirályi Zsigmond-émlékérem (2006), Soltz Vilmos-émlékérem (2011) kitüntetésben részesült.

Marczis Gáborné dr.
okl. kohómérnök

Tüskeváron született 1947-ben. Kohómérnöki diplomáját Miskolcon, a Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karán szerezte 1971-ben.

Egyetemi tanulmányainak befejezését követően az Ózdi Finomhengermű Munkás Kft. ügyvezető igazgatójaként dolgozott több éven keresztül. Az Ózdi Kohászati Üzemeknél a gyártmány és gyártási folyamatok új, anyag- és energiatakarékos fejlesztésében vett részt. Irányította a Rúd-Dróthengermű beruházást követő technológia kialakítását. Kiemelkedő kutatási, fejlesztési eredményeket ért el a betonacélgyártás

területén. Irányításával kidolgozták az elhasznált vasúti sínekből készült szabványos betonacél gyártási technológiáját. Magyarországon gyártott valamennyi új betonacélfajta kifejlesztésének részese. Erről számos hazai és külföldi szakmai elismerés, publikáció, vásári díj, nagydíj, szabadalom tanúskodik.

A Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés ügyvezető igazgatójaként 2013-ig különböző országos bizottságokban képviseli a kohász szakmát. A Brüsszelben és Genfben rendezett találmányi kiállításon bronz-, ill. ezüstérmet, az Industria '93 kiállításon Invenció díjat kapott. Több szakkikk, szakkönyv, tankönyv írója, a MAB Kohászati Szakbizottság Képlékenyalakítási Munkabizottságának tagja.

Az OMBKE-nek 1968 óta, az Ellenőrző Bizottságnak 2004 óta tagja. Elkötelezett, folyamatosan magas színvonalon végzett szakmai és egyesületi munkája elismeréseként számos kitüntetésben részesült. A betonacél gyártásfejlesztése terén végzett munkája eredményeként 1985-ben Állami Díjat kapott. Gábor Dénes-díj (1992), OMBKE Emlékplakett (1995), Soltz Vilmos-emlékérem (2008), Szent Borbála-érem (2012).

Dr. Wanek Ferenc

geológus, régész, ipartörténész

1962-ben érettségizett Nagyváradon, majd 1965-ben Kolozsváron rajztanári oklevelet szerzett. 1968-1973 között a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen földtan szakon tanult, és évfolyamelsőként szerzett egyetemi diplomát. 1973-1977

között a kolozsvári Földtani Kutató és Feltáró Vállalat (IPEG) belényesi és óradnai részlegén dolgozott. 1977-1996 között a kolozsvári egyetem árokaljai kutatóállomásán geológus kutató volt, 1997-2003 között Románia Földtani Intézete kolozsvári fiókjánál II. fokozatú főkutató. Ebben az időben külső munkatársként földtani és őslénytani tantárgyakat tanított a Babes-Bolyai Tudományegyetem biológia-földtan, majd földrajz karán. 2002-től a Sapientia EMTE kolozsvári karán a környezettudomány szakon tanított. 2008-tól nyugdíjas, de óradóként tovább tanít. Szakterülete elsősorban a parány-őslénytani, de foglalkozott földfelszín-alaktani és környezettudományi kutatásokkal is. Jelentős tudománytörténeti dolgozatokat is közölt.

Tudományos dolgozatai száma eléri a 100-at, ezek kötetekben, folyóiratokban és konferencia-kiadványokban jelentek meg. Több mint 50 tudománypopularizáló írása, 60-nál több újságcikke, recenziója jelent meg. Földtan és földrajz tankönyveket fordított románról magyarra. Számos tudományos társaságnak tagja. A Bolyai Társaság alapító tagja, 1990-1994 között titkára, 1994-1996 között alelnöke, majd 1998-2005 között elnöke. Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Egyesület Földtani Szakosztály elnöke, a Tudománytörténeti Szakosztály társelnöke. A Magyarhoni Földtani Társaság, a Magyar Mérnöki Kamara és az Erdélyi Múzeum-Egyesület tiszteletbeli tagja. 1999 óta évi rendszeressé-

gel, az OMBKE-vel együttműködve nagy sikerrel szervezi az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság bányászati, kohászati és földtani konferenciáit. 2008 óta társszervezőként szervezi a Tudomány- és Ipartörténeti Konferenciát is.

Kimagasló szakmai tevékenységéért számos kitüntetésben részesült: 1998: Bardócz Lajos-díj (Erdélyi Műszaki Tudományos Társaság); 2010: Báthory István-díj az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácstól a Bolyai Egyetem újraindítása érdekében kifejtett kimagasló tevékenységéért; 2011: Fényes Elek-díj (Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság); 2002: Debreczeni Márton-emlékérem (OMBKE).

CHRISTOPH TRAUGOTT DELIUS-EMLEKÉREM kitüntetésben részesült:

Dr. Palotás Árpád Bence

okl. kohómérnök

1966-ban Miskolcon született, 1985-ben a miskolci Herman Ottó Gimnáziumban érettségizett, majd 1991-ben kapott kitüntetéses kohómérnöki oklevelet a Nehézipari Műszaki Egyetemen. 1995-ben a Massachusetts Institute of Technology, Department of Chemical Engineering képzésében „Chemical Engineer” MSc diplomát szerzett. 1997-ben a Miskolci Egyetemen védte meg PhD Értekezését. 2011 óta egyetemi tanár. Jelenleg a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Karának dékánhelyettese, az Energia és Minőségügyi Intézet intézetigazgatója. Intézetigazgatóként és dékánhelyettesként amiben teheti, támogatja a diákokat mind szakmai, mind közéleti tevékenységével.

Az OMBKE-nek 2010 óta tagja. Évek óta a kar és az OMBKE helyi rendezvényein fáradhatatlanul segít a szervezésben, lebonyolításban. A hallgatókkal való kiváló kapcsolatát mi sem jellemzi jobban, mint hogy 2011-ben tiszteletbeli évfolyamtársnak kérték fel, 2012-ben pedig a Hallgatói Önkormányzat Kiváló Oktató elismerésben részesítette.

MIKOVINY SÁMUEL-EMLEKÉREM kitüntetésben részesült:

Dánfy László Andor

okl. vegyészmérnök

1945-ben Pockingban (Németország) született. Tanulmányai befejezését követően 1970-től 1992-ig a Kőbányai Könnyűfémű Kecske-méti Gyáregységében termelésvezető, majd gyáregységvezetői beosztásban dolgozott. A gyár folyamatos kapacitásbővítő és új profilt teremtő fejlesztésében is szerepet vállalt. Az alumínium pigment gyártás területén

szolgálati szabadalommal is rendelkezik. Számos műszaki újdonsággal gazdagította a termékcsoport hazai gyártástechnológiáját.

1992-től a MTESZ Bács-Kiskun Megyei Szervezetének ügyvezetője. Egyik kezdeményezője a Magyar Tudomány Napjának. 2008-tól nyugállományba vonult. 2007-től megszervezi a Kecskemét Városi Műszaki, Tudományos és Innovációs Civil Kerekasztalt, melyet jelenleg is vezet. A Bács-Kiskun Megyei Mérnöki Kamara alapító tagja.

Az OMBKE-nek 1975 óta tagja. A Fémkohászati Szakosztály Kecskeméti Helyi Szervezetének titkáráként 1975-1986 között, majd 1986-tól, mint a Fémkohászati Szakosztály Kecskeméti Helyi Szervezetének elnöke, 1999-2003 között az OMBKE Határon Túli Magyar Szakemberek Bizottság elnökeként, valamint az OMBKE Alapszabály Bizottság tagjaként aktívan vesz részt az egyesület munkájában. A régi selmeci harangjáték felújítója. Kezdeményezőként jelentős szerepet vállalt a határon túli magyar anyanyelvű bányászati és kohászati szakemberek szakmai egyesületeivel való kapcsolatok létrehozásában. Számtalan bel- és külföldi szakmai rendezvény és szakmai tanulmányút szervezője.

Kitüntetései: OMBKE Centenárium-érem (1992), Szent Borbála-érem (1993), z. Zorkóczy Samu-émlék-érem (1999).

Morvai Tibor

okl. bányagépész,

bányavillamossági mérnök

1949-ben született Gyöngyösön. 1967-ben az esztergomi Hell József Károly Bányagépészeti és Bányavillamossági Technikumban technikus oklevelet szerzett. 1973-ban a Nehézipari Műszaki Egyetem Bányamérnöki

Karán, bányavillamossági karon szerzett oklevelet. 1973-ban a Bányagépészeti Tanszékre került gyakornoknak, majd a tanszéken mint adjunktus dolgozott. Fő oktatási területe a bányászati automatizálás, informatika, méréstechnika és ezek határterületei. Publikációs jegyzékében 25 tétel szerepel. Jelenleg nyugdíjas.

Oktató-kutató munkája mellett kiemelkedik nevelő tevékenysége. Évtizedek óta fáradhatatlanul dolgozik, hogy az egyetemi hallgatók minél nagyobb szakmai elhivatottsággal rendelkezzenek. 2003-ban a végzős évfolyam tiszteletbeli évfolyamtársnak választotta.

Az OMBKE-nek 1975 óta tagja. 2000 és 2010 között három ciklusban volt az OMBKE Egyetemi Osztályának titkára, 2007 és 2010 között az Ifjúsági Bizottság vezetője, mely tisztségekben sokat tett azért, hogy az egyetemi hallgatók tevékenyen részt vegyenek az egyesület rendezvényein, megismerjék az egyesületet, és hosszabb távon is számíthassanak szakmai elkötelezettségükre. Kiemelkedő érdeme, hogy öt éve nagy elismerés mellett működteti az egyesület tagjainak internetes levelező rovatát.

Kitüntetései: OMBKE Plakett (1994, 2004), z. Zorkóczy Samu-émlék-érem, Szent Borbála-érem (2004).

Szablyár Péter Ferenc

okl. geológus technikus,

okl. kohómérnök

1948-ban Budapesten született. 1973-1996 között az ALUTERV-nél, majd az ALUTERV-FKI-nál dolgozott technológus tervező, irodavezető, szakigazgató beosztásokban. A cég 1996-ban történt felszámolása után

ipari hulladékok újrahasznosításának kérdéseivel foglalkozik a saját vállalkozásában. 2000-től a mai napig a Magyar Fémhulladék Forgalmazók és Feldolgozók Szövetségének ügyvezető titkára. Több publikációja jelent meg a BKL Kohászat c. folyóiratban.

Az OMBKE-nek 1972 óta tagja. Az OMBKE Történeti Bizottság tagjaként kiemelt hangsúlyt fektet a bányász és kohász hagyományok ápolására.

ZSIGMONDY VILMOS-EMLÉKÉREM

kitüntetésben részesült:

Dr. Laklia Tibor

okl. vegyészmérnök

1928-ban született. Szakmai tevékenységét a MAORT-ban, OKGT-ben, NIM-ben, valamint az Ipari Minisztériumban látta el.

Az OMBKE-nek 1949 óta tagja. Annak ellenére, hogy nem bányamérnök, a selmeci hagyományok ápolásának lelkes elkötelezettje, rendezvényeink oszlopos tagja. A Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály „krónikása”, több ipartörténeti és életrajzi mű szerzője. Könyvet írt többek között a 150 éves magyar gázszolgáltatásról; „A harmadik” címmel a Pusztaszentlászlói olajmezőről; a Görgeteg-Babócsa földgázmező 50 éves történetéről. Ő a szerzője egyesületünk volt elnöke, dr. Szilas A. Pál

professzor szakmai életútját bemutató könyvnek is.

PÉCH ANTAL-EMLÉKÉREM

kitüntetésben részesült:

Bariczáné Szabó Szilvia

okl. bányageológus mérnök,

okl. környezetvédelmi szakmérnök

1964-ben született Oroszlányban. Szakmai tevékenységét a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányáuzemnél önálló geológus mérnökként végzi. Tagja a Magyar Mérnöki Kamarának és a Szilárdásvány-bányászati Tagozat elnökségének.

Az OMBKE-nek 1984 óta tagja. Az egyesületi életben tevékenyen vesz részt. A Bányászati Szakosztály Oroszlányi Helyi Szervezetének titkáráként aktívan vesz részt a szakosztály és helyi szervezet rendezvényei-

nek előkészítésében és lebonyolításában. Fáradhatatlan a szervezésben, és a rendezvényeken mindig aktív közreműködőként számíthatnak rá. A bányászati hagyományok ápolásának elkötelezettje, a szakestélyek aktív szervezője és résztvevője. A BKL szerkesztőbizottságának 2007 óta tagja.

Kitüntetései: OMBKE Oklevél (2001), Szent Borbála-érem (2008).

Rabi Ferenc

a Bánya-, Energia-
és Ipari Dolgozók

Szakszervezetének elnöke

1955-ben Sajóecsegen született. Több művelődési, képzési és hagyományörző szakszervezeti alapítvány, egyesület megalapítását kezdeményezte. Az „Egész életén át történő tanulás” EU direktívájának a magyar szakszervezetek közötti megismertetője, az MSZOSZ Foglalkoztatási, Felnőttképzési Bizottság társelnöke, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács tagja.

Rendszeresen tart szakmai előadásokat, és jelentek meg írásai is, szociális párbeszéd, szakképzés, felnőttképzés témájában, valamint a bányászat jövőjét érintő kérdésekben. A magyar bányászatot képviseli az európai érdekvédelmi testületekben. Nagy szerepet játszik a bányász hagyományok ápolásában, a bányász ünnepek szervezésében. Személyének tudható be az OMBKE és a BDSZ tartós együttműködése a szakmai érdekképviselések ügyében.

Z. ZORKÓCZY SAMU-EMLÉKÉREM

kitüntetésben részesül:

Dr. Fegyverneki György

okl. kohómérnök

1978-ban Miskolcon született. Szakmai tevékenységét a Nemak Győr Alumíniumöntöde Kft.-nél, mint projekt management és folyamatfejlesztési osztályvezető látja el.

Az OMBKE-nek 2001 óta tagja. Szervezője és aktív résztvevője szakmai előadásokkal a mosonmagyaróvári helyi szervezet, illetve az Öntészeti Szakosztály által szervezett szakmai rendezvényeknek. Rendszeres egyetemi előadásaival hozzájárul a fiatal szakemberek szakmai fejlődéséhez, illetve nagyszámú fiatal kollega beszerzésével hozzájárult az OMBKE Öntészeti Szakosztály helyi szervezeteinek fiatalításához. Nemzetközi szakmai konferenciák rendszeres résztvevője és előadója. Elnökségi tagként részt vesz a Magyar Öntészeti Szövetség munkájában, hozzájárul a Szövetség és az OMBKE kapcsolatainak elmélyítéséhez.

2007 óta a „Ferencz István” Észak-Dunántúli Regionális Kohász Helyi Szervezet elnökségi tagja. 2010-

tól az Öntészeti Szakosztály titkára. Kitüntetései: OMBKE Plakett (2009).

WAHLNER ALADÁR-EMLÉKÉREM

kitüntetésben részesült:

Lontai Attila

okl. kohómérnök,

okl. közgazdász

1963-ban született Zircen. Felsőfokú tanulmányait a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karának alakitástechnológiai szakán végezte, ahol 1987-ben kohómérnöki diplomát szerzett. Ezt a végzettségét 1991-ben közgazdasági diplomával egészítette ki. Tanulmányait követően a Dunai Vasmű megleghengerművénél kezdett dolgozni, ahol folyamatosan egyre magasabb beosztásokba került, míg 1998-ban megbízást kapott a gyárvezetői tisztség betöltésére. Tevékenysége során kiemelt figyelmet fordított a berendezések modernizálására, az új fejlesztések bevezetésére mind a technológiák, mind a gyártott termékek terén. Nagy figyelmet fordított a fiatal szakemberek fejlődésének követésére, szakmai ismereteik bővítésére.

Az OMBKE-nek 1990 óta tagja. A hagyományörzésen és a szakmaszeretet elmélyítésén túl a legfontosabb feladatának tartja a fiatal szakemberek bevonását az egyesületi életbe. A helyi és központi rendezvények aktív résztvevője és szervezője. Az OMBKE Borovszky-emlékév keretében megtartott szakmai előadássorozat szervezésében kiemelt szerepet vállalt.

Vezetői attitűdjét és példamutatását jelzi, hogy 2007 és 2010 között a Vaskohászati Szakosztály elnöki tisztté töltötte be. Jelenleg a Vaskohászati Szakosztály és a Dunaujvárosi Helyi Szervezet vezetőségének tagja.

Kitüntetései: Kerpely Antal-emlékérem (2010).

Károly Ferenc

okl. bányamérnök,

bányaipari gazdasági mérnök

1956-ban született. Szakmai tevékenységét a MAL Zrt. Bauxitbányászati Divíziójának bányászati szakmai igazgatójaként látja el. Bányamentő, robbantásvezető és hites bányamérői jogosultságokkal rendelkezik.

Az OMBKE-nek 1977 óta tagja. A Bányászati Szakosztály Tápolcai Helyi Szervezetének vezetőségi tagjaként, volt titkáráként, a helyi szervezet rendezvényein nemcsak mint résztvevő, hanem aktív közreműködőként, szervezőként is részt vesz. A dunántúli Bányászati Szakigazgatási Konferenciák egyik fő szervezője. Számos cikk és híryanag írója a BKL Bányászatban, és társszerző az ajkai bányásztörténeti könyvben.

Kitüntetései: Szent Borbála-érem (2005), OMBKE Plakett (2008).

Dr. Farkas Géza
okl. bányagépész
és bányavillamossági mérnök
1948-ban Gyöngyösön született. Hozzáállása és lendülete a fiatalabb korosztályok számára is példaértékű. A Perlit-92 Kft. ügyvezető igazgatója, a Miskolci Egyetem címzetes egyetemi docense, a Magyar Bányászati Szövetség

Érc és Ásványbányászati Tágozatának társelnöke, az OMBKE Hegyaljai Szervezetének elnöke, számos más tudományos egyesület és szervezet aktív tagja. Egy olyan céltudatos ember, aki nem ismeri a lehetetlent, bátran nekivág a kihívásoknak és győz. Tevékenységének köszönhetően Zemplénben a bányászat él, s élni fog, hogy az elkövetkezendő évtizedekben is biztos megélhetési lehetőséget tudjon teremteni számos család számára.

Az OMBKE-nek 1973 óta tagja. Immáron 40 éve aktívan részt vesz az OMBKE Bányászati Szakosztály tevékenységében.

Kitüntetései: Szent Borbála-érem (1996).

Horányi István
okl. bányamérnök
1946-ban született. Szakmai tevékenységét a KÓKA Kft.-nél látta el.

Az OMBKE-nek 1971 óta tagja. A KFVSz Vízbányászati Helyi Szervezetnek több évig titkára, majd jelenleg elnöke. Mindig nagy lelkesedéssel végzi az egyesületi szervező munkát, mind a helyi szervezetben, mind a szakosztályban. Szakmai napok és konferenciák állandó résztvevője, gyakran előadója. A szakma érdekeit kritikusan megfogalmazó véleményét rendszeresen publikálja. Egyesületi aktivitása példamutató, korábbi ipari vezetőként rendszeresen támogatta az Egyesületet.

Kitüntetései: Szent Borbála-érem (2001), OMBKE Plakett (2011), Soltz Vilmos-emlékérem (2011).

Dr. Dovrtel Gusztáv
okl. bányamérnök,
okl. munkavédelmi szakmérnök
1971-ben Abaújszántón született. A bányamérnöki diplomája megszerzését követően, 1994-ben a Mátrai Erőmű ZRt.-nél vállalt munkát. Több évtizedes munkája során a gyakorlati tapasztalatok megszerzését követően a rövid távú, majd később a közép- és hosszú távú tervezéssel foglalkozott. Ezen a területen kapott először vezetői beosztást. 2008-tól a részvénytársaság bányászati területén a biztonságtechnikai, munkavédelmi szervezetet vezeti. Mint ilyen aktívan segíti az OMBKE munkavédelmi konferenciáinak szervezését.

Az OMBKE-nek 1995 óta tagja. A Bányászati Szakosztály Mátraaljai Helyi Szervezetének aktív szereplője. 1996-tól a BKL Bányászat szerkesztőbizottságának tagja. A mátraaljai helyi szervezetben 2006-tól a titkári teendőket látja el. Szervezi, irányítja a helyi szervezet életét, elősegíti annak aktív szerepvállalását a különböző rendezvényeken, a helyi szervezet részvételét a selmeci szalamander ünnepeken. Hozzáállásával, szerepvállalásával példát mutat fiataljainknak, akiket szervezünkben támogat, belépésüket fáradhatatlanul szorgalmazza.

Kitüntetései: OMBKE Oklevél (2000), Szent Borbála-érem (2002), OMBKE Plakett (2007).

EGYESÜLETI PLAKETT kitüntetésben részesült:

Csősz Imre okl. bányagépész és villamos mérnök, okl. bányaművelő mérnök 1957-ben Mohácson született. Szakmai tevékenységét a MECSEK-ÖKO Zrt.-nél mint beszerzési és vagyongazdálkodási osztályvezető látja el.

Az OMBKE-nek 1979 óta tagja. Harmadéves egyetemi hallgatóként lépett be az egyesület tagjainak a sorába, azóta rendszeresen és aktívan vesz részt a szervezet életében. Jelenleg a Bányászati Szakosztály Mecseki Helyi Szervezet titkárhelyettese, korábban egy cikluson keresztül is a titkárhelyettesi tisztséget látta el. Folyamatosan részt vállal a csoport rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában. A tagtársak és bányász kollégák egyesületi rendezvényeken való aktivizálásában kiemelkedő szerepet tölt be. A pécsi 2010. évi Európai Bányász-Kohász Találkozó helyi szervezésében aktívan részt vett.

Vázsonyi Ferenc okl. bányamérnök 1929-ben Tökön született. Az OMBKE-nek 1956 óta tagja. Több mint fél évszázada aktív tagja egyesületünknek. Segíti a bányász hagyományok ápolását. Jelenleg is – idős kora ellenére – rendszeresen részt vesz rendezvényeinken, s évek óta a szakestélyek házirendjének hitelesítője, mint az ultra szupra veteranisszimus firma.

Fecskés Zoltán okl. bányamérnök 1956-ban Tatabányán született. Az OMBKE-nek 1977 óta tagja. Belépése óta a Bányászati Szakosztály Tatabányai Helyi Szervezeténél aktívan tevékenykedik. A helyi szervezet rendezvényein nem csak résztvevőként, hanem aktív közreműködőként, szervezőként is szá-

míthatnak rá. Ötleteivel, javaslataival gyakran támogatja a szervezet munkáját. A helyi szervezet vezetőségének hat éve tagja, jelenleg szakosztályi küldött. Segíti a bányász hagyományápolást, a bányászatban foglalkoztatottak szakmai összetartozásának és összefogásának erősítését. A Tatabányai Bányász Hagyományokért Alapítvány kuratóriumának a tagja.

Dr. Komornoki László Péter okl. gázmérnök 1952-ben született. A Földgázszállító Zrt.-nél kompresszorállomás-vezető. Az OMBKE-nek 1971 óta tagja. Sokat tesz a bányászati hagyományok őrzéséért, ápolásáért. Aktívan tevékenykedik a határon túli társszervezetekkel való kapcsolattartásért Erdély és Ausztria irányába.

Egyesületi aktivitása példamutató. A Soproni Egyetem címzetes docenseként szerepet vállal a társ szakmai karok utánpótlás nevelésében, a fiatal végzősök szakmai intelligenciájának és kultúrájának elmélyítésében.

Farkas Lajos okl. kohómérnök, munkavédelmi szakmérnök 1930-ban Békéscsabán született. Aranyokleveles kohómérnök. Egyik úttörője volt a korszerű tűzállóanyagok magyarországi bevezetésének. A kohászati technikum, majd a felsőfokú technikum számára készült Kohászati kemencék c. tankönyv társszerzője, részt vett a tárgy gyakorlati oktatásában és számos diplomamunkának volt bírálója. A korszerű kemenceépítések témájában több előadást tartott itthon és külföldön is. Kemencetervező és -építő szakértő.

Az OMBKE-nek 1952-57 között, majd 1971-től tagja. Dunaújvárosban megalakította a KGYV helyi szakcsoportját, majd Budapesten a Vaskohászati Szakosztály vezetőségi tagja volt két ciklusban. Jelenleg az OMBKE Vaskohászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezetének aktív tagja. A programokon tevékenyen részt vesz, azok megvalósításához segítséget nyújt.

Szűcs Zoltán okl. kohómérnök 1957-ben Várpalotán született. Az egyetem elvégzése óta Inotán dolgozik különböző beosztásokban, de mindig az öntődével kapcsolatos feladatokat látott el. Az OMBKE-nek 1977 óta tagja. Az OMBKE helyi szervezetében aktív tagja a vezetőségnek. Részt vett az „50 éves

az alumíniumgyártás Inotán” emlékkönyv kiadásának szervezésében. Fontos szerepet játszik az Inotai Helyi Szervezet működtetésében. Szakmai és társadalmi feladatait mindig nagy odaadással és lelkesedéssel végzi.

Majkut Albert metallurgus üzemmérnök 1962-ben született. 1987-ben metallurgus szakon, öntész ágazaton végzett Dunaújvárosban. 2010-ig a Diósgyőri Öntöde Kft.-nél és elődeinél dolgozott különböző munkakörökben. Jelenleg a Lóci Vas- és Acélöntöde Kft.-nél öntödevezető. Az OMBKE-nek

1989-2001-ig, majd 2007 óta tagja. Az Öntészeti Szakosztály Diósgyőri Helyi Szervezetének elnöki tisztét látja el 2010 óta. Döntő érdeme van abban, hogy a diósgyőri helyi szervezet tovább működik. Vezetésével a helyi szervezet jelentős szerepet vállal az évente megrendezésre kerülő Fazola Napok szervezésében.

Dr. Szabó Tibor okl. bányamérnök 1965-ben Kunhegyesen született. A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Kőolaj- és Földgázipari Szakán 1989-ben szerzett bányamérnöki diplomát. További felsőfokú tanulmányai eredménye az 1996-ban megszerzett okl. közgazdasági szakmérnöki és a 2008-ban elért

munkavédelmi szakmérnöki címe. Első munkahelye az MTA Bányászati Kémiai Kutató Laboratóriuma volt. 1995-ben került az Olajmérnöki Tanszékre, ahol jelenleg is dolgozik docensi munkakörben. Oktatási tevékenysége a mélyfúrás, az áramlástan, a tároló formációk serkentése, a biztonságtechnikai és kitérésvédelmi témakörökhöz kapcsolódik. 2007-ben PhD fokozatot szerzett. Számos külföldi és hazai szakember oktatásában és továbbképzésében vett, illetve vesz részt. Több nemzetközi tudományos/szakmai szervezet (pl. International Association of Drilling Contractors) tagja.

Az OMBKE-nek 2010 óta tagja. Aktív résztvevője a Miskolci Egyetem, ezen belül a Műszaki Földtudományi Kar közösségi és szakmai életének. Jó kapcsolatokat ápol a hallgatókkal és gondozza a selmeci hagyományokat. Titkár-helyettesként az OMBKE Egyetemi Osztályáért is sokat tevékenykedik.

Kovács Sándor könyvelő, statisztikus 1952-ben Mikófalván született. Szakmai tevékenységét az OMYA Hungaria Kft.-nél mint logisztikai munkatárs végzi. Az OMBKE-nek 2004 óta tagja. A közel évtizedes tagsági ideje alatt aktívan részt vett az OMBKE helyi és országos rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában.

Az OMBKE Bányászati Szakosztály Mátrai Helyi Szervezetének lelkes, aktív tagja. Kiemelt hangsúlyt fektet a bányász hagyományok ápolására.

Hadobás Sándor nyugalmazott múzeumigazgató, szerkesztő 1951-ben Ormosbányán született. 1976-tól a Rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum munkatársa, 1998-tól 2011 végéig, nyugdíjazásáig igazgatója volt. A Bányászattörténeti Kutatások Alapítvány keretében továbbra is végez kutató, hagyományfeltáró és -őrző publikációs, ismeretterjesztő munkát. Kezdeményezésére és vezetésével valósult meg az OMBKE-vel együttműködve az „Érc- és Ásványbányászati Múzeumi Napok” országos jellegű konferenciasorozat. 2006 óta szerkeszti az évente két számmal

megjelenő Bányászattörténeti Közleményeket. 10 könyve, több mint 200 tanulmánya és cikke jelent meg magyar és idegen (főleg angol) nyelven, melyek nem csak a bányászattal, hanem más szakmákkal és tudományterületekkel is foglalkoznak (pl. földrajzi utazók, barlangkutatás, csillagászat, nyelvészet, honismeret-helytörténet, bibliográfia stb.) Ezek mellett mintegy 40 bányászati- és kohászattörténeti könyvet szerkesztett részben a rudabányai múzeumi alapítvány, részben más kiadók révén.

Az OMBKE-nek 1999 óta tagja. 2001-től napjainkig az OMBKE Rudabányai Helyi Szervezetének elnöke. Kítüntetései: Közművelődésért-díj (1998), Rudabánya díszpolgára (2005), Szent Borbála-érem (2006), a borsodi múzeumok Szabadfalvi József-díja (2011).

Kiemelkedő egyesületi munkáért OKLEVÉL kítüntetésben részesült:

Ginovszky Máté egyetemi hallgató, Egyetemi Osztály
Domonkos Balázs egyetemi hallgató, Egyetemi Osztály
Kovács Attila főiskolai hallgató, Vaskohászati Szakosztály
Horváth Diána főiskolai hallgató, Vaskohászati Szakosztály
Szakács Sándor anyagmérnök, Vaskohászati Szakosztály
Meleg András okl. kohómérnök, Vaskohászati Szakosztály
Dr. Pintér Richárd okl. kohómérnök, Öntészeti Szakosztály
Csonka László okl. kohómérnök, Fémkohászati Szakosztály
Raduka Ferenc bányagépész technikus, Bányászati Szakosztály
Pacsai Imre bányaiipari technikus, Bányászati Szakosztály
Nagy Ferenc bányaiipari technikus, Bányászati Szakosztály
Kerepeczki Egon villamos üzemmérnök, Bányászati Szakosztály
Szabó Zoltán okl. gázmérnök, Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

Ginovszky Máté

Domonkos Balázs

Kovács Attila

Horváth Diána

Szakács Sándor

Meleg András

Dr. Pintér Richárd

Csonka László

Raduka Ferenc

Pacsai Imre

Nagy Ferenc

Kerepeczki Egon

Szabó Zoltán

60 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS-EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült:

Bányászati Szakosztály

Bérces László okl. bányamérnök

Borlai Károly okl. bányamérnök

Burján Andor okl. bányamérnök

Erdős József okl. bányamérnök

Gádori Vilmos okl. bányamérnök

Dr. Horn János okl. olajmérnök, gazdasági mérnök, okl. szakközgazda

Horváth József okl. bányamérnök

Kárpáti Jenő okl. bányamérnök

Kerner József okl. bányagazdasági mérnök

Kővári László okl. bányamérnök

Nagy Gyula okl. bányamérnök

Dr. Patvaros József okl. bányamérnök

Szűcs Imre okl. bányamérnök, okl. bányagazdasági mérnök

Tóth József okl. bányamérnök, munkavédelmi szakmérnök

Vedrődi Antal okl. bányamérnök

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

Hangyál János okl. olajmérnök

Vaskohászati Szakosztály

Csomós Zoltán okl. kohómérnök

Gáspár Jenő okl. kohómérnök

Dr. Herendi Rezső okl. kohómérnök

Dr. Mezei József okl. kohómérnök

Sütő Zoltán okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály

Horváth Csaba okl. kohómérnök

Pálovits Pálné okl. vegyészmérnök

Öntészeti Szakosztály

Karancz Ernő József okl. kohómérnök

Szj Zoltán okl. kohómérnök

Egyetemi Osztály

Dr. Bíró Attila okl. kohómérnök

Budavári Sándor okl. bányamérnök

Simon Sándor okl. bányamérnök

Bérces László

Borlai Károly

Burján Andor

Erdős József

Gádori Vilmos

Dr. Horn János

Horváth József

Kárpáti Jenő

Kerner József

Kővári László

Nagy Gyula

Dr. Patvaros József

Szűcs Imre

Tóth József

Vedródi Antal

Hangyál János

Csomós Zoltán

Gáspár Jenő

Dr. Herendi Rezső

Dr. Mezei József

Süttő Zoltán

Horváth Csaba

Pálovits Pálné

Karancz Ernő

Szij Zoltán

Dr. Bíró Attila

Budavári Sándor

Simon Sándor

50 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS-EMLÉKÉREM kitüntetésben részesült:

Bányászati Szakosztály

Bakos Gábor okl. bányamérnök

Baranyai Lajos bányatechnikus

Baranyi István okl. bányamérnök

Bárdos Bartók Miklós okl. geológus mérnök

Beck József okl. bányamérnök

Dr. Bodrogi Jenő okl. bányamérnök

Csethe András okl. bányamérnök

Dubóczky Gábor okl. bányamérnök

Erdélyi Attila okl. bányamérnök, okl. munkavédelmi szakmérnök

Farkas Sándorné dr. Darányi Ida okl. bányageológus mérnök, okl. hidrogeológus mérnök

Dr. Gagy Pálffy András okl. bányamérnök

Gajdócsi János okl. bányamérnök

Gönczi János okl. gépészmérnök

Hergenröder György elektrotechnikus
Jobb József okl. földmérő mérnök
Juhász Attila okl. bányamérnök
Dr. Kemény Gyula okl. bányamérnök
Kiss László okl. bányamérnök
Dr. Kovács István okl. olajmérnök
Martényi Árpád Miklós okl. bányamérnök
Nagy Attila okl. bányagépész mérnök
Nagy Attila okl. bányamérnök
Németh Géza okl. bányamérnök
Novák Géza bányatechnikus
Papp Márton okl. bányamérnök
Dr. Reményi Gábor okl. bányamérnök, közgazdász
Richter János gépészmérnök
Sallay Árpád okl. bányamérnök
Sóvágy Gyula okl. bányamérnök, környezetvédelmi szakmérnök
Szabó Ferenc okl. bányamérnök
Szabó László okl. bányamérnök
Szepessy András okl. bányageológus mérnök, okl. hidrogeológus szakmérnök
Takácsi-Nagy András okl. bányamérnök
Toronyi Kálmán okl. bányamérnök
Tóth László okl. bányamérnök

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály
Dr. Heinemann Zoltán okl. olajmérnök
Dr. Megyery Mihály okl. olajmérnök

Vaskohászati Szakosztály
Babus Gyula okl. kohómérnök
Bokros Tamás okl. kohómérnök
Böröndy Istvánné alakítástechnológus üzemmérnök
Dallos József okl. kohómérnök
Dr. Fehér András okl. kohómérnök
Hopka László okl. kohómérnök
Simon Béla okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály
Börzsönyi László okl. kohómérnök
Dr. Csurbakova Tatjana okl. kohómérnök
Lorge György okl. kohómérnök
Mészáros József okl. kohómérnök
Németh József okl. kohómérnök
Pap László kohász technikus

Öntészeti Szakosztály
Csire István okl. öntő technikus
Mühl Nándor okl. kohómérnök
Solymosi Tibor okl. öntő technikus

Egyetemi Osztály
Dr. Bohus Géza okl. bányamérnök
Dr. Somosvári Zsolt okl. bányamérnök
Szepessy Andrásné okl. kohómérnök

Bakos Gábor

Baranyai Lajos

Baranyi István

*Bárdos Bartók
Miklós*

Beck József

Dr. Bodrogi Jenő

Csethe András

Dubóczky Gábor

Erdélyi Attila

*Farkas Sándorné
dr. Darányi Ida*

*Dr. Gagy Pálffy
András*

Gajdócsi János

Gönczi János

Hergenröder György

Jobb József

Juhász Attila

Dr. Kemény Gyula

Kiss László

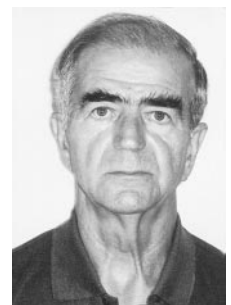
Dr. Kovács István

*Martényi Árpád
Miklós*

Nagy Attila

Nagy Attila

Németh Géza

Novák Géza

Papp Márton

Dr. Reményi Gábor

Richter János

Sallay Árpád

Sóvágó Gyula

Szabó Ferenc

Szabó László

Szepessy András

Takácsi-Nagy András

Toronyi Kálmán

Tóth László

*Dr. Heinemann
Zoltán*

Dr. Megyery Mihály

Babus Gyula

Bokros Tamás

Böröndy Istvánné

Dallos József

Dr. Fehér András

Hopka László

Simon Béla

Börzsönyi László

*Dr. Csurbakova
Tatjana*

Lorge György

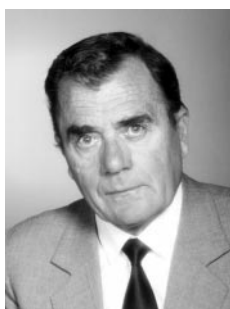
Mészáros József

Németh József

Pap László

Csire István

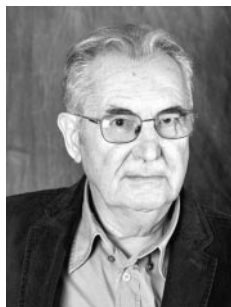
Mühl Nándor

Solymosi Tibor

Dr. Bohus Géza

Dr. Somosvári Zsolt

Szepessy Andrásné

40 éves egyesületi tagságért SÓLTZ VILMOS-EMLEKÉREM kitüntetésben részesült:

Bányászati Szakosztály

Annus János geológus technikus

Bánfalvi László földmérő

Blaha Béla okl. bányaművelő mérnök

Dr. Breuer János okl. bányaművelő mérnök

Dr. Farkas Géza okl. bányagépész és bányavillamossági mérnök

Fehérvári István okl. villamosmérnök

Kántor Miklós okl. villamosmérnök

Lauday Miklós okl. bányamérnök

Matolcsi Géza okl. bányagépész mérnök

Orosz Géza villamosipari technikus

Sztermen Gusztáv okl. bányaművelő mérnök

Tóth István okl. bányamérnök

Turi Gyula okl. bányaművelő mérnök

Tüske István bányatechnikus

Ulrich József okl. bányamérnök

Varga Tibor bányatechnikus

Vas László okl. bányamérnök

Vass László okl. bányamérnök

Vaskohászati Szakosztály

Bánhegyesi Attila János okl. kohómérnök

Dr. Buza Gábor okl. kohómérnök

Dr. Hári László okl. kohómérnök

Dr. Szűcs László okl. kohómérnök

Tóth László okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály

Buzáné Dénes Margit okl. kohómérnök

Dr. Lakner József okl. fizikus

Szeri Istvánné okl. kohómérnök

Öntészeti Szakosztály

Szarka István okl. kohómérnök

Péterfalvi Jenő üzemmérnök

Egyetemi Osztály

Dr. Grega Oszkár okl. kohómérnök, euromenedzser

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

Blaha István okl. olajmérnök

Gesztesi Gyula okl. vegyészmérnök

Jeney Zsigmond okl. olajmérnök

Dr. Szabényi Imre okl. vegyészmérnök

Annus János

Bánfalvi László

Blaha Béla

Dr. Breuer János

Dr. Farkas Géza

Fehérvári István

Kántor Miklós

Lauday Miklós

Matolcsi Géza

Orosz Géza

Sztermen Gusztáv

Tóth István

Turi Gyula

Tüske István

Ulrich József

Varga Tibor

Vás László

Vass László

Blaha István

Gesztesi Gyula

Jeney Zsigmond

Dr. Szébenyi Imre

*Bánhegyesi Attila
János*

Dr. Buza Gábor

Dr. Hári László

Dr. Szűcs László

Tóth László

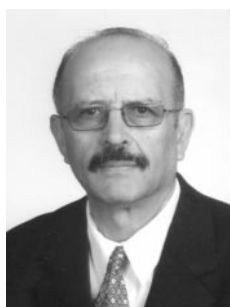
Buzáné Dénes Margit

Dr. Lakner József

Szeri Istvánné

Szarka István

Péterfalvi Jenő

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Az OMBKE vezetői, szervezetei és tagsága ezúton fejezi ki köszönetét az egyesület **jogi-tag vállalatainak és azok vezetőinek** több éves erkölcsi és anyagi támogatásukért, kérve, hogy a hazai bányászat és kohászat megőrzése, megújítása és fejlesztése érdekében továbbra is támogassák Egyesületünk munkáját!

Jó szerencsét!

ABM Kuprál Kft.

Bozó Károly ügyvezető igazgató

Alba Metall 1991 Kft.

Szombatfalvy Rudolf
ügyvezető igazgató

ALCOA-KÖFEM Kft.

Dr. Forgó Béla vezérigazgató

Alu-Block Kft.

Sóregi Csaba ügyvezető igazgató

Auroma Kft.

Dr. Vojuczki Péter
ügyvezető igazgató

Bányavagyon-hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft.

Czéman Miklós ügyvezető

Csefém Kft.

Dr. Takács Nándor
ügyvezető igazgató

Csepel Metall Vasöntöde Kft.

Dr. Sohajda József
ügyvezető igazgató

CST-Csepel Techno Kft.

Viola Ferenc
ügyvezető igazgató

E.ON Földgáz Storage Zrt.

Dr. Axel Wietfeld elnök

FÉMALK Zrt.

Dr. Sándor József
elnök-vezérigazgató

FGSZ Földgázszállító Zrt.

Dr. Zsuga János vezérigazgató

GEO-FABER Zrt.

Töllősy Pál elnök-vezérigazgató

GLOB-Metal Kft.

Szabó Ferenc
ügyvezető igazgató

GUARDIAN Üvegipari Kft.

Sápi Lajos ügyvezető igazgató

Innováció 2000 Kft.

Nagy Sándor
ügyvezető igazgató

INOTAL Alumíniumfeldolgozó Zrt.

Nagy István vezérigazgató

ISD DUNAFERR Zrt.

Tankhilevich Evgeny cégvezető

ISD Power Kft.

Szepesi Attila ügyvezető

K + K Vas Kft.

Katkó Károly ügyvezető igazgató

Kémény Zrt.

Németh Sándor vezérigazgató

KÓKA Kő- és Kavicsbányászati Kft.

Halmi Zoltán, Merkl István
ügyvezetők

L-Duplex Pivo Kft.

Pivarsci László
ügyvezető igazgató

Magyar Horizont Kft.

Ernyei Ibolya
ügyvezető igazgató

Magyar Öntészeti Szövetség

Dr. Hatala Pál
ügyvezető igazgató

Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés

Szabados Ottó igazgató

Mangán Bányászati és Feldolgozó Kft.

Farkas István
ügyvezető igazgató

Mátra-Haider Dózer Kft.

Hidvégi Gábor
ügyvezető igazgató

Mátrai Erőmű Központi Karbantartó Kft.

Molnár László
ügyvezető igazgató

Mátrai Erőmű Zrt.

Dr. Valaska József elnök

Mecsek Öko Környezetvédelmi Zrt.

Berta Zsolt vezérigazgató

Mecsekérc Zrt.

Molnár János vezérigazgató

Metal-Carbon Kft.

Dr. Szirtes László
ügyvezető igazgató

MOL Nyrt.

Hernádi Zsolt
elnök-vezérigazgató

Nemak Győr Kft.

Toth David ügyvezető igazgató

Nemes Kft.

Dr. Takácsné Dobó Zsuzsa
ügyvezető igazgató

OMYA Hungaria Kft.

Dr. Nagy Lajos
ügyvezető igazgató

Patina Öntöde Kft.

Jagicza István
ügyvezető igazgató

Perlit 92 Kft.

Dr. Farkas Géza
ügyvezető igazgató

P-Metal Kft.

Pordán Zsigmond
ügyvezető igazgató

PREC-CAST Öntödei Kft.

Thomas Mergler
ügyvezető igazgató

PYROVEN Kft.

Szalai János ügyvezető igazgató

Rath Hungária Kft.

Dr. Werner Marcov ügyvezető

RDX-REDEX Kft.

Dr. Vörös Árpád, Dr. Vörös
Árpádné ügyvezető igazgatók

ROTAQUA Kft.

Csécsei Tamás
ügyvezető igazgató

ROTARY Fűrési Zrt.

Juhász Ferenc vezérigazgató

Rotary-Mátra Kft.

Szalai László
ügyvezető igazgató

Salker Kft.

Hertelendi Ákos
ügyvezető igazgató

Schmelzmetall Hungária Kft.

Varga Ferenc
ügyvezető igazgató

Szegedi Öntöde Kft.

Kovács Sándor
ügyvezető igazgató

TÉT-3 Gázkút Kft.

Pataki Zoltán
ügyvezető igazgató

TP Technoplus Kft.

Dr. Lengyel Károly
ügyvezető igazgató

Vértesi Erőmű Zrt.

Kovács András Zoltán
elnök-vezérigazgató

WILDHORSE Kft.

Christopher Dinsdale igazgató

ZE+2 Kft.

Karácsony Zoltán
ügyvezető igazgató

15. Európai Bányász-Kohász Találkozó Kassán

Az OMBKE részvétele a találkozón

Az Európa Kulturális Fővárosa programsorozathoz kapcsolódva 2013. június 6. és 9. között került megrendezésre Kassán a 15. Európai Bányász-Kohász Találkozó (Europäischer Knappen- und Hüttentag). Egyesületünk tagjai nagy érdeklődéssel várták ezt az eseményt, melyen mintegy 1500 fő vett részt. A legnagyobb létszámú delegációt az OMBKE alkotta közel ötszáz fővel és három fúvószenekarral. Egyesületünk a pécsi találkozó tapasztalatai alapján nagy erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy az ilyen jellegű találkozóra vonatkozó szervezési tapasztalattal nem rendelkező szlovák egyesület munkáját segítse. Nagy szerepe volt a külföldi, különösen a magyar delegációk ügyeinek intézése során a Selmechányról tagjaink részéről jól ismert *Szombathy Erik* bányamérnöknek, aki hatalmas szervező munkát végzett a siker érdekében.

A találkozóhoz kapcsolódóan június 7-én, pénteken a kassai Műszaki Egyetemen konferenciát tartottak a szlovák bányászatról és kohászatról, illetve annak történelméről.

A találkozó megnyitójára június 7-én délután került sor a központi művelődési házban. Az esemény a delegációk zászlóinak bevonulásával kezdődött. Az ünnepség elnökségében *Jaroslav Malchárek*, a Szlovák Bányászati Egyesület elnöke, *Helmuth Hribernigg*, az Európai Bányász-Kohász Egyesületek Szövetségének (VEBH) főtitkára, az előző találkozót szervező holland és a következő találkozót szervező cseh egyesületek képviselői, Kassa alpolgármestere, szlovák gazdasági és társadalmi szervezetek képviselői és *Nadežda Babjaková*, Selmechánya polgármestere foglalt helyet. A megjelent többi delegáció nevét ismertették, de ezúttal a delegációvezetők már nem kaptak helyet az emelvényen sem a megnyitó ünnepségen, sem a díszfelvonulás alkalmával.

Nem került sor az ilyenkor szokásos ünnepélyes zászlóátadásra sem. Az ünnepi emelvény mögött dekorációként kitűzött VEBH zászlón látható volt a korábbi szervezők, így Balatonfüred és Pécs címere is. A hivatalos ünnepi beszédek elhangzása után Selmechánya polgármestere tartott rövid előadást Selmechányáról és az akadémia 250 éves évfordulójáról. Ezt követően egy szlovák nyelven elhangzó rövid „szakestély” (sachtag) következett, mely a többnyire szlovákul nem értő közönséget nem befolyásolta a folyamatos sörivásban. A felszolgált vacsora idején az osztrák küldöttség mutatott be spontán módon egy népi körtáncot. A hangulatot emelni kívánó szlovén fúvószenekart nem engedték szerepelni. Más program nem lévén az ünnepelni kívánók úgy döntöttek, hogy az estét a városban töltik.

Június 8-án, szombat délelőtt néhányan kirándulásokon vettek részt: a szlovák „Tokaj” borvidéken, az eperjesi sóbányánál, a medvegyi hámornál és a jászói barlangban. Délután néhány fő meglátogathatta a U.S. Steel vasműveket.

Magyarok a megnyitón/szakestélyen

Napközben Kassa főterén térzenét adtak a magyar fúvószenekarok: a *Perecesi Bányász Fúvószenekar*, a *Szolnoki Olajbányász Zenekar* és az *Oroszlányi Bányász Fúvószenekar*. Fellépett a Salgótarjáni Bányász Hagyományőrzők Énekkara is, magyar és szlovák nyelven énekelve a közismert bányász énekeket.

Délután tartotta a Műszaki Egyetem Bányamérnöki Karán az Európai Bányász-Kohász Egyesületek Szövetsége elnöksége a soros ülését. *Kurt Wardenga*, a VEBH alelnöke kritikával illette a szlovák szervezőket a szervezésben tapasztalt problémákért, elsősorban a rossz kommunikációért, ami miatt több külföldi szervezet nem tudott részt venni a találkozón, és azért is, mert a rendezvény nem mindenben felel meg azoknak a hagyományos elvárásoknak, melyeket a tagországok korábban jóváhagytak. Követendő példaként hozta fel a magyarok által szervezett pécsi találkozót. Az ülésen jóváhagyták a VEBH elnökségének beszámolóját, a pénzügyi tervet, és megerősítették tiszttségükben az elnökségi tagokat. Jóváhagyták, hogy a következő találkozó Csehországban, Příbramban lesz 2014-ben.

Szombat délután került sor a találkozó fő eseményére, a díszfelvonulásra. A felvonulásra gyülekezők részére a díszemelvényről tánczenét adtak. A felvonulás kezdetére az ünnepélyes jelet a magyar delegáció adta meg, amikor a Szolnoki Olajbányász Fúvószenekar kíséretével elénekelték a Bányászhimnuszt. A színpompás fel-

A VEBH elnökségi ülése

vonuláson a feltűnően nagy létszámú OMBKE delegáció a magyar zenekarok felvezetésével a Fő tér teljes hosszát betöltötte. Fegyelmezett menetükkel, az egyesületi zászlók sokaságával a nézők nagy tetszését nyerték el. A menet végén a felvonulókat a találkozó méltóságához nem igazán illő dixieland zenekar fogadta, így a felvonulók nem tudtak énekléssel, zenekarokkal tisztelni. Amint a magyar delegáció a díszemlény elé ért, a Perecesi Bányász Fúvószenekear kihasználva a megrendelt színpadi előadás pillanatnyi szünetét, elkezdte játszani a Bányászhimnuszt. A Fő téren összegyűlt résztvevők és vendégek megéreztek ennek üzenetét, és nagy tisztelettel hallgatták és együtt énekeltek a Bányászhimnuszt az egyesületünk tagjaival. A felvonulás végén megismétlődtek az előző napi ünnepi beszédek, és felkötötték az egyesületek zászlóira az emlékszalagot. A felvonulók késő estig a közelben lévő sörünnep sátraiban pihenhették ki a nap fáradalmait. A jó hangulatban eltöltött nap este tűzijátékkal fejeződött be.

GPA

(További képek a színes megjelenés érdekében a borítókön találhatóak. – Szerk.)

Salgótarjániak a 15. Európai Bányász-Kohász Találkozón

Nehezen állt össze az idei kulturális fővárosba, Kassára nemzetközi együttműködéssel szervezett 15. Európai Bányász-Kohász Találkozó, de akik ott voltunk, végül is elmondhatjuk, ha a vége jó – minden jó. Hónapokkal ezelőtt kezdtük Salgótarjánban is szervezni a részvételt, a földrajzilag és érzelmileg közel levő Kassára való utazást, és kiemelten a *Bányász-Kohász Dalkör* fellépését. A csoportos utazást kiegészítettük egy kis magyarországi ráadással, pontosabban bevezetővel, mert a kassai részvételt megelőzően egy főpróbára is sor került Sárospatakon az ott élő ismerősök közreműködésével. A kiránduló tagok kiegészültek közvetlen családtagjaikkal, elsősorban feleségeikkel és néhány, a kör működését segítő személy meghívásával.

A csoport már június 6-án reggel útra kelt, hogy útközben egy-két érdekesebb látnivalóval is színesítse az úti programot. A „technikai megállók” mellett voltak célmegállók, így – részletek nélkül – szétnéztünk: Szerencsen, Mádon, Tokajban, mielőtt Sárospatakra értünk. Azért kiemelendőnek és külön említendőnek tartjuk a Mádon lévő, nagyon szépen rendbe hozott régi zsinagóga épületét, melyet a könnyebb látogathatóság érdekében „felszabadítottak” a zsidó vallás szerinti előírások betartása alól, és egy ott élő, ugyan katolikus vallású gondnok nagyon tartalmasan és színesen mutatott be.

Sárospatakon felöltöttük bányász, illetve kohász öltözetünket, és így adtuk elő selmeci dalainkat magyarul és – az európai Knappentag tiszteletére megtanulva – németül, valamint szlovákul is. Vacsora után a miskolci egyetemhez tartozó tanítóképző kollégiumában hajtottuk álomra fejszánk.

Június 7-én – pénteken – tovább ismerkedtünk Zemplén megye látnivalóival Sátoraljaújhelyen, Szép-

halomban, Telkibányán és Hollóházán. Telkibányán igazi bányászokként fogadta csoportunkat *Benke István* okl. bányamérnök, technikatörténész, aki csoportunkból többeket kiemelten, személyes ismerősként is üdvözölt. Telkibányáról, illetve a múzeumról így igazán tartalmas ismertetést, idegenvezetést kaptunk, melyet ezúton is köszönünk. A napot már a Kassához közeli Zdanán levő szálláshelyünkön zártuk.

8-ika volt nekünk is a „nagy nap”, az egész kirándulás főnapja, amikor már reggeli után teljes díszöltözetben indultunk Kassára, ahol – köszönhetően a teljes programunk főszervezőinek, Diósi János és Patakfalvi Zoltán tagtársainknak, akik előkészítésül már korábban is felkeresték a kassai program jeles helyszíneit – könnyen megtaláltuk a regisztráció helyét a főiskolán, s ott bejelentkezve átvettük a még szükséges tudnivalókat, a rendezvény kítűzőjét és az ellátásunkhoz szükséges jegyeket. Kérésünkre ígéretet kaptunk, hogy fellépésünket segíteni fogja egy tolmács – aki ugyan oda is jött fellépésünk helyére, de azzal kezdte „Én nem tudom a magyar nyelvet” – no, erről ennyit.

A fellépésünkről pedig annyit, hogy a város főterének egyik árnyat adó fája alatt énekelgettük dalainkat – a sárospataki programnál kevesebb hallgató előtt –, de végül is mi teljesítettük a tervezett fellépést, és innen is megköszönjük az erősítésként csatlakozott *dr. Esztó Péter* közreműködését, aki előkészületünket is segítette a selmeci dalok kottázott német szövegének megküldésével. A dalok után, kezünkben a program helyszíneit tartalmazó térképpel bizony alig-alig sikerült megtalálni az ún. „Bierfest”-et, ahol gulyással kiegészítve jól felkészülhettünk az esti felvonulásra. (A felvonulás részleteit, körülményeit nem értékeljük, itt piros pont jár annak a Kassa melletti faluból kinevezett, magyarul kívüllő leányzónak, aki előttünk vitte a „SALGÓTARJÁN” feliratú táblát.) A felvonulás után elkészítettünk ismerősöktől, kollégáktól és Kassától, mivel szálláshelyünkön várt a záró-vacsora.

Vasárnap mindent összeszedve, élményeinket útközben még Jászón, Mecenzéfen, Rozsnyón, Sajógömörben és befejezésül Rimaszombatban tovább gyűjtögetve, kissé megfáradva – „de törve nem” – érkezünk haza.

Liptay Péter

Tatabányai hagyományőrzők a kassai Európai Bányász-Kohász Találkozón

Agricola a Bányászatról és Kohászatról c. könyvében a kor leírásában már olvasható: „...a munkájukra és privilégiumukra büszke bányászok gyakori bányászünnepségeiken méltósággal, öntudattal megmutatják magukat”. Ez, valamint az európai uniós gondolat ösztönözte azokat a szervezőket, akik létrehozták az Európai Bányász-Kohász Találkozók szervezetét. Az immár 15. alkalommal megrendezésre került európai találkozón az OMBKE tatabányai csoportjának szervezésében 41 fő vett részt. Az autóbuzos utazáson a tatabányaiakon kívül az oroszlanói és a dorogi szervezet néhány tagja is

velünk volt. Az utazás alatt egy DVD-s videó-összeállítást néztünk meg korábbi európai helyszíneken megrendezett találkozókról – mintegy ráhangolásként a várható eseményekre. Szálláshelyünk, a Hotel Centrum kitűnő volt a rendezvények, látnivalók megközelítéséhez. Péntek este a találkozó megnyitójára került sor, ahol az Európai Bányász-Kohász Találkozók elnöksége ünnepélyesen köszöntötte a résztvevőket. A több száz fős rendezvényteremben közös vacsorával, majd baráti beszélgetésekkel, ismerkedésekkel folytatódott a találkozó.

Másnap délelőtti szabad program volt. Felkerestük a történelmi magyar város nevezetes emlékhelyeit – Rákóczi rodostói házának hasonmását, a Márai-emlékszobát, Esterházy János szobrát, a Kazinczy-emléktáblát. Néhányan közülünk ökumenikus bányász istentiszteleten voltak a Szent Erzsébet-dómban.

Kora délután szlovák szervezésben meglátogattuk az eperjesi sólepárlót. Az immár néhány évtizede nem működő létesítmény igazi technikai érdekesség, hiszen a só előállításának ilyenfajta technológiája igazi kuriózumnak számított. Az 1572 óta működő – addig hagyományos bányászati módszerekkel történő – kitermelést 1752-ben vízbetörés tette lehetetlenné. Ekkor más technológiát választva, 150 méter mélységből a sóoldatot börbödönökben kiszállítva a felszínen faszerkezetű tározókban ülepítették a víztartalmát egyre jobban elvesztő oldatot, és a végén lepárolták. Ilyen módon évi 25 ezer tonna értékesíthető sóot produkáltak. A több évszázados múltra visszatekintő muzeális látványosság igazán megérdemelné az UNESCO világörökség kitüntető címet.

A kora esti órákban egyenruháinkat felvéve felvontunk Kassa főutcáján, ahol a helyi polgárok tapssal, integetéssel, Zdar Boh! – néha Jó szerencsét! – köszöntéssel üdvözöltek bennünket. Jóleső érzés volt magyar-ként felvonulni Kassa szépen felújított történelmi belvárosában az európai bányásztársadalom egyenruhás hagyományörzőivel. Menetelésünk végén büszkén énekeltek Bányászhimnuszunkat. Ezután a felvonult egyesületek zászlóira a találkozó emlékszalagjai kerültek fel. A rendezvényt hatalmas tűzijáték zárta.

Másnap nemzetiszín szalagos koszorút helyeztünk el a Rákóczi-kripta lejárataánál (zárva volt), majd a „kassai

A főtéren

polgár” Márai Sándor szobránál tisztelegtünk. Kassától, Európa Kulturális Fővárosától egy sorsátorban jókedvűen, bányászdalaink éneklésével, emelkedett hangulatban búcsúztunk.

Kiadós ebéd után hazafelé az Erzsébet hídon áthaladva aggódva szemléltük a mi Duna folyónk már-már kissé „túláradó” szépségét.

Balogh Csaba

Kassán üléseztünk

A Bányagépészet a Műszaki Fejlődésért Alapítvány idei második kuratóriumi ülését Kassán a Horse Inn panzióban tartottuk, mégpedig azért, mert idén Kassa városa rendezte az Európai Bányász-Kohász Találkozót. Így mi is csatlakoztunk az OMBKE szervezéséhez, és június 7-9. között 13 fővel részt vettünk a találkozón és a felvonuláson.

Kassa belvárosa ma is nagyon szép, kiválóan helyre van állítva, mely munka folyamatosan zajlik. Így a szállás megtalálásához a térkép s a GPS sem volt elég az ideiglenes közlekedési helyzetek miatt. Gyalog azonban jól ki lehetett tapasztalni, hogyan jutunk jól megérdemelt szállásunkhoz.

A kalandos érkezés után kissé túljutva a tervezett időpontra, mégis sikerült teljes létszámban összeverődnünk. A kiválóan berendezett panzió árnyas pincéjének különtermében megkezdhetjük munkánkat. A fő téma a balatongyöri konferencia programjának véglegesítése volt. A helyzetet felmérve megállapítottuk, hogy a hazaiakon kívül idén is négy országból jönnek vendégeink szeptember 26-27-én a 46. Bányagépészeti és Bányavillamossági Konferenciára. Lesz sok érdekes előadás is, méltón ünnepeljük majd Alapítványunk születésének 20. évfordulóját. Áttekintettük az előzetes meghívót, s egyéb szervezési kérdéseket is tárgyaltunk.

Az ülés után rövid esti városnézést tartottunk. A rendezvények már megkezdődtek, az Európai Bányász-Kohász Találkozó megnyitója kicsit kevésbé ünnepélyesre sikerült, mint azt a rendezők szerették volna, az államfő ugyanis mégsem jött el, s vele együtt sok díszvendég is távol maradt. A számos országból érkezett résztvevőket azonban ez nem zavarta, régi ismerősök örültek egymásnak, új barátságok szövődtek. A rövid műsor közben gyorsan fogott a vacsora, s természetesen néhány hordó sör is. Az egyetemen több dolgunk nem lévén a barátkozást, beszélgetést a sportszarnok melletti sátorvárosban folytattuk. Itt már kevésbé volt feszélyezett a hangulat. A színpadokon is folytatódott a műsor. A faszéneken pirultak a húsok, rotyogott a gulyás. Ki-ki ameddig bírta szusszal folytatta az emlékek idézését.

Szombaton reggel egy kis séta a városban, mely során felderítettük a majdani felvonulás útvonalát. Közben hallgattuk a koncerteket, melyeket több helyszínen bányász-, kohászzenekarok és énekkarok tartottak. Megsodáltuk a gyönyörű ásványkiállítást és -börzét.

A felvonuláshoz a program szerint este hatkor álltunk a sorba, mely csak nem akart elindulni – valahogy

most is csúszott a program. Közben fel tudtuk mérni, hogy a német, osztrák, lengyel, cseh küldöttségek mellett létszámban a szlovák bánya- és kohóvárosok, -vidékek is kitettek magukért. Mi Magyarországról 500-nál is többen lehettünk, s magunkkal hoztuk a legtöbb zenekart és kórust.

Kicsit érdekes volt a szervezőktől, hogy a menet indulása előtt aranyos mazsorett csoport, majd egy lengyel jazz együttes adott műsort. Ezután egyszer csak elindultunk. A közel 500 m-es kört kicsit több mint egy óra alatt tettük meg. A nézősereg nem kis örömeire menet közben énekelve s zenélve. Jó volt hallani: „hajrá magyarok”, s látni a jókedvűen integető helyi embe-

reket. Néhányan még sört is osztottak nekünk, a sorokban vonulóknak, ki ne száradjunk az erős napsütés és a hosszú út miatt. Végül a színpadhoz visszaérve énekelni kezdtük a Bányászhimnuszt, melyhez a soknyelvű tömeg máris saját nyelvén csatlakozott! Ezután ott folytattuk, ahol előző este abbahagytuk. A sátrakban beszélgetve kóstolgattuk a felvidéki szomszédok kiváló főztjét s az isteni nedűt.

Vasárnap azután ki-ki hazaindult, útján az elmúlt napok kellemes élményei kísérték az elkövetkező hétköznapi napokba.

Livo László

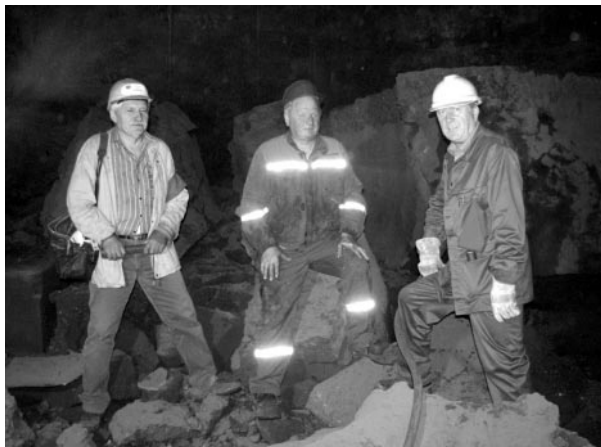
Ipari robbantás a kohóban

Dunaújvárosban az 1. sz. nagyolvasztó átépítésére került sor, melynek során a kiégett, már használhatatlan bélést ki kell cserélni, és ahol az szükséges, a szerelvények, műszerek egy részét is fel kell újítani. Ezt a munkát 2012-ben egy mindenre kiterjedő tervezés előzte meg, melynek részeként azt is feltételezték, hogy a kohó fenekén (a medencében) esetleg olyan meredvény (nyersvas és salak keverékének kihűlt olvadéka) maradhat vissza, ami csak robbantással aprítható fel. A robbantások megtervezésére – jó két évtizedes dunaújvárosi munkatapasztalatai révén – e sorok írója kapott megbízást.

Az átépítés során a meredvény – mintegy 400 tonnás, 5,5-ös sűrűségű anyag – elbontását előbb géppel próbálták meg, majd miután belátták, hogy az a módszer teljesen eredménytelen, a robbantás mellett döntöttek.

Újabb megbízást kaptam most már a robbantások kivitelezésére, melynek engedélyezéséhez teljes megértést és gyors intézkedést a Veszprémi Bányakapitányságtól kaptunk. A munkában közreműködött és a legnagyobb segítséget jelentette *Eduard Weiszer*, Kassán végzett bányamérnök, aki nálunk, Miskolcon szerzett robbantástechnikai szakmérnöki oklevelet, és a Kassa melletti kohászati üzemekben rendszeresen szükséges robbantási munkák szakértője és kivitelezője. Munkánk megszervezésében és előkészítésében nagy odaadással és szakértelemmel segített *Hevesi Imre* okl. kohómérnök, akinek ezúton is köszönetet mondok. A teljes munkát rendszeresen figyelemmel kísérte és intézkedéseivel segítette *Cseh Ferenc* okl. kohómérnök, igazgató.

A munka – több részletben – 2013. június 11-28-ig tartott.

A „nagy csapat” a szétrobbantott tömbökkel
(Bohus, Weisz, Hevesi)

A robbanóanyagok elhelyezéséhez szükséges lyukakat oxigén-lánczsával a helyi kohások készítették. A robbantásokkal fel-darabolt anyagokat (5-20 tonnás darabokat képzeljünk el!) egy igen erős és ügyes munkagéppel, a gradallal húzták ki a kohóból.

A robbantások sikerét a bányások és kohások közös munkája, jó együttműködése alapozta meg. Minden közreműködőnek köszönetet mond és a további munkájához kíván Jó szerencsét!

Dr. Bohus Géza robbantásvezető

Új OMBKE szakcsoport alakult

2013. június 1-jén 15 fővel megalakult a Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály „Magyar Horizont” Szakcsoportja, amely a Magyar Horizont Kft.-nél dolgozó OMBKE tagokból alakult, de máshol alkalmazásban lévő, illetve nyugdíjas szakemberek is jelentkezhetnek. A szakcsoport a kőolaj- és földgázbányászat, valamint a geotermia területén a MOL cégcsoporton kívül tevékenykedő cégeket érintő műszaki-gazdasági kérdésekkel kíván foglalkozni, célja, hogy bővítse a kőolaj- és földgázbányászat iránt érdeklődő OMBKE szakemberek körét, vezetője *Emyey Ibolya*.

GPA

EMT VI. Tudomány- és Ipartörténeti Konferencia

Az idén Szatmárnémetiben a Református Gimnázium adott otthont az Erdélyi Magyar Tudományos Társaság VI. Tudomány- és Ipartörténeti Konferenciájának. A konferencia résztvevői megemlékeztek a nagy elődökről, illetve a kimagasló tudományos és műszaki teljesítményekről.

A konferencia egy szép tanulmányi kirándulással kezdődött *Wanek Ferenc* szakszerű vezetésével a történelmi Szatmár azon fontosabb helyeinek megtekintésével, melyek többnyire a történelemből és irodalomból ismertek, de egyelőre elkerülik őket a turista útvonalak.

A konferenciát *Wanek Ferenc* megnyitója után *Fodor Tamás* kolozsvári magyar főkonzul köszöntötte, majd az OMBKE részéről dr. Gagy Pálffy András, az MMK részéről Holló Csaba köszöntötte az egybegyűlteket. Tizenöt magas színvonalú előadás hangzott el, többek között *Bandi Árpád* Marosvásárhelyről ismertette a Pávai-Vajna családdal kapcsolatos kutatási eredményeit, *Makai Zoltán* Nagyváradról „Bauxitbányászat Bihar megyében”, *Tóth János* Zalaegerszegről „A Magyar kőolajfeldolgozó-ipar története a XIX. század végéig” címmel tartottak előadást.

GPA

Palagázról közérthetően – nem csak környezetvédőknek

HOLODA ATTILA PhD okl. olajmérnök, MBA menedzser, ügyvezető igazgató Aurora Energy Kft.

Jelen összeállítás nem csak és nem elsősorban a szakmában járatosoknak készült, így a szakmával foglalkozók számára jól ismert elveket és gondolatokat is tartalmaznak. Ez azért indokolt megközelítés, mert a közös Alma Mater, az egyesület és hagyományaink mellett a bányászati szakma is igen erősen specializálódott – így pl. más felfogásban ismerik a földtani-geológiai jelenségeket a vízesek, a geotermikusok, az érc-, vagy éppen a szénbányászok, sőt a szénhidrogén-bányászatra is jelentős specializálódás jellemző. Gondoljunk csak a fűrészekre, a lyukbefejezőkre, a műveléstervezőkre, vagy éppen a kőolaj- és földgázszállítókra és még számos más különleges szakterületen dolgozókra. Az összeállítás tudatosan azt az olvasóközönséget célozza meg, amelyik nem, vagy csak érintőlegesen foglalkozik ezzel az igazán speciális szakterülettel. Nem titkolt cél a sokszor szakmaiatlan téma-megközelítések valódi, reális bemutatásával eloszlatni, vagy legalább minimálisra mérsékelni azokat az aggályokat, amelyek a „palagáz kutatás-termelés” tevékenységével kapcsolatosan mind hazai, mind nemzetközi szinteken is – leginkább a környezet védelméért aggódók körében – egyfajta indokolatlan és a realitásokat nélkülöző, vagy éppen tudatosan félreértelmező „veszély-érzeteket” generálnak.

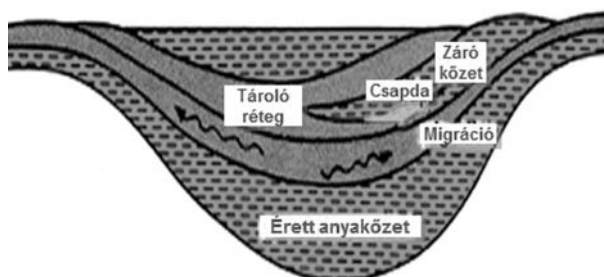
A szénhidrogének és keletkezésük

A szénhidrogének olyan szerves vegyületek, amelyek kizárólag szén és hidrogén atomokból állnak, ezek képezik a kőolaj és a földgáz alapját. A kőolaj és a gáz-kondenzátum (melyet az ipari terminológia rendszerint könnyű olajként aposztrofál) gyakorlatilag pentánt (C_5H_{12}) és annál nagyobb szénatom-számú (C_6 , C_7 és így tovább) szénhidrogén vegyületeket tartalmaz. Természetes formájában ezenkívül tartalmaz még más anyagokat is, mint rétegvíz, földgáz, kén és más ásványi anyagok. Ezzel szemben a földgáz főként metánt tartalmaz, illetve kisebb mennyiségben etánt, propánt, butánt és változó, ám általában nem jelentős mennyiségű, nehezebb szénhidrogéneket is. A kőszén és a szénhidrogének keletkezésének két, széleskörűen ismert elmélete van. Mi most maradjunk a leginkább elfogadott és keletkezésével logikusabban származtatott elméletnél, ez a *biogén* elmélet. Ennek a könnyen érthető lényege az, hogy az általános iskolai biológia órákról jól ismert fotoszintézis során a növények a napenergia felhasználásával a szén-dioxidot oxigénre és szénhidrátokra bontják. A növények elpusztulását követően az elhalt növényeket tartalmazó üledék egyre mélyebbre és mélyebbre temetődik el, s ahogy növekszik az eltemetődés mélysége és az ezzel együtt járó magas nyomás és a hőmérséklet, a szénhidrátok átalakulnak szénhidrogénekké. Ez a folyamat az úgynevezett anyaközetekben játszódik le, amelyek általában finom-szemcsés kőzetek, közismertebb néven fekete agyagmárga vagy szénpala. A kőszén többnyire felszíni eredetű növényekből alakul ki. A kőolaj, mely folyékony szénhidrogén, nagy valószínűséggel egyszerű tengeri növények és állatok (planktonok) maradékából származik, míg a gáz halmazállapotú földgáz egyéb szárazföldi és tengeri eredetű szerves hulladékokból jön létre, a szén és a kőolaj keletkezésénél sokkal magasabb nyomáson és hőmérsékleten. E tények alapján, ismerve az adott geológiai szerkezet törté-

netét (a szerkezet-kialakulás sebességét, a nyomás- és hőmérsékletváltozásokat az évmilliók során), a geológiai kutatások megtervezésekor nagy valószínűséggel meg lehet becsülni nem csupán a szénhidrogének előfordulási helyét, de azt is, hogy milyen szénhidrogént várhatunk a kutatásainkból. Földünk emberi léptékkal mérve nem igazán ifjonti, hiszen több mint 4,5 milliárd éves, és története során bőven belefértek ezek az igen hosszú „képződési” időszakok, amelyek sok-sok millió évet, egyes esetekben több százmillió évet jelentenek a szénhidrogének keletkezése szempontjából. Érthető, hogy ez igen nehezen felfogható a mi érzéseinkkel, hiszen rohanó világunkban sokszor még a másodpercek is hosszúnak tűnnek, különösen, ha hozzátesszük, hogy az emberiség nagyjából 6-12 ezer évesnek tekinthető a Földön. Így mindaz, amiről most beszélünk nagyságrendekkel korábban kezdődött el. Természetesen az is igaz, hogy ezek a folyamatok nem fejeződtek be, így szénhidrogének például most is keletkeznek, de ez a keletkezési folyamat szabad szemmel nem követhető lassúságú, ezért senkinek nem javaslok, hogy odaüljön egy ilyen kísérlet mellé, hacsak nincs ráérő 10 millió éve.

A keletkezett szénhidrogéneket a földkéregben az egymáson kialakult különböző kőzetretegek, azaz a geológiai szerkezetekben folyamatosan jelenlévő hatalmas nyomás arra készíti, hogy a kisebb ellenállás irányába, a jobb áteresztő-képességű kőzetek felé vándoroljanak (migráció) a különböző kőzetek között, egészen addig, míg valahol egy üledékes kőzetben (legtöbbször homokkő vagy mészkő alapú kőzetekben) csapdázódnak. Csapda hiányában egészen a felszínig is eljuthatnak a szénhidrogének. A természetben sokfelé fordulnak elő olajkibúvások (például a kiváló írónk, Gárdonyi Géza: Egri csillagok című könyvéből is jól ismert szurok), vagy gázkifúvások is. Tehát a szénhidrogének nem valamiféle föld alatti nagy üregekben, barlangokban találhatók, hanem az üledékes kőzetek pórusaiban. A könnyebb érthetőség kedvéért képzeljünk el egy

igen kemény és szabad szemmel nem is látható, pici pórusokat és azokban kőolajat és földgázt tartalmazó szerkezetet, mely igen hasonlít a közismert szivacshoz. Az esetek nagy többségében ez a „szivacs” a homokkő. A szénhidrogének sok millió éves föld alatti „vándorlásukat” akkor fejezik be, ha egy olyan kőzettel (agyagmárga, vagy csak egyszerűen márga) találkoznak, aminek sokkal, de sokkal rosszabb az áteresztő-képessége. Itt megállnak és felhalmozódnak, azaz csapdázódnak (1. ábra). Ezeket a geológiai csapdaszerkezeteket kutatják a geológusok, hogy vízre (ivóvízre és geotermikus termálvízre), olajra vagy földgázra leljenek. A köznyelv is jól ismeri a vízzáró rétegnek nevezett agyagot, ami ilyenformán egy csapdaként lehetővé teszi számunkra, hogy az adott helyre lefúrva vízhez, vagy éppen szénhidrogénhez jussunk.

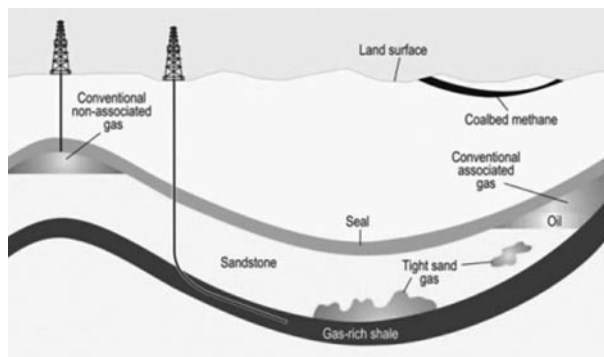

1. ábra: Migráció és csapdázódás

Palagáz, vagy mi?

Igen gyakran a sokmillió éves földtörténetünk során keletkezett szénhidrogének olykor már ezekben az agyagmárga kőzetekben (anya-kőzet) is – rögtön keletkezésükkor – beszorultak, és egyáltalán nem voltak képesek sehova sem odébbvándorolni, migrálni. Ezek az úgynevezett nem-hagyományos szénhidrogének. És itt álljunk meg egy szóra!

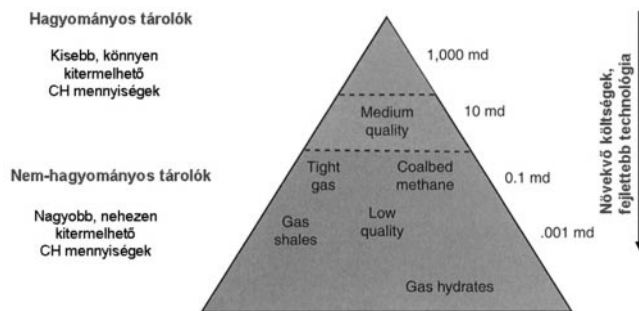
A közvélekedésben egyszerűen „lepalagázozott” nem-hagyományos vagy nem-konvencionális szénhidrogén egy gyűjtőfogalom (2. ábra). A palagáz ugyan szintén nem-hagyományos szénhidrogén, de nem minden nem-hagyományos földgáz palagáz! Sőt, a „palagáz” kifejezés is önmagában egy elég helytelen fordítás ered-

2. ábra: Földgáz-előfordulások sematikus ábrája: konvencionális nem társult gáz, homokkő, záróréteg, gázban gazdag pala, tömött homokkő-gáz, konvencionális (olajjal) társult gáz, szénben kötött metán

ménye, sokkal jobban kifejezi a valódi lényegét, ha inkább agyagmárga-gáznak hívjuk. Fogadjuk el, olyan, hogy olajpala (mely a nem-hagyományos kőolaj egyik, de nem egyedüli formája) létezik, de palagáz nem, nevezük a könnyebb érthetőség kedvéért egyszerűen így: márgagáz! De ahogy említettem is, a márgagáz csupán egyik előfordulása a nem-hagyományos földgáznak, amelynek ezenkívül még több formája is létezik. Ilyen például a szénben megkötve előforduló metán (*coal bed methan* = CBM), amely a szénbányászok életét megkeserítő és sajnos sokszor elvevő sújtóléggrobbanásokért felelős. Hazánkban nagyobb mennyiségben ilyen metángáz a Mecsekben fordul elő, az idő előtt felhagyott szénkészletekben. De a nem-hagyományos földgázok csoportjába tartozik a néhány éve közismert Makói-árokban lévő előfordulás is, melyet a szaknyelv medence-közei gázfelhalmozódásnak (*Basin Centered Gas Accumulation* = BCGA) hív, mely a következő nagy csoport bizonyos előfordulási formája. Ez a nagy csoport a nem-konvencionális gázok között, a tömött homokkő tárolókőzetekben előforduló „tömött gáz” (*tight gas*), amely jelentősen különbözik a márgagáztól, hiszen nem az agyagmárga pórusaiban szorult meg a földgáz, hanem egy igen tömött állagú, rendkívül rossz átteresztőképességű homokkőben. A Makói-árokban lévő szénhidrogén is ilyen homokkőben szorult be az árok lecsüllyedésekor, így lett belőle BCGA, azaz medence-közei gázelőfordulás. Tehát: a makói előfordulás NEM palagáz (márgagáz). Mint ahogyan a sokat emlegetett lengyel „palagáz forradalom” sem csak márgagázokról szól, hanem több területen „tömött gázzal” beszélhetünk. Tudjuk be ezt a tévedést a szakmailag inkompetens sajtómunkások – sok esetben bántóan – leegyszerűsítő nyelvezetének, amelyet azután szívesen vesznek át politikusok és az egyszerű olvasók egyaránt. A nem-konvencionális szénhidrogén legnagyobb csoportját viszont nem is a márgagáz, nem is a szénbe ágyazódott metán vagy a tömött tárolókba szorult gáz jelenti, hanem a mélytengerek alján megrekedt gázhidrát-előfordulások. A gázhidrát egy speciális képződmény, amely földgázból és vízből jön létre, bizonyos hőmérséklet és nyomás hatására, és leginkább a „hóképződés”-hez hasonlítható. Ez a „gázhidrát” sokszor megkeseríti a földgáz szakemberek életét, amikor a vezetékekben kialakulva megakadályozza a gáz áramlását, komoly műszaki és baleseti problémákat okozva. (Zárójelben jegyzem meg, hogy a gázelőkészítési technológia feladata éppen az, hogy egyáltalán ne legyen víz a földgázban, mert a hidrátképződés megakadályozná a rendszerek működését. Ennek ismeretében igazságtalan azzal vádolni a gázipari szakembereket, hogy szánt szándékkal „vizezik” a gázt! Éppen ellenkezőleg.)

Jelenlegi ismereteink szerint a nem-hagyományos szénhidrogének mennyiségüket tekintve sokszorosan meghaladják a hagyományos úton (keletkezés, vándorlás, csapdázódás) létrejövő kőolaj- és földgáztelepekben megkutatott és kitermelés alatt lévő, vagy éppen megkutatás előtt álló szénhidrogéneket. Erre szívesen alkalmazzák is a szénhidrogénfajták „piramisábrázolását”

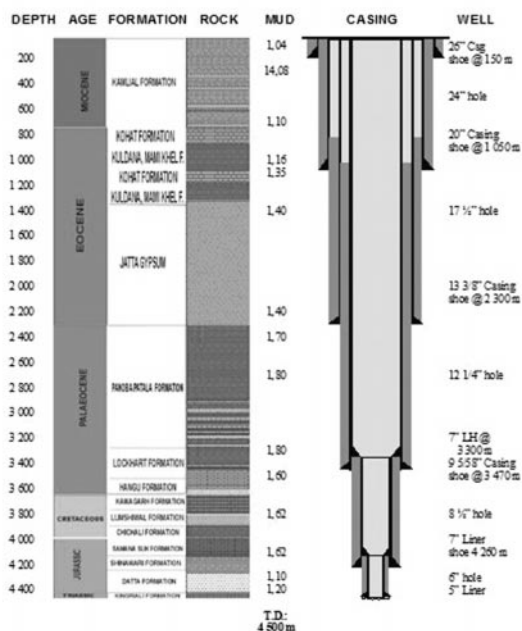
3. ábra: Szénhidrogénfajták piramisa

(3. ábra), melyben a hagyományos szénhidrogének csúpán a piramis csúcsát jelentik!

Nagyon fontos tudni: a nem-hagyományos kőolaj és földgáz nem csupán keletkezésében, de kitermelési technológiáját tekintve is „nem hagyományosnak” mondható, a piramis alkotóelemeinek nagy részéhez például még nem is áll rendelkezésünkre megfelelő technológia. Tekintsük át most egy kicsit a kőolaj és földgáz kutatásához és kitermeléséhez szükséges tudást és technológiát.

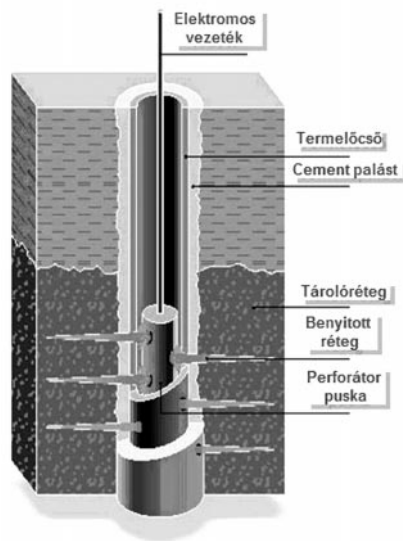
A kőolaj és földgáz kutatása és termelése

Eredetileg a szénhidrogének első kutatási próbálkozásait a felszínen valahol megjelent (leginkább kőolaj) kibúvások nyomán, illetve véletlenszerű feltárások nyomán (például kútásás, vízkútfúrás) feltárt előfordulások megtalálásából eredeztetjük. Ma már természetesen a tudomány és a technika fejlődésével korántsem a véletlenlen múlik a szénhidrogének felfedezése, hiszen azt hosszú geológiai elméleti kutatómunka és gondosan megtervezett kutatási tevékenység alapozza meg. A szénhidrogének kutatása során a geológusok felhasználják a korábban feltárt és rendszerezett földtani ismereteket, geológiai adatbázisokat, térképeket és tanulmányokat. Tekintettel a szénhidrogének keletkezése fejezetben taglalt elméletekre, leginkább korábban felfedezett, de még nem feltárt üledékes kőzetek keletkezési helyére fókuszálva, különböző további vizsgálatokkal, földtörténeti elméletekkel alapozzák meg a leendő kutatás helyét. A perspektivikusnak ítélt területeken a legkorszerűbb geofizikai módszerek alkalmazásával szeizmikus méréseket végeznek el a szerkezeti és sztratigráfiai csapdázódások lehetőségeinek beazonosítására. A kijelölt objektumokat, geológiai szerkezeteket fúrásos kutatással tárják fel. Ezt hívjuk kutatófúrásnak (*wild cat*). A fúrással érhetők el a célobjektum sokszor több kilométer mélységben lévő rétegei. A fúrás a szénhidrogének kutatásának és termelésének egyik leglátványosabb és egyben legveszélyesebb tevékenysége. A tevékenység során egymáshoz csavart rudazat végén lévő speciális fúró forgatásával ronszolják szét az átfúrásra szánt rétegeket, lyukat mélyítve egészen a megcélzott rétegig. A fúrás során elmart kőzeteket a fúrási iszap segítségével öblítik ki a felszínre, és egyúttal ennek a víz-alapú fúrási iszapnak feladata az is, hogy az átfúrt rétegekben lévő különböző folyadékok (víz, olaj, gáz) fel-

4. ábra: Fúrólyuk-szelvény
mélység, (földtani)kor, formáció, kőzet,
iszap(sűrűség), bélés-csovezés, kút

sínre áramlását is megakadályozza, mivel az éppen alkalmazott fúrási folyadék (iszap) sűrűségét ennek megfelelően határozzák meg és állítják be. A fúrás mélyítésével a használt és cementezéssel rögzített bélés-csovek mérete egyre szűkül, így az elkészült fúrólyuk a végén egy teleszkópos, fejtetőre állított távcsőre emlékeztet (4. ábra). Azt, hogy hol, milyen átmérőjű és szilárdságú csövet alkalmazzanak, a betervezett rétegsor és a várható nyomás-hőmérséklet páros határozza meg. A fúrás során kiöblített kőzetek elemzésével mindenkor pontosan tudjuk, hogy milyen kőzetben járunk, és ott milyen folyadékkal (vagy gázzal) telített az adott réteg. A fúró átmérője természetesen nagyobb lyukat készít, mint a behelyezett acélcső, ezért a cső fala és a megfúrt kőzet közötti teret cementtel töltjük ki, ami megszilárdul, így nem csupán biztonságosan rögzíti a bélés-csovet az át-

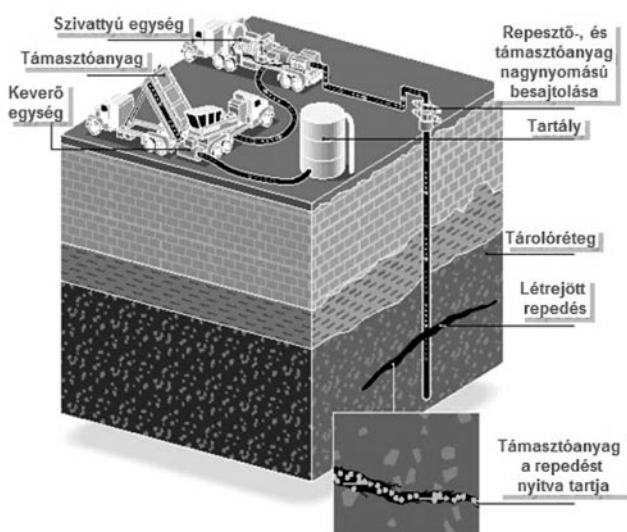

5. ábra: Perforálás

fúrt kőzetrétegekhez, hanem egyúttal megakadályozza, hogy az egyik rétegből kikerülő folyadék (vagy gáz) átáramoljon a másik rétegbe, mondjuk az olaj a vizet tartalmazó rétegekbe. A lecsövezett lyukakban a bélés-csőveken belülrre beépítenek egy – jóval kisebb átmérőjű – kifejezetten a szénhidrogén felszínre hozatalát szolgáló, ún. termelőcsövet is. Ahhoz, hogy szénhidrogént tartalmazó rétegekből a kőolaj vagy a földgáz bejusson a cső belsejébe, és ezáltal a felszínre hozható legyen, a béléscsövet perforálni kell, azaz egy mélységbe lejuttatott szerkezet (perforátorpuska) segítségével, kis „lyukakkal” kell „átlóni” a béléscsövet, így teremtve meg a réteg és a kút közötti közvetlen kommunikációt (5. ábra). Ezt követően a cső belsejében, a benne lévő folyadék sűrűségének csökkentésével, a rétegnomásnál kisebb nyomást hozunk létre, aminek következtében a rétegből a folyadék/gáz a kisebb nyomású helyre, tehát a kútba és azon keresztül – amennyiben a réteg energiája (nyomása) elegendő ehhez – a felszínre áramlik. A perforációt követően a kút, illetve ezen keresztül a réteget tesztelik, hogy a pontos áramlási kapacitásokat és folyadéktulajdonságokat meghatározassák. Ilyenkor van lehetőség a jobb beáramlás stimulálására is, amit legtöbbször a rétegek savazásával vagy rétegrepesztéssel szoktak elérni. És itt állunk meg ismét egy kitérőre!

Rétegrepesztés, a mumus

A nem-hagyományos szénhidrogének kitermelésének környezetvédelmi és alkalmi „vádlói” rendszeresen emlegetik a rétegrepesztést, mint mumust, ami minden bajok okozója. Jól látható, hogy a rétegrepesztést, mint beáramlást stimuláló eszközt már igen régen (több évtizede!) alkalmazzák a kőolaj- és földgázbányászatban, tehát egyáltalán nem újdonságról, valamilyen új és különösen veszélyes tevékenységről van szó. Sőt, általában is elmondható, hogy a nem-hagyományos és hagyományos szénhidrogének fűrészi technológiája és eszközei semmiben nem különböznek egymástól. Ugyanazok a fűrészerendezések, ugyanazok a kútban alkalmazott eszközök, semmilyen titkos (különösen nem eltitkolt!) technikai trükk nincs. A repesztés során lehetővé tesszük, hogy a rossz áteresztőképességű kőzetek pórusai között jobb, hatékonyabb legyen a kommunikáció, azaz mesterséges csatornákat hozunk létre a kút és a szénhidrogént tartalmazó rétegek között. Ehhez vízbázisú, úgynevezett repesztő folyadék (vagy tiszta víz = *slick water treatment*) benyomásával megrepesztjük a több kilométer mélységben lévő réteget (és csak azt!), majd a korábban szivattyúkkal benyomott folyadék visszanyerésével, egy szintén mesterséges műhomokkal (propant) töltjük ki a repedést, nehogy összezáródjanak ezek a kis csatornácskák! Itt természetesen nem méteres kiterjedésű repedésekről van szó, hanem egészen kis átmérőjű, néhány centiméteres/milliméteres repedés-rendszerekről, amelyek áteresztőképessége természetesen sokkal jobb az áramlás szempontjából, mint a kőzet eredeti áteresztőképessége (6. ábra).

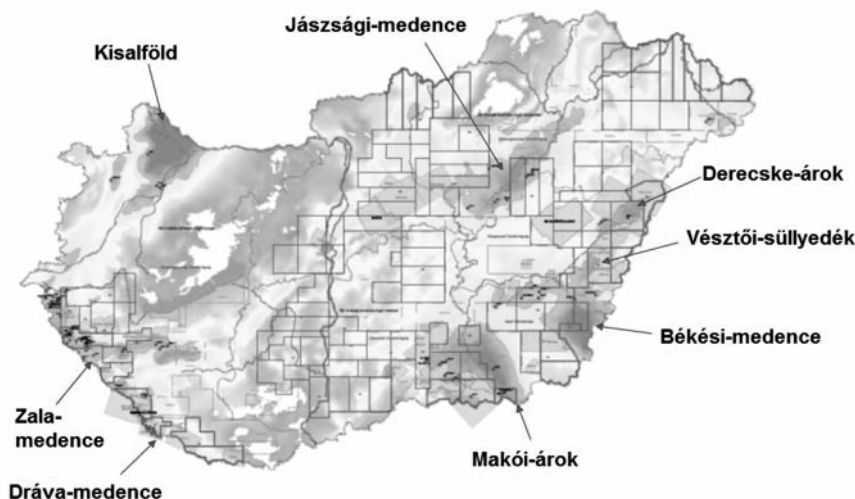

6. ábra: Rétegrepesztés

Fontos tudni: a repesztésre szolgáló folyadékot (víz és repesztőanyag) teljes egészében *visszaterméljük* a kútból, mely tisztítás után ismét ugyanolyan víz lesz, mint korábban volt, azaz nem helytálló az a környezetvédelmi riogatás sem, hogy iszonyatos mennyiségű vizet pocsecsólnak el a repesztések során, ezzel is környezetvédelmi kárt okozva! Való igaz, egy ilyen művelethez igen sok, akár több ezer köbméter vízre is szükség lehet. Ám jól látható, hogy az csak eszközként lesz felhasználva, majd ezt követően ismét hasznosítható, akár egy újabb repesztéshez is felhasználható. A mai technikai színvonal lehetővé teszi, hogy a repesztés során alkalmazott folyadékrendszerek *teljesen zárt technológiában* működjenek, így a repesztő folyadék sem a kútban lévő egyéb vízáadó rétegeket, sem pedig a felszíni környezetet nem szennyezi. A kút mélyítése során átfúrt, vizet tartalmazó rétegek védelmét szolgálja a korábban vázolt cementezési technológia is – azaz szó sincs róla, hogy az átfúrt víztartó rétegek a művelet során károsodnának.

Ahogy arról korábban beszéltünk, a nem-hagyományos szénhidrogének esetén a kőzet áteresztőképessége igen rossz, gyakorlatilag nulla, így repesztés nélkül a kőolaj vagy földgáz képtelen eljutni a kútba, illetve azon keresztül a felszínre, mert a saját pórusai (amelyekben ott a bezáródott kőolaj vagy földgáz) között semmilyen összeköttetés nincs. Mivel a rétegrepesztéssel ezekben az igen kemény és nagy szilárdságú kőzetekben nagyon nehéz repedésrendszereket létrehozni, így egy-egy repesztés hossza jó esetben is csupán 100-150 m lehet. Ez viszont azzal jár, hogy ilyen kutakból sokkal többet kell fúrni ahhoz, hogy a rétegekben lévő szénhidrogént a lehető legnagyobb mértékben kitermelhessük. Tehát a leglátványosabb különbség a hagyományos és nem-hagyományos szénhidrogén termelésbe állítása között, hogy nagyságrendekkel több kútra van szükség, mint normál esetben.

Csak példaként, a jobb érthetőség végett: a legnagyobb magyarországi hagyományos szénhidrogén mező az Algyő-mező. Ennek letermeléséhez az elmúlt közel

7. ábra: Mély medencék Magyarországon

50 év során ezeregynéhány kútra volt szükség. Ez borzasztóan nagy szám, de ha hozzátesszük, hogy az algyői mezőben egymás felett és alatt több tucat földgáz, és kőolajréteg található – ezek eléréséhez és szeparált termeléséhez szükséges volt egy ilyen mértékű kúthálózat kialakítása. Ugyanakkor a Makói-medence feltárásához, csak az ismert nagyságát tekintve – amennyiben valóban igazolódik a gázelfordulás műrevalósága – 30 év alatt legalább 2000 kút fúrására lesz majd szükség. Ez mennyiségben az algyői kútszámnak a duplája, míg időben alig több mint a fele. Most arra külön nem is térnek ki, hogy ehhez a mennyiségű kúthoz, nemhogy Magyarországon, de egész Európában sincs elegendő fúróberendezés. Egy ilyen feladat végrehajtásához azt is tudni kell, hogy csak hazánkban több ilyen mély medence van (a 7. ábra ezeket mutatja be), nem csupán a Makói-árok, és Európában több ország – mostanság leginkább Lengyelország – készül hasonló nem hagyományos készletek feltárására, tehát komoly szervizoldali fejlesztésekre lesz szükség ahhoz, hogy ebből bármi is valóra váljon.

Félelmek, kockázatok a márgagáz fúrása és kitermelése során

A reális lehetőségek megismeréséhez szükséges áttekinteni azokat a részben jogos, legtöbbször viszont alaptalan félelmeket és kockázatokat, amelyek a márgagáz (palagáz) európai meghonosítását övezik, leggyakrabban a környezetvédők részéről. Őszintén remélhetjük, hogy a politikai kommentelőktől már megszokott és számukra bizonyára teljes kielégülést okozó stílussal ellentétben, a harcos környezetvédőkhöz is eljut ez az írásos anyag, vagy akár az interneten is elolvashatják ezt a bejegyzést, mielőtt éles kritikai megjegyzésekkel támadnák ezt a tevékenységet, hátha megkapják benne a válaszokat azokra a tipikus kérdésekre, amikkel a márgagázkutatásokat támadni szokták. Azért fogalmaztam meg ezt a gondolatot előre, mert igen rossz tapasztalataim vannak e téren, és rendre azzal találkozom, hogy csak el kellett volna olvasni, mielőtt kritizálni kezdik a

témát – hiszen él az a közmondás, miszerint: „ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna”.

Először is kezdjük a leggyakoribb tévedéssel, miszerint a földgáznál rosszabb/drágább/szenyesebb a márgagáz (palagáz). Nincs itt semmi csoda, a palagáz is „igazi” földgáz, pontosan ugyanolyan alkotóelemekből – javarészt metánból – áll, és az égedta világon semmi különbség nincs közöttük. Ha elfogadjuk azt a közismert mondást axiómának, miszerint egyik tojás olyan, mint a másik, akkor példaként azt tudnám mondani, hogy a palagáz és a földgáz között annyi a különbség,

mint a svéd tyúktojás és a magyar tyúktojás közt, azaz semmi. Viszont könnyen elképzelhető, hogy a tyúkok fenn északon, mondjuk a hideg és a kevés napfény miatt, kevesebbet és nehezen tojnak, így fajlagosan a svéd tojás előállítása többbe kerül, mint a magyar, de amikor a serpenyőben sül, addigra ez már senkit nem érdekel. A tojás az tojás. Tehát megállapíthatjuk, hogy a palagáz se nem jobb, se nem rosszabb, mint a földgáz, hanem ugyanaz.

A másik közismert vélekedés, hogy a márgagáz (palagáz) mélyebben található, ezért lassabban jön fel a felszínre. Nos, ez sem feltétlenül igaz, mert a kérdés azonnal az: mihez képest mélyebben? Az európai nem-hagyományos készletek 3500-8000 méteres mélységben találhatók, míg az észak-amerikai kontinensen a gázárforradalmat okozó „palagáz” készletek ennél sokkal magasabban (kevésbé mélyen), 500-2000 méteres mélységben már előfordulnak. Szóval, önmagában a mélység nem definitív eleme a nem-hagyományos földgáznak. Erre jellemző példa lehet, hogy a horvát-magyar határon található Barcs-Nyugat földgázmező, amelynek a mélysége átlagosan 4000-4300 méter – noha kétszer olyan mélyen van, mint az USA-ban található márgagáz-készleteket tároló szerkezetek – nem márgagáztároló-szerkezet, hanem normál, hagyományos földgáztároló. Való igaz, az európai hagyományos előfordulásokhoz képest a nem-hagyományos földgáz esetén komolyabb mélységről beszélhetünk, ami egyértelműen drágább technológia és technika alkalmazását jelenti. Viszont – és erre majd még visszatérünk – ez a jelentős mélységbeli különbség az amerikai és az európai előfordulások között egyértelmű és határozott különbözőséget is jelent azok egyéb környezeti és felszín alatti vízkészletekre gyakorolt hatását tekintve. Közben sokszor és sokfelé szívesen hangoztatjuk különbözőségünket más országok és kontinensek gyakorlatához és az ott lévő körülményekhez képest, ez esetben a harcos környezetvédők szívesen és gyakorta hangoztatják aggályait, kizárólag az amerikai analógiákra alapozva. (Ebből is látszik, hogy az alapos és a helyi körülményeket és sajátosságokat is figyelembe vevő utánajárás

bizony nem az erőssége ezeknek a szervezeteknek. Ha a Greenpeace azt mondta, hogy veszélyes és környezet-szennyező a palagáz, akkor az szerintük az és kész.)

Egy újabb gyakorta hangoztatott „nyomás érv”, hogy (és ezt most szó szerint idézném, mert ekkora sületlenséget nem tudnék magamtól még kigondolni sem): „Míg a megfűrt földgázlelencséből a kőzetrétegek nyomása miatt évekig „magától” jön fel az energiahordozó, a palagáz kinyeréséhez éjjel-nappal robbantani kell, vagy pumpálni a mélybe a vegyszeres vizet.” Ez az állítás olyan mértékben nélkülözi az azonosságot a valósággal, hogy még bírálattal foglalkoznom is szakmai megaláztatást jelent, de mégis kivételt teszek. Miközben korábban arról írnak, hogy mennyivel mélyebben van és emiatt mennyivel nagyobb a rétegben lévő nyomás a nem-hagyományos előfordulások mélységében, mint a hagyományosnál, egy könnyed logikai fordulattal a bíráló immár arról beszél, hogy ez mégiscsak kevés, és a márgagáz nem képes magától felszállni a kútban. Érdekes logikai bukfcenc, különösen megfejtelve egy „éjjel-nappal robbantani kell” kitétellel, aminek aztán az égvilágon semmi köze nincs amúgy a rétegnomáshoz, a „vegyszeres víz pumpálásáról” nem is szólva. Ahogyan azt a repesztésről szóló fejezetben is leírtam, a rétegek repesztéséhez leggyakrabban nem robbantanak, különösen nem „láncrobbantanak”, hanem folyadéknyomás segítségével megrepesztik a kőzetet. Viszonylag sokszor kell ilyet csinálni, mivel a repedések könnyen összezáródhatnak, de azért az „éjjel-nappal” kifejezés még az írói szabadsághoz is kissé durva elrugaskodás a valóságtól. A „vegyszeres víz pumpálása” pedig vélhetően arra a savazási műveletre utal, amely a hagyományos szénhidrogén-termelésben is szokásos (tehát megint csak nem a palagáztermeléshez kapcsolódó újdonságról van szó!) savas áztatást jelenti, melynek az a funkciója, hogy kiáztassa a repedésekből mindazon mechanikai-kőzettani szennyeződések, amelyek akadályozzák a gáz beáramlását a kútba. Tehát megint szó sincs folyamatos és éjjel-nappali műveletről, időnként kell ilyet elvégezni, amikor csökken a beáramló gáz hozama.

A repesztéshez kapcsolódó félelmek gyakori felna-gyított kiváltója a repesztések okozta szeizmikus rengések, kisebb-nagyobb földrengések. Nem zárható ki, hogy azokban a térségekben, ahol a természetes földrengések kialakulása gyakorinak mondható, valóban lehet veszélye annak, hogy szeizmikus hatások felerősítik azok kialakulását, úgymond „rásegítenek” a kisebb földrengésekre. Ezt ugyan eddig valójában sehol nem sikerült minden hitelt érdemlően bebizonyítani, a többnyire „független” szakértői véleményekről utóbb mindig kiderült, hogy valamilyen egyéb lobbierdekek szolgálatában születtek. Jellemző a téma felvetésére, hogy ha a palagáz-kitermelésben leginkább érintett – ráadásul földrengések valószínűségét tekintve is kiemelt pozíciót elfoglaló – Egyesült Államok földrengésszámaait nézzük meg, akkor egy *amerikai geológiai konferencián előadást tartó, dr. Andrew Michael nevű geológus* kutatásaira hivatkozva megállapította, hogy a „Jövőben bekövetkező nagyobb erejű földrengések valószínűsége nem

nőtt, igaz nem is csökkent”. A hazai nem-hagyományos előfordulások tekintetében egyértelműen megállapíthatjuk, hogy – mivel a hazai földrengések bekövetkezésének valószínűsége és az eddigi földrengéstörténetben tapasztalt mérete is igen alacsony – a magyarországi márgagázkutatások földrengések kialakulására gyakorolt hatása minimális, gyakorlatilag kizárható. Ugyanakkor jogosan elvárható, hogy a kutatásokat végző vállalatok gondoskodjanak ilyen irányú állandó szeizmikus megfigyelő rendszerek kialakításáról.

Káros- és veszélyesanyag-kibocsátás, mérgező anyagok a repesztésnél

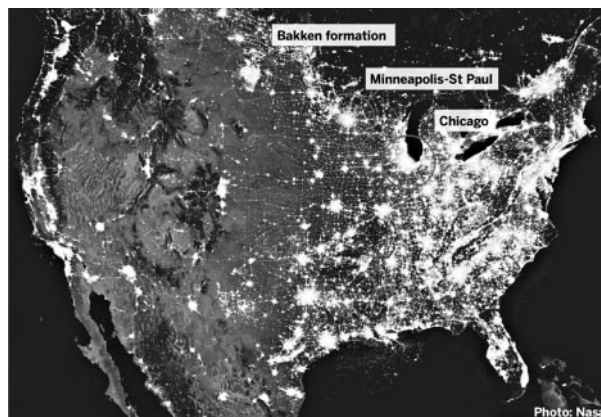
Térjünk most rá az egyéb szennyezésre vonatkozó félelmekre, úgy mint zaj- és légszennyezés, metánkibocsátás, radioaktív anyagok emissziója, illetve a repesztések során használt vegyi anyagok veszélyei.

Mint minden iparszerű tevékenységnek, úgy a földgázkutak fűrásának is létezik zajártalma, és a rengeteg, a fúróberendezés működtetéséhez szükséges eszköz szállítása miatt magas a szállópor-szennyezettség. Az előbbi mondatból is feltűnhetett: ez nem mondható csak a palagázkutatás sajátosságának, hiszen mint korábban is említettem, ugyanaz a fúróberendezés, ugyanazok az eszközök végzik a hagyományos fűrást is, mint a nem-hagyományos esetben, így pontosan ugyanazokat a zajvédelmi és levegőszennyezés elleni előírásokat kell betartani, mint egyéb, normál fűrási műveletek során. Tehát az ezen a területen felmerülő kockázatot igen alacsonynak tekinthetjük, a létesítési engedélyek kiadása-kor valamennyi szakhatóság előzetesen megadja azokat az előírásokat, melyeket a tevékenység során rendszeresen ellenőriznek is, így az ebbéli félelmeket mesterségesen gerjesztettnek és erősen eltúlozottnak tekinthetjük.

A *radioaktivitás* jelenlétének emlegetése mindenkor „kiváló” pánik-generálónak bizonyul, így a nyilatkozók nem sok kockázatot vállalnak egy ilyen kijelentéssel, elég csak bedobni a köztudatba, és máris zajos ellenál-lásba ütközik az engedélyezés – függetlenül annak igazságtartalmától. Lássunk tisztán: a kőolaj- és földgázkutatás nem radioaktív tevékenység. Radioaktív anyagokat kizárólag egyes geofizikai mérések során alkalmaznak, igen kis mennyiségben, és az ilyen jellegű szennyezés kibocsátásának mértéke gyakorlatilag zéró, földgázkút fűrásával kapcsolatosan senki soha nem hallott még csekély mértékű sugárzásról sem. Tehát egy újabb, mesterségesen gerjesztett, valótlan vádaskodásról van szó.

A következő ilyen – minden valós alapot nélkülöző – sztereotípiá, hogy „a palagáz-kitermelés során azonban 4-8 százaléknyi *metán is felszabadul*”. Az, hogy ez a műszaki nonszensz honnan került a „köztudatba” és mire alapozva forog média-szerte, az kideríthetetlen. Miért/honnan szabadulna fel metán, és ha igen, akkor miért/mitől több ez, mint a hagyományos gázkitermelésnél? Ahogyan azt korábban is bemutattam, a gázkutatkból kiáramló gáz egy acélcsővön keresztül érkezik a felszínre, ahol egy újabb vezetékbe csatlakozva kerül be a gázgyűjtő állomásokra. Minden gázkút szerkezetének

kialakítása során úgynevezett „gáztömör” menetekkel ellátott termelőcsöveket használnak, éppen az esetleges szivárgások elkerülése érdekében. Ismételten hangsúlyozni szükséges: ezek ugyanazok a termékek, mint a hagyományos gázkutak esetén, és a kapcsolódó rendszerek is azonosak. A fúrások idején, illetve olyan területeken, ahol még hiányzik a gázinfrastruktúra a gázmezők környezetében, valóban szükséges velejárója lehet a fúrási műveletnek a fáklyázás, melynek során a kitermelt gázt (éppen azért, hogy ne nyers – többek között az üvegházhatást a CO_2 -nél jobban erősítő „metánban dús” – állapotban kerüljön ki a légkörbe) elégetik. A fáklyázás mennyiségének csökkentése komoly környezeti és gazdasági probléma. Korábban a szibériai orosz kőolajtermelőket vádolták jogosan azzal, hogy az olajtermelés intenzifikálásával nem fordítottak elég gondot a nyersolajjal együtt kitermelt földgáz hasznosítására (ott a problémát az infrastruktúra szűkössége mellett a Gazprom vezetékhálózatainak monopol helyzete is fokozta), hanem inkább elégették azt, ezzel komoly levegőszennyezést okoztak Szibéria felett. Magam is sokszor láttam repülön szállva, micsoda éktelen füstgomolyok festették feketére az egyébként gyönyörű tajga felett az égboltot. Az orosz vezetés azonban – félve az EU-ban egyre erősödő és az orosz olajat importáló tagállamokat akár komoly szankciókkal is sújtó elképzelésektől – az utóbbi években komoly változásokat vezetett be az előírások szigorításában. Ugyan a kutatás során még továbbra is egyedüli megoldásként a fáklyázással szabadulnak meg a termelt gáztól, de a tartós kitermelést már csak abban az esetben engedélyezik, ha az olajkísérő gáz valamilyen módon (helyi áramtermelés, rétegyomlás fenntartási célú visszasajtolás stb.) hasznosításra kerül. Nemrégiben viszont többen is arról cikkeztek, többek között a *Financial Times* is, hogy az USA palagáz központjaiban (Észak-Dakotában és Texasban) olyan mennyiségben fáklyázzák el a számukra haszontalannak és túl olcsó mellékterméknek bizonyuló gázt, ami egy nagyobb amerikai város, mint Chicago vagy Washington teljes ellátására elég lenne. Ahogyan azt a MOL-os barátaim által üzemeltetett elemzői blogban is megjegyezték: „Tulajdonképpen mindenki olajat vagy hasonló folyadékokat szeretne találni, ezért már annyira olcsó a gáz, hogy inkább mellékterméknek minősül. Ilyen alacsony árak mellett nem térül meg az olajtermeléssel felszínre kerülő gáz elszállításához szükséges vezetékek, tankerek építése. Kellő infrastruktúra hiányában ezért sok cég úgy látja, nincs más választása, mint a fáklyázás.” Ugyan a magam részéről ezt erős túlzásnak tartom, és az ezt igazoló fotó (8. ábra) is nagy valószínűséggel manipulált, de a jelenség bizony egyre erőteljesebben jelentkezik, igen komoly környezetterhelést okozva. Viszont igen fontos idézni ismét csak a fentebb említett szakmai blogot: „...Összességében – bár ezt a környezetvédők feltehetően kevésbé hangsúlyozzák – az USA CO_2 -kibocsátása még a fáklyázás ellenére is jócskán csökkent azáltal, hogy több gázt égetnek és kevesebb szén...” Meggyőződésem, hogy előbb-utóbb kormányzati vagy USA-államok szintjén, szabályozókkal be fognak avatkozni a fáklyázások

8. ábra: Műholdas éjszakai fénykép az USA-ról

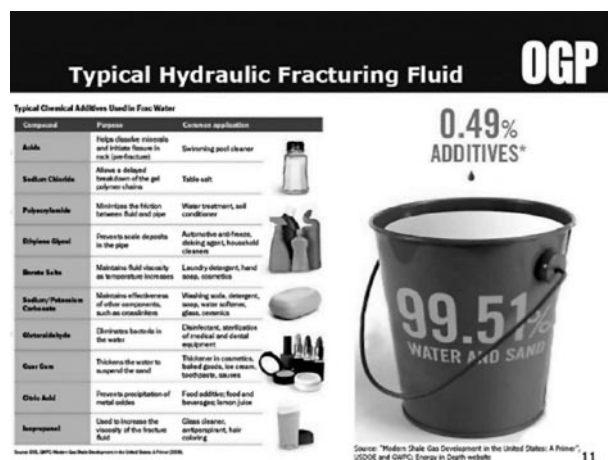
ilyen mértékű elburjánzásába, és büntető adókkal, valamint a szükséges infrastruktúra kiépítésének támogatásával csökkenteni fogják ezt a pazarlást és környezetszennyezést. Mindazonáltal lényeges hangsúlyozni, hogy ennek a nehezen érthető pazarlásnak a fő oka – ahogy fentebb is idéztem – abban keresendő, hogy az amerikai palagáztermelők – talán paradox módon – ma már nem gázra, hanem a gázzal együtt kitermelt könnyű olajra hajtanak, mivel annak piaci ára jelentősen meghaladja a termelt gázét.

Beszéljünk akkor most a repesztések során használt, és ugyancsak szívesen ostorozott vegyi anyagokról. Az igen komoly vád így hangzik: „...A repesztéshez felhasznált vegyi anyagok jelentős része veszélyes anyag: savak, biocidok, köztük számos rákkeltő, hormonrendszert károsító anyag. Egy amerikai felmérés szerint a repesztés során a földbe sajtolt folyadékban található 300 anyag 60 százaléka károsíthatja az agyat és az idegrendszert, 40 százaléka károsítja a hormonrendszert és a harmada lehetséges rákkeltő...” Először is a 300 anyag erős költői túlzás, nagyságrendileg sincs ennyiféle vegyi anyag a repesztőfolyadékban. Ebben a hatalmas számértékben vélhetően már maga a H_2O is külön vegyi anyagként szerepel, hozzá valamennyi – a természetben előforduló és a vizekben természetes formájában található – vegyülettel együtt. Az az állítás is, hogy ennek 60%-a károsítja az agyat, csupán feltételezés, amelyek a hivatkozott forrásokban sincsenek sem igazolva, sem bármiféle gyakorlati vizsgálattal alátámasztva. Manapság gyakran lehet ebben a témában olyan kijelentésekkel, megfogalmazásokkal találkozni, hogy olyan cikkekre hivatkoznak, amelyekben még csupán kutatási téma felvetésről számolnak be, és még nem igazoltak semmit. Érdemes és szükséges tételesen számba venni, milyen anyagokat is használnak a repesztés során. Ezek: hipó, nátrium-klorid, citromsav, etilén-glikol, poliakril-amid, szóda, glutar-aldehid, izopropanol, guargumi, bórsavak. Borzasztóan hangzik, csupa ismeretlen, vagy éppen ismert, de veszélyesnek hangzó vegyület! Csakhogy ezek mindegyike használatos a mindennapi életünk során, nap mint nap az itt használt mennyiség többszörösével érintkezünk, kenjük magunkra vagy esszük meg (9. ábra). Bizony, ezeket a ronda, „hormonrendszer-károsító” és „rákkeltő” vegyületeket. Bizony ezek az anyagok talál-

hatók a mosó-, mosakodó- és egyéb tisztítószerekben, a nők száján pompázó ajakrúzsban, a dezodorjainkban, ezzel sózzuk meg az ételt, ezt keverik a gumicukorba és a jégkrémbe, ezzel ízesítik az üdítőitalainkat. Hát ez tényleg rettenetes – és hogy fokozzam még a megdöbbenést elárulom, hogy a repesztő folyadékok 99,51%-a nem más mint víz és homok, a maradék 0,49% csupán a fentebb felsorolt „iszonytató” anyagok keveréke. Hát ez tényleg elkésztető, nem? Főleg annak tudatában, hogy mint korábban említettem, a repesztés maga egy zárt rendszerben történik, a lejuttatott folyadék jelentős részét visszatermelik és újra felhasználják, vagy éppen megtisztítják. Amennyiben a technológiában semmilyen szivárgás nincs, így azoknak a környezetbe való kerülését kizárhatjuk. A felszín alatti vizeinket pedig védi a fúrás során elhelyezett cementpalást.

Víz, víz, a drága víz!

Itt egy másik felvetésre kell reagálni, a felszín alatti vizeink védelme, mint egyik legkritikusabb és leggyak-

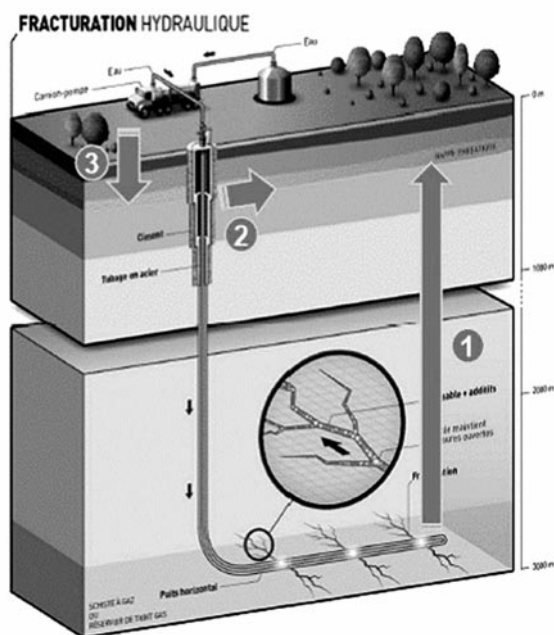

9. ábra: Egy tipikus repesztőfolyadék összetétele (az adalékok külön táblázatban)

rabban emlegetett veszélyforrás. Az előzőekben már szó volt róla, hogy az európai és az észak-amerikai palagáz-előfordulások mélység szempontjából erősen különböznek egymástól, míg a felszín alatti víztároló rétegek itt is, ott is a felszíntől körülbelül 1800-2300 méteres mélységben találhatók. Ebből következően az észak-amerikai kontinensen, ahol a gázkészletek és a vízkészletek között csekély (néhány százméternyi) a távolság, valóban több esetben előfordult, hogy a repesztés során használt anyagok, illetve a repesztéssel felszabadított földgáz megjelent a farmerek kútjaiban, meg lehetett gyújtani a csapból kifolyó gázt, illetve megmérgezték a vízzel megitatott állatokat. Erről készült az USA-ban igen komoly környezetvédelmi, majd társadalmi visszhangot kiváltó *Gasland* (Gázország) című dokumentumfilm is. Csakhogy – és itt utalnék vissza az észak-amerikai analógiák egy az egyben történő hivatkozásának helytelenségére – az európai kontinensen, a vízáadó rétegek és a nem-hagyományos gázelőfordulások közötti távolság nem néhány száz, hanem több ezer méter. A hatalmas hőmérséklet- és nyomáskülönbségek mellett tehát a legfontosabb különbség a mélységben keresendő. A legsikeresebb repesztések sem képesek 150-200 méteres távolságnál nagyobb hosszúságban a kőzetekben repedéseket létrehozni, azaz nincs olyan repesztési technológia, amely a hazai – és általában az európai – adottságok mellett össze tudná repeszteni az aquifer rétegeket és az „európai” márgagáz rétegeket! Ez műszakilag egyszerűen lehetetlen (10. ábra). Tehát minden erre hivatkozó és ezzel a veszéllyel riogató vészkiáltás nem más, mint indokolatlan és alaptalan hangulatkelés. Ugyancsak felesleges pánikgenerálás azzal való ijesztgetése a gyanútlan honpolgároknak, hogy ez a technológia elfogyasztja előlünk a drága vizet, ki fogunk száradni, földjeink el fognak sivatagosodni. Nos, ez utóbbi lehetséges ugyan, de annak oka a klímaváltozásban keresendő, és nem a márgagáz-termelés technológiájában. Igaz ugyan, hogy valóban nagy mennyiségű víz szükséges a repesztéshez, és egy-egy kútban 10-20

A repesztővízben használt tipikus kémiai adalékok

Adalék	Célja	Hétköznapi alkalmazás
savak	segít az ásványok szétoldásában/feloldásában iniciálja a repedéseket (repesztés előtt)	úszómedence-tisztítás
nátrium-klorid	késlelteti a polimerlánc szétesését	asztali só
poliakril-amid	csökkenti a folyadék sűrűlódását a csővezetékben	vízkezelés, talajszilárdítás
etilén-glikol	megakadályozza a vízkőképződést a csőben	autó-fagyálló, jégtelenítő, háztartási tisztítószer
borát	biztosítja a folyadék viszkozitását nagy hőmérsékleten	mosószer, szappan, kozmetikumok
nátrium/kálium-karbonát	szabályozza az egyéb komponensek működését	mosószóda, mosószer, vízlágyító szappan, üveg, kerámia
glutar-aldehid	antibakteriális	fertőtlenítő, orvosi eszközök sterilizálása
guargumi	vízűritő a homok szállításához	kozmetikai, élelmiszeripari sűrítő (pékárak, jégkrém, fogkrém, szósok)
citromsav	megakadályozza a fémoxidok kiválását	élelmiszer-adalék, citromlé, üdítőitalok
isopropanol	viszkozitásnövelő	üvegtisztító, hajszínezés

10. ábra: A vizek elszennyeződésének megakadályozása.

- 1: a rétegrepszteszből megakadályozza a nagy távolság,
- 2: a kútból megakadályozza a cementált bélésű,
- 3: a felszínen megakadályozza a zárt rendszer

repsztesre is szükség lehet, de ez a víz sem marad bent a rétegben, többször is felhasználható, akár több kút kiépítése során is, így ezt a repesztésenként átlagosan használt 1500-3000 köbméternyi folyadékot nem szabad multiplikálni (megszorozni), mivel ugyanaz a vízmenyiség használandó fel többször. Arról aztán nem is beszélve, hogy a művelet végeztével a felhasznált víz jelentős része (75-90%) megtisztítva visszanyerhető és tiszta vízként felhasználható, és ezt a szükséges vizet nem feltétlenül felszíni vizeinkből, hanem kifejezetten erre a célra mélyített víznyerő kutakból termelik ki.

Természetesen a gázkutak fúrása során is fordulhatnak elő technológiai hibák (csak az nem hibázik, aki nem dolgozik!), ezért az aquifer tárolók védelmében folyamatosan figyelni (monitorozni) szükséges, hogy nincs-e a rendszeren olyan szivárgási/átfejtődési probléma, amit a víztest épségének érdekében azonnal el kell

hárítani, hiszen minden egyes új kút újabb meghibásodási, átfejtődési veszélyt jelenthet. Igencsak fontos tehát – még a repesztések megkezdése előtt – a kutak szerkezetének, épségének (kútintegritás) többszörös ellenőrzése, a cementpalást tökéletes zárásának visszaellenőrzésével. Ez egyébként a művelet végzőknek is érdeke, hiszen nem hatékony olyan rétegbe nyomni a repesztő anyagot, ahonnan érdemi gázbeáramlás nem várható, mert az pénzkidobás is lenne.

Végezetül beszéljünk még arról, hogy engedik-e Európában a palagázkutatást vagy sem? Nos, bár volt rá törekvés, és igen harcos környezetvédői lobbik működtek annak elérésére, hogy egységesen tiltást adjanak ki a repesztés miatt, de az EU végül úgy döntött, hogy nem ad ki ilyen tiltást. Európában Franciaország, Bulgária és Románia élt ilyen tilalommal, míg az Angliában korábban kiadott tilalmat azóta feloldották. Azt, hogy mi, vagy éppen kik állnak ezek mögött a tiltások mögött: nem lehet a szakemberek feladata kideríteni. Igen jellemző azonban a „kétféle értelmezésre” például az, hogy míg Franciaországban teljes tiltást rendeltek el, addig a nagy francia olajvállalat (mely Európa harmadik legnagyobb olajvállalata), a TOTAL aktívan kutat palagáz után Lengyelországban, illetve a közelmúltban jelentették be, hogy a feloldott angol tilalmat követően intenzív márgagázkutatásokba kezd angol földön is.

Következtetés

Így vagy úgy, de – a zöld energiák terjedése és az atomerőművek sokkal jobb CO₂-kibocsátási értéke ellenére – Európának szüksége van újabb gázforrásokra, és ha az európai országok saját országukban saját ásványkincseik révén (pl. márgagáz) biztosítják maguknak az energiafüggettség csökkentését, akkor erősen kétséges lehet, hogy hosszú távon elodázható-e a márgagázkutatással való – természetesen gazdaságilag felelős, klímavédelmi szempontból fenntartható és környezetvédelmi szempontból is harmonikusan illeszkedő – foglalkozás. Én ebben hiszek, mert ez az ország és energiagazdálkodásunk érdeke.

HOLODA ATTILA 1989-ben szerezte MS diplomáját a moszkvai Gubkin Olaj- és Gázipari Egyetem olajmérnök szakán, mint bányamérnök. 2000-ben üzleti MBA fokozatot szerzett a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen, pénzügy szakos menedzserként. 2012-ben PhD fokozatot szerzett (Econovum Professzorok Iskolája / Newport International University).

1989-ben kezdte szakmai karrierjét a MOL jogelődjénél, a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalatnál, a Hajdúszoboszlói Bányászati Üzemben, ahol 1999-ig számos vezetői beosztást töltött be. Közben 1994-95-ben a MOL kazahsztáni képviselőjeként, valamint a MOL Upstream első külföldi vegyesvállalatánál vezérigazgató-helyettesként két évet töltött Kazahsztánban. 1999-től 2012 közepéig számos közép- és felsővezetői beosztásban irányította a hazai kutatás-termelési, majd az eurázsiai kutatás-termelési szervezetet. Vezetésével a hazai termelés komoly szervezeti és technológiai átalakításon ment át, melynek eredményeképpen 2002-től a MOL termelési szervezete a hatékonyság és a kitermelési költség tekintetében az európai rangsor élére került. 2012-ben 3 hónapon át a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium energetikai helyettes államtitkára volt, jelenleg az Aurora Energy tanácsadó cég ügyvezetője. 2007-2011 között több jelentős szénhidrogén-ipari cég (MMBF Zrt., INA d.d.) igazgatóságának volt tagja.

1989 óta tagja az OMBKE-nek, 2005-től alelnöke, a Kőolaj-, Földgáz- és Víznyerési Szakosztály elnöke. 2005-től tagja, 2013-tól elnöke a Magyar Olajipari Múzeum Alapítvány kuratóriumának. Tagja a nemzetközi olajmérnök egyesületnek (SPE). 2009-2012 között a Magyar Bányászati Szövetség elnöke volt, jelenleg szakértőként segíti a szövetség munkáját. Számos hazai és nemzetközi konferencián szerepelt előadóként (magyar, angol és orosz nyelven).

Megemlékezés gróf széki Teleki Gézáról, az OMBKE alapító elnökéről*

LIPTAY PÉTER okl. kohómérnök (Salgótarján)

Mielőtt a számunkra legfontosabb Teleki személyiség életének ismertetésébe kezdenék, szabadjon pár percet a sok jeles személyiségből álló Teleki nemzetségre fordítani, legalábbis átfogó megismerésre és néhány jelesebb tagjára. Magyar történelmünkben olyan nagy számban töltöttek be a Telekiek különböző jelentőségű szerepet, hogy erről külön, egész napos konferenciát lehetne rendezni. A nevek felsorolása nélkül a ma leghasználatosabb információforrás, a Wikipedia alapján mintegy 22 személyiség volt olyan kiemelkedő, hogy életükről hosszabb-rövidebb ismertetés elérhető. Néhány név csak emlékeztetőül: *Teleki Mihály* (1634-1690), aki már viselte a széki előnevet is, erdélyi kancellár volt, és I. Lipót 1685-ben emelte grófi rangra. Ő volt egyben a család vagyonának és – mondhatni – a Teleki nemzetségnek megalapozója is, mivel hat fiától és hat lányától ágazhatott szét a Telekiek nemzetségszája.

A leszármazók a történelmi Magyarország különböző területein szereztek birtokot, így előneveik is változtak. Kiemelkedőbbek voltak: *Teleki Domokos*, aki világlátó is volt, s erről több leírást hagyott hátra, *Teleki Blanka* a magyar nőnevelés egyik úttörőjeként maradt ismeretes, *Teleki Gézáról* itt csak annyit, hogy az ő fia volt az a *Teleki Pál*, aki földrajztudós volt, politikus, hazánk miniszterelnöke, aki 1941-ben Jugoszlávia lerohanásakor öngyilkos lett. Még egy *Teleki Gézát* említek meg, *Teleki Pál* fiaként geológus-geográfus volt, és 1944-45-ben az Ideiglenes Nemzeti Kormányban vallás- és oktatásügyi miniszter, de amikor a szovjet csapatok által megszállt országban egyre nyilvánvalóbbá vált a kommunista hatalom diktatúrája, kalandos körülmények között előbb Bécsbe, majd onnan az Amerikai Egyesült Államokba menekült, ahol a Georgetowni Egyetem meghívására geológus professzorként működött, és ott is halt meg 1983-ban.

Itt talán egy kicsit előreszaladtam, de bevezetőmnek vége, s rátérek *Teleki Géza*, első elnökünk életére. Született 1843. szeptember 28-án Désen, a Teleki nemzetség katolikus ágából. (Dés mai nevén Dej, Kolozs megyében fekszik, Kolozsvártól 57 km-re északkeletre, a középkorban sóbányászati város és -központ volt.) Édesatyja, *Teleki Ede* (1813-1875) életében nem folytatott különösebb tevékenységet, ezért elhunytakor a következővel jellemezték: „Gróf Teleki Ede a nagykiterjedésű széki gróf Teleki-nemzetség egyik tiszteletreméltó tagja, az irodalmi működéséről is ismert gr. Teleki Géza

atyja, hazafias szellemű főúr, február hó 14-én halt meg Nagy-Somkúton 62 éves korában.” Édesanyja hallerkeői Haller Matild grófnő volt, aki 1817-1892 között élt, és elhunytakor a következőkkel emlékezett rá a rövid gyászhr: „Özv. gróf Teleki Edéné, született Haller Matild grófnő, Nagy-Somkúton hosszabb betegség után, élete 74-dik, özvegye 17-dik évében elhunyt. A boldogultat több gyermeke gyászolja, köztük gróf Teleki Géza országgyűlési képviselő, a volt belügyminiszter.”

Tehát szüleiről elhunytukkor az volt a legfontosabb megemlékezés, hogy fiuk volt gróf széki Teleki Géza. Őt testvérének akadtam nyomára, csak a neveik születési sorrendben: Gyula (1837), Gizella (1839), Ede (1841), Andor (1847) és Sándor (1850).

Teleki Géza középiskolai tanulmányait Nagybányán, Nagyváradon és Marosvásárhelyt végezte, gazdaságot tanulni a hohenheimi gazdasági akadémiára ment, majd a jogi tanulmányok befejezése után Kővár vidékén volt tiszteleti jegyző. Kővár vidéke külön törvényhatóságának feloszlása után Szatmár vármegye közügyeiben vett részt, mint a közigazgatási bizottság tagja. 1875-ben választották meg első ízben országgyűlési képviselőnek, attól fogva hét ízben képviselte szülőhelye kerületét. A szabadelvű párt híve volt, 1889-ben a képviselőház háznagyává választották meg, de csakhamar, midőn Tisza Kálmán a miniszterelnöki széket elfoglalta s a belügyi tárcától megvált, ő lett a Tisza-kabinet belügyminisztere, majd Tisza Kálmánnal együtt ő is kilépett a miniszterségből, s ekkor valóságos belső titkos tanácsossá neveztetett ki. A Magyar Tudományos Akadémia 1899. május 4-én választotta meg az igazgatótanács tagjává.

Magasabb hivatalától megváltván, társadalmi munkásságra szenteli idejét és több tudományos és jótékony egyesület és részvénytársaság élére áll, nevezetesen a *Magyar Történelmi Társulat* elnöke lesz. 1894-től haláláig a *Petőfi Társaság* tiszteletbeli tagja, az árva gyermekeket nevelő *Klotild Budai Szeretetház* és a szegény gyermekek nyári szünidőjének menházairól s üdüléséről gondoskodó egyesület, a *Fehér Kereszt Egyesület* lelencházának előjárója – és még lehet, hogy nem is soroltam fel mindent. Kisebb mértékben működött az irodalom területén és írt egy népszínművet is, amely a budapesti Népszínházban színpadra is került.

Ez időben – egyesületünk létrejöttétől, 1892-től – lett az OMBKE elnöke is. A bányászattal azonban nem egye-

*A gr. Teleki Géza (1843-1913) halálának 100. évfordulója alkalmából az OMBKE 2013. évi küldöttgyűlésén elmondott beszéd szerkesztett változata.

sületünkben került először kapcsolatba. Mint sok Teleki személyiség, ő is szeretett írogatni, és egy kis elbeszélése, illetve helyesebb talán: elmesélése éppen a Bányászati és Kohászati Lapokban jelent meg. „Az én Bergkitlis képem” címmel írta meg, hogyan is közeledett a bányászat-hoz. A „Bergkitli” – felteszem nem közismert bányász szakmabeliek körében sem – bányász-ruha, közelebbről bányász-munkaruha, amire én is a kis elbeszélés elolvasásakor jöttem rá. A teljes cikk olvasható az 1902. évi első számban, és ehhez még megjegyzem, hogy ez az egyetlen írása, mely egyesületünk lapjában megjelent.

Maga Teleki Géza így fogalmazott:

„Nagybányától nem egészen 2 óra távolságra laktam, és így természetesen gyakran fordultam mag a kedves bányavárosban, jó társaság volt ott, s én jól éreztem magam benne, báloztunk, kirándultunk, s néha (értékesítve német földről hozott tudásomat) söröztünk amúgy igazán! Csak egy hozott ki sodromból, – pedig ez gyakran megesett, – ha az én bányász barátaim bányászati dolgokról beszélgettek, műhez én valóban annyit sem értettem, mint hajdú a harangöntéshez. Foncza, cristáj, vastagsák, rádelércz, stufa, stomparól beszéltek, – majd egyik elmondotta, hogy a kutyán ült akkor, – hogy létében hajtottak akkor, – de aztán megütötték az érczet! Na hát értse mind ezt meg, aki nem bányász. Azt nem kívánhattam meg, hogy egy bányász városban ne beszéljünk bányász dolgokról, bányász nyelven. Másképp kell tehát segíteni a dolgon, meg kell a bányászat-tal ismerkednem, s meg kell érteni, a mit beszélnek.”

Ezután elmondja, hogy egy ismerős bányamester javaslatára egy hónapig minden nap a mesterrel járta a bányát, ismerkedett a bánya életével, s ehhez csináltatott magának bányász-ruhát. Egy festegető ismerőse lefestette ezen ruhában, de a kép nem tetszett neki, és ezért feldobatta a padlásra. Mikor előkerült, már közelebb volt a bányászathoz úgy is mint egyesületünk elnöke, de volt egy más kötődése is, mert az 1891-ben megalakuló Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat – amit röviden MÁK Rt.-nek ismertek a szakmabeliek – szintén megválasztotta a részvénytársaság elnökének.

Kis elbeszélését azzal fejezte be, hogy a képet valaki megtalálta s megmutatta édesanyjának, aki „nem kutatta, mily ruha van az alakon, ki csak azt látta, hogy az ő fiának a képe az: megmentette az a megsemmisítéstől. Pár év múlva szobájában láttam a falon függni és nem merem azt onnan levétni, a mit az anyai szeretet tett oda, habár most is mindég szegyenkezve néztem e festményt. Így lettem én legelőször bányász, míg később mint kőszén-bányatársulati elnök és még később, mint az Orsz. Magy. Bány. és Koh. Egyesület elnöke jutottam a bányászok általam valóban nagyrabecsült kötelékébe.”

Irodalmi tevékenységének egy olyan nyomára akadtam, hogy az 1900-as évek elején szaklapunkban többször megjelent egy felhívás, mely szerint: „Egyesületünk elnöke, Teleki Géza gróf a bányász életre vonatkozóan mondákat, a bányák történetét, a bányászt jellemző epizódokat és adomákat, a bányászok életét és lelkivilágát jellemző leírásokat, mondásokat, hagyományokat, bányászbabonákat stb. gyűjt. Felkérjük egyesületi tagjainkat, hogy elnökünk ezen a bányász néprajzát alkotandó munkájához adatokat gyűjteni szíveskedjenek. Az erre vonatkozó közleményeket kérjük vagy közvetlenül az

elnök úr címére Fehérszékre, vagy a Bányászati és Kohászati Lapok szerkesztőségének beküldeni.” Hogy ennek a felhívásnak mi lett az eredménye, arról sajnos nem tudok beszámolni.

Az 1900-as évek elején kezdett visszavonulni a gyakoribb szerepléstől, de nem felejthetjük el neki, hogy egyesületünket és a Magyar Történeti Társulatot haláláig szolgálta. 1904-ben lemondott a Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület elnökségéről, s akkor nyugodtabb körülményeket keresendően visszavonult Fehérszékre, ahol birtokai voltak. Egyesületünk lapjában majd minden évben jelent meg tagnévsor, természetesen elől a tisztségviselőkkel, amely alapján Teleki Géza 1903-ig Budapest mellett Pribékfalván is tartózkodott, ezután viszont pesti lakcíme mellett Fehérszék szerepel, mint lakhely. (Mindkét település Teleki-birtokon volt Máramaros megyében.)

Halálát végül is súlyos vesebaja okozta, 1913 szeptemberében a Vörös Kereszt Egyesület budai Erzsébet Kórházában műtéttel próbálták rajta segíteni. Ez időben került sor szeptember 20-22. között egyesületünk közgyűlésére Budapesten, melyen már nem tudott részt venni. A közgyűlés résztvevői a kórházba elküldtek egy üdvözlő táviratot, mely így szólt:

„Teleki Géza gróf elnök úr ő nagyméltóságának

Nagyméltóságod súlyos betegségéről nagy szomorúsággal értesülve, hódolatunk, tiszteletteljes szeretetünk és ragaszkodásunk legőszintébb kifejezése mellett mielőbbi teljes felgyógyulást, tartós egészséget és hosszú életet kívánunk.

Az OMBKE ez évi közgyűlésén összegyűlt és szeretve tisztelt elnökünk távollétét fájdalommal érző összes egyesületi tagok.”

Amelyet még meg tudott köszönni, hogy:

„Bányász-Kohász Egylet

Hálás köszönet jókívánásaitokért. Jó szerencsét!

Teleki Géza”

Lapunkban így emlékeznek erre: „Szinte megdöbben ez utolsó Jó szerencsét! Komorabban talán nem hangzott e bányászüdvözlés soha!”

1913. szeptember 27-én délelőtt bekövetkezett elhunytáról természetesen megemlékeztek azon további egyletek, melyek működését sok éven át segítette, irányította. További emlékezéseket nem akartam idézni, lapunk is elérhető a mai korban az interneten.

1913. szeptember 28-án vettek tőle végső búcsút elődeink a budapesti Kerepesi úti temetőben.

Emlékét a Tatabányai III. sz. lejtakna sokáig őrizte, melyet 1900 körül róla neveztek el. Ezen aknából – a 8-14 m vastag telepből – egyébként 1898-1934 között mintegy 5 millió tonna szén termeltek ki.

FORRÁSOK

Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái; – „gróf Teleki Géza” Vasárnapi Újság 1889. évi 13. szám (március 31.), 205. oldal
Bányászati és Kohászati Lapok; 1902. évi január 1-jei 1. szám: 14-15. oldal

Vasárnapi Újság 1904. évi 1. szám (január 3.) 11. oldal
Bányászati és Kohászati Lapok: 1904. május 15-i 10. szám, 711. old.
Bányászati és Kohászati Lapok; 1913. október 1-jei 19. szám: 385-387. oldal;

Nők Lapja: 2013. április 30., 76-78. oldal.

A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet tevékenysége*

DR. FANCSIK TAMÁS intézetigazgató

Tisztelt Elnök úr! Tisztelt Küldöttek!

Hölgyeim és Uraim!

Először is nagy öröömre szolgál, hogy a *Magyar Földtani és Geofizikai Intézet* eme nemes és szép szecessziós palotájában adhatunk helyet a küldöttgyűlésnek. Úgy gondolom, hogy ez egy üzenet értékű összefogás fontos állomása.

A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet 2012 áprilisának első napján jött létre. Neve széles körben talán még kissé ismeretlen, de az alapjait jelentő két nagy múltú intézmény – a *Magyar Állami Földtani Intézet* és az *Eötvös Loránd Geofizikai Intézet* – valószínűleg mindenki számára ismert. Ahhoz, hogy e két földtudományi háttérintézmény és az általuk létrehozott szakmakultúra tovább élhessen, költségvetésileg és szakmailag egyaránt fenntartható megoldást kellett találni. Ennek eredményeként, egyesítésükkel alakult meg a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet (MFGI).

Az új intézmény a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium irányítása és a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH) középírányítása alatt működik, ami által a szakmai portfólió sokkal erősebben és markánsabban képes a bányászati tevékenység támogatására. Ezt nagyon fontosnak tartom, hiszen a földtudományi szakemberek tudása a hétköznapi gyakorlat szintjén elsődlegesen az ipar és a gazdaság oldalán – ennek megfelelően pedig a bányászat területén – hasznosul.

Működése tekintetében az MFGI három szakmai pilléren nyugszik. Az első a tradicionális földtani és geofizikai kutatások köre, a második a vízkutatás, a harmadik pedig az éghajlat- és klímavédelem, illetve a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás. Ez utóbbira vonatkozóan az intézet igen fontos vizsgálatokat végez, illetve kormányzati stratégiákat hoz létre – többek közt ennek keretében készül jelenleg a *Nemzeti Éghajlatvédelmi Stratégia*. Az intézmény keretein belül emellett egy ún. nemzeti alkalmazkodási és térinformatikai rendszer építése is elkezdődött. Mindezek mind a közigazgatás, mind az alkalmazók számára kívánnak az éghajlatvédelmi szempontokat is figyelembe vevő professzionális szakmai megoldásokat nyújtani. Egy példa erre a biomassza és a szénbányászat sajátos hibridjét alkotó technológiák alkalmazhatósági vizsgálata, ami a szénbányászat, a villamosenergia-előállítás és a biomasszával kapcsolatos kérdések együttesét az ún. zero emisszióra való törekvés mentén próbálja összehangolni, ezáltal biztosítva az európai és hazai klímavédelmi elképzelésekkel harmonizáló, szakmai és tudományos alapot a szénbányászat esetleges újraindításához.

A hidrogeológia, a felszín alatti vizek vizsgálata a Magyar Állami Földtani Intézetnek is fontos kutatási területe volt, így a kialakult tradíciókat, megszerzett ta-

pasztalatokat az új intézmény tovább tudja vinni. Az elmúlt években történt sajnálatos esemény, a Vízügyi Tudományos Kutatóintézet felszámolásának következtében a *vízföldtani kataszter és vízföldtani napló* készítése is az intézet feladata lett, ami a felszín alatti vizek tekintetében megalapozza az MFGI vízügyi háttérintézményként való működését.

A hazai földtudományi kutatások tekintetében az elődintézmények világraszóló hagyománnyal és tapasztalattal rendelkeztek, így egyesítésük egyik fontos célja volt, hogy e hagyományok megőrződjenek. Azt gondolom, hogy ezt a célt sikerült elérnünk, sőt, továbblépnünk rajta, hiszen a Magyar Bányászati és Földtani Hivatallal való együttműködéssel a meglévő hagyományok és tapasztalatok izgalmasan épültek be a bányászati tevékenység elősegítésének tevékenységi körébe is. Jó példa erre a hazai koncessziós tevékenységhez kapcsolódó, úgynevezett érzékenységi és terhelhetőségi vizsgálat. Mivel ezt az intézet berkein belül végezzük, a minisztérium által a jövőben kiírt koncessziós pályázatok mögött az MFGI tevékenysége markánsan meg fog jelenni. Továbbá ide sorolhatóak a kőbányászati tevékenységhez kapcsolódó vizsgálatok, illetve a geotermia hasznosítási területeire vonatkozó kijelölési felhatalmazás is.

Feladatunk a hazai ásványi nyersanyag potenciál vizsgálata és elemzése, ami az utóbbi időkben egyre fontosabb szerepet tölt be az intézményi tevékenységen belül. Valójában annak idején a Földtani Intézetet erre a célra hozták létre. Majd az 1990-es évek elején, a bányászat hanyatlásnak indulásával párhuzamosan ez a tevé-

*Az OMBKE 103. Küldöttgyűlésén elmondott beszéd szerkesztett változata

kenység is alulsúlyozódott; sőt, majdhogynem kiürült az intézményrendszerből – és ebbe beleértem az adatgyűjtést folytató Geológiai Szolgálat felszámolását is. Az elmúlt években az energiastratégia segítségével sikerült a hazai ásványi nyersanyagokat újrapozicionálni, legalábbis a hazai gazdasági szakpolitikai döntéshozásban elindultak az erre vonatkozó törekvések.

Sikerült ott lenni az energiastratégiának azon döntési csomópontjánál is, amikor kiválasztásra került az úgynevezett „szén-zöld-atom” forgatókönyv, amelyben a szén a hazai ásványi nyersanyagvagyonnak egyik nagyon fontos pilléréként jelenik meg. E mentén, kormányhatározati tervezetben is rögzített felhatalmazást kaptunk a „*Készletgazdálkodási és Cselekvési Terv*” megalkotására. Ez azért nagyon fontos, mert az említett tervezet a bányászati ágazat számos probléma által akadályozott fellendülésére is megoldási lehetőséget kíván nyújtani. Szóvá teszi például azt a bányászat által is komolyan kifogásolt problémát, miszerint nemzetgazdasági szinten a bányászat során előállított hazai össztermék nem jelenik meg, mert a statisztikai nyilvántartások jelenleg ezt nem teszik lehetővé. Ugyancsak érinti a tervezet azt az alapvető problémát, amit az *ásványi nyersanyag-stratégia* hiánya okoz Magyarországon. A kormányhatározati tervezet elfogadásával az MBFH és az MFGI felhatalmazást kapnak, hogy a megfelelő szervezetek és szakértők bevonásával az említett stratégiát elkészítsék.

Nagyon fontos megemlíteni a *környezetvédelemmel* fennálló rendkívül összetett konfliktust – én időnként már háborúnak is nevezném –, amely eléggé sajátos a hazai közigazgatási palettán, és azt gondolom, hogy talán az egyik legkomolyabb problémája ma a bányászati tevékenységek folytatásának. A javaslat kitér arra, hogy ezt a szabályzási területen is következményekkel járó konfliktust fel kell térképezni, illetve el kell kezdeni azt a párbeszédet, amelynek során az érintett szakpolitikai tárcák megoldást találhatnak e problémának feloldására. Mindennek hatása egyfajta szemléletformálás, illetve a bányászati szakmakultúra őrzése is, hiszen mindenki által ismert tény, hogy a bányászati tevékenység jelenleg nem elismert a társadalomban.

A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet igen komoly részt vállalt abban, hogy a *hazai bányászati tevékenységet segítő szakpolitikai keretrendszer* előkészítésében letegye a névjegyét, hiszen a bányászat fellendítése, valamilyen módon életben tartása, közös ügyünk. Ép-

pen ezért nagyon fontos, hogy a különböző szereplők – legyenek azok civilek, gazdaságiak, kormányzatiak – tudjanak egymással kommunikálni, megfelelően összefogni és egyfajta stratégiai szövetséget kötni, hogy a szakpolitikai pozicionálás mellett egyéb területeken is megmutatkozhasson a bányászat ágazatának súlya.

Ha nem egymás mellett elmenő, hanem egymással párhuzamos, ugyanakkor egymást erősítő törekvések jelennek meg, úgy hatékonyságuk jóval intenzívebb. Ezt reprezentálhatja a már tervbe vett magyarországi ásványvagyon-ügynökség, amely egyrészt a bányászat pozicionálásában, másrészt a környezetvédelmi problémák kezelésében működne közre. Ha a jövőbeli szervezet e kérdésekben eredményt fog elérni, az félig kinyitja a most még bebetonozott és számos vállalkozást megakadályozó kaput.

Örömmel veszünk minden felkérést társadalmi szervezetek, civil szervezetek részéről is. Azt gondolom, hogy ez a közgyűlés a szakmáink közötti szövetség erősítésével és a kommunikáció hatékonyságának növelésével többek között az együttműködés építésére is kiemelkedő alkalom.

Pár gondolat erejéig szeretnék még visszatérni az MFGI tradicionális tevékenységeire. A hazai *földtani alap kutatások és alkalmazott kutatások* az előd-intézmények tevékenységét folytatva továbbra is zajlanak az intézetben belül. A szakmakultúra fenntartása mellett (amelyet e gyönyörű, kifejezetten a földtani kutatások számára emelt székházunk is nap mint nap jelképez) az MFGI mindennapos tevékenysége azt a fajta alkalmazást is megalapozza, ami nagyon fontos úgy az ipar szereplői számára, mint a környezetvédelmi tevékenységek szempontjából.

Az MFGI egyedülálló *gyűjteményekkel és könyvtárakkal* büszkélkedhet, amelyek kardinális szerepet töltenek be a szakmakultúra őrzésében. Itt találhatóak Magyarország legnagyobb földtani és kőzettani, ásványtani és őslénytani gyűjteményei, a tudós és tudományszervező elődünk hagyatékát bemutató Eötvös Loránd Emlékgyűjtemény, valamint Magyarország legjelentősebb földtani és geofizikai szakkönyvtára.

Tisztelt Elnök úr! Tisztelt Küldöttek! Bízom abban, hogy az imént elhangzottakkal sikerült bemutatnom Önök számára a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet azon törekvését, hogy a bányászati társadalom tevékenységét, céljait és elismertségét minden eszközével és tevékenységével hasznosan segíteni és erősíteni tudja.

Kitüntetések augusztus 20-án

Az állami ünnep alkalmából a köztársasági elnök

a hazai bányászat területén végzett elkötelezett, magas színvonalú szakmai, illetve vezetői tevékenysége elismeréseként
dr. Káldi Zoltán, az MBFH Veszprémi Bányakapitányságának bányakapitánya részére
a MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE polgári tagozata;

a bányászat területén több éven át végzett elkötelezett, magas színvonalú szakmai tevékenysége elismeréseként
Véréb László, az MBFH Szolnoki Bányakapitányságának bányafelügyeleti főmérnöke részére
a MAGYAR ARANY ÉRDEMKERESZT polgári tagozata

kitüntetéssel adományozta.

A kitüntetetteknek ezúton is gratulálunk, további sikereket, jó egészséget kívánunk! – Szerkesztőség

50 éves a Péch Antal-emlékérem*

CSATH BÉLA okl. bányamérnök, tiszteleti tag

Péch Antal Nagyváradolaszin született 1822. június 14-én. A selmecbányai Bányászati-Kohászati Akadémián tanult, majd 1842-ben kincstári szolgálatba lépett. 1849-ben Körmöcbányáról a pénzverőgépeket Debrecenbe és Nagybányára szállíttatta, s végig a pénzügyminiszter mellett volt a szabadságharcban. 1850-ben Csehországba ment, ahol először a Teplitz mellett lévő klostergábeni szénbányánál vállalt állást, majd 1858-ban a bajorországi bochumi kőszénbányának lett az igazgatója. 1863-ban visszatért Magyarországra. 1867-ben állami szolgálatba lépett, s a kincstári bányaművek fejlesztésén munkálkodott. Nevéhez fűződik a zsil-völgyi szénbányászat megindítása. Nagy érdeme van a diósgyőri vasgyár megalapításában. 1873-ban az MTA levelező tagjává, 1889-ben a selmeci választókerület képviselőjévé választották. Ez évben ment nyugállományba. Selmecbányán halt meg 1895. szeptember 18-án.

Nagyobb munkái: Az ércek előkészítésének elvei és gyakorlati szabályai (1869). Magyar és német bányászati szótár (1879). Alsómagyarország bányaművelésének története I-II-III. Az általa alapított Bányászati és Kohászati Lapoknak 1868-1870-ig szerkesztője volt.

Az OMBKE 1963. április 19-20-án Budapesten tartott küldöttközgyűlésén *dr. Lévárdi Ferenc* elnök felkérte *dr. Martos Ferencet*, az Érembizottság vezetőjét, hogy a bizottság javaslatát terjessze a közgyűlés elé.

Az Érembizottság előterjesztése:

„Több mint 95 évvel ezelőtt, 1868. január 15-én került először szakemberek kezébe a Bányászati és Kohászati Lapok, és immár több mint hét évtizede annak, hogy létrejött az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület. Egészséges és jó talajba hullott az életképes mag, mert íme, a mai 59. közgyűlésünkön gazdag termésről adhatunk számot magunknak, szakjainknak. *Péch Antal* volt a magvető.

*Péch Antal*t már egy korábbi nemzedék is a legnagyobb magyar bányásznak nevezte, s ez a minősítés az ő esetében nem frázis csupán. Így volt ez akkor is, s így igaz ma is. Aki *Kossuth* oldalán a magyar nép szabadságáért és függetlenségéért harcolt, aki magyarul tanított gondolkodni, beszélni és alkotni, aki annyira lelkesen istápolta az új technikát, mint ő, arra valóban ráillik ez a megállapítás. Sok név egykori fényét koptatta már meg a történelem, de *Péch Antal* neve nem halványult el az idők folyamán, sőt mind tisztábban, mind fényesebben ragyog.

Péch Antal kiváló volt mint bányász, kiváló volt mint kohász, s még mint történetíró is, de talán legkiválóbb volt mint szervező, hiszen nem kevesebbet tett, mint azt, hogy egy nyelvében teljesen, de érzéseiben és gondolkodásmódjában is jórészt német jellegű magyarországi bányászatot és kohászatot magyarrá formált.

Amikor ma „Jó szerencsét!” mondunk, az ő szavai-
val köszöntjük egymást. Amikor ma műszakváltáskor

mélybe szállnak a bányászok és elhangzik ajkukról a „Jó szerencsét!”, úgy tűnik, mintha ez a köszöntés is olyan ősi lenne, mint maga a bányászat. Nyilván azért tűnik ez így, mert egy nagy magyar szívéből szólt először, olyanéból, akinek szelleme azt sugározta és egész élete azt példázta, hogy a bányászati és kohászati tudományokat művelni annyit tesz, mint megérteni és megszeretni a tudományos gondolatait.”

Dr. Martos Ferenc javasolta a közgyűlésnek, hogy emlékérem alapításával fejezze ki háláját és elismerését *Péch Antal* iránt, majd az elnökség megbízásából előterjesztette az alapító okmány és a rendtartás szövegét.

Az 59. küldöttközgyűlés határozata II. fejezetében „Feladataink az egyesületi élet szervezése, a nemzetközi kapcsolatok és a haladó hagyományok ápolása terén” előírtak 6. pontjában ez olvasható: „A küldöttközgyűlés tudomásul veszi az érembizottság előterjesztését, egyben kívánatosnak tartja, hogy ez irányú tevékenységét a jövőben is folytassa. A közgyűlés *Péch Antal*nak, egyesületünk, valamint a Bányászati és Kohászati Lapok alapítójának emlékére – az érembizottság javaslata alapján – egyesületi emlékérem alapítását határozza el.”

Az egyesület olyan tagjait tünteti ki *Péch Antal-emlékéremmel*, akik kiemelkedő érdemeket szereztek a bányászat és kohászat műszaki fejlesztésével, a korszerű technika és technológia, valamint a tudományos eredmények és módszerek gyakorlati alkalmazása terén, és ezekről a munkákról a Bányászati és Kohászati Lapok hasábjain keresztül be is számoltak.

A *Péch Antal-emlékérem* 50 mm átmérőjű, bronzból vert érem, melynek képpoldalán *Péch Antal* szembenéző arcképe látható, alatta „1963” *Iván* (az érmet *Iván István* készítette), az arckép körül: Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület *Péch Antal* Emlékérem. A hátoldalán középen keresztbe tett kohászszerszámokon nyitott könyv, felül bányászkalapács, alatta bányamécses. Körben a felírás: A Bányászat és Kohászat Fejlesztéséért.

A kitüntetés és az adományozás évét az emlékérem hátoldalán be kell vésni, és az adományozással járó okiratot az emlékéremmel együtt kell átadni, és ennek tényét az egyesület szaklapjaiban is közzé kell tenni.

Egyesületünk 1964. november 27-én tartotta Salgótarjánban évi választmányi ülését, ahol Óvári Antal főtitkár beszámolójának „Hagyományok ápolása” rész ismertetésében ez olvasható: „Mint ismeretes, 59. küldöttközgyűlésünk érembizottságának javaslatára *Péch Antal*nak, a Bányászati és Kohászati Lapok alapítójának emlékére egyesületi emlékérem alapítását határozta el. Az emlékérem előreláthatólag 1965. január hóra készül el.”

A *Péch Antal-emlékéremmel* első alkalommal az 1966. április 15-én, Budapesten tartott közgyűlés alkalmával *dr. Lévárdi Ferenc* okl. bányamérnököt tüntette ki az egyesület.

*Az OMBKE Történeti Bizottságának 2013. március 6-án tartott ülésén elhangzott megemlékezés szerkesztett változata.

Borpatak évezredes bányászata

RÉTHY KÁROLY ny. okl. geológus

Jelen cikkben a szerző áttekinti a borpataki, elsősorban aranybányászatot, részletesen megadva a különböző bányák művelési időszakait, megnevezve a tulajdonosokat és a bányákat művelő személyeket, szervezeteket.

Bevezetés, kezdetek

Az egykori Szatmár vármegyében, a Nagybánya melletti Borpatak-völgyben (Valea Borcutului, Románia), vagy régi nevén Savanyúkút-völgyben találhatók azok az aranyban és ezüstben gazdag ércbányák, amelyek közül néhányat a környék legősibb bányái közé sorolnak. Ezeket már a rómaiak előtti időkben és a ró-

1. kép: Borpatak völgye egykor

maiak idején is művelték, amit a Borzás-hegyen talált ókori horpák és aknák sora, s a környék bányáinál talált római kori szerszámok és mécses igazol, valamint az a három körgyűrűs sánccal körülvett várrom a Vár-hegy tetején, ami az avar várakra emlékeztet. Ennek a területén két olyan régi bányakna található, amelynek egyikéből az érctest mentén, vésővel-kalapáccsal képzett hosszú táró van. Ugyanolyan, mint azok az aknák és tárók, melyeket a Lipót-bányában, valamint a Borzás és Zsófia-bányahatárokon is megtaláltak [7]. Azonban a bányászat nagyobb arányú kibontakozása – mint a Kárpát-medence más területein – Nagybányán és vidékén is csak a magyarok honfoglalása utáni német betelepítésekkel kezdődött el. Így a nagybányai aranybányászatról, amelynek a borpataki is része volt, a legrégibb írott emlék csak 1327-ből, vagyis Károly Róbert uralkodásának idejéből származik [12].

Az itt található, aranyban és ezüstben gazdag hidrotermális telérformájú érctestek a neogén vulkanizmussal kapcsolatban képződtek, s a legtöbb esetben bádeni és szarmata vulkáni kőzetekbe (riolit, dacit, kvarcan-

dezt, piroxénandezit) ágyazva vannak jelen. A borpataki fővölgytől keletre elágazó Borzás-völgyből kiemelkedő Borzás-hegyben van a Borzás-Romlás-bánya, s ennek közelében található a Lajos-, Fürdő-, Katalin-, Csóra- és Károly-telérek, ahol kb. 600-800 m hosszan a régi bányaművelés egész sora található. A Borzás-bánya közelében található még az 1-10 m vastag Franciska- és az Ilka-telérek, melyekben igen szép természetes fordult elő, valamint itt említhetők még a *Miskolczy Sándor* által feltárt Antal- és József-telérek. A nyugatra lévő hegységben vannak a néhol 10-12 m vastagságot is elérő Borkút-, Lipót-, János-, Ignác-, Zsófia- és Lisibona-telérek, melyek kvarc-, kalcedon- és aranytartalmú pirit mellett ezüstben gazdag fakó- és ólomércet, valamint szabad aranyat tartalmaztak. *Pálffy Mór* szerint a Lipót-telér helyenként 50 méterre is kiszélesedik, hatalmas tömzsöt alkotva. Az itt található Lisibona bánya pedig a nagybányai bányavidék egyik aranyban és ezüstben leggazdagabb bányája volt [7]. Északra a Franciska- és Toncsi-völgyben található a Miksa-, János- és Franciska-telérek, bámulatos ősrégi bányaművelés-maradványokkal [12], s a hegység legmagasabb pontján található a régi Lisibona-akna. Tőle északra van a Leopold-bánya, amely az István- és Kelemen-bányatelkekkel határos [7], ahol a mellékágak kb. 600 m hosszú és 50 m széles aranytartalmú pirités tömzsöket alkotnak. Tulajdonképpen az egész hegy apró ércerekekkel átszőtt aranytartalmú tömeget alkot. A Toncsi-patakon feljebb, a Kisborzás, Epres-órom és Toronyláb között van a Szaniszló- és András-bánya a Szaniszló-, András- és Bonaventura-telérekkel. Tovább feljebb a Kapitány-pataokban a Mihály- és a Nepomuk-telér, a Hangyászó-hegyben pedig a Máriasegítség- és a Magdolna-telérek vannak jelen [12].

Bányászat a középkortól

Kezdetben a Zazarhoz vagy Asszonypatakához (1553-tól Nagybánya) közeli borpataki bányák mindig városhoz tartozó bányáknak számítottak, és így is említi őket. A fennmaradt régi dokumentumtöredékek és elbeszélések szerint a Nagybánya környéki aranybányákat egykor a magyar királynék hitrészben birtokolták. Nevezetesen *I. Lajos* király (ur. 1342-82) neje, *Erzsébet* királyné és lánya, *Mária* tulajdonában voltak, akik

hosszú időn át Asszonypatakon is laktak [12]. 1410 körül királyi adományban az albesi Zólyomiak kapták meg a várost [5], ám az az itteni bányákkal 1411-től *Lázárevich István* szerb despota kezére került [12]. Miután 1445-ben *Hunyadi János* visszafoglalta a várost, a bányák is a tulajdonába kerültek, és nagy figyelmet szentelt az itteni bányászat fejlesztésére, új kiváltságokat adott a bányákat művelő polgároknak. 1459-től pedig, amikor *Szapolyai Imre* volt a várnagy [5], *Mátyás* király anyjához, *Szilágyi Erzsébet*hez kerültek, majd *Mátyás* király földesúri tulajdonában voltak, amit 1468-ban bérbe adott a városnak [2]. Barpathak, vagyis a mai Borpatak és a tőle nyugatra lévő bányák 1493-ban már Szinyér vár tartozékai voltak [5]. Mint más nagybányai bányákat, 1508-tól a borpataki bányát is *Thurzó János* és fia, *György* bérelte. Az itteni Thurzó-féle bányát még a 19-20. század fordulóján is helynévként használták Borpatakon [3]. 1530-ban *Szapolyai János* birtokába kerültek a bányák, aki bérlőknek adta ki, akik rablógazdálkodással igen sok kárt okoztak. 1551-ben a várost és az itteni bányákat *I. Ferdinand* vette birtokába. Mivel a tulajdonviszonyok a 16. század második felében gyakran változtak, a bányák tönkrementek, elöntötte a víz, vagy elpusztították azokat, mint tette azt *Bornemisza Benedek* 1567-ben [2]. Ám 1572-ben *Findeisen András* bányatiszt már azt javasolta, hogy az itteni lepusztult Thurzó-féle bányát újból vegyék művelés alá [3]. Ekkor *I. Miksa* király parancsára az egykor *Szentgyörgyi Péter* deák, nagybányai kamarás által használt Szt. Miklós-bánya *Haller Kristóf* fiának, *Fülöpnek* a tulajdonába került [12]. Az itteni bányák 1595-ben már Báthory erdélyi fejedelem családjának birtokában voltak, és különböző bérlők művelték. Először a Herberstein család, majd 1601-től *Gerhard Lisibona* főtisztre bízták, aki 1612-ben *Báthory Gábornál* bérbe vette azokat [3]. *Gerhard Lisibona*, majd *Henrich* és *Johannes Lisibona* műveltette a borpataki Várhegy alatti bányát, ami abban az időben a legjövödelmezőbb bánya volt, és róluk is nevezték el [7]. Az 1626-os pozsonyi béke alapján az itteni bányák a Bethlen család tulajdonába kerültek. A levéltári adatok szerint 1620 és 1636 között a borpataki Kíz-bányát Nagybánya város vette bérbe és művelte, s 1621-22-ből *Rab János*t említik, mint a Kíz-bánya felügyelőjét. 1640-ből pedig *Pénzverő Literatust* említik, mint az egyik borpataki

2. kép: A Lipót-bánya bejárata

aranybánya tulajdonosát [3]. 1664-ben az itteni bányák Lipót császár kezére kerültek. 1690-ben a bányák egy részét, a város adóssága fejében, az osztrák kincstár lefoglalta, majd 1703-ban *II. Rákóczi Ferenc* felügyelete alá vonták. Borpatakon 1764-ben az Ágota-, Virgo assumpta-, István-, Leopold-, Ézsaiás-, Szt. Háromság-, József-, György- és a Czimer-bányákat vették újból művelés alá. Mivel a Leopold-bányán kívül egyik sem hozott hasznót, a többi csak a jó reménység fejében művelték. Így 1784-ben a város a bányák többségét bezárta, csak a Leopold-bányát tartotta művelés alatt [12]. Az 1840-es években a Lipót-bányát már *Korbuly Bogdán* bérelte, halála után pedig *Marosán János* művelte kisebb-nagyobb sikerrel a borpataki Lipót-, majd a Miksa- és Zsófia-bányákat [7].

1848 után a Nagybánya-környéki ércbányák, így a borpataki magán bányatársaságok is egyre nagyobb szerephez jutottak. Ebben az időben többfelé kezdtek el újból kutatni arany után, s több bányát nyitottak újra. 1880-82-ben a Lipót-, Borzás-Romlás- és a Zsófia-Lisibona-bányákban is újrakezdték a kutatást, majd a kitermelést. 1880-ban a Lipót-bányát *Smit Sándor*, 1881-85 között *Szabó Sándor* és 1886-90 között *Marosán János* bérelte. A Miksa-bányát 1882-ben *Mándy Ignác*z, 1883-89 között *Farkas Péter* és társai, majd *Smit János* és társai művelték. A Borzás-Romlás-bányát *Szabó Sándor*, majd *Incze Sándor* és társai bérelték [7]. Borpatakon 1892-ben már hat magántulajdonban lévő bányatársulat működött, ahol aranyban és ezüstben gazdag ércet termeltek ki. *Körösi Károly* igazgatásával a Borzás-Romlás bt., *Háromtölgyes Gergely* bt. és a Miksa bt., *Turnann Lipót* igazgatásával a Lipót bt., *Hinterhäger Ödön* igazgatásával a Szaniszló bt., valamint a misztótfalusi *Rohonczy Pongrácz* meghatalmazott vezetésével az Ignác bt. [8]. 1900-ban is a *Horváth András* igazgatásával működő Kis Borzás Szt. József bt. és a fent felsorolt ércbányák álltak kitermelés alatt [9]. *Pokol Elek* 1893-96 között a Miksa-bányát bérelte, 1895-től a Borzás-Romlás-bányát és 1901-től a Lipót-bányát is, ami 1902-től a legjövödelmezőbb bánya lett Borpatakon, s ezt 1910-ben *Pokol* megvásárolta. A Miksa-bányát 1897-től *Moldován Pál* és társai, majd *Sztraka János* és társai (1899-1903), valamint 1904-től *Sztraka Antal* és társai művelték [7]. A Calasanti Szt. József-bányát 1898-1905 közt az *Incze* testvérek műveltették, ahol évi 130 kg aranyat és 280 kg ezüstöt termeltek ki [8, 9]. A Kis-Borzás Szt. József arany-ezüstbánya 1900-ban *Horváth András* igazgatása alatt állt, de ugyanúgy, mint a Szaniszló-bánya, 1905-ben már a „Magyar Horganymű és Ércbánya-Társulat” birtokában volt, és polimetallikus ércet termeltek ki [9].

Borpatakon 1910-ben a Lipót-, Miksa-, György-, Zsófia-, Fortuna-, Gergely-, Lisibona-, Szt. Antal-, István király- és a Heinrich-féle Vilmos-bányát művelték. A Zsófia-Lisibona bt. 1911-ben *Miskolczy Sándor* tulajdonában volt, aki új zúzóművet építtetett [7], majd 1912-ben korszerű ércelőkészítő-mű is épült. A borpataki völgyben 1914-ben már tizenkét arany-ezüst és két polimetallikus (Au-Ag-Pb-Zn-Cu) termelő ércbá-

3. kép: Egykori bányászcsapat

nya volt. *Miskolczy Sándor* igazgatásával a Lisibon és Zsófia bt., *Ketney Mihály* igazgatásával a Miksa bt., ludányi *Bay József* igazgatásával a Borzás-Romlás bt., *Körösi Károly* igazgatásával a Háromastölgyes Gergely bt, továbbá *Horváth András* igazgatásával a Szt. György bt., *Brebán Sándor* igazgatásával a János bt., amit *Miskolczy Sándor* művelt. Művelés alatt állt még a *Petrován János*-féle Hármastölgyes Szt. Antal bt. arany-ezüstbánya, valamint *Marosán László* igazgatásával a *Pokol Elek* felesége, *Ancsa Mária* tulajdonában lévő Lipót bt., *Frink Károly* igazgatásával az István király bt., a *Heinrich*-féle Vilmos-bánya és a *Fábián Sándor* által művelt arany-ezüstbánya. A *Bertalan Miklós* igazgatása alatt álló „Magyar Horganymű és Ércbánya-Társulat” bányája, ami a carlshofi gróf *Henckel von Donnersmark* család tulajdonában volt, és *Glavitzy Károly* igazgatásával a Fortuna bt. polimetallikus ércet termelt [10]. 1914-ben, a háború okozta munkaerőhiány és a bányák bezárásai miatt az aranykitermelés az 1913-as évhez viszonyítva 20%-kal visszaesett. Borpatakon a német illetőségű *Wilhelm Heinrich* is 1914-ben zárta be az évekig művelt Vilmos-bánya üzemét, mivel katonai szolgálatra Németországba kellett jelentkeznie [BKL, 1916], majd 1916-ban a Pokol-féle aranybányát a „Felsőmagyarországi Bánya és Kohó Rt.” vásárolta meg [1]. Azonban a 20. század elején beáramló tőke Borpatakon is a magánbányatársaságok és a „verkesek” fokozatos eltűnését eredményezte [2].

Az I. világháború után

Miután Nagybánya térségét 1919 után Romániához csatolták, az itt dolgozó bányászati szakemberek egy része áttelepült Magyarországra [2], ám Borpatakon a régi szakemberek, mint *Ketney Mihály*, helyben maradtak és tovább folytatták az aranykitermelést. Ekkor még működött néhány társulati és magánbánya, mint a Pokol-féle bánya, a Petrován Rt. és a Calasanti Szt. József Rt. Azonban 1928-ban, miután a román kormány jóváhagyta a tranzakciót, az Aurum Rt. tulajdonába kerültek azok az aranybányák, melyeket 1916-ban *Pokol Elektől* a „Felsőmagyarországi Bánya és Kohó Rt.” vásárolt meg [4]. Mivel *Pokol Elek* ekkor már nem tudta visszavásárolni a régi bányáját [4], az évek óta elhagyott bányákat az E. Boissanos vezette francia-

svájci tőkéscsoport vásárolta meg [14], *Pokol* pedig a Calasanti Szt. József-bányát vásárolta meg és művelte. Majd 1930-ban az Aurum Rt. az aranyos ércet feldolgozására felépítette a *Fazék Gyula* által 1929-ben szabadalmazott kollektív flotálásra alkalmas ércfeldolgozó üzemét. *Déry Tibor* 1937-es úti jegyzetei szerint 1934-ben az Aurum Rt. egyik borpataki bányáját a román Petroșani Rt. vásárolta meg [Déry], majd az itt kitermelt aranyos ércet a zazari ércfeldolgozó-műben ciános lúgozással dolgozták fel [14]. *Déry* szerint a Petroșani Rt. háromévi feltáró munka után 1937-ben nyitotta meg a bányát [Déry], ahol 1948-ig folytattak kutatást és kitermelést. *Berg G.* és *Friendensberg F.* 1940-ben Stuttgartban megjelent „Das Gold” c. művének a 203-205. oldalán azt írták, hogy Nagybánya vidékén 1938-ban 1458 kg aranyat termeltek, amiből 208 kg-ot az Aurum Rt. termelt ki. A Petroșani Rt. *Ion Atanasiu* román geológus professzor földtani és teleptani felmérései után 1939-ben nyitotta meg a Zazar-bányát, ahol a következő években egy 12 km hosszú és 4 km széles terület ércvagyonát kutatták és termelték ki, benne a borpataki ércetek alsó szintjeit is. Ahol több mint száz 700-800 m hosszú és 0,8-5,0 m vastag ércet ismert, amiből gazdaságosan csak 11 volt kitermelhető kb. 10 g/t arany- és 73 g/t ezüsttartalommal [15].

A bécsi döntést követően (1940) a nagybányai ércbányák zöme a magyar államkincstár tulajdonába került, kivéve pl. az Aurum Rt., amely a régi Pokol-féle bányákat művelte, s a román Petroșani Rt. a borpataki és budfalvi bányáival [13]. Az utóbbi által kitermelt aranytartalmú ércet már a zazari ciános lúgozó üzemben dolgozták fel, ahol az 1941-es korszerűsítés után az aranykinyerés elérte a 90-91%-ot [2]. 1945-ben a Romániához került Aurum Rt.-nek még 33,33%-a magyar magánszemélyek érdekeltségében volt. Ám az ellenséges vagyont kezelő román gondnokság, a CASBI 1948-as kimutatásában már csak 20%-a volt a magyar tulajdonú vállalatok jegyzékében [6]. 1947-ben az Urikány-Zsilvölgyi és Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. magyar részvényesei a Petroșani Rt.-vel szemben is vagyoni követeléssel léptek fel. Követelésük jogalapját részben az képezte, hogy a Petroșani Rt. tulajdonát képező nagybányai (borkúti) aranybánya beruházásait 1942-44 között 3,8 millió pengő értékben a magyar részvényesek finanszírozták [11]. Ám az 1948-as romániai államosításkor a bukaresti magyar követségi jelentésből már az tűnik ki, hogy a bánya magyar tulajdonrészét átadták a Szovjetunióknak. Mint írták: „A romániai magyar tulajdonú vállalatokkal kapcsolatosan javasoljuk az iparvállalatok felajánlását a Szovjetunió részére, az ellenértékének a fegyverszüneti szerződésben előírt kötelezettségeink csökkentésére való beszámításával, a Petroșani-tranzakció mintájára” [6].

A II. világháborút követő években a román állam a nem gazdaságos borpataki bányákat bezáratta, a többi bányát pedig államosították. Miután a háború okozta károk helyreállításai befejeződtek, a Petroșani Rt. helyét a zazari E. M. Săsar bányakitermelő vállalat vette át, amelynek Zazaron 1960 és 1990 között saját ércfel-

dolgozó üzeme volt. Az 1960-as évek utáni időben a nagybányai IPEG kutató vállalat a Lipót-, Romlás- és a Lajos-telések felszínhez közeli részét újból kutatás alá vonta, melyek egy hatalmas lencseformájú ércesedett testhez hasonlíthatók. Nagybányán 2011-ben újból felvetődött, hogy a környék bányái közül egyeseket, főleg azokat, ahol még aranyat lehet kitermelni, köztük a borpataki és zazari bányát is, nyissák újra. De azt is felvetették, hogy a Nagybánya körzetében található bányák közül egyeseket, turizmus céljából, alakítsanak át látogatható múzeumokká.

IRODALOM

- [1] A Bánya. 9. évf., 1916 és BKL, 1916
- [2] A magyar bányászat évezredes története
- [3] Balogh B. – Oszóczki K.: Bányászat és pénzverés a Gutin alatt. Miskolc-Rudabánya (2001)
- [4] Bányászati és Kohászati Lapok 17. szám, 1928. szept. 1., Budapest
- [5] Csánki D.: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában (Szatmár vármegye). MTA, Budapest (1890)

- [6] Gyöngyössi István romániai követségi tanácsos jelentései Molnár Erik külügyminiszternek a magyar érdekeltségű pénzintézetek és iparvállalatok helyzetéről. Bukarest, 1948. jan. 10., 19.
- [7] Ketney M.: Borpatak bányászata. BKL (1911)
- [8] Magyar Bányakalauz (nagybányai bányakapitányság). 3. évf. 1892
- [9] Magyar Bányakalauz (nagybányai bányakapitányság). 5. évf. 1900 és 6. évf. 1905
- [10] Magyar Bányakalauz (nagybányai bányakapitányság). 7. évf. 1910 és 8. évf. 1914
- [11] Széll Lajos (1882-1960) aradi ügyvéd visszaemlékezései. Magyar Elektronikus Könyvtár. CASBI-törvény
- [12] Szellem G.: Nagybányának és vidékének fém-bányászata. Nagybánya (1894)
- [13] Telegdi Roth K.: A visszatért Erdély bányászata. BKL (1941)
- [14] Vanci Gh.: Instalația de cianurație a Societății „Petroșan” de la Baia Mare. Analele Minelor din România, XXIV (1941)
- [15] Viorel Brana: Zăcămintele metalifere ale subsolului romănesc. Ed. Științifică, București (1958)

RÉTHY KÁROLY 1935-ben született Margittán (Marghita, Románia). 1963-ban szerzett kutató-geológusi diplomát a Kolozsvári Tudományegyetemen, 1969-ben közgazdasági szakvizsgát tett. 1963-tól Miszt- és Lăpoșbányán volt geológus, 1967-1986-ig főmérnöki beosztásban. A kolozsvári és a bukaresti egyetemek, valamint a nagybányai főiskola megbízásából egyetemisták nyári gyakorlatait vezette, ill. diplomamunkáik tudományos irányítója volt. Több könyv, tudományos és ismeretterjesztő cikk szerzője, társszerzője.

Gyártókapacitását bővíti a FÉMALK Zrt.

2013. július 15-én szűk körű, bensőséges esemény keretében a FÉMALK Zrt. tulajdonosa, *dr. Sándor József*, valamint a cég vezetői új üzem alapkövét rakták le, mellyel együtt a cég alapításának 50. évében felbontandó időkapuszulát is elhelyezték.

A FÉMALK Zrt. a Dunavarsányi Ipari Parkban egy 6,7 ha-os területet vásárolt meg korábban, amelyen az elmúlt hetekben kezdődött meg az építkezés. Az első ütemben zöldmezős beruházásként 14 000 m² alapterületű létesítményt építünk fel. Ez 20 nyomásos öntőcellát, azok kiszolgáló berendezéseit, az öntvények további feldolgozását végző megmunkáló, szerelő és felületkikészítő részlegeket, logisztikai területet, valamint a később megépítendő, szintén 20 nyomásos öntőcella befogadására alkalmas második ütem szociális és irodai blokkjait foglalja magába.

Az elképzelések szerint 2014-ben 5 öntőcellát telepítünk a működtetésükhöz szükséges berendezésekkel együtt. Az első ütem tervezett költsége – az ingatlannal együtt – 4,2 Mrd Ft, amit a FÉMALK saját erőből finanszíroz.

Az üzem első ütemének avatását 2014. július 15-re, a FÉMALK fennállásának 25 éves jubileumi évfordulójára időzítettük. A beruházás előkészítésének és lebonyolításának *Gombos Péter* a felelőse. A létesítmény tervezője a Tébodin Hungay Kft., generálkivitelezője a Weinberg '93 Építő Kft.

Szentes Zsolt

A FÉMALK Zrt. vezetői, a táblán az épülő gyár látványterve

Sebők Henrik (termelés II.), Köteles Eduárd (kereskedelem), Frunza Attila (termelés I.), dr. Rick Tamás (fejlesztés), Szentes Zsolt (üzgyvezető igazgató), dr. Ihász Csaba (logisztika), dr. Sándor József (tulajdonos-vezérigazgató az unokájával), Sándor Edit (igazgatóhelyettes), Kubuk Attila (szerszámtervezés és -gyártás), Brunner Márta (könyvvizsgáló), Bacsó Levente (leendő gyáregységvezető), Gombos Péter (igazgatóhelyettes)

Egyesületi hírek

XV. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia Beszterce 2013

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Bányászati, Kohászati és Földtani Szakosztálya az OMBKE közreműködésével 2013. április 4-7. között Besztercén tartotta a XV. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciát. A jubiláló konferencia helyszíne e rendezvénysorozatban egy újabb „fehér foltot” fed le Erdély területéből. Beszterce a változatos történelmi múltjával, gazdag szász-magyar építészeti hagyatékával, a megfelelő infrastruktúrával és végül, de nem utolsósorban a kitűnő szervezés által jó körülményeket biztosított a rendezvény színvonalas megrendezéséhez.

A konferencia tudományos bizottságának tagjai voltak: *Wanek Ferenc*, *dr. Gagyí Pálffy András* és *dr. Varga Béla*.

A konferencia 4-én este, az egész napos odautazást követően az Arany Korona Hotelben regisztrációval és közös vacsorával kezdődött. A résztvevők április 5-én, pénteken egész napos szakmai kiránduláson vettek részt. Az érdeklődési köröknek megfelelően volt bányász, kohász és földtani kirándulás.

Szombaton, a rendezvény harmadik napján *Wanek Ferenc*, a konferencia elnöke nyitotta meg a tudományos ülésszakot, majd *dr. Nagy Lajos*, az OMBKE elnöke és *dr. Baksa Csaba*, a Magyarhoni Földtani Társulat (MFT) elnöke köszöntötte a résztvevőket. Az előadások előtt *Kercsmár Zsolt* előadásában „Uram segíts a magyarnak” címmel hangzott el kultúrműsor.

A konferencia résztvevői

A plenáris előadásokon változatos témakörökben hallhatunk előadásokat: „Báró Napocsa Ferenc és a Kárpát-medence őshüllői” *Főzy Istvántól*, „A villamosenergia-termelés primer energiahordozó arányai a klímavédelem tükrében” *dr. Kovács Ferenc*től, „Magyarország földtanának térképi szintézisei” *dr. Brezsánszky Károlytól* és „A termék- és technológia-fejlesztés öntészeti szimuláció alkalmazásával” *dr. Dúl Jenő*től.

Délután négy teremben párhuzamosan színvonalas előadások zajlottak, ahol képviselve voltak mind a régió tudományos műhelyei, mind az ipara. A bemutatásra került 41 dolgozat és 5 poszter bővített magyar nyelvű kivonatai, valamint a rövid angol nyelvű összefoglalók a konferencia kiadványában megjelentek.

A konferencia utáni hagyományos díszvacsora éjszakába nyúló szakmai-baráti beszélgetéssel záródott. 2014-ben a tervek szerint a konferencia Székelyudvarhelyen kerül megrendezésre.

Kirándulás a Nagy-Szamos mentén és a Mezőségben

Az erdélyi konferenciákhoz kapcsolódó kirándulásokat a bányászok és a kohászok részére hagyományosan az OMBKE

szervezi. Idén a 80 fős bányász-kohász csoport két autóbusszal a Nagy-Szamos mente és a Mezőség fontosabb ipartörténeti és kulturális nevezetességeit látogatta meg.

Maga Beszterce Beszterce-Naszód, egykor vármegye, ma megyeszékhelye. 1141 és 1162 között szász bányászok települtek a környékére és Nösen néven alapították a várost, mely 1330-tól szabad királyi város. Mátyás idejében a humanista műveltség egyik központja volt, itt nyomtatták ki Bonfini több munkáját is. 1469 körül új szász telepesek költöztek a környékre, és a környező hegyekben aranyat termeltek. A bányászatot a 16. század elején gazdag besztercei polgárok és helyi nemesek indították újra. A vármegyei levéltárban fedezték fel 1891-ben az 1410-ből származó, 1320 magyar szót tartalmazó Besztercei szójegyzéket.

A város főterén áll az 1563-ban épített impozáns gótikus szász evangélikus templom, 76 m-es tornya a legmagasabb egész Erdélyben. 2008-ban három gyerek, akik rezet és ólmot lopni törtek be a templomba, felgyújtotta a tornyot. Jelenleg folyik az újjáépítés. A főtér környékén még ma is látható 15. századi lábasházak gótikus árkádsorai alatt folyt a középkorban a kereskedelem.

A szász templom Besztercén

Az országút a ma már Beszterce külvárosának számító Sófalva mellett halad el, mely nevében is jelzi, hogy korábban királyi sólelőhely volt. Közeliében az út áthalad Szeretfalván, mely a 48 km hosszú Szeretfalva–Déda vasúti fővonalról, mint vasúttörténeti emlékről nevezetes. A vasútvonal Dél-Erdélyt és Székelyföldet köti össze Észak- és Nyugat-Erdéllyel. A Magyar Királyi Államvasutak építette 1940-1942 között, a második bécsi döntést követően, hogy biztosítsa a Magyarországhoz csatolt székely megyék összeköttetését az anyaországgal. A magyar vasúttörténetben páratlan módon és gyorsasággal, 27 ezer munkással, két év megfeszített munka eredményeként készült el.

Harinán egy magaslaton messziről feltűnik a fehérló, Árpád-kori román stílusban épült templom. Az eredeti formájában fennmaradt, 1999-ben restaurált – ma evangélikus – templom Erdély egyik legszebb román kori műemléke, építőanyaga legnagyobbbrészt téglá, de a tornyok sisakja eredetileg kő. Deszkamennyezetét a mai formájában 1748-ban készítették.

A kirándulás egyik célja a désaknai sóbánya meglátogatása volt. A jelentős sóbányászatáról híres *Dés* Kolozsvártól 57

Árpád-kori templom, Harina

km-re északkeletre a Kis- és Nagy-Szamos összefolyásánál fekszik. Már II. András király sókamarát is felállított, élén egy kamaragrófsággal, és Désvárat szabad királyi városi rangra emelte. A désaknaiak által kivágtatva a király révjebe szállítani, útközben mindenhol csak fele vámot kellett fizetniük. A város főterén áll a 15. századi hatalmas gótikus református templom, amelyet egykor kőfal övezett, tornya 72 m magas, négy fiatornyos. A templomban a református lelkész ismertette Dés és a templom történetét. Dés arról is nevezetes, hogy itt született az OMBKE első elnöke, gróf széki Teleki Géza.

A *désaknai sóbányába* az előzetes engedély ellenére, biztonsági előírásokra hivatkozva, csak hatvanan mehettünk be, ahol a fejtési kamrában éppen a só robbantás előtti réselését végezték. A bányáról a helyi magyar mérnökök és geológusok adtak részletes tájékoztatást. Elmondták, hogy jelentős mennyiségű só exportálnak Magyarországra.

Dést elhagyva az autóbusz elhaladt a város régi folyóparti utcáján, ahol a hagyományok szerint a Petőfi Sándor által versebe foglalt Szamos-parti „kurta kocsmá” működött.

A Szamosújvár határában elfogyasztott ebéd után a két autóbusz felkapaszkodott a hajtűkanyarokkal tarkított úton Erdély egyik leglátogatottabb búcsújáróhelyére, *Füzesmikolára*. A középkorban római katolikus falu a reformáció idején

unitárius lett. A falu fölött délkeletre, az erdő szélén fekvő kolostor az egyik legjelentősebb erdélyi zarándokhely. XIII. Kelemen pápa 1767-ben kegyhelynek ismerte el, és búcsút hirdetett a három Mária-főünnep, Gyümölcstő Boldogasszony, Nagyboldogasszony és Kisboldogasszony napjára, valójában azonban csak az utóbbi kettőnek alakult ki hagyománya. A zarándoklatok nemcsak a románság körében váltak felekezeti különbség nélkül népszerűvé, de a katolikus, sőt a református magyarok között is. A két világháború között a román ortodox egyház kampányt folytatott a mikolai zarándokok ellen. A kolostort az ortodox egyház kapta meg, és a kegytemplom fölött már két évtizede építenek egy nagyobb szabású templomot.

A kirándulás végén Szamosújvár központjában megtekintettük az örmény templomot. Szamosújvár az erdélyi örmények legfontosabb központja, az örmény katolikus püspökség székhelye. A már az őskor óta lakott település akkor vált jelentőssé, amikor 1540 körül Fráter György várkastélyt épített ide. A város a törökök, majd a Rákóczi-szabadságharc idején elpusztult, a 18. század elején az I. Apafi Mihály által befogadott örmények alapították újra. Ez volt Kelet-Európa első előre megtervezett városa, utcahálózata ma is szabályos négyzeteket alkot. A város az örmények szorgalma és kiváló kereskedelmi tehetsége révén gyors fejlődésnek indult. A templomban igen részletes és színes tájékoztatót kaptunk az örmények történetéről és helyzetéről. Megtekinthettük a templomban őrzött „Krisztus levétele a keresztfáról” Rubens-festményt.

Szombaton a szekció-előadások idején egy csoport kirándult a Kelemen-havasokba a Borgói-hágóhoz, mely 1227 m tengerszint feletti magasságban lévő átjáró a Keleti-Kárpátokban Erdély és Moldva, Bukovina között. Egyes történészek szerint Árpád népének egy része is itt jött át a Kárpátokon. A hágón, a sípálya közelében építettek egy giccses turisztalátnyosságot, a Drakula-kastélyt. Ottlétünkkor sajnos nagy volt a köd, nem tudtunk a havasok panorámájában gyönyörködni.

Vasárnap a hazafelé vezető úton néhány percre megálltunk *Várkudu* református temploma előtt, ahol dr. Nagy Lajos és Boross Péter helyezte el koszorút a korábban lerombolt és helyén a közelmúltban emelt turul emlékműnél.

A Kolozsvár felé vezető úton *Bonchidán* megtekintettük a 18. században Erdély egyik legszebb palotájaként ismert ba-

Az OMBKE-csoport a Mátyás-szobornál

Koszorúzás

rokk Bánffy-kastély romjait. A kastélyt 1944-ben a németek felgyújtották és kirabolták, helyreállítására nemzetközi program indult.

Végül *Kolozsvárott* rövid időre megpihenve a történelmi belvárosban tettünk sétát, a Mátyás-szobor előtt örökölte meg az utazáson résztvevők csoportját.

GPA

Szakmai nap a Nabucco gázvezetékéről

2013. február 5-én az Október 6. utcai székházban került sor *Bercsi Gábor*: „Nabucco – a legjobb megoldás a termelők és szállítók számára” című, nagy érdeklődéssel kísért előadására, melyet a szervező *dr. Horn János*, a Bányászati Szakosztály budapesti szervezetének elnöke nyitott meg.

Az előadó, a Nabucco Magyarország Gázvezeték Kft. vezérigazgatója vetítéssel egybekötött előadásában rövid „történeti áttekintés” után összefoglalta a „projekt” jelenlegi helyzetét, amelynek alap gondolata a „gázvezeték választási szabadsága”, és lényeges elemei az alábbiak.

A gázvezeték az EU kiemelt támogatását élvez jelenleg is, annak ellenére, hogy a tisztázatlan gáz- és finanszírozási forrás, valamint az érintett országok erősen különböző jogi és műszaki szabályozásainak hosszadalmas koordinálási problémái miatt ma még az építésről nem lehet beszélni.

Az EU támogatását alátámasztja az is, hogy az egyébként szigorú azon előírás alól, miszerint egy vezetéképítőnek a vezetékkipacitást korlátozás nélkül fel kell ajánlani harmadik fél(ek)nek, az EU felmentést adott: a vezetéképítők szabadon rendelkezhetnek a kapacitás 50%-ával, és csak 50% tartozik a „felajánlandó” körbe. Fontos az érintett országok „projekt-támogatási” kötelezettségvállalása és az országok közötti együttműködési támogatás, amelyekre magas szintű aláírással születtek a megállapodások, és jelenleg is 2-3 havonta kerül sor magas állami szintű egyeztető megbeszélésekre is. „Reményt keltő” tényezőnek tudható be, hogy a legutóbbi 2012. évi, majd a 2013. januárban Szófiában sorra került egyeztetésen a gázforrással rendelkező aszeriek is jelen voltak.

Az ismert gázforrás-oldali problémák megoldásában jelentős előrelépést jelent a Shah Deniz mezőre az angol BP vezetéssel alakult Konzorciummal¹ folyó tárgyalás, amely szükségessé tette a korábbi Nabucco koncepció áttervezését (Nabucco West), melynek lényeges tételei: hogy csak a török/bolgár határtól épülne a vezeték, ahol a TANAP (Trans Anatolian Gas Pipeline) vezetékhez csatlakozna, így az eredeti 3893 km-es hosszal szemben csak 1300 km építést igényli; továbbá, hogy a

kapacitás 31 Mrd m³/év-ről 23 Mrd m³/év-re csökkentése miatt a vezeték NA-1422 (56”) méretről NA-1219-ra (48”) csökkenthető, és csak 5 kompresszorállomás létesítése lenne a feladat (2 bolgár, 2 román és 1 magyar területen).

A folyó tárgyalások a Nabucco Konzorcium tulajdonos-szerkezetében² is változást eredményezhetnek, egyrészt mivel az RWE kivált a projektből (részeseését vélhetően az OMV veszi át), másrészt a Shah Deniz-II Consortium 50%-os tulajdonjogra tartana igényt.

A Shah Deniz-II Consortium feltételei meghatározóak a projekt léte szempontjából, mivel jelenleg csak innen lehet gázforrással számolni, és végleges döntésre még nem került sor. Jelenleg már csak a TAP (Trans Adriatic (Gas) Pipeline) és Nabucco közötti választás a kérdés, amelyhez a Nabucco részéről igen részletes pénzügyi-gazdasági elemzést március végéig kellett benyújtani a Consortium-hoz.

Kedvező döntés esetén lehetne a kivitelezés irányában továbblépni, ami 2014-2015-ben az előkészületeket (vállalkozói, beszállítói előminősítések, szerződéskötések előtárgyalásai stb.), a teljes vezetékszakaszra érvényes építési engedélyek beszerzését jelenthetné. Ez lehetővé tenné a 2018. évi indulást 8-10 Mrdm³/év kapacitással, későbbi kapacitás felfuttatással.

A nyomvonallal érintett országokban azonban még számos olyan intézkedést, törvény- és előírás-változtatást, engedélyezési kérdést kell rendezni, mint pld. a teljes vezetékre kiterjedő szociológiai hatástanulmány elkészítése, az egységes műszaki előírások hatálybaléptetése vagy a környezetvédelmi engedélyek beszerzése. Kíváncsú lenne, hogy minden ország hatályba léptessen egy „speciális” Nabucco-törvényt. Speciális probléma a birtokjogi kérdések rendezése, amely már jelentős pénzügyi rendelkezésre állást és igen sok egyedi-eseti szerződéskötési procedúrát jelenthet, így ehhez a kérdéskörhöz addig nem is lehet „hozzányúlni”, amíg nem születik végleges döntés a megvalósításra, és nem történnek meg a beruházás teljes pénzügyi fedezetéhez szükséges szerződéskötések.

A beruházás finanszírozására az előzetes banki tárgyalások már megkezdődtek, és a koncepció szerint a teljes beruházás 70%-a banki finanszírozással történik, míg a fennmaradó 30% a vezeték-tulajdonosokat terhelné, esetlegesen számolva EU-s támogatás lehetőségével, bár az EU energiapolitikai szempontjai alapján nincs különbség a TAP és a Nabucco szállítási variációk között! A pénzügyi konzorcionális feladatok elátására az EBRD illetékessége lenne a kíváncsú. Jelenleg azonban még a beruházás teljes bekerülési összege sem ismert, és az legkorábban csak az említett március körüli időpontra elkészítendő komplex pénzügyi anyagban kerülhet meghatározásra.

A magyar szakasz vázlatos nyomvonala: Nagylak térségi román/magyar határátlépés után Hódmezővásárhely – Szegvár – Felgyő után Városföld, majd Tass térségét érintve a Csepel-sziget déli végén a két Duna-ág keresztezésével Adony – Székesfehérvár – Várpalota – Sikátor – Kajárpérc – Győrszemere – Rábapatonna – Lébény után a HAG nyomvonallal párhuzamosan épülne tovább a magyar/osztrák határig. Jelen megállapodás szerint a magyar nagynyomású gáztávvezeték-hálózatra a Városföldi Csomóponton csatlakozna rá max. 4-5 Mrd m³/év szállítóképességét biztosítva. A Városföldi Csomóponttól valamennyi hazai fogyasztási pont és FAT (föld alatti) tárolóhely elérhető. A hazai 6,1 Mrd m³-es FAT tárolási kapacitásoknál erős versenyhelyeztetéssel kell számolni: osztrák részről (jelenleg már 7,1 Mrd m³), valamint román (2,7 Mrd m³) és bolgár (0,5 Mrd m³) kapacitásokkal kell versenyezni. A társországgal szemben magyar részről jelentős előny-

¹ tagjai: az azeri SOCAR, a norvég STATOIL, a francia TOTAL S.A., az orosz-olasz LukAgip S.A., a török TPA és az iráni NIOC

² eredeti tulajdonosok egyenlő arányban: MOL-FGSZ, TRANSGAZ és BULGARGAS (román és bolgár), OMV, BOTAS (török), RWE

ben vagyunk a már érvényes környezetvédelmi engedélyek meglétével, bár már most látszanak azok az igen szigorú előírások, amelyekkel egy tényleges építés esetén számolni kell. Pld. van olyan 10 m-s vezetékszakas, ahol az egész nyári időszakra építési tilalom van elrendelve madár populációs védelem érdekében.

Fontos tudni:

- A Nabucco megépülése nem jelenti azt, hogy „olcsóbb lesz a gáz” – ennek árát a piac határozza meg, azonban kedvező hozzáférési lehetőség lesz új gázforráshoz. Igen lényeges koncepció azonban az, hogy az egyes fogyasztókkal a Shah Deniz-II Consortium lesz illetékes szerződéseket kötni.
- Az építendő vezeték végleges tulajdonjogi és üzemeltetési kérdései ma még tisztázatlanok, így pld. a magyar szakasz esetében az üzemeltetés ellátására is 2 változat közül kell majd választani: vagy a Nabucco Gas Pipeline International GmbH, vagy a Nabucco Magyarország Gázvezeték Kft. lehet az üzemeltető.
- A vezeték az egész balkáni térségben mérsékelheti az orosz függőséget, mivel valamennyi országban már régen kiépültek azok a saját nagynyomású rendszerek, amelyekhez a csatlakozás biztosítható.
- A vezeték baumgarteni becsatlakozásával az itt működő CEGH elosztó gáztözsde szerepe erősödni fog, mivel rajta keresztül az EU valamennyi tagországába eljuthat az ezen a vezetéken szállított azeri forrású gáz.
- Hosszabb távon elvileg az iraki gázforrás is megjelenhetne a vezetéken, ám az ottani kevésbé konszolidált viszonyok – a Központi Kormány és az autonóm Kurdisztáni Tartomány illetékességi vitái – miatt ez belátható időn belül nem tűnik reális lehetőségnek. Az eredetileg a Nabucco koncepcióban felvetett „török szakasz” gondolatát azonban a TANAP vezeték megépítésével már iraki, iráni kapcsolatok is motiválhatják, hiszen török részről mindkét irányban vannak (épülnek??) kapcsolatok. A türkmén forrás egy Kaspi-tenger alatti vezetéképítést igényelne, amire azonban a bonyolult orosz-iráni-kazah-türkmén-azeri tulajdonjogi kérdések miatt gyakorlatilag nincs lehetőség.
- A Nabucco Projekt igazi versenytársa most a TAP, hiszen csak ezzel a vezetékkel versenyeznek az azeri gázforrás megszerzésére.³

A tájékoztató előadás után a jelenlévők számos kérdésével és azok megválaszolásával zárult a szakmai nap.

Dr. Csáky Dénes

119 éves a „Jó szerencsét” köszöntés 20. emlékülés

Egy kis visszatekintés

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) választmányának 1894. április 7-én felolvasással összekötött rendes gyűlésén azon kérdésre, hogy a német „Glück auf” köszöntést a legmagyarosabban mi módon lehetne kifejezni, Péch Antal tiszteleti tag javaslatára a „Jó szerencsét” köszöntésformát fogadták el.

„Ötven éves a magyar bányászköszöntés” címen jelent meg Faller Jenő írása (BKL Bányászat 127. évfolyam 2. szám, p.: 181-182), amelyből két kiemelés:

– „A háborús, nagy világesemények szédítő forgatagában lehet, hogy időszerűtlen megemlékezni egy látszólag jelenték-

telen évfordulóról, nekünk, magyar bányászoknak azonban fontos – sőt mostani nyomorult vergődésünkben talán hatványozottan fontos – följegyezni, hogy hivatalos köszöntésünk, a „Jó szerencsét” ötven éves”.

– „..... köszöntésből öntudatos büszke hittel csendül ki ma is, hogy bármi történjen a földön vagy a föld alatt, a magyar bányász bátran s igaz szívvel állja az eljövendő, további megpróbáltatásokat”.

1994. április 7-én Várpalotán, a Jó szerencsét Művelődési Központ színháztermében tartotta a Bányai Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) és az OMBKE a centenáriumi ünnepséget. A Várpalotai Bányász Kórus műsora után az ünnepséget Schalkhammer Antal, a BDSZ elnöke nyitotta meg, majd Leszkovszki Tibor, Várpalota város polgármestere köszöntötte a megjelenteket.

Az ünnepi előadást Molnár László, a Központi Bányászati Múzeum igazgatója tartotta, majd köszöntések hangzottak el: dr. Szűcs István (IKM), dr. Faller Gusztáv (MTA), dr. Brezsnaynszky Károly (MFT), dr. Szarka László (MGE), Németh György (MBK). A zárszót dr. Tóth István, az OMBKE elnöke mondta.

A Bányászhimnusz elhangzása után a résztvevők az emléktáblához vonultak, ahol dr. Horn János, a BDSZ kabinetvezetője egy új hagyomány megteremtésének a kezdetét jelentette be az alábbi szavakkal: „A BDSZ és az OMBKE, akik az 1991. évben együttműködési szerződést is kötöttek, a bányász hagyományok csodálatos tárházát szeretnék egy új hagyománnyal bővíteni. 1994. április 7-én, most a centenárium napján először, majd a jövőben minden év április 7-én szakmai nap vagy egyéb rendezvény keretében a BDSZ és az OMBKE képviselői egyidejűleg koszorúzzák meg a Jó szerencsét Művelődési Központ előcsarnokában lévő emléktáblát.”

A koszorúkat a BDSZ elnöke és az OMBKE elnöke helyezte el. Az emlékülés állófogadással fejeződött be, ahol a pohárköszöntőt dr. Fazekas János, az OMBKE Bányászati Szakosztály elnöke mondta. Az állófogadás kedves színfoltja volt, hogy minden résztvevő magával vihetett az erre az alkalomra készített minikorsót, melyen az alábbi szöveg volt olvasható: „100 éves a Jó szerencsét köszöntés 1994”.

A 2013. évi emlékülés

A hagyomány folytatódott, minden évben megrendezésre került az emlékülés a várpalotai Művelődési Házban, a huszadik 2013. április 11-én. A zsúfolásig megtelt nagyteremben a Faller Jenő Szakközépiskola és Kollégium tanulóinak (felké-

Dr. Horn János megnyitja az emlékülést – mellette dr. Holoda Attila

³ A Népszabadság Online (K. B.) 2013. június 26-án jelentette, hogy Shah Deniz 2 földgázmező-tulajdonos konzorciuma úgy döntött, hogy a TAP vezetékébe pumpálják majd a kitermelt évi 10 Mrd m³ gázt. A TAP (fő részvényesei: a svájci Axpo, a norvég Statoil és az E.ON Ruhrgas) májusban az összes szükséges engedélyt beszerezte az Európai Bizottságtól a gázszállítások elindításához. Gerhard Roiss OMV-vezérigazgató a Reutersnek elismerte, hogy a Nabucco projekt ezzel számukra értelmetlenné vált. (Szerk.)

Az ülés résztvevői

szító tanárok: Reif Mónika és Sándor Zsuzsa) színvonalas műsora után *dr. Holoda Attilának*, az OMBKE alelnökének, az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály elnökének „Aktuális kihívások a hazai energetikában és a bányászatban” című színvonalas előadása hangzott el.

Lasztovicza Jenő koszorúz

Az előadás után az emlékműnél *Rabi Ferenc*, a BDSZ elnöke tartotta az ünnepi beszédet. (A bronz dombormű alkotója Bóna Kovács Károly /1897-1970/ bányász kötődésű szobrász és festőművész. A várpalotai dombormű – egy meztelen felsőtestű bányászt ábrázol csákánnyal a kezében, aki a bánya mélyén fejt a szén – eredetileg a Jó szerencsét Olvasókör avatására készült, amelyre 1931. december 4-én került sor, bizonyára a bányászok védőszentje, Szent Borbála tiszteletére. Az Olvasókör

megszűnése és az épület bontása után került jelenlegi helyére.)

Az emlékbeszéd elhangzása után a Bányászhimnusz hangjátéka alatt 11 szervezet és Bóna Kovács Károly két gyermeke koszorúzott, majd állófogadásra került sor, ahol a pohárköszöntőt Lasztovicza Jenő, a Veszprém megyei közgyűlés elnöke tartotta. Az állófogadás kiváló alkalom volt arra is, hogy rég nem látott kollégák, barátok eszmét cserélhettek, s a zárógondolat, mint eddig minden évben, az volt, hogy „Jövőre Veled ugyanitt”.

Dr. Horn János

Az OMBKE Választmányának ülése

Egyesületünk Választmánya 2013. április 19-én a Miskolci Egyetemen tartotta meg kihelyezett ülését, amit *dr. Nagy Lajos* elnök távollétében *dr. Lengyel Károly* főtítkárral vezetett. Lengyel Károly köszöntötte az egyetem Szenátusi Termében megjelent egyetemi vezetőket, diákokat – kiemelten *dr. Patkó Gyula* rektort, *d. Tihanyi Lászlót*, a Műszaki Földtudományi Kar- és *dr. Gácsi Zoltánt*, a Műszaki Anyagtudományi Kar dékánját.

Dr. Lengyel Károly megnyitójában elmondta, hogy „Egyesületünk tagjai sok szállal kötődnek az egyetemhez, mindig nagy

megtiszteltetésnek vesszük, ha az Alma Mater falai között találkozhatnak.” Majd utalt az elmúlt időszak közös egyetemi – OMBKE rendezvényeire az egyesület megalapításának 120. évfordulójára és a Selmezbányai Akadémia megalapításának 250 éves évfordulójára alkalomból. Végül így fejezte be: „*Izgalommal készültünk erre a találkozóra, mert kíváncsiak vagyunk az utóbbi évek egyetemi történéseire, egyben mi is szeretnénk elmondani szakmáink igényeit.*”

A választmány az alábbi napirendekről tanácskozott:

1. Raktori köszöntő, a két tradicionális kar oktatási feladatainak aktuális kérdései (Tájékoztatás a Miskolci Egyetem helyzetéről, a jövőbeli elképzelésekről, a bányász és kohász képzés jövőjéről, az iparral való kapcsolatokról.)

Dr. Patkó Gyula a megjelentek köszöntése után tartott tájékoztatójában elmondta, hogy immáron húsz éve folyik a felsőfokú oktatás átalakítása. Húsz évvel ezelőtt még az volt a központi irányelv, hogy nem jó, ha szakegyetemek vannak, universitasokat kell csinálni. Jelenleg szűkítik a profilt, és a cél az oktatás színvonalának emelése.

Az egyetem helyzetét számokkal ismertette: 2007-ben bőven 200 Mrd Ft volt a hazai felsőoktatási támogatás összege, idén már csak 134 Mrd Ft. 2008-ban a Miskolci Egyetem 13 Mrd Ft-os költségvetéséből 8,5 Mrd Ft volt az állami támogatás, 2012-ben a 15 Mrd Ft-ból már csak 6,8 Mrd volt a tényleges állami támogatás. 2013-ban a 13 Mrd Ft-ból 8,5 Mrd Ft a saját forrás és 4,5 Mrd Ft az állami támogatás. Míg az OECD államokban a GDP 1,6%-át fordítják felsőfokú oktatásra, addig Magyarországon csak 0,9%-át, és ez az érték is csökken. Elvileg létesült egy felsőfokú oktatási struktúraváltási alap, de ennek eredményeit még nem látják. Az egyetemi beruházásoknál sokszor probléma, hogy nem az EU-pályázatokat elnyert vállalkozók végzik a kivitelezést, hanem alvállalkozókkal dolgoztatnak, akiket gyakran nem fizetnek ki, s akik ezért levonulnak. A kivitelezés egy része áll.

Az egyetem a problémák ellenére sikeres tudományos eredményekkel büszkélkedhet, számos publikációja és kiadványa van, és tudja, hogy az oktatásnak is igazodni kell a gazdasági helyzethez: csak termeléssel lehet a válságból kilábalni, amihez magasán képzett, világot látott szakemberek kellenek.

A szűkebben vett szakmai oktatásról *dr. Tihanyi László* és *dr. Gácsi Zoltán* dékánok adtak tájékoztatást.

Dr. Lengyel Károly megköszönte a tájékoztatást, és felajánlotta az OMBKE közreműködését abban, hogy az ipari vállalatok hogyan tudnának hozzájárulni az oktatás színvonalának emeléséhez.

2. Tájékoztató az előző választmányi ülés óta történtekről
Dr. Lengyel Károly főtítkár:

- Április 4-7. között egyesületünkől 92 fő vett részt Erdélyben, Besztercén a hagyományos Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencián és szakmai kiránduláson, melynek társszervezője az OMBKE volt. Ezen alkalommal – már az új civil törvényre is tekintettel – megújítottuk együttműködési szerződésünket az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Egyesülettel. A konferencián nagy számban vettek részt a Miskolci Egyetem oktatói és doktoranduszai. 2014-ben a konferencia Székelyudvarhelyen lesz. Egyesületünk nagy súlyt helyez arra, hogy az Egyetemi Osztállyal együttműködve a konferencia színvonalát megőrizzük, ehhez kérjük a Miskolci Egyetem oktatóinak további együttműködését.
- Az április 11-én több mint száz fő részvételével Várpalotán tartott hagyományos „Jó szerencsét!” konferencián megjelent a Veszprém megyei kormányhivatal elnöke és Várpalota polgármestere is. A konferencián nagysikerű, őszinte

hangvételi előadást tartott *Holoda Attila* alelnökünk a hazai bányászat előtt álló lehetőségekről és feladatokról.

- A Vaskohászati Szakosztály vezetőségi ülésén elhangzottak alapján a dunaiújvárosi helyi szervezet vezetősége ülést tartott és kezdeményezte, hogy az OMBKE a saját eszközeivel tegyen lépéseket, keressen lehetőségeket a dunaiújvárosi vaskohászati megmentése, fenntartása érdekében.
 - A Magyar Tudományos Akadémia elfogadva kérelmünket, a Bányászati és Kohászati Lapokat „lektorált szaklapnak” minősítette. Ezen minősítés fenntartása érdekében a lapok felelős szerkesztőinek folyamatosan eleget kell tenniük az elvárt feltételeknek.
- Egyúttal köszönetet mondott a Miskolci Egyetem két karának, hogy kutatási eredményeik egy-egy különszámban való megjelentetésével az elmúlt évben támogatták a BKL Bányászat és Kohászat kiadását, kérve hogy ez évben is keressük egy ilyen megoldás lehetőségét.
- Közölte, hogy a MTESZ tagegyesületeinek többsége – az OMBKE hivatalos álláspontjával egyezően – nem fogadta el az új alapszabály-tervezetet, és úgy határozott, hogy kezdeményezi a bíróságnál a MTESZ felszámolását.

3. Közhasznúsági jelentés az OMBKE 2012. évi tevékenységéről

Az előterjesztést az Ellenőrző Bizottság és a könyvvizsgáló jelentését a választmány tagjai írásban megkapták, ezért *dr. Gagy Pálffy András* ügyvezető igazgató szóbeli kiegészítést nem tett. Kérdés, hozzászólás nem hangzott el, a választmány egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül a következő határozatot hozta.

47/2013. 04. 19. sz. határozat: A választmány az Ellenőrző Bizottság és a könyvvizsgáló véleményét megismerve elfogadja és jóváhagyja a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvényben meghatározott beszámolót, az éves költségvetést, a mérleget és a közhasznúsági mellékletet az OMBKE 2012. évi működéséről.

4. Javaslat az Alapszabály módosítására

Dr. Esztó Péter, az Alapszabály Bizottság elnöke elmondta, hogy a módosítási javaslat az előző választmányi ülés óta olvasható volt észrevételezés céljából az egyesület honlapján. Több észrevétel érkezett, melyet az Alapszabály Bizottság értékelt. A bizottság állásfoglalása, hogy a törvényben előírt követelményeket teljesíteni kell, de figyelembe kell venni, hogy egyesületünk stabilitását az is biztosította, hogy a 120 éves hagyományra alapuló szabályzataink viszonylag állandóak voltak. A választmány egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül a következő határozatot hozta:

48/2013. 04. 19. sz. határozat: A Választmány elfogadja az Alapszabály Bizottság elnökének az alapszabály módosítására vonatkozó javaslatát, és azt a 103. Küldöttgyűlés elé terjeszti.

5. Az Érembizottság előterjesztése a 2013. évi kitüntetések adományozására

Előterjesztő: *Csaszlava Jenő*, az Érembizottság elnöke.

Az Érembizottság jelentését és a személyekre vonatkozó kitüntetési javaslatokat a választmány tagjai írásban megkapták.

Hozzászólások és vita után a választmány 17 igen, 2 nem és 0 tartózkodás mellett fogadta el az Érembizottság módosított javaslatát:

49/2013. 04. 19. határozat: A választmány az Érembizottság írásos javaslatát a 2013. évi kitüntetések (érem, plakett, oklevél) adományozására a következő kiegészítéssel fogadja el:

A BDSZ alapításának 100. évfordulója alkalmával az OMBKE *Rabi Ferenc* elnök részére egyesületi emlékérmet ado-

mányoz, melyet az ebből az alkalomból rendezett ünnepi megemlékezésen adunk át. Egyúttal *Szabályár Péter*, a Fémsszövetség titkára a küldöttgyűlésen részesül érem kitüntetésben.

Az egyesületet támogató pártoló jogi tagok közül egyesületi kitüntetést kap: *ALBA-Metall 1991 Kft.* (Szombatfahy *Rudolf* ügyvezető) és *INOTAL Zrt.* (*Kálmán László* elnök)

A 103. Küldöttgyűlés alkalmával a választmány tiszteleti tagnak javasolja megválasztani a következő személyeket: *Marczisz Lászlóné dr.*, *Huszár László* és *dr. Wánek Ferenc*.

6. A 103. Küldöttgyűlés napirendje és tisztségviselői:

Előterjesztő: *dr. Lengyel Károly* főtitkár, a javaslatot a választmány tagjai írásban megkapták, hozzászólás, ellenvélemény nem hangzott el. A választmány egyhangúlag a következő határozatot hozta:

50/2013. 04. 19. sz. határozat: A választmány jóváhagyja a 103. Küldöttgyűlés napirendjére és tisztségviselőire a főtitkár által előterjesztett javaslatot.

7. Egyebek

Dr. Gagy Pálffy András bejelentette, hogy a Kassai Knap-pentagra az eddigi ismeretek szerint Magyarországról 450 fő, ezen belül három fúvószenekar jelentkezett. Az egységes megjelenés érdekében a meghatározó nagyságú helyi szervezetek csoportjaival egyeztetés szükséges.

A választmányi ülés bezárása után a résztvevők karonként szervezett „mini” konferencián tanácskoztak a két tradicionális kar oktatási feladatainak aktuális kérdéseiről (szakok, BSc, MSc, szakirányok, idegen nyelvű képzések, szakirányú továbbképzések, nemzetközi képzési együttműködések, hallgatói létszámok stb.). Ezeken az üléseken egy-egy tájékoztató előadás hangzott el a karok részéről, ill. az egyesületünk által felkért hozzászólók mondták el az ipar részéről megfogalmazott elvárásokat. Az elhangzottakat több hozzászólás egészítette ki. Mindkét szekcióülés nagyon őszinte hangnemben foglalkozott az oktatás helyzetével és finanszírozásával, valamint az ipar által támasztott igényekkel. Egyöntetű volt a megállapítás, hogy gyakrabban kell ilyen találkozókat szervezni, és több időt kell rászánni.

Bányász szekcióülés:

Vitavezető: *dr. Tihanyi László* dékán

Előadó a kar részéről: *dr. Márai Ferenc* oktatási ügyekért felelős dékánhelyettes, felkért hozzászólók: *Lados Tibor* humanpolitikai igazgató (Mátrai Erőmű Zrt.), *Molnár Zolt* termelési portfólió tanácsadó (MOL Nyrt.). Hozzászóltak: *dr. Holoda Attila*, *Erős György*, *dr. Gagy Pálffy András*, *Huszár László*, *Németh László*, *dr. Debreceni Ákos*, *dr. Molnár József*.

Kohász szekcióülés:

Vitavezető: *dr. Gácsi Zoltán* dékán

Előadó a kar részéről: *dr. Palotás Árpád* oktatási ügyekért felelős dékánhelyettes, felkért hozzászólók: *dr. Hatala Pál* ügyvezető ig. (Magyar Öntészeti Szövetség). Hozzászóltak: *Balázs Tamás*, *dr. Tardy Pál*, *dr. Dül Jenő*, *dr. Kékesi Tamás*, *dr. Tolnay Lajos*.

A szekcióülések utáni ebéden *dr. Havasi István*, az Egyetemi Osztály elnöke mondott pohárköszöntőt. *Dr. Lengyel Károly* és *dr. Gagy Pálffy András* javasolta a két karnak, hogy újítsák meg a Miskolci Egyetem és az OMBKE közötti együttműködési szerződést, melynek egyik eleme lehetne az OMBKE közreműködése az ipar és az egyetem közötti kapcsolatok építésében, az ipar igényeinek felderítésében.

Az ülés emlékeztetője alapján

Dé-PT

Hazai hírek

XVII. Bányászati Szakigazgatási Konferencia Zalakaroson

A Bányavállalkozók Országos Egyesülete (BOE) és a Bányavállalkozók Műszaki Egyesülete szervezésében, valamint több szervezet – Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (MBFH), Magyar Bányászati Szövetség (MBSz), MOL Nyrt., Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, Tapolca és környéke Bányászati Hagyományápoló Egyesület – támogatásával 2012. május 08-10-én – tizenhetedik alkalommal – került sor a Bányászati Szakigazgatási Konferencia megrendezésére az utóbbi évekhez hasonlóan Zalakaroson, a Hotel Karos Spa szállodában.

Az első napon *Kozma Sándor*, a rendezőbizottság elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd *dr. Tamaga Ferenc* elnökhelyettes (MBFH) nyitotta meg a rendezvényt és tartott előadást. Előadásában szólt a hazai bányászat fejlesztéséről, az ásványvagyon-gazdálkodás és -védelem, a koncesszió témaköréről, a folyamatosan változó jogszabályokról, az MBFH szervezetét és működését érintő kérdésekről.

Megnyitó: *Kozma Sándor* elnök, *Lente Miklós*

Ezután *Lente Miklós*, BOE elnökségi tag levezetése mellett a nap folyamán a következő két előadást hallgattuk meg:

- *Kasó Attila* miniszterelnöki megbízott: A bányászat újraélesztése – lehetőségek, eszközök, folyamatok.
- *Dr. Katona Gábor* főosztályvezető (MBFH Földtani és

Kasó Attila miniszterelnöki megbízott előadást tart

Adattári Főosztály): Az ásványvagyon-gazdálkodás egyes elemeinek változása.

A nap *Bock József* villányi borász vezetésével tartott borkóstolóval és vacsorával zárult.

A második és a harmadik napon a konferencia moderatori teendőit *dr. Ihász Lajos* és *Károly Ferenc* felváltva látták el. A második nap délelőtt a következő előadásokat hallgathatta meg a mintegy 160 résztvevő:

Károly Ferenc moderátorként

- *Véres Imre* főosztályvezető helyettes (MBFH Bányászati, Gázipari és Építésügyi Főosztály): A 10/2010. (II. 26.) KHEM rendelet módosítása, a bányamérés és bányatérképek jogszabályváltozása,
- *Rigó Csaba* kormány megbízott (Zala Megyei Kormányhivatal): Az állampolgárok bizalmának visszaszerzése, avagy a területi közigazgatás átalakítása,
- *Dr. Zoltay Ákos* ügyvezető főtitkár (MBSz): A bányászat hazai és nemzetközi érdekérvényesítése, a konfliktuskezelés lehetőségei, a kormányzati, társadalmi elfogadottság erősítése az EU-szintű „Minerals Day” rendezvénysorozatok jegyében,
- *Varga Ferenc* főosztályvezető-helyettes (Nemzetgazdasági Minisztérium, Kis- és Középvállalkozás-fejlesztési Főosztály): A kormányzat vállalkozásokat segítő intézkedései 2013-ban,
- *Dr. Mike Krisztina* bányamérési és jogi szakértő, hites bányamérő (MOL Nyrt.): A bányászati tevékenység folytatásához szükséges hatósági engedélyeztetési rendszer Magyarországon,
- *Szűcs Lajos* főosztályvezető (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium): Közúti és vasúti infrastruktúra fejlesztése.

A délutáni órákban sorrendben a következő előadásokra figyelhetünk:

- *Horányi István* okl. bányamérnök: Gondolatok az ásványvagyon-nyilvántartásról és -gazdálkodásról,
- *Dr. Káldi Zoltán* bányakapitány (Veszprémi Bányakapitányság): Bányajogi szabályok változásai,
- *Puskás Zoltán* igazgató és *Korbély Barnabás* csoportvezető (Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Csoopak): A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság geoturisztikai tevékenysége a megújulás jegyében; A Bakony-Balaton Geopark földtudományi öröksége és közösség-szervező tevékenysége,
- *Kolláth János* szakmai vezető (Tapolcai Plecotus Barlangkutató Csoport): A fizika törvényei nem mindenhol igazak. A filmvetítéssel egybekötött előadás keretében megismerhetjük Tapolca város újonnan felfedezett barlangjait, a csodálatos föld alatti világot.

Az előadások sorát konzultáció zárta.

Este a selmeci hagyományok alapján tartott „A Bányatörvény dacára jókedvű zalakarosi szakestély” zárta a nap

Dr. Káldi Zoltán bányakapitány a konzultáción

programját. A szakestély elnöki tisztét Kiss Csaba töltötte be, háznagy Károly Ferenc, kontrapunkt Stipkovits István, balekcsősz Bombicz János, cantus praeses dr. Pataki Attila és Törő György, garatőr Szirányi Zoltán és Varga Gusztáv voltak. A „komoly pohár” megtartására a szakestély elnökétől dr. Esztó Péter kapott szót, a „vidám pohár” beszámolót dr. Vigh Tamás adta elő. A szakest fényét emellett a firmák humoros felszólalásai, hozzászólásai és egy balekkesztelő emelték. Humoros formában felelevenedtek napjaink hírei mellett az előadásokon elhangzottak is.

A rendezvény harmadik napján a következő előadások hangzottak el:

- **Király Eszter** hatósági és társadalmi kapcsolatok szakértő (MOL Nyrt.): A jogszabályfigyelés gyakorlata a MOL-ban,
- **Dávidné Gergál Rozália** igazgatóhelyettes (Zala Megyei Kormányhivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerve): Munkaegészségügyi követelmények a bányavállalkozásoknál. Az előadás után rövid konzultáció következett, melyen munkaegészségügyi és környezetvédelmi kérdésekre kaptak választ a kérdezők.
- **Parrag Tibor** osztályvezető: (Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Pécs): Természetvédelem a Dél-Dunántúlon.
- **Dr. Esztó Péter** bányajogi szakértő, címzetes egyetemi docens, az MBFH nyugalmazott elnöke: Néhány „környezetvédelmi”, anyagi és eljárásjogi konfliktus a bányászati szakigazgatásban.

Az előadáshoz dr. Szabó György ügyvezető igazgató (TXM Olaj- és Gázkutató Kft.) c. egyetemi docens vetített képernyőn előadásban fűzött kiegészítéseket a felszíni és felszín alatti vizek védelme, a földtani közegbe történő beszivárgás és a hidraulikus rétegreprezítés bányászati alkalmazásai témakörében.

Dr. Hámor Tamás főosztályvezető a konzultáción

Ezzel meg is kezdődött a második konzultáció, melyet dr. Ihász Lajos (BOE) vezetett. A rendezvény e részében kérdéseket tettek fel a bányavállalkozások képviselői és a tervezők a hatóságok jelen levő szakembereinek. Itt ismét az állami (közérdekű) földtani adatok kezelésének, hozzáféréseinek kérdésköre, a koncesszió, az ásványvagyon-nyilvántartás és az ásványvagyon-gazdálkodás kérdései merültek fel. Az előző konferenciákhoz képest a konzultációk során sokkal

aktívabbak voltak a résztvevők.

Ennek a fő oka, hogy az elmúlt egy évben a bányászat területén nagyon sok jogszabály változott. Így volt miről eszméscserét folytatni. Módosult a bányatörvény és végrehajtási rendelete. Változtak a bányajáradékkal, a bányatérképekkel, a hiteles bányamérői tevékenységgel, a polgári robbantási tevékenységgel, a súlyos munkabalesetek és a súlyos üzemzavarok bejelentésével és vizsgálatával összefüggő rendeletek. Új bányabiztonsági szabályzatot adtak ki a föld alatti bányászat területére, 2013. május 05-én pedig új miniszeri rendelet lépett hatályba a bányauzem felelős műszaki vezetőjének kijelölésével kapcsolatban.

A konzultáció után dr. Ihász Lajos zárszavával ért véget a konferencia, melyben értékelte a konferenciát és megköszönte a résztvevő bányavállalkozók, felügyeleti személyek, terve-

zők és hatósági kollégák aktivitását, a házigazdák segítő hozzáállását. Ismételten reményét fejezte ki, hogy ez a hagyomány tovább folytatódik, és jövőre is megrendezésre kerül a konferencia.

A rendezvényt szervező egyesületek (Bányavállalkozók Műszaki Egyesülete, Bányavállalkozók Országos Egyesülete) létrehozta egy honlapot – <http://www.bme-boe.hu/index.htm> – amelyen a mostani és korábbi konferenciák eseményei mellett e konferencia előadásai is szerepelnek.

A rendezvényen több szervezet is élt a rendezők által felajánlott lehetőséggel, reklámanyagok felhasználásával termékbemutatót tartott.

A rendezvény szervezése és sikeres lebonyolítása a már több éve együtt levő, nagy gyakorlattal rendelkező csapat – Horváthné Kozma Orsolya, Dr. Ihász Lajos, Jankovics Bálint, Károly Ferenc, Kovács Béla, Kozma Sándor, Lente Miklós, Szirányi Zoltán, Varga Gusztáv – érdeme.

Károly Ferenc

100 éves a Széchenyi fürdő

Száz éve, 1913. június 16-án adták át az első pesti gyógyfürdőt, a Széchenyi fürdőt. Az ez alkalomból rendezett június 13-ai ünnepségen György István városüzemeltetési főpolgármester-helyettes elmondta, már a századfordulón évente több száz ezer vendége volt a létesítménynek, s mindig jól megfértek egymás mellett a népfürdő és a kastélyszerű épület. A százéves fürdő ma is az egyik leginkább közkedvelt fővárosi hely, ahol eredményes egészségügyi ellátás is folyik. Ma átgondolt terv alapján működtetik a budapesti fürdőket, s reálisnak látszik az a terv, hogy 2014 és 2020 között uniós forrásból legkevesebb 15 milliárd forintot fordítsanak a fürdő korszerűsítésére.

Szöke László, a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei (BGYH) Zrt. vezérigazgatója az elmúlt időszakban megjelent nemzetközi elismerő szavakat emelte ki, s jelezte: a BGYH évi másfélmillió vendégszáma csupán a Széchenyi fürdőt látogatja.

A Széchenyi fürdő létét a hazai mélyfúrások úttörőjének, Zsigmond Vilmos bányamérnöknek köszönheti, aki a városi hőforrások után kutatva a mai Hősök terén talált kénforrást, 970 m mélyre lefúrva. A forrás fölé először artézi kutat telepítettek, majd 1881-ben vizet a (ma már szigetként nem létező) Nádor-szigetre vezették, a kő és márvány kádfürdő Artézi Fürdőbe.

Mivel ez az évtized végére már szűknek bizonyult, a városatyák új fürdő felépítéséről határoztak, a tervezéssel Czigler Győző műegyetemi tanárt bízták meg. Czigler többször átdolgozott terveit az 1896-os millenniumi kiállításon mutatta be, a munkálatokat kollégái, Dvorák Ede és Gerster Kálmán irányították Schmitterer Jenő művezető építész közreműködésével. A 3 millió 900 ezer aranykorona költségű Széchenyi Gyógyfürdő ünnepélyes átadására 1913. június 16-án került sor. Az épületben kialakított 51 magánfürdőt, a közel 200 fős férfi és női gőzfürdőt, valamint a 170 fős férfi és női népfürdőt a napi 1200 m³ hozamú, 73,8 °C-os hőforrás látta el vízzel. A gőzfürdőben előmedencék, izzasztók, langyos medencék és szírázószobák, a gyógyfürdőben gyógymasszázs, villanyozás és gyógytornához kialakított helyiségek várták a vendégeket.

A neoreneszánsz stílusú épület műszaki és építészeti megoldásaiban egyaránt igényes volt. Kupolacsarnokának boltozatát Vajda Zsigmond tervei alapján Róth Miksa üvegművész készítette, a szobordíszek Maróti Géza, Róna József, Telcs Ede, Vastagh György, Bezerédy Gyula, Istók János és Markup Gyula keze munkáját dicsérik.

A jól prosperáló Széchenyi fürdő kisebb-nagyobb veszteségekkel (kupolájának vörösréz borításából hadianyag lett) átvészelte az első világháborút, de újbóli fellendítéséhez a fürdőzési szokások változását, a strandolás elterjedését figyelembe vevő bővítés szükségeltett.

A székesfőváros 1926-ban nyári uszoda megépítésére és a népfürdők bővítésére írta ki a pályázatot, amelyen *iff. Francsek Imre* tervei bizonyultak a legjobbnak. A rekordgyorsasággal kivitelezett új épületszárnyat 1927. augusztus 19-én avatták fel. Az Állatkerti út felőli oldalon új főépület épült fel pénztárakkal, büfével, sörözővel, cukrászdával és egyéb kiszolgálóegységekkel, valamint egy 50×18 méteres úszómedence két végén félkör alakú strandmedencével, mellette egy 2800 négyzetméteres homokos strandrésszel. A népfürdő is kibővült és megszépült. Az új épületszárnyat Beck Ö. Fülöp, Pátzay Pál, Medgyessy Ferenc és Margó Ede szobrászművészek alkotásaival díszítették.

A medencék vízellátását 1938 óta a *Pávai-Vájna Ferenc* geológus irányításával fűt Szent István-forrás biztosítja, az 1250 m mély kút Európa legmelegebb hévízforrása, amely naponta 6000 m³ 77 °C-os vizet ad. A bőséges vízhozam szőkőkút és a Szent István-ivócsarnok létesítését is lehetővé tette, sőt az állatkert vízilovai is ebben – a Nílus vízéhez hasonló vegyi összetételű – vízben mártózhatnak meg nap mint nap. A hévíz tartalmaz nátriumot, gazdag kalcium-magnézium-hidrogén-karbonátos, szulfátos anyagokban, amelyeknek fluorid- és metabórsav-tartalma is jelentős. A forrásvíz belsőleg a gyomor, a bél és a vese gyulladásos, hurutos megbetegedéseinek kezelésére, epeproblémákra, a csontrendszer mérszertartalmának pótlására, külsőleg a különböző mozgásszervi bántalmak, az ízületi betegségek és a gyulladások kezelésére van jótékony hatással.

A kút épségben átvészelte a második világháborút és az 1956-os forradalmat, de a fürdő épülete súlyos károkat szenvedett. A kor igényeit kielégítő fejlesztések során 1963-ban a strandfürdőt téliesítették, 1964-ben ideiglenes, 1985-ben egész évben működő szaunát helyeztek üzembe, 1981-ben a férfi népfürdő helyén társas, fürdőruhás gyógyfürdőt, 1982-ben a női néposztály helyén komplex fizioterápiás nappali kórházat alakítottak ki.

Az elodázhatalanná vált felújítás 1997-ben, a Francsek-szárny (a strand oldal) rekonstrukciójával kezdődött, ekkor már élménymedencét is kialakítottak, a munkák 2003-ban a Czigler-szárny (a társas-termál oldal) és az ivókút rendbetételével folytatódtak. Európa egyik legnagyobb fürdőkomplexuma, a pestiek által csak Szecskának becézett Széchenyi Gyógyfürdő és Uszoda teljes pompájában adhat otthont a fennállásának centenáriuma meghirdetett rendezvényeknek.

www.mno.hu Tudástár/TT 2013.06.16.

FJ

Műszaki eszmecsere a visszasajtolásról

Június 20-án a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet (MFGI) Stefánia úti dísztermében a *Magyar Mémöki Kamara* (MMK) *Geotermikus Szakosztálya* 10. alkalommal rendezett szakmai napján mód nyílt arra, hogy – ha viszonylag szűk körben is – a jelenlévő több mint 80 szakember és érdeklődő eszmecserét folytasson a visszasajtolás metodikájáról, technológiájáról, a kapcsolódó tudományos és elméleti megfontolásokról, betekintést nyerjen a szakirodalomba, ízelítőt kapva a külföldi gyakorlatból.

A nap végére kiderült, hogy a visszasajtolás, vagy körülírva: a hőenergiájától szükséges mértékben „megszabadított” hévíz kőzetkörnyezetbe történő visszajuttatása nem egy boltban kapható szabványos termék rutinszerű alkalmazásra, ha-

nem az adott kőzet- és egyéb körülmények közt a kívánt ideig (több 10 esztendő) a geotermikus körfolyamot fenntartó megoldás, mely technológiát számos szakma együttműködése, együttes munkája alakítja ki és üzemelteti.

A konferenciát védnöke, *Kassai Ferenc*, a Budapesti és Pest megyei Mérnöki Kamara elnöke, az MMK alelnöke nyitotta meg. Beszédében méltatta a hazai földhő jelentőségét, bátorította felhasználását. Örömet fejezte ki, hogy szakosztályunk a szakszerű munka beindításának élére állt. Feladatot is szabott, mivel lehetőséget biztosított arra, hogy kamarai véleményként, az MMK támogatásával javasoljunk pályázható geotermikus projekteket az Európai Unió 2014-2020-as költségvetésébe. A Nemzeti Fejlesztési Minisztériumba eljuttatott anyaghoz adott javaslatainkat honlapunkon hamarosan közzéteszük.

A megnyitó után alapító elnökünk, *dr. Bobok Elemér* professzor előadása nyitotta meg a szakmai ismeretek sorát. „Elfogulatlanul a visszasajtolásról” című előadásában irányt mutatott azokra a gondolatokra, kutatási szükségességekre, melyek a visszasajtolás technológiája tervezése során elengedhetetlenek.

Másodikként *Hlatki Miklós*, a Magyar Geotermális Egyesület (MGTE) alelnöke ismertetett meg bennünket a szakirodalom kutatásának lehetőségeivel és metodikájával. Megtudhattuk, hogy a hazai olajipar (csakúgy mint a külföldi) régóta alkalmazza a besajtolásos rétegserkentést. Ennek közel 50 év alatt jelentős, igaz főként angol nyelvű irodalma gyűlt össze. Kellő körültekintés, szakmai ismeret és szerencse mellett könnyen hozzájuthatunk a kívánt tudáshoz. Azóta a Földhő Hírlévléből megtudhattuk, hogy a pécsi székhelyű Mecskeérc Zrt. sok száz millió forintot nyert pályázati úton a visszasajtolás metodikája kidolgozásának elősegítésére. *Hlatki Miklós* részletesen csak egy cikket mutatott be, de előadásában példáját adta a munkamódszernek is.

Harmadikként elnökünk, *dr. Tóth Anikó* részletesen beszámolt arról, hogy utazásai során külföldi egyetemeken és szakmai konferenciákon járt. A programokon – esetenként más hazai szakemberrel együttműködve – előadásokat tartott, hasznos szakmai eszmecseréket folytatott, bemutatva a Magyarországon folyó geotermikus munkát.

A szünetben baráti beszélgetéseket folytathattunk, megcsodálhattuk az MFGI felújított bútorait és a díszterem dekorációját, az állandó kiállítást.

Délután néhány hozzászóló röviden ecsetelte a visszasajtolás témakörével kapcsolatos gondolatait, megemlítve, hogy a szükségesnek látszó kútvizsgálatok hazai műszerezettségére megfelelő, inkább elvégzésének korabeli dokumentáltsága és jelen időben való megrendeléseinek ritkasága adhat okot aggodalomra, pedig a visszasajtolással kapcsolatos műszaki-

technológiai adatbázis létrehozásában a vizsgálatok eredményeinek feldolgozása komoly segítséget nyújthatna napjaink tervezőjének.

*Varga Péter*től, a Regale Energy Zrt. ügyvezetőjétől hallhattunk érdekes előadást arról, hogy a modern technika segítségével hogyan használhatjuk fel a fáradt hévíz maradék hőtartalmát hűtési célokra. Erre kiváló lehetőséget nyújtanak az új közeges abszorpciós hűtők, melyek a kompresszoros társaikhoz képest töredék energiával üzemeltethetők, kiváló COP mellett. Erénye volt az előadásnak, hogy tervezési elképzeléseket, vázlatokat is felvonultatott a különböző lehetőségekre, így a vizek éghetőgáz-tartalmának felhasználására, gyógyfürdői vízűtésre s egyéb kombinációkra is.

Fodor Zoltán, a Geowatt Kft. ügyvezető igazgatója a Magyar Termék Nagydíjas hazai fejlesztési és gyártási hőszivattyú családot mutatta be. Kitért a további fejlesztési irányokra. Igazi innovatív terméksorról van szó, mely megvalósított egy azóta védett elképzelést a hőenergia felhasználásának optimalizálásán túl a hőszivattyúk vezérlésére is. A külföldiektől nem csak gyártójában különbözik ez a berendezés, hanem működési elve is jelentősen más. Kifejezetten örültünk annak, hogy számos hazai alkalmazást is bemutatott Fodor úr.

Végül egy szakmai kirándulás összefoglalója színesítette a szakmai napot. A „mecsekércs” kollégák két német geotermikus erőműben (Landau és Insheim) jártak. Az ott tapasztaltakat osztották meg velünk. Az egyik egy már régebben működő, a másik egy építés alatt álló bináris erőmű. Landau kapcsán fontos dolgot tudhattunk meg a viszszaajtolásról. Az üzem kezdetben mikro földrengéseket okozott, melyek vélhetően a mélységi hőmérsékleti viszonyok „gyors” változása kapcsán állhattak elő. Így a tervezés során ezzel a jelenséggel is számolnunk kell. Insheim esetében az engedélyezés és az üzembe helyezés nehézségeit láthattuk közelebbről. A geotermikus gyakorlat még nem tökéletes Németországban sem, bár talán inkább arról van szó, az új dolgokat ott is nehezen lehet bevezetni az újtól való lakossági aggodás és nem utolsósorban a hagyományos piac – esetenként alaptalan – féltése miatt.

A szakmai napot jó hangulatban zártuk az MFGI dísztermében. Ezúton is köszönetet mondunk az intézmény vezetőinek rendezvényünk támogatásáért, a nyújtott szakmai segítségért!

Livo László titkár

Új rektor a Miskolci Egyetem élén

Az egyetem élére azért kellett új vezetőt választani, mert a felsőoktatási törvény szerint június 30-án megszűnt a 65 évesnél idősebbek intézményvezetői megbízása. Mivel *dr. Patkó Gyula* betöltötte ezt az életkort, a rektori tisztségre pályázatot írt ki az emberi erőforrások minisztere.

A Miskolci Egyetem július 25-én tájékoztatta az MTI-t arról, hogy az egyetem szenátusa kétfordulós szavazás után *dr. Torma András*t, az állam- és jogtudományi kar dékánját javasolta az egyetem rektori posztjára, akit Balog Zoltán emberi erőforrás-miniszter döntése értelmében a köztársasági elnök augusztus 15-én a Miskolci Egyetem rektorává kinevez.

Dr. Torma András a szenátus szavazása után így fogalmazott: „Elég erőt érzek magamban és a munkatársaimban ahhoz, hogy Selmezbánya régi fényéhez méltón ragyogjon a Miskolci Egyetem csillaga is”.

Fentiekhez sok sikert, erőt, egészséget kívánunk Torma András rektor úrnak, egyúttal megköszönjük dr. Patkó Gyula rektor úr eddigi eredményes tevékenységét! Jó szerencsét!

Szerkesztőség

Újabb létszámleépítés a MAL-nál

Csoportos létszámleépítést jelentett be augusztus 9-én a felszámolás alatt álló Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi (Mal) Zrt. felszámolóbiztos az üzemi tanácsnak. A szakszervezet szerint 200-300 dolgozót bocsáthatnak el az ajkai timföldgyárból, mivel megszűnt a bauxit-feldolgozás Ajkán. Az elbocsátások jelentős részére az év végéig sor kerül, de a folyamat 2014. májusig is elhúzódhat. A leépítés más beszállítóknál további 400-600 dolgozót érinthet a térségben.

A Mal Zrt.-nél a vörösiszap-katasztrófa után még több mint ezren dolgoztak. Idén februárban 197 dolgozót, többségükben bányászt küldtek el a halimbai bánya bezárását követően.

A leépítés miatt humán katasztrófának is beillő munkanélküliség fenyegeti Ajkát és térségét a Magyar Vegyipari, Energiaipari és Rokon Szakmákban Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége (VDSZ) szerint, amely ezért a kormányt teszi felelőssé. „A döntéshozók az ígéretek ellenére sem tettek semmit azért, hogy a három évvel ezelőtti vörösiszap-katasztrófa után megmentsek a világhírű hazai speciális timföldgyártást, ezrek biztos megélhetését. A VDSZ szerint a kormányzat és a különféle hatóságok többnyire akadályozták a cég talpon maradását.” A teljesíthetetlenül és indokolatlanul magas, 135 Mrd Ft-os környezetvédelmi bírság, az ideiglenes új tározók kialakításának költsége és a végleges használatbavételi engedély visszatartása jelentősen hozzájárult a cég működésének megrendítéséhez.

HÍR24 2013.08.09. Origo/MTI 08.10.

PT

Kormányzati segítség a Dunaferr-nek

A Kormány minden segítséget megad az ISD Dunaferr Zrt. létszámleépítésében érintett dolgozóinak – hangsúlyozta *Varga Mihály* nemzetgazdasági miniszter augusztus 19-én Dunaujvárosban a cég vezetésével folytatott személyes egyeztetést követően. A Dunaferrre szükség van, a cég nyereségessé tehető, de az átalakításra szükség van – emelte ki. A Dunaferr helyzetéről a székesfehérvári kihelyezett kormányülésen is tárgyalnak majd, „a helyzet komoly, 1500 család megélhetéséről van szó” – mondta.

Június végén a cégvezetés tájékoztatása szerint az ISD Dunaferr társaságcsoporthoz 7522 főt, 6837 saját és 685 kölcsönzött munkavállalót foglalkoztattak. *Evgeny Tankhilevich* cégvezető szerint a cég nehéz helyzete a 2008-as világgazdasági válság óta tart, a vállalat vesztesége az utóbbi két évben közel 50 Mrd Ft-ot tett ki. A leépítés az ISD Dunaferr Zrt.-nél 890 főt, a vállalatcsoport tagvállalatainál további 610 dolgozót érint, de 1500 munkatársnál többet nem küldenek el. Közlése szerint a nyersvasgyártás megmarad Dunaujvárosban, a folyamatban lévő beruházásokat, a kohóátépítést folytatják, a termékkibocsátást jövőre 10 százalékkal, 2015-től pedig 25 százalékkal tervezik növelni.

A Magyar Közlöny 2013/138. száma közli a Kormány 1565/2013. (VIII. 21.) sz. határozatát, mely szerint – többek között – azonnali hatállyal felhatalmazza a nemzetgazdasági minisztert, hogy „a Társaság megvásárlása érdekében a gazdasági társaság többségi tulajdonosával kezdjen tárgyalásokat”.

www.hír24 2013.08.19. MTI-Eco/Magyar Közlöny

PT

A Paksi Atomerőmű Zrt. közgyűlése

2013. április 25-én tartotta meg éves rendes közgyűlését az *MVM Paksi Atomerőmű Zrt.* A közgyűlésen elfogadták a 2012. évi üzleti jelentést, valamint a 2013. évi üzlet-fejlesztéspolitikát. A 2012. évi üzleti jelentést 211,5 milliárd forint főösszeg-

gel és mintegy 28,3 milliárd forint adózott eredménnyel fogadták el, amelyet osztalék formájában kifizetnek a tulajdonos Magyar Villamos Művek Zrt.-nek.

Az atomerőmű 2012. évi értékesítési átlagára (1 kWh értékesített villamos energiára jutó árbevétele) 12,28 Ft/kWh volt. Az atomerőmű eddigi történetének legjobb termelési eredményét érte el, miután – közel 90%-os teljesítmény-kihasználtsággal – 15793 GWh-val járult hozzá a hazai villamosenergia-termeléshez, ami 45% fölötti részarányt jelent.

Forró drót 2013. február-április (p.: 10.) Dr. Horn János

Geotermikus hőszolgáltatás Miskolcon

Két hónappal a miskolci geotermikus projekt első szakaszának átadása után, a geotermikus rendszer folyamatos hő átadására állt át. Miskolc avasi hőkörzetének teljes nyári igényét geotermikus energiából szolgálják ki. A Pannergy Nyrt. a szükséges hévízi és a teljes vezetékhálózat vizsgálatát is elvégezte. A földhő a Mályi-Kistokaj körzetben fűt geotermikus termelő kutakból származik, és hő-távvezetéken jut Miskolcra.

A cég más településeken is folytat hasonló beruházásokat.

További információk találhatóak a www.pannergy.hu honlapon.

Világgazdaság, 2013.07.11 p.: 3.

Dr. Horn János

Bányászati koncesszió kiírás

A nemzeti fejlesztési miniszter 2010 óta először koncessziós pályázati felhívást tett közzé a szénhidrogén-bányászat fejlesztésére és a geotermikus energia fokozottabb hasznosítására. A kiírások 2013. november 14-ig vehetők át, és november 15-ig adhatók le a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalban.

A pályázatok kiírását, elbírálását és a koncessziós szerződések megkötését a nemzeti fejlesztési miniszter az MBFH közreműködésével végzi el a koncesszióról szóló és a bányászatról szóló törvények rendelkezései alapján. Az elbírálás részletes szempontrendszerét, a koncessziós tevékenység engedélyezési eljárására, folytatására és befejezésére vonatkozó jogszabályok megjelölését, valamint a koncessziós szerződés tervezetének szövegét a pályázati kiírás tartalmazza.

A pályázati felhívások megtalálhatóak a Magyar Közlöny Hivatalos Értesítőjében, két országos napilapban, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal honlapján (www.mbfh.hu) és a kormányzati portálon (www.kormany.hu), továbbá elérhetőek az Európai Unió hivatalos nyelvein is az EU Hivatalos Lapjának C224-es lapszámában (<http://eur-lex.europa.eu/>).

ombke levelezőlista

FJ

Technikatörténeti látványtár a Központi Bányászati Múzeumban

Az év végéig elkészül az *interaktív technikatörténeti látványtár* a soproni Központi Bányászati Múzeumban. A közgyűjtemény legújabb állandó kiállítása az energia felhasználásának történetét mutatja be az ókortól napjainkig – mondta Bircher Erzsébet igazgató.

A látványtár kialakítására 49 millió forintot nyertek el a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Programból. A múzeum új részlegében a legmodernebb technológiát vetik be: mozgó, megfogható modellek, kipróbálható tárgyak, berendezések segítségével mutatják be a látogatóknak, hogy mitől is

működtek egykor, és mitől működnek napjainkban a különféle gépek, technikai berendezések. A látványtár a szakemberek reményei szerint minden korosztály érdeklődését felkelti majd.

Az alapítványi múzeumként működő intézmény *ismeret-gyárápító programjain* – amelyekre 17 millió forintot nyert el a Társadalmi Megújulás Operatív Program két pályázatán – idén közel kétezren vettek részt Sopronból és a környező településekről.

NOL/MTI/ 2013. augusztus 13.

BE

A CO₂-szűrés és -tárolás hamarosan versenyképes lehet

Az a technológia, amely kiszűri a szén- és gáztüzelésű erőművek kibocsátott füstgázából a CO₂-ot és azt egy kiürült földgáz- vagy kőolajmedencébe sajtolja, Angliában már a 2020-as években versenyképes lehet az egyéb megújuló energiákkal szemben – nyilatkozta a kormány energetikai szaktanácsadója.

A kormányzat bátorítja és támogatja a CCS (Carbon Capture and Storage) fejlesztéseket, hogy az valóban versenyképes lehessen a megújuló energiatermeléssel. Az Angol Energia- és Klímaváltozási Hivatal támogatásával 2015-re el kell hogy készüljön két üzemi méretű kísérleti létesítmény, amelyeknek már 2016-ban működniük kell. A fejlesztéshez az angol energetikai nagyvállalatok 1 milliárd angol fonttal járulnak hozzá.

Bloomberg 18/May/2013, Elektrotechnika 2013/06 (p.: 23)

Dr. Horn János

Az európai karbonkvóták csökkentése

Strasbourg, 2013. július 3., szerda (MTI/Reuters/Dow Jones) – Az Európai Parlament szerdán megszavazta az európai szén-dioxid-kibocsátási kvóták számának csökkentését, és így a kvóták árának emelését célzó bizottsági terveket.

A lépés azért vált szükségessé, mert az – egy tonna szén-dioxid egyenérték kibocsátását lehetővé tevő – európai karbonkvóták ára az elmúlt időben a jelentős túlkínálat hatására 3 euró alá csökkent, míg 2008-ban még 30 euróhoz közeli jegyzésre is volt példa. A kvótarendszer lényege – az azt létrehozók szándéka szerint – az lenne, hogy a károsanyag-kibocsátás költségének emelésével a kibocsátás csökkentésére sarkallják az ipari vállalatokat. Elemzők szerint 40-50 eurós árfolyam lenne elégséges ösztönző a jelentős kibocsátás-csökkentő beruházások elindításához. Szakértők szerint az európai karbonkvóta-piacon 1,7 milliárdos felesleg van.

A döntés alapján az Európai Bizottság egyszerre legfeljebb 900 millió kvótát vonhatna ki a piacról, amit egy év múlva visszavezethetnének a piacra. Az eredeti – egy áprilisi szavazáson egyszer már elbukott – tervek szerint 2019 és 2020 között vezették volna vissza ezeket a kvótákat. A rendelkezés korábban többek között a lengyel és német ellenállás miatt bukkott el. Lengyelország jelentős hányadban szénerőművekben termel elektromos áramot, így – a magas kibocsátása miatt – érdekelt a kvóták árának alacsony szinten tartásában. Németország a közelgő választások miatt döntött a fontosabb szakpolitikai állásfoglalások elhalasztása mellett.

A döntés Magyarországot is érintheti, amely hagyományosan kvótatöbblettel rendelkezik. A magyar állam idén és 2012-ben is két-két alkalommal, összesen 30,85 millió euró értékben adott el karbonkvótát a lipcsei energiatőzsdén.

MTI Környezetvédelmi Hírlevél 2013.07.04.

Dr. Horn János

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Alapszabálya

Érvényes 2013. május 24-től

1. § Az egyesület neve, hivatalos nyelve, székhelye, jelképei

(1) Az egyesület neve: Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (rövidítve: OMBKE), továbbiakban: egyesület,

angolul: Hungarian Mining and Metallurgical Society, franciául: Société Hongroise de l'Industrie Minière et Métallurgique, németül: Verein Ungarischer Berg- und Hüttenleute, oroszul: Vengerszkoje Gornoje i Metallurgicseszkoje Obscseszto.

(2) Az egyesület hivatalos nyelve a magyar.

(3) Az egyesület székhelye Budapest, 1051 Október 6. u. 7.

(4) Az egyesület 1892. június 27-én, a világ első műszaki felsőfokú oktatási intézményében, a selmecbányai Bányászati Akadémián alakult a Bányászati és Kohászati Irodalom pártoló Egyesület tagjaiból.

Az egyesület szellemi elődjének tekinti a világ első műszaki tudományos egyesületét, az 1786-ban Born Ignác által alapított Sozietät der Bergbaukunde társaságot.

(5) Az egyesület jelképeiről „Az OMBKE jelképeinek alaki szabályzata” rendelkezik.

Az egyesület hivatalos köszöntése az egyesület 1894. április 7-i ülésén Péch Antal javaslata elfogadásával megszületett: „Jó szerencsét!”

Az egyesület összetartó ereje: Szakmaszeretet, Hazaszere-tet, Barátság!

2. § Az egyesület célja és tevékenysége

(1) Az egyesület célja a magyar bányászat és kohászat egyetemes érdekeinek szolgálata, szakembereinek összefogása. Részleteiben:

- a) a bányászat és kohászat tudományos, műszaki, gazdasági fejlődésének elősegítése;
- b) a bányászat és kohászat szakmai érdekeinek feltárása, védelme és széles körű ismertetése, szakmai érdekképviselés;
- c) a bányászok és kohászok társadalmi megbecsülésének elősegítése, erősítése;
- d) a magyar szakmai nyelv védelme és fejlesztése;
- e) a bányászat és kohászat területén az egyesület szervezeti keretein belül tevékenykedő szakemberek összefogása, a szakmai összetartozás erősítése és fejlesztése;
- f) a bányászati-kohászati szakképzés és szakoktatás fejlesztésének elősegítése, a felnőttoktatás keretében a szakmai képzés és továbbképzés;
- g) az emberi értékek, köztük különösen
 - nemzeti és társadalmi hagyományok ápolása, a tagság emberi kapcsolatainak, a közösségi élet szervezésének előmozdítása;
 - a bányász és kohász hagyományok, a Selmecbányai Akadémia szellemi örökségének, valamint a montanisztikához fűződő Alma Mater hasonló értékeinek és a Szent Borbála kultusz megőrzése, ápolása.
- h) kapcsolattartás és együttműködés a határon túl élő és tevékenykedő magyar bányászati és kohászati szakemberekkel;
- i) közreműködés az euro-atlanti integráció elősegítése érdekében a bányászattal és a kohászattal kapcsolatos jogharmonizáció szakmai előkészítésében.

(2) Az egyesület céljai megvalósítása érdekében:

- a) közérdekű ajánlásokat (állásfoglalásokat) dolgoz ki, ezeket nyilvánosságra hozva eljuttatja az illetékes állami, gazdasági, szakmai és társadalmi szervezetekhez, megvitatásukra tagjai sorából szakembereket ajánl;
- b) kapcsolatot tart fenn az állami, gazdasági, szakmai és társadalmi szervezetekkel, együttműködik velük a bányászat és a kohászat közérdekű ügyeiben; szakmai, munkáltatói érdekképviselőt lát el azon jogi tagjai érdekében, akik ezzel az egyesületet megbízzák;
- c) bevonja munkájába a bányászat és a kohászat területén, valamint szakmai vonzáskörzetében tevékenykedő szakembereket, megkülönböztetett figyelmet fordít a szakterületein tanuló és dolgozó fiatalokra;
- d) szakvéleményeket, tanulmányokat készít, felhasználva a tagok tapasztalatait;
- e) törekszik a magyar bányászati és kohászati szakirodalom fejlesztésére, a külföldi szakirodalom magyarországi, valamint a hazai szakirodalom nemzetközi megismertetésére;
- f) gondoskodik az egyesületi szaklapok kiadásáról, segíti a lapok szerkesztőségének munkáját, felügyeli szakmai színvonalukat;
- g) fokozott figyelemmel kíséri a bányászati-kohászati szakoktatás és továbbképzés helyzetét, fejlesztését javaslataival és szakvélemények kidolgozásával mozdítja elő; a felnőttoktatási forma keretében tevékenyen részt vesz a bányászattal és kohászattal foglalkozó vállalkozásokat érintő szakmai képzésben, átképzésben és továbbképzésben; továbbképző, átképző tanfolyamokat szervez;
- h) segíti a bányászat és kohászat emlékeinek megőrzését, hagyományainak közkinccsá tételét, az ilyen célú gyűjtemények, múzeumok alapítását és működését;
- i) gyűjti, rendszerezi és megőrzi a bányászati-kohászati szakmai kultúra okiratait, segíti más szervezetek e célú munkáját;
- j) szakmai rendezvényeket, tanulmányutakat szervez, illetve résztvevőket küld más szervezetek ilyen rendezvényeire;
- k) társadalmi, társasági összefogásokat szervez;
- l) kapcsolatot létesít és tart fenn a hasonló célkitűzésű magyar, külföldi és nemzetközi szervezetekkel;
- m) hagyományainak és meglévő szerződéseinek megfelelően kapcsolatokat tart fenn és együttműködik a határon túl élő és tevékenykedő magyar bányászati és kohászati szakemberekkel, különös tekintettel a bányászati és kohászati emlékek és hagyományok ápolására;
- n) közreműködik az euro-atlanti integráció elősegítése érdekében a bányászattal és kohászattal kapcsolatos jogharmonizációs munkák szakmai előkészítésében, továbbá elősegíti az európai uniós csatlakozással kapcsolatos új szabályok, szabványok hazai szakmakultúrában való meghonosítását, beleértve az euro-atlanti országok szakmai szervezeteivel való együttműködést;
- o) emlékérmeket, okleveleket és más kitüntetéseket alapít és adományoz a bányászati és a kohászati tudományok, az egyesületi élet, a szaknyelv és szakirodalom fejlesztésének elismerésére;
- p) céljai érdekében alapítványokat hoz létre, részt vesz ilyen alapítványok létrehozásában és támogatásában;

q) gazdasági tevékenységet folytat szervezetének fenntartására és működőképességének megőrzésére.

(3) Az egyesület közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, pártpolitikai tevékenységet nem végez, szervezete pártoktól független, azoktól támogatást nem kap és azoknak anyagi támogatást nem nyújt, országgyűlési képviselőjelöltet, továbbá megyei, fővárosi önkormányzati választáson jelöltet nem állít, és nem támogat.

(4) Az egyesület közhasznú szervezetként működik az egyesületi jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Egyesületi jogról szóló törvény) keretei között.

a) Közhasznú tevékenységét az alábbi közfeladatok ellátásával végzi:

- tudományos tevékenység,
- szakirodalom,
- ismeretterjesztés,
- továbbképzés,
- magyarságtudat erősítése, magyar szakmai nyelv ápolása,
- ipartörténeti jelentőségű emlékek, emlékhelyek védelme, ápolása,
- bányász-kohász hagyományok ápolása,
- bányásznap, Szent Borbála-napi megemlékezések,
- kulturális örökség helyi védelme,
- határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység.

A közfeladatok jogszabályhelyekre való hivatkozását az alapszabály tartozékát képező 1. sz. függelék tartalmazza.

b) Az egyesület a 2. § (1) és (2) bekezdésben részletezett cél szerinti tevékenységeit – a vállalkozási tevékenység kivételével – mint országos hatókörű közhasznú szervezet a jelen pontban előzőekben felsorolt közhasznú tevékenységi körök keretein belül végzi.

c) Az egyesület tagjain kívül más is részesülhet az egyesület közhasznú szolgáltatásaiból.

d) Vállalkozási tevékenységet az egyesület csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végez.

e) Egyesület a gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt az alapszabályban meghatározott tevékenységre fordítja.

f) Ügyrendjét, belső szabályzatait, gazdálkodási és nyilvántartási rendjét a közhasznú szervezetekre vonatkozó jogszabályok szerint alakítja ki.

g) Az összeférhetetlenségi szabályok tekintetében az egyesület tisztségviselőinek az egyesületi jogról szóló törvény rendelkezései az irányadóak.

3. § Az egyesület tagsági viszonyai

(1) Az egyesület tagjai: az egyéni tagok, a tiszteleti tagok és a pártoló tagok.

(2) Egyéni tagok. Az egyesület egyéni tagja az a természetes személy lehet, aki a bányászat és a kohászat iránti elkötelezettséggel betartja az egyesület alapszabályát, etikai normáit és fizeti a tagdíjat.

(3) Tiszteleti tagok. A tiszteleti tagság az egyesület érdekében kifejtett tevékenység legmagasabb szintű elismerése, kitüntetés. Tiszteleti tag az lehet, akit a bányászatban vagy a kohászatban és az egyesületi életben szerzett érdemei alapján a küldöttgyűlés tiszteleti tagnak nyilvánít.

(4) Pártoló tagok. Az a természetes vagy jogi személy lehet

pártoló tag, aki, ill. amely az egyesületet erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti.

(5) A tagok felvétele.

a) Az egyesület egyéni tagja lesz az a jelentkező, aki a szakosztály és a helyi szervezet megjelölésével a jelentkezési lapján az OMBKE alapszabályát elfogadja és a jelentkezés évében a tagdíját befizette. A jelentkezőt az egyesület egyéni tagjai sorába az OMBKE helyi szervezetének vezetősége veszi fel, amely tényről a helyi szervezet vezetősége tájékoztatja az illetékes szakosztály vezetőségét és az egyesület ügyviteli szervezetét.

b) Az egyesület tiszteleti tagjait az illetékes szakosztály és a választmány javaslatára a küldöttgyűlés választja meg.

c) A pártoló tagság az egyesület és a természetes vagy jogi személy közötti írásos megállapodással jön létre. A pártoló tagság elismerését oklevéllel kell megerősíteni.

(6) A tagság megszűnése.

a) Kilépéssel szűnik meg a tagság, ha a tag kilépési szándékát – a kilépés időpontjának megjelölésével – az egyesületnek írásban előzetesen bejelenti.

b) Megszűnik a tagság a tag elhalálozásával.

c) Azt a tagot, aki tagdíjfizetési kötelezettségének egy éven túl, kétszeri írásbeli felszólítás ellenére sem tesz eleget, az egyesület törli a tagok sorából, s ezzel a tagsága megszűnik.

d) Tiszteleti tagot csak a küldöttgyűlés zárhat ki az egyesületből, többségi szavazással.

e) A pártoló tagságot a vonatkozó megállapodás felmondásával bármelyik fél megszüntetheti.

f) Az egyéni tagsági viszonyt szüneteltetni lehet, ha azt a tag írásban kéri a szakosztályától. A tagsági viszony szüneteltetésének ideje az egyéni tagsági viszony visszaállítása után a folyamatos tagsági időbe nem számít bele.

(7) A tagok felvételét az egyesületi szaklapokban közzé kell tenni.

4. § A tagok jogai

(1) Az egyesület tagjai szavazati joggal rendelkeznek a helyi szervezet és szakcsoport taggyűlésein, a taggyűlés napirendjére, napirendi pontjára javaslatot tehetnek, a taggyűlésen felszólalhatnak.

Az egyesület tagjai választott küldöttek útján képviseltetik magukat az egyesületi és szakosztályi küldöttgyűlésen. A jogi személyiségű pártoló tagot annak vezetője, vagy írásban megbízott képviselője képviseli.

(2) Az egyesület tagja – ha a törvényben foglalt feltételeknek eleget tesz – az egyesület bármely tisztségére választható és bármilyen egyesületi tisztséget betölthet.

(3) A tag joga, hogy az egyesület működéséről, határozatairól tájékoztatást kapjon. Az egyesület tagja jogosult igénybe venni az egyesületnek a tagok részére biztosított szolgáltatásait. A tag joga, hogy a nyilvános rendezvényeken a meghirdetett feltételekkel részt vegyen, használja az egyesület helyiségeit és könyvtárát.

(4) A tag az egyesület bármely szervezetéhez javaslatot, indítványt nyújthat be, ill. panasszal fordulhat.

(5) A tag az egyesület valamelyik szaklapját szakosztályi tagsága, ill. egyéni igénye alapján külön előfizetési díj nélkül megkapja, de erről a jogáról írásban le is mondhat.

(6) A tiszteleti tag tagdíjfizetési kötelezettség nélkül élvezzi a tagsággal járó jogokat.

(7) Az egyesület tagja a bel- és külföldi kongresszusokon, konferenciákon vagy bármely szakmai rendezvényen az

egyesületet az egyesület elnökének, a szakosztályt pedig az illetékes szakosztály elnökének meghatalmazásával képviselheti.

(8) Az egyesület tagjának joga van az OMBKE tagja (tisztleti, ill. pártoló tagja) címet a neve után feltüntetni.

(9) Az egyesület testületeinek határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki, vagy akinek közeli hozzátartozója (Ptk. értelmezése szerint), élettársa (továbbiakban együtt: hozzátartozó) a határozat alapján

a) kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy

b) bármilyen más előnyben részesül, illetve a megkötendő jogügyletekben egyébként érdekelt. Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, alapszabálynak megfelelő cél szerinti juttatás.

5. § A tagok kötelezettségei

(1) Az egyesület tagja köteles az egyesület alapszabályát, etikai normáit, valamint az egyesület vezető testületeinek határozatait betartani.

(2) Az egyesület tisztségviselői és az egyesületet a különböző fórumokon hivatalosan képviselő tagjai kötelesek az egyesület érdekeinek megfelelően eljárni.

(3) Az egyéni tag köteles a választmány által megállapított tagdíjat fizetni.

A tagdíj fizetése történhet csekkel, vagy banki átutalással az egyesület bankszámlájára, illetve készpénzzel az egyesület pénztárába.

(4) A pártoló tag különleges kötelezettségeit a vonatkozó írásos megállapodás rögzíti.

(5) Az egyesület tagja nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósulását.

6. § Az egyesület szervezeti felépítése

(1) A küldöttgyűlés (legfelsőbb szerv).

(2) A választmány (ügyintéző és képvisleti szerv).

(3) Az egyesület tagjai szakosztályokba, ill. osztályokba szerveződnek.

(4) Az azonos területi (földrajzi) kötődésű egyesületi tagok szakmai érdeklődési körtől függetlenül helyi szervezetet hozhatnak létre. Az azonos szakmai terület iránt érdeklődő tagok szakcsoportot alakíthatnak. A helyi szervezetek és szakcsoportok megalakulását az illetékes szakosztály vezetősége hagyja jóvá. A több szakosztály tagjaiból alakuló helyi szervezetek vagy szakcsoportok meg kell jelöljék, hogy a képviselt szakosztályokhoz való önálló kötődések megtartása mellett az adminisztrációs képviselet szempontjából mely szakosztályhoz kívánnak tartozni.

7. § Az egyesület szervei

(1) Vezető testületek

a) az egyesület vezető testületei:

- az egyesületi küldöttgyűlés (legfelsőbb szerv),
- a választmány (ügyintéző és képvisleti szerv)

b) a szakosztályok vezető testületei:

- a szakosztályi küldöttgyűlés,
- a szakosztály-vezetőség;

c) – az osztályok vezető testületei:

- osztály küldöttgyűlés
- osztály vezetősége

d) a helyi szervezetek, ill. szakcsoportok vezető testületei:

- a helyi szervezetek, ill. szakcsoportok taggyűlése,
- a helyi szervezetek, ill. szakcsoportok vezetősége.

(2) Az egyesület ellenőrző testülete (felügyelő szerv):

- az ellenőrző bizottság.

(3) Az egyesület tanácsadó szerve:

- a tisztelési tagok és szeniorok tanácsa.

(4) Az egyesület választmányi bizottságai:

- az etikai bizottság,
- állandó bizottságok,
- időszakos (alkalmi) bizottságok.

(5) Az egyesület ügyviteli szervezete:

- a Titkárság.

8. § Az egyesület vezető tisztségviselői

(1) Az egyesület vezető tisztségviselői: a választmány tagjai és az ellenőrző bizottság tagjai.

(2) Egyesületi vezető tisztségviselőnek, valamint a szakosztály, illetve osztályvezetőségek tagjává csak egyesületi tag választható.

(3) Nem lehet az egyesület vezető tisztségviselője az a személy, akivel szemben fennáll az egyesületi jogról szóló törvényben rögzített kizáró feltételek valamelyike.

a) Az egyesület vezető tisztségviselője csak magyar állampolgár, illetőleg magyarországi tartózkodási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgár lehet, feltéve, hogy nincs eltűnt a közügyek gyakorlásától.

b) Nem lehet az egyesület vezető tisztségviselője más közhasznú szervezet megszűntét követő két évig az a személy, aki olyan közhasznú szervezetnél töltött be – annak megszűntét megelőző két évben legalább egy évig – vezető tisztséget, amely az adózás rendjéről szóló törvény szerinti köztartozását nem egyenlítette ki.

c) A vezető tisztségviselő, illetve az ennek jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betölt.

(4) A vezető tisztségviselőket a két tisztújító küldöttgyűlés közötti időtartamra kell megválasztani. Az egyéni tag ugyanazon időben csak egy vezető tisztséget láthat el.

(5) A vezető tisztségviselő akkor választható meg újra ugyanarra a vezető tisztségre, ha azt a küldöttgyűlésen jelenlévők legalább kétharmada támogatja.

9. § Az egyesület küldöttgyűlése

(1) Az egyesület küldöttgyűlése az egyesület legfőbb szerve. A küldöttgyűlés lehet rendes, tisztújító és rendkívüli.

(2) A küldöttgyűlés az egyesületet érintő minden kérdésben dönthet, de kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a) az egyesület alapszabályának elfogadása, ill. módosítása;
- b) szakosztály vagy osztály létesítése és megszüntetése;
- c) egyesületi szaklap alapítása, összevonása és megszüntetése;
- d) emlékérmek és oklevelek alapítása;
- e) az egyesület vezető tisztségviselői közül az elnök, a főtítkárság és a főtítkárhelyettes, valamint az ellenőrző bizottság megválasztása vagy visszahívása titkos szavazással, a szakosztályi vagy osztály küldöttgyűlés által titkos szavazással választott szakosztály, illetve osztályelnökök és titkárok és a szakosztályok által delegált választmányi tagok tisztségének vagy visszahívásának megerősítése nyílt szavazással;
- f) A Választmány előterjesztésére a tisztelési tagok választása;
- g) döntés a vezető tisztségviselő és a tisztelési tagok etikai

ügyekben, valamint másodfokon bármely egyéni tag megfellebbezett etikai határozata ügyében;

h) a megelőző időszakról szóló választmányi beszámoló értékelése, jóváhagyása, az egyesület gazdálkodási elveinek kijelölése;

i) az egyesület befektetési szabályzatának jóváhagyása;

j) az ellenőrző bizottság jelentésének megtárgyalása, határozathozatal a fő feladatokról;

k) a más egyesületekkel való társulás, egyesülés kimondása, illetve ilyen társulások megszüntetése;

l) az egyesület megszűnésének kimondása, ez esetben döntés az egyesület vagyonával kapcsolatos intézkedésekről.

(3) Rendes küldöttgyűlést évente, tisztújító küldöttgyűlést az előző tisztújítást követő negyedik naptári évben kell tartani. A küldöttgyűlés helyének és időpontjának meghatározásáról, valamint a javasolt napirendről a választmány dönt.

A küldöttgyűlést a választmány döntése alapján az elnök hívja össze. A küldöttgyűlés időpontját, napirendjét és helyszínét a kitűzött időpontnál legalább 30 nappal korábban nyilvánossá kell tenni.

A nyilvánossá tételtől számított 10 napon belül az egyesület tagjai a küldöttgyűlés napirendjére javaslatot tehetnek az elnöknek.

A nyilvánossá tétel módja: az egyesület székhelyén rendszerített hirdetőtábla és az egyesület internetes honlapja. A küldöttgyűlés meghívóját (a javasolt napirend, a helyszín és az időpont közlésével) a küldöttgyűlés kezdő napját legalább 15 nappal megelőzően a küldöttgyűlés szavazati jogú résztvevőikhez el kell juttatni.

A küldöttgyűlés meghívóját egyúttal meg kell küldeni az ellenőrző bizottság tagjainak, az egyesület szaklapjai felelős szerkesztőinek, az állandó választmányi bizottságok vezetőinek és a pártoló tagoknak.

A küldöttgyűlés napirendjében szereplő fontosabb témák előkészítő iratait a kitűzött időpontnál legalább 15 nappal korábban a küldöttgyűlés szavazati jogú résztvevőikhez és az Ellenőrző Bizottság tagjaihoz el kell juttatni.

A meghívó nyilvánossá tételéről és a napirendi pontokhoz tartozó előkészítő iratok megküldéséről az ügyvezető igazgató gondoskodik.

(4) A tagok 10%-ának az elnökhöz írásban bejelentett kívánságára vagy az ellenőrző bizottság előterjesztésére az ok és a cél megjelölésével – az előterjesztés beérkezésétől számított 30 napon belül – a választmánynak rendkívüli küldöttgyűlést kell meghirdetnie, és azt az előterjesztés beérkezésétől számított 60 napon belül meg kell tartani. Rendkívüli küldöttgyűlést a választmány saját kezdeményezése alapján is meghirdethet.

(5) A küldöttgyűlés határozatképes, ha a szavazati joggal bíró küldöttek 50%-a + 1 küldött jelen van. Amennyiben a szabályszerűen összehívott küldöttgyűlés nem határozatképes, a küldöttgyűlést a meghirdetett időpontot követő 30 perc múlva a megjelentek számától függetlenül újból össze lehet hívni. A nem határozatképes küldöttgyűlés esetén újból összehívott küldöttgyűlés a megjelentek számától függetlenül csakis akkor határozatképes, ha arra az eredeti időpontra meghirdetett küldöttgyűlés meghívójában felhívták a figyelmet az újból összehívandó küldöttgyűlés helyének és időpontjának megjelölésével. Ilyen esetben az újból összehívott küldöttgyűlésnek a napirendjén nem szerepelhetnek a meghirdetett napirenden kívüli témák, és a küldöttgyűlés nem hozhat döntést, határozatot a 9. § (2) bekezdés a, b, c,

d, e, g, l és m pontjaiban foglalt témákban. Ha az eredetileg meghirdetett küldöttgyűlés ezen témákban döntést kívánt hozni, akkor 40 nap elteltével új küldöttgyűlést kell tartani, amely a megjelentek számától függetlenül is határozatképes.

(6) A küldöttgyűlés szavazati jogú képviselői: a küldöttgyűlésbe a szakosztályok minden 20 tag után egy-egy szavazati jogú küldöttet delegálnak. A teljes keretbe – a tiszteleti tagokon kívül – beleértendő a szakosztály-vezetőség azon tagjai is, akiket a szakosztály részéről delegáltak. A küldöttgyűlésen megjelent tiszteleti tagok szavazati joggal vehetnek részt a küldöttgyűlésen.

(7) A küldöttgyűlés nyilvános, melyen tanácskozási joggal vehetnek részt az egyesület tagjai és a választmány által meghívottak.

(8) A küldöttgyűlés csak olyan kérdést tárgyalhat meg, mely a küldöttgyűlés meghívójában szerepel.

A küldöttgyűlés „indítványok” napirendjének tárgyalása során a küldöttgyűlés csak olyan kérdésben hoz határozatot, melyet az indítványozó a küldöttgyűlés napját megelőző három nappal korábban írásban eljuttatott az egyesületnek és azt a küldöttgyűlés résztvevői a gyűlés megkezdése előtt kézhez kaptak.

(9) A küldöttgyűlésen szavazati joggal részt vevő küldötteket egy-egy szavazat illeti meg. A küldöttgyűlés határozatait általában nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Titkosan kell szavazni tisztújítás esetén a 9. § (2) e) pontjában felsorolt vezető tisztségviselők megválasztásakor, a vezető tisztségviselők és a tiszteleti tag kizárása ügyében, valamint abban az esetben, ha azt legalább 20, szavazati joggal bíró, jelenlévő tag indítványozza. Szavazategyenlőség esetén a titkos szavazást meg kell ismételni.

(10) Vezető tisztségviselő visszahívásáról a küldöttgyűlés szavazati jogú tagjainak legalább 10%-ának indítványa esetén szavazhat a küldöttgyűlés. Vezető tisztségviselőt csak a helyébe kerülő vezető tisztségviselő megnevezésével együtt lehet visszahívni. A két kérdésben egyszerre kell határozni.

(11) A jelenlévő küldöttek kétharmadának hozzájáruló szavazata szükséges, ha a küldöttgyűlés szakosztály vagy osztály életre hívását, megszüntetését, szakosztályok vagy osztályok összevonását, az alapszabály módosítását, az egyesület más egyesülettel való összevonását vagy ennek megszüntetését, illetve az egyesület feloszlását kívánja kimondani.

(12) A küldöttgyűlésről a küldöttgyűlésen megválasztott jegyzőkönyvvezető jegyzőkönyvet készít, melyet az elnök és a küldöttgyűlésen megválasztott két egyesületi tag hitelesít. A küldöttgyűlésekről készült egységes tájékoztatót és a hozott határozatokat az egyesület szaklapjaiban és internetes honlapján közzé kell tenni.

10. § A választmány

(1) A választmány az egyesület ügyintéző és képviseleti szerve, két küldöttgyűlés között az egyesület vezető testülete, amely tevékenységét a küldöttgyűlés által jóváhagyott feladatok alapján készített munkaprogram és ügrend szerint végzi. A választmány feladata tehát az egyesületi munka irányítása az alapszabály, valamint a küldöttgyűlés határozatai szellemében. E feladatkörben ellátja az egyesület gazdálkodásának általános felügyeletét is.

(2) A választmány tagjait két tisztújító küldöttgyűlés közötti időtartamra bízza meg a küldöttgyűlés. A választmány tagjainak száma 27 fő. A választmány tagjai: az elnök, az exel-

nők, a főtitkár, a főtitkárhelyettes, a szakosztályok és osztályok elnökei és titkárai 150 tagnál kisebb létszámú osztály esetében az osztály elnöke, továbbá a szakosztályok által a következő irányelvek szerint választott választmányi tagok: a szakosztályok (osztályok) a választás évében 300 tag fölött 150 tagonként egy személyt jelölhetnek a választmányba úgy, hogy 75 tagnál nagyobb töredék esetén újabb egy választmányi tag jelölhető. Ha a tisztújító küldöttgyűlés időpontjában az előző irányelvek szerint meghatározott választmányi létszám 27 főtől eltérne, akkor a választmány létszámát az alapszabály módosításával kell rögzíteni.

(3) A választmány határozhat mindazon ügyekben, melyek nem tartoznak a küldöttgyűlés kizárólagos hatáskörébe.

A választmány kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyek:

- a) a küldöttgyűlés előkészítése;
 - b) döntés az egyesület munkaprogramjának, éves költségvetésének és az egyesületi jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvényben meghatározott beszámoló és közhasznúsági melléklet elfogadásáról;
 - c) tisztújításkor a jelölőbizottság vezetőjének és tagjainak felkérése;
 - d) a választmányi bizottságok megalakítása, ill. azok megszüntetése, a bizottságok vezetőinek felkérése, feladataik meghatározása;
 - e) a szakosztály- és osztályvezetőségek, a választmányi bizottságok felügyelete, beszámoltatása, kapcsolattartás az egyesület tanácsadó testületeivel;
 - f) az egyesületi kitüntetések adományozása, valamint egyéb kitüntetési javaslatok előterjesztése az illetékes szervekhez;
 - g) a tagdíj megállapítása;
 - h) szerződéses hazai és nemzetközi kapcsolatok létesítése, döntés a hazai és a nemzetközi szervezetekbe való belépésről, illetve kilépésről;
 - i) az egyesületet a különböző fórumokon, szervezetekben hivatalosan képviselő tagok kijelölése, felhatalmazása;
 - j) alapítvány létrehozása, megszüntetése, csatlakozás más alapítványokhoz;
 - k) etikai eljárás kezdeményezése és – a tiszteleti tagok, valamint a vezető tisztségviselők kivételével – az etikai bizottság javaslatára döntéshozatal;
 - l) a helyi szervezet határozatai ellen benyújtott fellebbezési kérelmek elbírálása;
 - m) az ügyvezető igazgatói munkakörre a pályázat kiírása, elbírálása, az ügyvezető igazgató beszámoltatása;
 - n) az egyesület működését szabályozó működési szabályzatok elkészítése és jóváhagyása;
 - o) a felelős szerkesztő(k) megbízása az illetékes szakosztályok vezetőségének javaslatai alapján.
- (4) A választmány félévente legalább egyszer tart ülést, melyek nyilvánosak.
- (5) A választmányi ülés előkészítéséről a főtitkár, összehívásáról és levezetéséről az elnök gondoskodik. Az ügyvezető igazgató a választmányi ülést megelőzően legalább 8 nappal az egyesület vezető tisztségviselőit, továbbá a választmányi ülésre tanácskozási joggal meghívottakat írásban értesíti a választmányi ülés helyéről, időpontjáról és tervezett napirendjéről. Az értesítéssel egy időben a választmányi ülés helyét, időpontját és napirendjét az egyesület székhelyén rendszerezített hirdetőtáblán és az egyesület internetes honlapján nyilvánossá kell tenni.

(6) A választmányi ülés akkor határozatképes, ha a választmány tagjainak 50%-a + 1 fő jelen van. A választmányi ülésen a szakosztályok és az osztályok elnökeit és titkárait távollétükben a választott helyetteseik szavazati joggal képviselhetik.

(7) A választmányi ülésen az elnök, vagy a szavazati joggal résztvevők egyharmadának indítványára az elnök zárt ülést rendelhet el abban az esetben, ha a nyílt ülés megtartása üzleti titkot, személyiségi jogokat vagy adatvédelmi szabályokat sértene.

A zárt ülésen a választmány tagjain kívül az ellenőrző bizottság tagjai és a választmány által az adott napirendre tanácskozási joggal meghívottak vehetnek részt.

(8) A választmányi ülés meghirdetett napirendjére a választmány tagjai és az ellenőrző bizottság elnöke módosító javaslatot tehetnek. A végleges napirendet a választmány egyszerű szótöbbséggel hagyja jóvá.

(9) A választmányi ülés a határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza meg. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(10) Titkosan kell szavazni minden olyan ügyben, melyet legalább három jelenlévő választmányi tag kér. Titkos szavazásnál szavazategyenlőség esetén a szavazást meg kell ismételni. Újbóli szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

(11) A választmányi ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni, mely tartalmazza az elfogadott határozatok tartalmát, időpontját, hatályát, a támogatók és ellenzők számarányát.

A jegyzőkönyv elkészítéséről az ügyvezető igazgató gondoskodik, melyet a főtitkár, vagy a főtitkár helyettes és egy erre kijelölt választmányi tag hitelesít.

A jegyzőkönyvet és a határozatokat az egyesület vezető tisztségviselőinek meg kell küldeni. A határozatokat egyúttal nyilvánossá kell tenni az egyesület székhelyén rendszerezített hirdetőtáblán, valamint az egyesület internetes honlapján. A választmányi ülések határozatait a határozatok tárában kell nyilvántartani.

(12) A választmány működési rendjét szabályzatba kell foglalni.

11. § Az egyesület elnöke

(1) A küldöttgyűlés által titkosan választott elnök felelős az egyesület alapszabály szerinti működéséért. Képviseli az egyesületet a hatóságoknál, az egyesületen kívüli szervezeteknél és hivatalos személyeknél, valamint a nemzetközi kapcsolatokban. A bírósági nyilvántartás alapján egyszemélyben jogosult az egyesület cégszerű jegyzésére.

(2) Az elnök hívja össze és vezeti a küldöttgyűléseket, a választmányi üléseket, valamint az egyesület tanácsadó testületének üléseit. Jogosult az ülések napirendjére tűzött ügyvel kapcsolatban bárkit tanácskozási joggal meghívni. Ellenőrzi a küldöttgyűlések és a választmányi ülések határozatainak végrehajtását.

(3) Gyakorolja a munkáltatói jogokat az egyesület ügyvezető igazgatója felett.

(4) Az egyesület elnöke a Bányászati és Kohászati Lapok felelős kiadója.

12. § Az egyesület alelnökei, exelnök

(1) A szakosztályok elnökei és Egyetemi Osztály elnöke egyúttal az egyesület alelnökei, akik az elnök megbízása alapján az elnök által meghatározott szakmai feladatkörökben helyettesítik az elnököket.

(2) A leköszönő elnök, mint exelnök a következő elnökválasztásig a választmány tagja. Az egyesület elnökét mandátuma megszűnte után élete végéig az „exelnöki” cím illeti meg.

13. § Az egyesület főtitkára és főtitkárhelyettese

(1) Az egyesület főtitkárát és főtitkárhelyettesét titkos szavazással a küldöttgyűlés választja. A főtitkár feladata az egyesület folyamatos működésének megszervezése és ellenőrzése. Evégett rendszeres kapcsolatot tart az egyesület szervezeteivel, tisztségviselőivel és szakértőivel. A főtitkárhelyettes a választmány által meghatározott, valamint a főtitkár által rábízott feladatokat látja el, és a főtitkárt akadályoztatása esetén meghatározott körben helyettesíti.

(2) A főtitkár a választmány által meghatározott hatáskörben jogosult az egyesületet egyes hatóságoknál, egyesületen kívüli szervezeteknél és személyeknél, valamint nemzetközi kapcsolatokban képviselni.

(3) A főtitkár felelős a küldöttgyűlések, a küldöttgyűlési beszámolók és a választmányi ülések előkészítéséért, valamint a küldöttgyűlés és a választmány határozatainak végrehajtásáért. Felel az egyesület egészét érintő tevékenységről készült kiadványokért is.

(4) A főtitkár felügyeli az ügyvezető igazgató munkáját.

(5) A főtitkár és a főtitkárhelyettes másodmagukkal, az ügyvezető igazgatóval együtt jogosultak az egyesület cégszerű jegyzésére.

14. § A szakosztályok és osztályok

(1) A szakosztályok az egyesület szakmai szempontok alapján szerveződő szervezetei.

A szakosztály tevékenységét saját munkaprogramja alapján végzi.

(2) A szakosztály legfőbb vezető testülete a szakosztályi küldöttgyűlés. A szakosztály munkájának közvetlen irányítását a szakosztály-vezetőség látja el. A szakosztály felügyeleti szerve az egyesület választmányja.

(3) Az egyesületen belül a szakosztályok önállóan gazdálkodnak a költségtervben részükre elkülönített kerettel és a választmány által jóváhagyott saját bevételükkel.

(4) A szakosztályok helyi szervezetei azonos földrajzi elhelyezkedésük alapján területi osztályokat alkothatnak, ha összesített taglétszámuk alapításkor eléri a 75 főt. Az osztályok küldöttgyűlésének összehívására és lebonyolítására, továbbá az osztályok vezetőségére a 15. és 16. §-ban a szakosztályok küldöttgyűlésére és vezetőségére vonatkozó szabályok érvényesek.

15. § A szakosztályi küldöttgyűlés

(1) A szakosztályi küldöttgyűlés lehet rendes, tisztújító vagy rendkívüli.

(2) A szakosztályi küldöttgyűlés a szakosztály minden olyan kérdésében dönthet, amely nincs az egyesületi küldöttgyűlés vagy a választmány hatáskörébe utalva. A szakosztályi küldöttgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:

- a) a szakosztály-vezetőség megválasztása és felmentése;
- b) az egyesületi küldöttgyűlés szakosztályi küldötteinek megválasztása és felmentése;
- c) a választmányba jelölt választmányi tagok megválasztása.

(3) A szakosztály-vezetőség a szakosztályi küldöttgyűlést bármikor összehívhatja, de a szakosztályi tagok 15%-ának írásban benyújtott javaslatára a szakosztály elnökének a szakosztályi küldöttgyűlést 30 napon belül össze kell hívnia.

A tisztújító szakosztályi küldöttgyűlést az egyesület tisztújító küldöttgyűlése előtt, azzal időben összehangoltan kell megrendezni.

(4) A szakosztályi küldöttgyűlés résztvevői:

szavazati joggal a megválasztott küldöttek: helyi szervezetként három tag, minden 15 tag után további egy-egy tag, továbbá a választmányba delegált szakosztályi tagok. A szakosztályi küldöttgyűlésen szavazati joggal vesznek még részt a szakosztály-vezetőség tagjai, valamint a szakosztályhoz tartozó tiszteleti tagok, tanácskozási joggal az egyesület tagjai és a meghívottak.

16. § A szakosztály-vezetőség

(1) A szakosztály-vezetőség két szakosztályi küldöttgyűlés között a szakosztály irányító testülete. A szakosztály vezetősége szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal ülésezik, amelyet a szakosztály elnöke hív össze.

(2) A szakosztály-vezetőség tagjai: az elnök, az alelnök (alelnökök), a titkár, a titkárhelyettes, a helyi szervezetek elnökei és titkárai, a szakosztály részéről az egyesület választmányába delegált tagok, a meghatározott feladatok ellátására megválasztott vezetőségi tagok, a BKL szakági szaklap felelős szerkesztője, az egyetemi összekötő, valamint a szakcsoportok vezetői és titkárai.

(3) A szakosztály-vezetőség hatáskörébe tartozik:

- a) a szakosztály munkaprogramjának, rendezvényeinek, költségvetésének és beszámolójának összeállítása, a szakosztályi gazdálkodás irányítása;
- b) tagok felvétele, illetve – a tagdíj-befizetési mulasztás miatt történő törlést kivéve (3. § (6) bek. c.) pont) – a tagsági viszony törlése;
- c) a szakosztályi küldöttgyűlés előkészítése;
- d) a helyi szervezetek, szakcsoportok megalakulásának, összevonásának és megszűnésének jóváhagyása; a helyi szervezetek, szakcsoportok és a munkabizottságok vezetőinek beszámoltatása, a működési költségeikhez való hozzájárulás megállapítása;
- e) a választmányi bizottságokba küldöttek jelölése;
- f) a választmány részére javaslatétel az egyesületi szakmai lapok felelős szerkesztője személyére; az egyesületi szakmai lapok szakosztályt érintő rovatvezetőjének megbízása; az egyesületi szakmai lapok színvonalának, valamint a felelős szerkesztő, a rovatvezető és a szerkesztőség munkájának értékelése;
- g) javaslatétel a tiszteleti tagokra, az emlékérmek és oklevelek adományozására, a kiemelkedő egyesületi munkát végző tagok egyéb kitüntetéseiére.

(4) A két szakosztály-vezetőségi ülés közötti operatív irányítás érdekében a szakosztály-vezetőség – saját tagjaiból – szakosztályi ügyvezetőséget hozhat létre.

17. § A szakosztály elnöke és titkára

(1) A szakosztály elnökét, alelnökét (alelnökeket), titkárát és titkárhelyettesét, valamint a szakosztály részéről az egyesület választmányába delegált tagokat a szakosztályi küldöttgyűlés választja meg, illetve hívja vissza titkos szavazással. Az egyesületi alelnöki címet is viselő szakosztályelnök, továbbá a választmányba delegált tagok tisztségének vagy visszahívásának megerősítése az egyesületi küldöttgyűlés hatáskörébe tartozik. A szakosztályt kizárólagosan érintő kérdésekben a szakosztály elnöke, vagy megbízásából titkára képviseli az egyesületet az állami és társadalmi szervezetek

nél, valamint a nemzetközi kapcsolatokban (az egyesület választmánya által meghatározott körben).

(2) A szakosztály elnöke és titkára együttesen írja alá a szakosztály működési körében készített iratokat.

(3) A szakosztály elnöke és titkára egyetemlegesen felelős a szakosztály munkaprogramjának végrehajtásáért és költségvetésének betartásáért. A titkár köteles biztosítani a szakosztály és helyi szervezeteinek közreműködését az egyesület ügyviteli szervezete által vezetett nyilvántartás ellenőrzéséhez.

18. § A szakosztályok helyi szervezetei

(1) A helyi szervezetek a 6. § (4) pontja alapján alakulhatnak meg. Szervezésükben zajlik az egyesületi élet döntő hányada.

(2) A helyi szervezetekben tevékenykedő egyesületi tagok annak a szakosztálynak teljes jogú tagjai, amelyik nyilvántartja őket. A szakosztály-vezetőségek kötelesek biztosítani a helyi szervezeteikben tevékenykedő tagjaik létszámának megfelelő működési költség-hozzájárulást. A helyi szervezetek felügyeletét a szakmailag illetékes vagy a felkért más szakosztály vezetősége látja el a társszakosztályokkal együttműködve.

(3) A helyi szervezet tevékenységét a szervezet vezetősége irányítja, amely önállóan gazdálkodik a szakosztályok költségvetésében a helyi szervezet részére megállapított kerettel. A helyi szervezet elnöke és titkára a helyi szervezet működési körében képviseli az egyesületet.

(4) A helyi szervezetben a vezetőség döntése szerint évente legalább egy alkalommal taggyűlést kell tartani, de a tagság 15%-ának írásban benyújtott javaslata alapján az elnök taggyűlést máskor is köteles 30 napon belül összehívni.

(5) A helyi szervezet taggyűlésének kizárólagos hatáskörébe tartozik az egyesületi és szakosztályi küldöttgyűlés létszám-arányos küldötteinek megválasztása, a helyi szervezet vezetőségének (elnök, titkár, vezetőségi tagok) megválasztása és felmentése, az éves program végrehajtásának és a gazdálkodásnak az ellenőrzése.

(6) A helyi szervezet elnöke jogosult a tagdíjmérséklési kérelmek elbírálására.

19. § A szakosztályok szakcsoportjai

(1) A szakosztályok azonos tématerületek iránt érdeklődő tagjai a szakosztály-vezetőség jóváhagyásával szakcsoportot, ezen belül munkabizottságokat alakíthatnak.

(2) Több szakosztály tagjai közös szakcsoportot is alakíthatnak. A szakcsoport felügyeletét ilyenkor a felkért szakosztály vezetősége látja el a társszakosztály(ok) vezetőségével együttműködve.

(3) A szakcsoport éves munkaterv alapján, a szakcsoport taggyűlése által választott vezetőség (elnök, titkár, vezetőségi tagok) irányításával működik.

(4) A helyi szervezetek és a szakcsoportok működési rendjét szabályzatba kell foglalni.

20. § Az ellenőrző bizottság

(1) Az ellenőrző bizottság, mint az egyesület felügyelő szerve ellenőrzi az egyesület működését és gazdálkodását. Tagjai: az elnök, négy bizottsági tag és két bizottsági póttag, akiket a küldöttgyűlés választ. Az ellenőrző bizottság tagja a vezető tisztségviselőkre vonatkozó kizáró feltételeken túlmenően nem lehet olyan személy:

a) aki tagja a választmánynak, vagy a küldöttgyűlés szavazati jogú résztvevője,

b) aki az egyesülettel munkaviszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,

c) aki az egyesület cél szerinti juttatásából részesül – kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján nyújtott, alapszabálynak megfelelő cél szerinti juttatást,

d) aki az a)-c) pontokban meghatározott személyek hozzátartozója.

(2) Az ellenőrző bizottság ügyrendjét maga állapítja meg, munkáját éves munkaterv alapján végzi. Feladata az alapszabály és a működési szabályzatok betartásának, az egyesület pénz- és vagyongazdálkodásának, valamint a küldöttgyűlés és a választmányi határozatok végrehajtásának ellenőrzése. Ennek során a vezető tisztségviselőktől jelentést, az egyesület alkalmazottaitól tájékoztatást vagy felvilágosítást kérhet, továbbá az egyesület könyveibe és irataiba betekinthet, azokat megvizsgálhatja.

(3) Az ellenőrző bizottság tagjai tanácskozási joggal részt vesznek az egyesület küldöttgyűlésén, a bizottság elnöke, vagy az általa megbízott ellenőrző bizottsági tag tanácskozási joggal részt vesz a választmányi üléseken.

(4) Az ellenőrző bizottság elnöke az ellenőrzések megállapításairól a választmányt írásban tájékoztatja. Tevékenységéről a küldöttgyűlésnek tesz jelentést.

(5) Az ellenőrző bizottság köteles az intézkedésre jogosult vezető szervet (küldöttgyűlés, választmány) tájékoztatni, és annak összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy

a) az egyesület működése során olyan jogszabálysértés vagy az egyesület érdekeit egyébként súlyosan sértő esemény (mulasztás) történt, amelynek megszüntetése vagy a következmények elhárítása, illetve enyhítése a küldöttgyűlés vagy a választmány döntését teszi szükségessé.

b) a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merült fel.

(6) A küldöttgyűlést vagy a választmányt az ellenőrző bizottság indítványára – annak megtételétől számított harminc napon belül – össze kell hívni. E határidő eredménytelen eltelté esetén az illetékes vezető szerv (küldöttgyűlés, választmány) összehívására az ellenőrző bizottság is jogosult.

(7) Ha a választmány, illetve a küldöttgyűlés a törvényes működés helyreállítása érdekében szükséges intézkedéseket nem teszi meg, az ellenőrző bizottság köteles haladéktalanul értesíteni a törvényességi felügyeletet ellátó szervet.

(8) Az ellenőrző bizottság akkor határozatképes, ha ülésein az elnökkel együtt legalább három tagja jelen van. Határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Az ellenőrző bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyben fel kell tüntetni a döntések tartalmát, időpontját, hatályát, a támogatók és ellenzők számarányát és személyét.

21. § Az egyesület szaklapjai

(1) Wekerle Sándor pénzügyminiszter 1982. évi engedéllyel az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület megalakulása óta gondoskodik a Péch Antal akadémikus által 1868-ban alapított Bányászati és Kohászati Lapok felcímét viselő szaklapok szerkesztéséről és kiadásáról.

(2) A Bányászati és Kohászati Lapok a Magyar Tudományos Akadémia nyilvántartása alapján „lektorált szaklap”-nak minősül.

- (3) A szaklapok megjelentetésével kapcsolatos kérdéseket a választmány által megbízott Kiadói Bizottság koordinálja.
- (4) A szaklapok szerkesztőbizottságának tagjait az illetékes felelős szerkesztő az érintett szakosztályelnök(ök) egyetértésével kéri fel.
- (5) A szerkesztőbizottságok tagjai – a szerkesztők kivételével – közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek (2005. évi LXXXVIII tv. szerint).

22. § Az egyesület tanácsadó szervei

- (1) Az egyesület tanácsadó szervét, azaz a tiszteleti tagok és szeniorok tanácsát az egyesület elnöke évente legalább egy alkalommal tanácskozássra hívja össze.
- (2) A tanácskozások az egyesületi élet, a szaklapok és az egyesület képviselte szakmák időszerű átfogó kérdéseivel foglalkoznak. A tanácskozásokon kialakított állásfoglalások és javaslatok megvitatását a választmányi ülések napirendjére kell tűzni.

23. § Az egyesület választmányi bizottságai

- (1) Az etikai bizottságot a választmány hozza létre, a munkáját az OMBKE Etikai Kódex működési szabályzata szerint végzi.
- (2) A választmány által egy-egy ciklusra, vagy meghatározott feladatra létrehozott bizottságok a választmányi bizottságok általános működési szabályzata szerint végzik munkájukat.
- (3) A bizottságok tagjai közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek (2005. évi LXXXVIII tv. szerint).

24. § Az egyesület könyvtára és okmánytára

- (1) Az egyesület könyv- és folyóirat-állományát az egyesület könyvtárában katalogizálva kell őrizni. Ritkaságnak számító vagy pótolhatatlan könyvet, illetve folyóiratot nem szabad kikölcsönözni.
- (2) Az okmánytárban (mely magában foglalja a határozatok tárá is) elhelyezendő ügyiratok köréről, megőrzéséről és selejtezéséről a hatályos jogszabályok, valamint az egyesület könyvtári és okmánytári szabályzata rendelkezik.
- (3) A könyvtári és okmánytári ügyek gondozása a főtítkár irányításával az ügyvezető igazgató feladata.

25. § Az egyesület Titkársága

- (1) Az ügyvezető igazgató:
- a) Az ügyvezető igazgató az egyesület alkalmazottja, a munkáltatói jogokat az egyesület elnöke gyakorolja felette. Az elnök által adott írásbeli felhatalmazás alapján az egyesület ügyeiben jogosult az egyesületet hatóságoknál, egyesületen kívüli szervezeteknél és személyeknél képviselni, és a felhatalmazásnak megfelelő körben és korlátozással az egyesület nevében eljárni. Az ügyvezető igazgató a főtítkárral vagy a főtítkárhelyettesével együtt másodmagával jogosult az egyesület cégszerű jegyzésére.
- b) Az ügyvezető igazgató: hatásköre az egyesület működtetéséhez szükséges szervezési, ügykezelési, szerződéskötési, pénzügyi- számviteli, utalványozási, tagnyilvántartási, és információ-szervezési feladatok ellátására terjed ki. Vezeti a határozatok tárá.
- E feladatokat az irányítása alatt álló ügyintézők és megbízottak bevonásával végzi el. Kiemelt kötelezettsége az egyesület költségvetésével történő hatékony gazdálkodás.
- c) Az ügyvezető igazgató felelős az éves költségvetés elkészítéséért, az abban jóváhagyott pénzügyi keretek rendelkezésszerű és a mindenkori előírásoknak megfelelő felhasználásáért, a gazdálkodási mérleg határidőre történő elkészítéséért. Felelős az egyesület ingó és ingatlan vagyonának kezeléséért.

etesszerű és a mindenkori előírásoknak megfelelő felhasználásáért, a gazdálkodási mérleg határidőre történő elkészítéséért. Felelős az egyesület ingó és ingatlan vagyonának kezeléséért.

- d) A végzett munkájáról köteles rendszeresen beszámolni a választmánynak, melynek ülésén tanácskozási joggal vesz részt.
- e) Az ügyvezető igazgató ellenőrzi és felügyeli az egyesület hivatali ügyintézőinek a munkáját.
- f) Az ügyvezető igazgatói munkakört pályázat útján kell betölteni, amelyet a választmány ír ki és bírál el. Ügyvezető igazgátónak csak egyesületi tag nevezhető ki.
- g) Munkáltatói jogot gyakorol az egyesület alkalmazottai felett.
- (2) A hivatali ügyintézők:
Az ügyintézők munkájukat munkaköri leírás, illetve megbízási szerződés alapján végzik.

26. § Határozatok és nyilvánosság

- (1) A küldöttgyűlés, a választmány és az ellenőrző bizottság döntéseit az egyesület ügyviteli szervezete a határozatok tárában nyilvántartja. Ebben fel kell tüntetni a döntések tartalmát, időpontját, hatályát, a támogatók és ellenzők számarányát.
- (2) Az egyesület döntéseinek az érintettekkel való közléséről írásban, igazolható módon az elnök gondoskodik.
- (3) Az egyesület a testületi szerveinek döntéseit, valamint mint közhasznú szervezet által nyújtott cél szerinti juttatásokat az egyesület székhelyén elhelyezett hirdetőtáblán, valamint az egyesület internetes honlapján hozza nyilvánosságra. A küldöttgyűlésről készült tájékoztatót és a küldöttgyűlés határozatait az egyesület szaklapjaiban is közzé kell tenni. Az egyesület az éves tevékenységről készült Közhasznúsági Jelentést az egyesület szaklapjaiban és az internetes honlapján teszi közzé.
- (4) Az egyesület működésével kapcsolatos iratokba bárki betekinhet, a szervezet székhelyén az ügyvezető igazgatóval előre egyeztetett időpontban. A betekintés megtagadható, ha az adatvédelmi szabályokat, személyiségi jogokat vagy üzleti titkot sértene.
- (5) Az éves közhasznúsági jelentésbe bárki betekinhet, illetőleg abból saját költségére másolatot készíthet.
- (6) Az egyesület működésének módjáról, szolgáltatási igénybevételének módjáról, valamint beszámolóit közléséről szakmai lapjaiban tájékoztatja a nyilvánosságot.

27. § Az egyesület vagyona, gazdálkodása

- (1) Az egyesület vagyonát azok az álló-, fogyó- és pénzeszközök képezik, amelyek az egyesületi mérlegekben szerepelnek.
- (2) Az egyesület a közhasznú **civil** szervezetekre érvényes szabályok szerint gazdálkodik.
- Bevételei:
- a) egyéni és pártoló tagok tagdíja,
- b) gazdasági-vállalkozási tevékenységből (szolgáltatásból) származó bevétel,
- c) költségvetési támogatás
- ca) pályázat útján
- cb) Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve Kohéziós Alapból, költségvetésből juttatott támogatás
- cc) a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint kiutalt összege,

- d) más szervezettől, illetve magánszemélytől kapott adomány,
- e) közhasznú és egyéb célszerű tevékenység folytatásából származó, ahhoz közvetlenül kapcsolódó bevétel,
- f) egyéb bevételek.

Költségei:

- a) alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek,
- b) gazdasági vállalkozási tevékenységhez (szolgáltatás nyújtásához) közvetlenül kapcsolódó költségek,
- c) az egyesület szervezetének működési költségei (ideértve az adminisztráció költségeit és az egyéb felmerült közvetett költségeket), valamint a több tevékenységhez használt immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenési leírása,

d) az a)-c) pontok alá nem tartozó egyéb költség.

A c) és d) pont szerinti költségeket alapcél szerinti tevékenység és a gazdasági-vállalkozási tevékenység, továbbá a közhasznú tevékenység között a tevékenységek bevételeinek arányában kell évente megosztani.

(3) Az egyesület céljai megvalósítása érdekében olyan gazdálkodási tevékenységet is folytathat, amely gazdaságos és méltó az egyesület etikai és szakmai színvonalához.

(4) Az egyesület éves költségvetés alapján gazdálkodik, a hatályos gazdálkodási és vagyonkezelési jogszabályok szigorú betartásával.

(5) Az egyesület gazdálkodásáért az ügyvezető igazgató felelős, a gazdálkodás helyzetéről a választmány ülésein rendszeresen beszámol. Az egyesület gazdálkodásáról a választmány egyetértésével a küldöttgyűlésnek a főtitkár köteles beszámolni. Az egyesület gazdálkodását az ellenőrző bizottság ellenőrzi, az ellenőrzések megállapításairól a választmányt, majd a küldöttgyűlést rendszeresen tájékoztatja.

(6) Az egyesület az éves beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági jelentést készít, melyet a választmány hagy jóvá. A közhasznúsági jelentés tartalmazza:

- a) a számviteli beszámolót,
 - b) a költségvetési támogatás felhasználását,
 - c) a vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatást,
 - d) a cél szerinti juttatások kimutatását,
 - e) a központi költségvetési szervtől, az elkülönített állami pénzalaptól, a helyi önkormányzattól, a kisebbségi települési önkormányzattól, e települési önkormányzatok társulásától, az egészségbiztosítási önkormányzattól és mindezek szerveitől kapott támogatás mértékét,
 - f) az egyesület vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások értékét, illetve összegét,
 - g) a közhasznú tevékenységről szóló rövid tartalmi beszámolót.
- (7) Az egyesület a vállalkozásának fejlesztéséhez közhasznú tevékenységét veszélyeztető mértékű hitelt nem vehet fel, és az államháztartás alrendszereitől kapott támogatást hitel fedezetül, illetve hitel törlesztésére nem használhatja fel.
- (8) Az egyesület gazdálkodásával kapcsolatos jogi, hatósági stb. intézkedésekre a választmány felhatalmazása alapján az elnök, a főtitkár, illetve meghatározott jogkörben az ügyvezető igazgató jogosult.
- (9) Az egyesület gazdálkodásához ügyrendi szabályzatokat kell kidolgozni.

28. § Egyesületi kitüntetések

(1) Az egyesület küldöttgyűlése abból a célból, hogy a bányászati és a kohászati tudományok magas színvonalú művelésére, kiemelkedő hagyományápoló és egyesületi tevékenységre, valamint az egyesülethez való ragaszkodásra ösztö-

nözzön, emlékérmeket, okleveleket stb. alapíthat. E kitüntetések az említett tevékenység és magatartás elismerésének, társadalmi megbecsülésének kifejezésére adományozhatók.

(2) Az egyesület legmagasabb és küldöttgyűlés által megszavazott kitüntetése a tiszteleti tagsági cím.

(3) A kitüntetések egységes leírását és adományozási szabályait, valamint a tiszteleti tagsági címmel járó megtisztelő jogosultságokat szabályzatba kell foglalni.

29. § Záradék

(1) Az egyesület joghatályos bírósági nyilvántartásba vétele az 1991. évben 416. sz. alatt történt. Az egyesület 1999. április 2-ától közhasznú jogállású.

(2) Az egyesület tevékenysége felett az egyesülési jogról szóló törvény előírásai szerint a törvényességi felügyeletet az ügyészség gyakorolja. A jelen alapszabály által nem szabályozott törvényességi kérdésekben a Polgári Törvénykönyv vonatkozó paragrafusai, illetve az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2012. évi CLXXV. törvény rendelkezései irányadók, annak keretei között a küldöttgyűlés bármely kérdésben határozatot hozhat.

(3) Az egyesület működésével kapcsolatos, jelen alapszabályban nem szabályozott kérdésekről a működési szabályzatok és ügyrendek rendelkeznek. Elkészítésük, karbantartásuk és jegyzékük közzététele a választmány kötelezettsége.

(4) Az alapszabály melléklete az egyesület szakosztályainak, helyi szervezeteinek, valamint szaklapjainak jegyzéke is. Az alapszabály jelen szövegét a 2012. május 18-án jóváhagyott alapszabály módosításával hagyta jóvá a 2013. május 24-én Budapesten megtartott 103. Küldöttgyűlés és az aláírás napjától hatályos.

Budapest, 2013. május 24.

*Dr. Nagy Lajos
az OMBKE elnöke*

Az OMBKE szakosztályainak és helyi szervezeteinek jegyzéke

Bányászati Szakosztály helyi szervezetei: Bakonyi, Borsodi, Budapesti, Dorogi, Hegyaljai, Mátrai, Mátraaljai, Mecseki, Nógrádi, Oroszlányi, Rudabányai, Tatabányai, Tápolcai, Veszprémi

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály helyi szervezetei: Budapesti, Dunántúli, Alföldi, Vízfűrási

Vaskohászati Szakosztály helyi szervezetei: Budapesti, Dunaújvárosi, Borsodi

Fémkohászati Szakosztály helyi szervezetei: Budapesti, Ajkai, Csepeli, Inotai, Kecskeméti, Székesfehérvári, Mosonmagyaróvári, Tatabányai

Öntészeti Szakosztály helyi szervezetei: Apci, Budapesti, Csepeli, Diósgyőri, Észak-Dunántúli regionális, Székesfehérvári, Sátoraljaújhegyi, Szegedi

Egyetemi Osztály

Salgótarjáni Osztály

Az OMBKE szaklapjainak jegyzéke

Bányászati és Kohászati Lapok Bányászat

Bányászati és Kohászati Lapok Kohászat

Bányászati és Kohászati Lapok Kőolaj- és Földgáz